

Univerzita Pardubice

Fakulta filozofická

Ústav historických věd

**Osudy archeologických památek v malých
městských muzeích na příkladu městského muzea
v Dašicích, okr. Pardubice**

Hana Černá

Bakalářská práce

2013

Univerzita Pardubice
Fakulta filozofická
Akademický rok: 2010/2011

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Hana Černá**
Osobní číslo: **H10095**
Studijní program: **B7105 Historické vědy**
Studijní obory: **Historie (dvouoborové)**
Ochrana hmotných památek (dvouoborové)
Název tématu: **Osudy archeologických památek v malých městských muzeích
na příkladu městského muzea v Dašicích, okr. Pardubice**
Zadávací katedra: **Ústav historických věd**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Úkolem práce je vytvoření katalogu (včetně kresebné a fotografické dokumentace nálezů) ze sbírky MMD (nyní ve VČM v Pardubicích) a jejich analýza. Dále pak zpracování a vyhodnocení archivního fondu: Městské muzeum Dašice.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

Rosůlek, F. K. a kol. 1903: Pardubicko - Holicko - Přeloučsko I. Pardubice.
Svoboda, B. 1940: Pardubický kraj v pravěku. In: PARDUBICE MCMLX.
Pardubice. Vokolek, V. 1990: Pravěk. In: Šebek, F. (ed.): Dějiny Pardubic.
Pardubice. Vokolek, V. 1993: Počátky osídlení východních Čech. Hradec
Králové. Vokolek, V. 2007: Katalog sbírky Oddělení prehistorie a protohistorie
Národního muzea III. Nálezy do roku 1913. Fontes Archaeologici Pragenses 33.
Pragae.

Vedoucí bakalářské práce: **PhDr. Jan Jílek**
Ústav historických věd

Datum zadání bakalářské práce: **30. dubna 2011**


Termín odevzdání bakalářské práce: **31. března 2013**



prof. PhDr. Petr Vorel, CSc.
děkan



L.S.



doc. PhDr. Tomáš Jiránek, Ph.D.
vedoucí katedry

V Pardubicích dne 30. listopadu 2012

Moje poděkování za pomoc a ochotu při vzniku této práce patří PhDr. Janu Jílkovi a PhDr. Davidu Víchovi. Dále bych chtěla poděkovat své rodině za podporu a trpělivost, svému příteli zvláště.

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne: 1. 6. 2013

Hana Černá

NÁZEV:

Osudy archeologických památek v malých městských muzeích na příkladu městského muzea v Dašicích, okr. Pardubice

ANOTACE:

Cílem této bakalářské práce bylo vytvoření katalogu ze sbírky Městského muzea v Dašicích (nyní uloženo ve VČM), analýza těchto archeologických nálezů, dále zpracování a vyhodnocení archivního fondu Městské muzeum Dašice uloženého v SOKA Pardubice. Dále je čtenářům představen vznik a historie dašického muzejního spolku a městského muzea, stejně tak jsou představeny zakládající osobnosti těchto institucí. Součástí práce je kromě zmíněného katalogu také kresebná a fotografická dokumentace známých archeologických nálezů ze sbírky MMD.

KLÍČOVÁ SLOVA:

Dašice, muzejní spolek, muzeum, archeologické památky

TITTLE:

Archeological finds in small town museums on example of town museum in Dašice, dist. Pardubice

ANNOTATIONNE:

Purpose of this bachelor's thesis was creation catalog of collection Municipal Museum in Dašice (now stored in the VČM), analysis of this archaeological relics, further processing and evaluation of archival fond Municipal Museum in Dašice stored in SOKA Pardubice. In addition, readers are introduced to the origin and history of the Association of the Municipal Museum of Dašice, as well as presents the founding personalities of these institutions. This

thesis also includes drawn and photographic documentation of known archaeological relics from the collection of MMD.

KEYWORDS:

Dašice, Museum Association, museum, archaeological relics

Obsah

1. Úvod	1
2. Důvody a příčiny vzniku městských/venkovských muzeí v 19. století	2
3. Stručná historie Dašic.....	7
3. 1. Základní informace, stručná historie Dašic od středověku do poloviny 19. století	7
3. 2. Stručná historie Dašic druhé poloviny 19. století, společenský život.....	11
4. Historie muzea v Dašicích	14
4. 1. Vznik muzejního spolku a muzea	14
4. 2. Odbor národopisné výstavy v Dašicích	19
4. 3. Zakládající osoby muzea	25
4. 4. Další osudy muzea	31
5. Péče o archeologické památky	44
6. Archeologické nálezy v Dašicích a okolí	46
7. Další malá muzea a srovnání s Dašicemi	53
8. Zhodnocení nálezů ze sbírky dašického muzea	55
8. 1. Kamenné nástroje	55
8. 2. Keramika	62
8. 3. Kovy	70
9. Závěr	73
10. Resume	75
11. Prameny a literatura	77
12. Obrazová příloha	82
13. Katalog nálezů	103
13. 1. Kresebná dokumentace	127
13. 2. Fotografická dokumentace	143
13. 3. Materiálový rozbor kamenné industrie	156

1. Úvod

Cílem mé práce je zhodnotit sbírku městského muzea v Dašicích (MMD), která byla po jeho zániku přemístěna do Východočeského muzea v Pardubicích (VČM). Tato sbírka dosud nebyla zpracována.

V první řadě je cílem mé bakalářské práce nastínit čtenářům stručné dějiny muzeologie, tedy jaké jsou důvody a příčiny vzniku městských muzeí v 19. století. V další kapitole čtenáři prezentuji stručnou historii města Dašice v 19. století. Po ní následuje nejrozsáhlejší kapitola historie městského muzea v Dašicích. V této kapitole je představen vznik muzejního spolku, vznik muzea a jejich zakládající členové, dále osudy muzea a informace o osobnostech, které muzeum řídili a starali se o jeho chod. Dále se kapitola věnuje zániku muzea a jeho příčinami. Informace k této kapitole jsem čerpala především z fondu Městské muzeum Dašice (SOkA Pardubice), regionálního tisku (Pernštýn, Východ, Východočeský republikán, Neodvislé listy) a místního tisku (Dašické ozvěny).

Další částí mé práce je srovnání městského muzea Dašice s dalším malým městským muzeem, kterým je městské muzeum v Luži. Porovnání bude zaměřeno na okolnosti vzniku a strukturu obou organizací.

Nejdůležitější částí mé bakalářské práce je katalog archeologických nálezů ze sbírky MMD, v jeho úvodu je popsána struktura katalogu, jsou zde odkazy na soupis nálezů Dr. L. Skružného, který vznikl při převozu sbírky do VČM. Katalog je rozdělen dle materiálu a technologie výroby archeologických nálezů na broušenou industrii, štípanou industrii, keramiku – nádoby, keramiku – střepey, železné předměty a bronzové předměty.

Dalším úkolem této práce bylo analyzovat, jaká byla působnost muzea, tedy co se sbíralo, odkud nálezy pocházejí a jakým způsobem se do muzea dostaly (většina nálezů byla do sbírky zařazena formou daru), kromě toho jsem provedla kritiku inventární knihy, zhodnotila jsem, jakým způsobem byly nálezy popisovány, jak a co vše do těchto knih bylo zaznamenáváno.

V neposlední řadě jsem nálezy ze sbírek zhodnotila, analyzovala, tzn., pokusila jsem se je datovat a určit kulturní zařazení. Na závěr práce jsem umístila obrazovou přílohu, která zahrnuje kresebnou a fotografickou dokumentaci nálezů.

2. Důvody a příčiny vzniku městských/venkovských muzeí v 19. století

Cestu k institucionalizaci muzeí otevřelo racionální osvícenské 18. století, v 19. století pak muzea zažívala zlatý věk a muzeím se takto dařilo až do poloviny 20. století.¹

Sbírky na konci 18. století a počátku století 19. začínají mít charakter ucelených souborů, které jsou soustavně doplňovány, tříděny a nějakým způsobem uspořádány. Opravdu muzejní charakter tyto sbírky získávají v okamžiku, kdy přestávají být vlastnictvím jednotlivců a jsou zpřístupněny laické i vzdělané veřejnosti. Tato veřejnost sem přichází nejen proto, aby se potěšila, ale hlavně aby sbírky studovala, poučila se a doplnila svoje dosavadní zkušenosti. Cílevědomý a soustavný sběr, vytváření sbírek a péče o tyto sbírky se stal hlavní metodou muzejní práce. Právě v této době vznikají první sbírky při gymnáziích jako školní kabinety (např. r. 1814 poprvé zpřístupněno široké veřejnosti gymnaziální muzeum v Opavě), muzeum tak úzce navazuje na školu a snaží se tak mít doplňující funkci k všeobecnému vzdělání. Jak jsem již nastínila, je kladen důraz na rozvoj všeobecného vzdělání a celkově stoupá význam sbírek.²

Počátky výše zmíněné organizované péče můžeme sledovat od r. 1818, tedy se vznikem Vlasteneckého (Národního) muzea, později hlavně od 40. let 19. století, kdy se jednatelské funkce muzea ujal František Palacký. V tuto chvíli v tom co je třeba chránit, převládlo vlastenectví.³

Na počátku 19. století se ve střední Evropě rozvíjí nový fenomén myšlenek romantismu, tzn., klade se důraz na adoraci národa, historie národa je pro lid posvátná, u nás v té době probíhá národní obrození.

První venkovská muzea vznikají od poloviny 60. let 19. století, což souvisí s tehdejší ekonomickou, politickou a kulturní situací. Rozvoj regionálního muzejnictví totiž naplno umožnilo uvolnění tzv. bachovského absolutismu. Koncem 50. let je vydán spolkový zákon, který umožňuje bezproblémově zakládat nové spolky, i odborné, které měly za cíl výzkum a

¹ OUBRECHTOVÁ, Marie. – ZEMAN, Václav. Fenomén muzeum. In OUBRECHTOVÁ, Marie – ZEMAN, Václav (eds.). *Fenomén muzeum v 19. a první polovině 20. století*. Ústí nad Labem, 2011, s. 7. ISBN 978-80-86971-31-5.

² ŠPĚT, Jiří. *Přehled vývoje českého muzejnictví I. (do roku 1945)*. Brno, 2004, s. 12, 14. ISBN 80-210-3206-5.; ZIKMUNDA, Vlastimil. Počátky východočeského muzejnictví. In *Zpravodaj Krajského muzea východních Čech*, 1974, č. 1, s. 17.

³ OUBRECHTOVÁ, Marie. Sbor pro vlasteneckou archeologii při vlasteneckém museu. Role Františka Thun-Hohensteina v počátcích české památkové péče. In OUBRECHTOVÁ, Marie. – ZEMAN, Václav (eds.), *Fenomén muzeum v 19. a první polovině 20. století*. Ústí nad Labem, 2011, s. 12. ISBN 978-80-86971-31-5.

taktéž publikování svých poznatků (pouze se zjišťuje, jestli činnost daného spolku není vlastizrádná). Vydání tohoto zákona, spolu s uvolněním politické situace, mělo za následek také oživení a rozšíření činnosti spolků starších. Svoji roli hrál také vědecký pokrok a emancipace měšťanstva.⁴

V 50. až 70. letech proběhla tzv. ekonomická transformace, tedy přechod ke kapitalistické společnosti, čímž proběhly změny hlavně na venkově, což má za následek změny sociální struktury a vztahů na venkově. Se zavedením hluboké orby se na povrch dostávají archeologické nálezy, čímž se zvýšila potřeba zakládat venkovská muzea. Změny samozřejmě probíhaly i ve městech, rozvoj hospodářství a zejména dopravy vzniku muzeí napomáhal. Stavěly se silnice, železnice, vznikaly továrny a při výkopech byly nacházeny pravěké nálezy, kterým hrozilo vážné nebezpečím, pokud nebudou odborně zachráněny a uloženy. Díky urbanizaci byly také likvidovány staré památky. Přibývání artefaktů mělo zpočátku za následek rozšíření obchodu se starožitnostmi, ale poté lidé pocítili potřebu tyto památky uchovat, chtěli si zachovat staré tradice a zvyky. Národní muzeum a Moravské zemské muzeum k tomuto ale nestačí.⁵ V průběhu této doby bylo mnoho snah a pokusů o uzákonění ochrany památek v Čechách. Výsledkem tohoto snažení bylo například vydání oběžníku zemského správního výboru království Českého z roku 1868, který byl sepsán hrabětem Františkem Thunem. Tento oběžník vybízel k ochraně uměleckých a archeologických památek, požadoval rychlé hlášení těchto nálezů, mimo jiné i zakládání okresních muzeí (nejlépe při školách) a konečně tyto předměty vystavovat.⁶

Léta 1860 – 1890 lze označit za „rané vývojové období regionálního muzejnictví“, v této době vzniklo 49 muzeí a muzejních spolků tohoto typu (z toho 37 českých), jedním z prvních spolků je to archeologický a muzejní spolek Včela čáslavská (1864), z dalších je to namátkou Muzejní společnost Chrudim (1865), Městské muzeum Vysoké Mýto (1871), Městské muzeum historické v Hradci Králové (1880), Spolek muzejní v Pardubicích a další. Kolem r. 1880 je v Čechách již kolem 15 - 20 muzeí. Jakýsi „boom“ vzniku muzeí je pak v 90. letech 19. století.⁷

⁴ ŠPĚT, J., *Přehled vývoje českého muzejnictví*, s. 33.; OUBRECHTOVÁ, M. – ZEMAN, V., *Fenomén muzeum*, s. 8.

⁵ ŠPĚT, J., *Přehled vývoje českého muzejnictví*, s. 33.

⁶ SKLENÁŘ, Karel. Vývoj péče o archeologické památky v českých zemích do r. 1989 (I.). In *Sborník Národního muzea v Praze*, řada A – Historie 65, 2011, č. 1 – 2, s. 35, ISSN 0036-5335.

⁷ ŠPĚT, J., *Přehled vývoje českého muzejnictví*, s. 34.

V 90. letech 19. století se konaly dvě akce, které měly vliv na společenské a politické dění té doby a zároveň měly velký význam i pro rozvoj našeho muzejnictví. Roku 1881 se v Praze konala Velká hospodářská jubilejní výstava, která byla manifestací hospodářských a úspěchů měla ukázat hospodářský potenciál zemí Koruny české (Němci na této výstavě odmítli svou účast). Výstava nezachycovala jen současný stav, ale byla zde snaha i o retrospektivu, aby byl český ekonomický pokrok za uplynulé století ještě výraznější. Výstava částečně splnila svůj úkol, získala národní ohlas, mimořádný dojem zanechala výstava Česká chalupa, což byl jakýsi předobraz skanzenu. Ve zvláštním pavilonu byly ukázky české lidové kultury ze všech koutů Čech. Díky tomuto úspěchu České chalupy vznikl podnět k zachování tohoto celku pro budoucnost. Zároveň se zrodila myšlenka uspořádat novou samostatnou výstavu, která by měla prezentovat jen kulturu českého lidu.⁸

Vznikl tak nápad uspořádat roku 1895 opět v Praze Národopisnou výstavu. Ta byla ovšem koncipována jinak než výstava jubilejní. Národopisná výstava se snažila ukázat historické kořeny a tradice, které tvoří základ venkovského lidu a venkovskou kulturu. Jádrem výstavy tvořila tzv. „výstavní dědina“, která reprezentovala jednotlivé typy lidových staveb s instalovanými interiéry, dále zde byly krajinské výstavy, které prezentovaly typické prvky života, výrobky a folkloristické materiály jednotlivých regionů, to vše bylo doplněno také demografickými údaji. Na toto jádro navazovaly ještě samostatné oddíly, kde každý prezentoval časové (např. pravěk) nebo tematické celky (např. válečnictví).⁹

Už jubilejní výstava se opírala hlavně ve své retrospektivní části a v České chalupě o pomoc a spolupráci stávajících muzeí. Avšak tím, že retrospektivní část byla na jubilejní výstavě jen okrajovou záležitostí, tak ještě nebylo třeba intenzivnějšího sbírání v regionech.

Zato shromažďování materiálu pro Národopisnou výstavu bylo už pro vznik muzejních spolků a muzeí zásadní. Tato výstava znovu vzbudila ohromný ohlas na venkově a v malých městech, kde se pak ustavují místní výbory Národopisné výstavy, v krátké době je ustaveno na 300 výborů. Záhy také ale vzniká problém, jak pojmout výstavu, sbírá se totiž vše, takže je potřeba tyto věci utřídit a vybrat, co se na výstavu do Prahy hodí a pošle. Začínají se tak organizovat Národopisné krajské výstavy, které mají velký ohlas u veřejnosti. V těchto regionech pak jednotliví zástupci daných oblastí vybírají sbírkové předměty, které budou zaslány do Prahy. Nashromážděné předměty, které nejsou na výstavu do Prahy vybrány, zůstávají zde a z toho vznikají malá městská/venkovská muzea, která většinou

⁸ ŠPÉT, J., *Přehled vývoje českého muzejnictví*, s. 45 - 46.

⁹ Tamtéž, s. 46.

dostávají název Národopisná. Obě výstavy tak velmi významně přispěly ke vzniku místních muzeí a podpořily sběratelskou činnost v regionech.¹⁰

Jen v letech 1891 – 1984 vzniklo těchto muzejních spolků a muzeí 34 a po výstavě v letech 1895 – 1898 jich přibýlo dalších 19. U většiny z nich lze prokázat přímou souvislost s místní národopisnou výstavou, což je případ i zkoumaného muzea v Dašicích. Řada z takto vzniklých muzeí však časem zanikla, což je opět případ i městského muzea v Dašicích. Na počátku 20. století počet muzejních spolků dosahuje zhruba počtu 300.¹¹

Úkolem muzejních spolků bylo zakládat muzea a udržovat je při činnosti, což samozřejmě bylo náročné na volný čas členů spolku, kteří se podíleli na programu muzea, tzn. sbírat a chránit památky, které dokládají slavnou českou minulost, sbírat doklady o dovednosti našich předků, sbírat umělecké poklady minulosti. Udržování těchto muzeí bylo však finančně náročné a hospodářsky zatěžovalo obce, ve kterých se nacházela. Málokdy získala muzea z obecního rozpočtu tolik finančních prostředků, aby byly sbírky správně ochraňovány (chybí prostředky na skříně ke správnému uložení archiválií atd.). Většinou ani nebyly k dispozici vhodné prostory k uložení a vystavení sbírek. Sbírkové byly uloženy například na půdách škol a radnic, kde bylo vlhko, což sbírkám rozhodně nesvědčilo. Špatná finanční situace spolků se většinou ještě zhoršila na přelomu 19. a 20. století, kdy po Národopisné výstavě ustoupili od vlastního sbírání a muzejní předměty často nakupovali u obchodníků či překupníků se starožitnostmi.¹²

Muzejní výbory se často věnovaly také muzejním knihovnám, které disponovaly bohatou výbavou odborné vlastivědné literatury a odbornými časopisy (např. Český lid), takže většinou tyto knihovny sloužily široké veřejnosti, protože lidové knihovny v této době odbornou literaturou příliš vybavovány nebyly.¹³

Sbírkové jádro muzeí tvořily hlavně soukromé sbírky jednotlivců, které byly muzeím majitelem darované nebo je město od majitelů či jejich dědiců odkoupilo a použilo jako základ muzea.

Návštěvnost těchto muzeí byla velmi nízká, ani s nástupem 20. století se tento stav příliš nezměnil. Nízká návštěvnost a kulturně výchovná práce těchto institucí byla způsobena

¹⁰ ŠPĚT, J., *Přehled vývoje českého muzejnictví*, s. 46 - 47.

¹¹ Tamtéž s. 47.

¹² ZIKMUNDA, Vlastimil. Příspěvek k poznání osvětového působení prvních východočeských muzeí na přelomu 19. a 20. století. In *Zpravodaj Krajského muzea východních Čech IV*, 1977, č. 4, s. 3 – 4, 6.

¹³ Tamtéž, s. 10 - 11.

též omezenou přístupností sbírek. Dozor ve sbírkách totiž vykonávali jen dobrovolní pracovníci ve svém volném čase. Malá pozornost byla věnována také lektorské činnosti a taktéž nebylo pořádáno příliš mnoho přednášek, stejně tak muzea málo pořádala kromě krajinářských výstav národopisných další výstavy, které by veřejnost nalákaly. Hlavní úkol muzeí spočíval tedy výhradně ve sběratelské činnosti. Výchovný moment byl druhořadý a jeho význam byl nepatrný. Tato muzea byly instituce, které sloužily hlavně vědeckým a dokumentačním potřebám.¹⁴

Muzea jsou zakládána hlavně ve městech s dobře rozvinutým hospodářstvím a s živou kulturní tradicí, kde byly hojně zakládány různé spolky např. zpěvácké, literární, umělecké atd., na jejichž schůzích právě vznikala podnět k založení muzea a ochraně památek. Většina těchto měst měla v době založení muzea vlastní školu, většinou gymnázium nebo reálku a právě profesori ze zmíněných škol ve většině případů stáli u zrodu muzeí.¹⁵

Muzea sehrála v 19. století významnou společenskou úlohu, ve velkých městech i na periferiích představovala důležitá centra vzdělanosti, kulturního a národního života. Díky spolkovému charakteru spojovala lidi podobného smýšlení a pomáhala vytvářet naši národní identitu.¹⁶

¹⁴ ZIKMUNDA, V., Příspěvek k poznání osvětového působení, s. 9 – 10, 12.

¹⁵ ŠPĚT, J., *Přehled vývoje českého muzejnictví*, s. 35.

¹⁶ OUBRECHTOVÁ, M. – ZEMAN, V., *Fenomén muzeum*, s. 7.

3. Stručná historie Dašic

3. 1. Základní informace, stručná historie Dašic od středověku do poloviny 19. století

Město Dašice se nachází ve Východolabské tabuli v nadmořské výšce 227 m. n. m., 7 km JZ od Holic a 10 km V od Pardubic.¹⁷ Město je postaveno na obou březích řeky Loučné.¹⁸

Přesné datum založení Dašic ani jeho povýšení na město není známé, kdysi vznikla v této úrodné nížině „ves lidí Dašových (z osobního jména Daš) nebo lidí Dachových“¹⁹. První písemný doklad o existenci Dašic je z roku 1318.²⁰ Roku 1349 máme doloženou existenci kostela²¹ a tvrze. Roku 1399 známe Dašice ještě označené jako vesnice, ale v písemném dokladu z roku 1437 se dozvídáme, že Dašice získaly statut městečka a stávají se místem trhovým.²²

Jako první majitel Dašic je doložen Blažej z Dašic, po něm má od roku 1323 Dašice v držení Bohuš (Bohuslav) z Dašic. Značně zadlužený majitel Budiš z Dašic musel roku 1398 svůj majetek prodat svému největšímu věřiteli Mikuláši z Orle a Barchova²³ a ještě v témže roce se novým majitelem stal po zaplacení 1600 kop grošů Viktorin Boček z Kunštátu a Poděbrad.²⁴ Někdy po tomto roce získal Dašice opět Mikuláš z Barchova (zemřel 1405), po jeho smrti zde vládla jeho manželka Bětka z Orle vdovským věnem a po ní její syn Mikuláš, o

¹⁷ KUČA, Karel. *Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku I*, díl A-G. Praha, 1996, s. 618. ISBN 80-85983-13-3.

¹⁸ ROSŮLEK, František, K. a kol. *Pardubicko – Holicko – Přeloučsko I*. Pardubice, 1903, s. 143., Tamtéž uvedeny přesné souřadnice: 33° 35' východní zeměpisné délky a 50° 2' severní zeměpisné šířky.

¹⁹ PROFOUS, Antonín. *Místní jména v Čechách*. Jejich vznik, původní význam a změny. Díl I. A – H. Praha, 1947, s. 366.; ŠVECOVÁ, Ivana. Dašice od nejstarších dob do poloviny 19. století. In VOKOLEK, Vít – ŠVECOVÁ, Ivana – PODDANÁ, Jana. *Dašice: Historie města I*. Dašice 2001, s. 6.; SOKA Pardubice, inventář fondu Dašice. ŽANDOVIČ, E. *Dějiny Dašic*, č. 102.; ROSŮLEK, F. K. a kol., *Pardubicko – Holicko – Přeloučsko*, s. 150.

²⁰ První zápis o majiteli Dašic je zapsán v Deskách zemských Království českého – písař sem zapsal stížnost Blažeje z Dašic, který nařkl Radslava z Chrastí ze škody na majetku za 50 hřiven stříbra. ŠVECOVÁ, I. Dašice od nejstarších dob, s. 6.

²¹ Téhož roku je tento kostel jmenován v listině mezi ostatními kostely připojenými na žádost pražského arcibiskupa Arnošta z Pardubic k nově vzniklému litomyšlskému biskupství. ŠVECOVÁ, I., Dašice od nejstarších dob, s. 7.

²² ŠŮROVÁ, Marie (ed.). *550 let města Dašic*. Programy oslav. Dašice, 1987, s. 1.; KUČA, K., *Města a městečka*, s. 618.; ŠEBEK, František a kol. *Dějiny Pardubic*, Pardubice, 1990, s. 173. ISBN 80-900069-1-4.

²³ „Barchovští z Dašic patřili od druhé poloviny 14. století k předním zemanským rodům na Pardubicku.“ ŠEBEK, F. a kol., *Dějiny Pardubic*, s. 67.

²⁴ ŠVECOVÁ, I., Dašice od nejstarších dob, s. 7.

kterém máme zmínku ze stížného listu českých pánů z roku 1415.²⁵ V první polovině 15. století Dašice vlastnil Kalhota z Dašic a Barchova a dále patrně jeho bratr Trystram z Brachova²⁶. Po smrti Trystrama (jež se stal jedním z hejtmanů chrudimského kraje) okolo roku 1454, připadly Dašice jeho vnukovi Čeňkovi z Barchova a Dašic.

Své panství prodal roku 1507 Čeněk z Barchova a Dašic za 8000 kop grošů českých Vilému z Pernštejna a dašické dědictví²⁷ se tak připojilo k Vilémovu panství (i se statkem Holice) smlouvou z 30. června. Od tohoto nového držitele získávají obyvatelé Dašic různá privilegia. Například roku 1513 Vilém z Pernštejna odpouští poddaným z Dašic a vsí Prachovic, Paltěnic, Hedčan, Moravan a Kostěnic odúmrtí právo²⁸, vymínil si ale, že majetek nesmí přejít na jiné panství a roku 1516 zrušil Vilém povinnost obcím Dašice, Kunětice a Dříteč rozvážet zdarma plod z rybníků a klády k tarasům. Za tuto práci stanovil odměny (za jednu míli čtyři a půl groše českého).²⁹ Za vlády Pernštejnů Dašice vzkvétaly – díky Vilémově hospodářské politice vyrostlo na pardubickém panství mnoho rybníků (v okolí Dašic jsou zachyceny dva rybníky, Velkolánský a Husojedský), dále byla podporována řemesla a s nimi související cechy.³⁰ Dalšího privilegia se dašickým dostalo roku 1539 a to od Jaroslava z Pernštejna, Vilémova vnuka. Dašičtí byli osvobozeni od poplatku z radnice, který byl vyplácen obcí pardubickému panství pravidelně po 46 groších na den sv. Havla a sv. Jiří. Dále Jaroslav v roce 1557 potvrdil již získaná privilegia o zrušení odúmrtí a o platech za rozvážení ryb.³¹ Jaroslav z Pernštejna se však zadlužil a tím pádem rokem 1560 vláda Pernštejnů v Dašicích končí prodejem celého panství králi Maxmiliánovi II. Dašice se tak s celým panstvím staly majetkem královské komory a v jejím majetku Dašice setrvaly něco málo přes 300 let.³²

²⁵ Byl to jeden z těch, kteří přivěsili svou pečeť k ostatním pečetím 452 pánů pod protest proti upálení mistra Jana Husa. ŠVECOVÁ, I., Dašice od nejstarších dob, s. 7.

²⁶ Zním jako účastník svatomartinského sněmu (1433). ŠVECOVÁ, I., Dašice od nejstarších dob, s. 7.

²⁷ „*Dašické dědictví zahrnovalo Dašice, tvrz, dvůr poplužní s poplužím, městečko a dvory kmetcí s platem a celé vsi Kostěnice, Moravany, Platěnice, Ostřešany, Hedčany s dvory kmetčími a poplužím, to vše s dědinami ornými i neornými, lukami, lesy, potoky, vodoteči, lázněmi, masnými krámy, pivovarem, kurmi, vejci, podacím kostelním v Dašicích, Moravanech, Platěnicích, Ostřetíně, Velinách s příslušenstvím a poplatky.*“ ŠVECOVÁ, I., Dašice od nejstarších dob, s. 8.; ROSŮLEK, F. K. a kol., *Pardubicko – Holicko – Přeloučsko*, s. 150.; ŠEBEK, F. a kol., *Dějiny Pardubic*, s. 86, 186.

²⁸ Do té doby měla totiž vrchnost právo na majetek toho, kdo zemřel bez dědiců a bez závěti. ŠVECOVÁ, I., Dašice od nejstarších dob, s. 8.

²⁹ ŠVECOVÁ, I., Dašice od nejstarších dob, s. 8.; ROSŮLEK, F. K. a kol., *Pardubicko – Holicko – Přeloučsko*, s. 150 – 151.

³⁰ ŠVECOVÁ, I., Dašice od nejstarších dob, s. 8 – 9.

³¹ ŠVECOVÁ, I., Dašice od nejstarších dob, s. 9.; ROSŮLEK, F. K. a kol., *Pardubicko – Holicko – Přeloučsko*, s. 151.

³² SOkA Pardubice, inventář fondu Dašice. ŽANDOVÁ, E. *Dějiny Dašic*, č. 102.; ŠVECOVÁ, I., Dašice od nejstarších dob, s. 10.; ROSŮLEK, F. K. a kol., *Pardubicko – Holicko – Přeloučsko*, s. 151.

Po roce 1560 se udály díky změně v držbě panství změny. Například k pivovaru v Dašicích, který byl založen Janem z Pernštejna již v roce 1548, bylo obráceno 8 krčem a ty byly nuceny odebírat dašické pivo. Tento panský pivovar tak začal konkurovat produkci piva pardubických a zřejmě i bohdanečských měšťanů a k již tradičnímu rybníkářství tak přibyl další zdroj vrchnostenských příjmů.³³ V této době bylo také zřízeno nové správcovství. Správu orných a lesních půd dašického statku a majetku záduší vedli panský správce, kontrolor a písař. Toto nové správcovství mělo správu východního panství usnadnit.

Období třicetileté války mělo samozřejmě vliv i na městečko Dašice (např. devastace hospodářství, časté požáry, náboženský útisk, zvyšování robotního zatížení, vypisování vysokých berní atd.)³⁴, hned na začátku války ztratilo městečko svobodné právo vařit pivo, během války ustaly i koňské trhy a ty byly obnoveny až po r. 1650.³⁵ V roce 1617 se v Dašicích zastavil císař Matyáš (při cestě z Čech do Rakouska) a při této příležitosti konšelé žádali císaře potvrzení starých privilegií o zrušení odúmrťi a o vysazení nových trhů. Kvůli propuknuvšímu stavovskému povstání však císař slib nedodržel a Dašičtí se tak konečně dočkali až 30. července roku 1631, kdy pernštejnská privilegia potvrdil Ferdinand II., který také Dašickým udělil dva výroční trhy a povolil i trh na vlnu. Dále byla v roce 1638 dašická privilegia rozšířena Ferdinandem III., a to povolením nového výročního trhu a čtyř dalších trhů na dobytek. Ferdinand III. taktéž potvrdil Dašicím pernštejnská privilegia a privilegia Ferdinanda II., ale s podmínkou, že nekatolíci nebudou přijati do obce. Mezitím prošli roku 1631 Dašicemi Sasové, roku 1640 Dašice částečně vyhořely a v roce 1646 městečkem prošli Švédové, kteří dovršili válečnou zkázu.³⁶

Roku 1723 Dašice žádaly císaře Karla VI. o propůjčení samostatného pivovaru, o právo pečetit červeným voskem (do této doby směly pečetit pouze černým voskem), o snížení počtu dní roboty a o vyhnání Židů, načež jim císař tato privilegia potvrdil roku 1726.³⁷ Vádkami o rakouské dědictví (1740 – 1748), sedmiletou válkou (1756 – 1763) a

³³ „*Jeho výroba (pivovaru) se aktivizovala po roce 1566, kdy jej dal hejtman spolku s rozsáhlým příslušenstvím znovu vystavět. Na úkor městských pivovarů v Bohdanči a v Pardubicích k němu vrchnost postupně přičleňovala poddanské krčmy, kam si osobovala právo monopolního dovozu piva.*“ ŠEBEK, F. a kol., *Dějiny Pardubic*, s. 142.; tamtéž s. 130, 299.

³⁴ ROSŮLEK, F. K. a kol., *Pardubicko – Holicko – Přeloučsko*, s. 151.; SOKA Pardubice, inventář fondu Dašice. ŽANDOVÁ, E. *Dějiny Dašic*, č. 102.; ŠŮROVÁ, M. (ed.), *550 let města Dašic*, s. 1.; ŠVECOVÁ, I., Dašice od nejstarších dob, s. 25.

³⁵ ŠVECOVÁ, I., Dašice od nejstarších dob, s. 28.

³⁶ ŠVECOVÁ, I., Dašice od nejstarších dob, s. 14.; ROSŮLEK, F. K. a kol., *Pardubicko – Holicko – Přeloučsko*, s. 151.; SOKA Pardubice, inventář fondu Dašice. ŽANDOVÁ, E. *Dějiny Dašic*, č. 102.; ŠŮROVÁ, M. (ed.), *550 let města Dašic*, s. 6.

³⁷ ROSŮLEK, F. K. a kol., *Pardubicko – Holicko – Přeloučsko*, s. 152.

napoleonskými válkami (1792 – 1813) Dašice trpěly taktéž. Například častými průchody vojsk městem - musely odvádět naturální dávky pro vojsko a poskytovat vojsku ubytování a stravu. Hned po válce roku 1748 potvrdila Marie Terezie Dašicím všechna privilegia a dala jim vyplácet náhradu za válečné škody, avšak další ztráty způsobila dobytčí nákaza a následně mor, který v roce 1757 propukl mezi vojskem, které bylo v Dašicích ubytované a následně se rozšířil i mezi obyvatelstvo.³⁸ Kromě válečných útrap Dašice opět sužovaly další požáry, roku 1767 dokonce povodně a nemoci, např. cholera. Roku 1785 se Dašickým dostalo dalších privilegií, a to od císaře Josefa II., který povolil městečku 4 trhy s přízí a 3 trhy výroční a dále potvrdil privilegia stávající. Roku 1805 byly povoleny další 2 trhy (na dobytek) Františkem I. (II.)³⁹

Revoluční rok 1848 Dašice nepostihl nijak významně, naopak se dá říci, že proběhl poklidně. Tento rok se v Dašicích projevil hlavně tím, že byla zřízena národní garda⁴⁰, která měla především za úkol chránit majetek a zavést pořádek v obci. Garda ale nefungovala příliš dlouho, hned po smrti svého velitele Antonína Rámiše se v roce 1850 rozpadla. Po správních změnách v roce 1850 a vydáním prozatímního obecního řádu si své městské zastupitelstvo začali nyní volit sami občané městečka. Většina těchto funkcí se stala čestnými.⁴¹

³⁸ ROSŮLEK, F. K. a kol., *Pardubicko – Holicko – Přeloučsko*, s. 151 - 152.; PODDANÁ, Jana. Dějiny obce od poloviny 19. století do počátku 20. století. In *Dašice: Historie města I.* Dašice, 2001, s. 28 – 29.; SOKA Pardubice, inventář fondu Dašice. ŽANDOVÁ, E. *Dějiny Dašic*, č. 102.; ŠŮROVÁ, M. (ed.), *550 let města Dašic*, s. 6.

³⁹ ROSŮLEK, F. K. a kol., *Pardubicko – Holicko – Přeloučsko*, s. 155 - 156.; KUČA, K., *Města a městečka*, s. 618.

⁴⁰ Zřízení národní gardy v každé větší obci bylo nařízeno patentem, kdy po ohlášení konstituce nastaly v zemích nepokoje a nejistota majetku. ROSŮLEK, F. K. a kol., *Pardubicko – Holicko – Přeloučsko*, s. 157.

Do gardy v Dašicích se přihlásilo 155 mužů - 59 dobrovolníků a 96 členů určených úředně. PODDANÁ, J., *Dějiny obce od poloviny 19. století*, s. 30 - 31.; SOKA Pardubice, inventář fondu Dašice. ŽANDOVÁ, E. *Dějiny Dašic*, č. 102.; ROSŮLEK, F. K. a kol., *Pardubicko – Holicko – Přeloučsko*, s. 157 - 158.

Jediná památka, která na tuto gardu zůstala, je pečeti dlo s datem 1848. PODDANÁ, J., *Dějiny obce od poloviny 19. století*, s. 31.

⁴¹ PODDANÁ, J., *Dějiny obce od poloviny 19. století*, s. 31.; SOKA Pardubice, inventář fondu Dašice. ŽANDOVÁ, E. *Dějiny Dašic*, č. 102.; ROSŮLEK, F. K. a kol., *Pardubicko – Holicko – Přeloučsko*, s. 158.; ŠŮROVÁ, M. (ed.), *550 let města Dašic*, s. 7.

3. 2. Stručná historie Dašic druhé poloviny 19. století, společenský život

Po roce 1850 pomalu docházelo k rozpadu pardubického panství. V roce 1863 ho koupil (již zmenšené) Privilegovaný rakouský úvěrní ústav pro obchod a průmysl spolu s rytířem Leopoldem Lämelem. Jejich akciová společnost poté pokračovala v další parcelaci a prodeji menších ploch bývalého panství. Co se týče Dašického velkostatku, byl v roce 1864 touto společností prodán firmě Jan Liebig a spol. v Liberci. Od této firmy ho pak koupil roku 1884 Alexander Pallavicini. Správcovství zřízené českou komorou tak bylo zrušeno.⁴²

Rokem 1853 byly Dašice při určování měst a městysů zařazeny mezi „města venkovská“, dosud totiž byly mezi městečkem „c. k. komorním“.⁴³ V roce 1859 došlo ke zrušení cechů, které byly nahrazeny společenstvy, která byla založena na jiných základech než cechy a která akceptovala nový společenský řád.⁴⁴ Drobná řemeslná výroba v Dašicích, byla v 60. letech doplněna velkovýrobou šňůr, prýmek, pasů a dalších ozdob. Toto zboží se vyváželo do Rakouska, Uher i Rumunska. Později byla založena Vosáhlova koželužna, která vyráběla hnací řemeny, babky ke tkalcovským stavům a biče, které se vyvážely až do Srbska a Bulharska. Roku 1894 byla k dosavadní výrobě zavedena výroba patentních špiček na doutníky. Kromě výš zmíněných věcí se v Dašicích vyráběly také reklamní stuhy k balení drobného zboží, tato výroba však byla menšího rozsahu.⁴⁵

V roce 1866 vypukla další válka, tedy válka Prusko – Rakouská. Pruské vojsko se v Dašicích nejprve jen občerstvilo a hned odjelo, ale další oddíly rabovaly město až do uzavření příměří v srpnu roku 1866. Během této války zde opět řádily nemoci, jako cholera a úplavice.⁴⁶

Co se týče národnosti obyvatel Dašic, tak od počátku zde sídlilo české obyvatelstvo a německé obyvatelstvo zde sídlilo jen ojediněle. Náboženským vyznáním byli původně tito

⁴² PODDANÁ, J., Dějiny obce od poloviny 19. století, s. 61.; SOkA Pardubice, inventář fondu Dašice. ŽANDOVÁ, E. *Dějiny Dašic*, č. 102.; ŠŮROVÁ, M. (ed.), *550 let města Dašic*, s. 7.

⁴³ ROSŮLEK, F. K. a kol., *Pardubicko – Holicko – Přeloučsko*, s. 159.

⁴⁴ PODDANÁ, J., Dějiny obce od poloviny 19. století, s. 61.; SOkA Pardubice, inventář fondu Dašice. ŽANDOVÁ, E. *Dějiny Dašic*, č. 102.; ŠŮROVÁ, M. (ed.), *550 let města Dašic*, s. 7.

⁴⁵ PODDANÁ, J., Dějiny obce od poloviny 19. století, s. 61.; SOkA Pardubice, inventář fondu Dašice. ŽANDOVÁ, E. *Dějiny Dašic*, č. 102.; ŠŮROVÁ, M. (ed.), *550 let města Dašic*, s. 7.

⁴⁶ PODDANÁ, J., Dějiny obce od poloviny 19. století, s. 61.; ROSŮLEK, F. K. a kol., *Pardubicko – Holicko – Přeloučsko*, s. 159 - 160.

obyvatelé převážně protestanti, ale koncem 19. století bylo jejich vyznání nuceně nahrazeno katolickým.⁴⁷

V roce 1857 byl v Dašicích zřízen poštovní úřad⁴⁸. Dále byla založena 25. března 1866 na podporu průmyslového a zemědělského podnikání místní Občanská záložna a později také Spořitelni a záložní spolek. Kvůli zvýšené produkci cukrové řepy byl roku 1870 vydán podnět k založení Rolnického akciového cukrovaru, vařit se v něm začalo již na podzim téhož roku. Taktéž roku 1870 byla z bezpečnostních důvodů založena c. k. četnická stanice. O dva roky později byla 1. října v Dašicích otevřena železniční stanice. V roce 1878 byla v Dašicích otevřena telegrafní stanice s omezenou denní službou (telefon sem byl zaveden až roku 1909), dále byl tohoto roku z důvodu častých požárů založen sbor dobrovolných hasičů. V prosinci 1877 totiž v Dašicích propukly dva požáry po sobě, což se stalo impulzem pro zmíněné založení sboru. Roku 1882 byla od místního nádraží k cukrovaru postavena vlečka. Vzhledem k tomu, že Dašice ohrožovaly časté záplavy⁴⁹, bylo roku 1884 založeno vodní družstvo, jehož hlavním úkolem byla úprava toku řeky Loučné a potoka Lodrantky, čímž se zátopám zabránilo.⁵⁰

Ve druhé polovině 19. století se vytvořilo několik kulturních i hospodářských spolků, které ovlivňovaly život společenský život dašických obyvatel. Projevy tohoto dobrovolného sdružování můžeme pozorovat již v poslední třetině tohoto století. Kromě již zmíněného hasičského sboru vznikl Spolek divadelních ochotníků, který má své počátky již ve 30. letech 19. století – divadlo se v Dašicích hrálo již v roce 1835. Také vznikl čtenářský spolek Hálek, který se roku 1882 spojil v jeden spolek se Spolkem divadelních ochotníků. Takto vzniklý čtenářsko – zábavní spolek Hálek byl tedy jedním z nejstarších v Dašicích založených spolků. Dalším spolkem byl muzikální spolek Městská hudba. Roku 1895 byl v souvislosti s Národopisnou výstavou, která se uskutečnila tak jako v jiných městech v roce 1894⁵¹, založen Muzejní spolek a následně v Dašicích začalo fungovat Městské muzeum, kterému se budu v rámci této práce věnovat podrobněji ve čtvrté kapitole. Jedním ze spolků, vzniklých

⁴⁷ PODDANÁ, J., Dějiny obce od poloviny 19. století, s. 61.

⁴⁸ O provoz se staral Jan Šimek, listonošem byl František Velínský, který nejprve se chodil pro poštu dvakrát denně (k vlaku do Moravan), r. 1887 se pro poštu chodilo již čtyřikrát denně. PODDANÁ, J., Dějiny obce od poloviny 19. století, s. 62.

⁴⁹ Loučná se pravidelně rozlévala až tři kilometry široko, což způsobovalo škody jak na majetku, tak i na úrodě. PODDANÁ, J., Dějiny obce od poloviny 19. století, s. 62.

⁵⁰ PODDANÁ, J., Dějiny obce od poloviny 19. století, s. 62, 64.; SOkA Pardubice, inventář fondu Dašice. ŽANDOVÁ, E. *Dějiny Dašic*, č. 102.; ŠŮROVÁ, M. (ed.), *550 let města Dašic*, s. 7 - 8.; ROSŮLEK, F. K. a kol., *Pardubicko – Holicko – Přeloučsko*, s. 160.

⁵¹ Národopisná výstavka byla uspořádána 28. a 29. června 1894 v městském sále. ROSŮLEK, F. K. a kol., *Pardubicko – Holicko – Přeloučsko*, s. 161.

v Dašicích, je taktéž Okrašlovací spolek, který se snažil o zvelebení města a který vznikl až v roce 1902. Víme i o existenci Honebního výboru, ale nevíme moc o jeho činnosti, snad jen to, že počátky jeho existence jsou doloženy v letech 1893 – 1897 a členové tohoto spolku řešili otázky z oblasti myslivosti. Kromě kultury se v Dašicích dařilo také sportu. Tělocvičná jednota Sokol⁵² má již počátky v poslední třetině 19. století vedle sboru hasičů, zmínky o její činnosti máme např. z roku 1890, kdy se v parku uskutečnila veřejná cvičení, ale písemnou dokumentaci o Sokolech máme až z roku 1928.⁵³

Jednou ze zajímavostí je, že Dašice měly již koncem 70. let 19. století plovárnu. V roce 1877 se místní obyvatelé pro stavbu plovárny rozhodli a ještě tentýž rok byla vybudována na louce na levé straně mlýnského náhonu.⁵⁴

Dašice se ve své minulosti řadily k menším venkovským městečkům. V roce 1907 Dašice zažádaly o povýšení na město, žádosti nakonec bylo vyhověno až v roce 1917, kdy dne 6. března udělil císař Karel I. privilegium povýšení na město a potvrdil starý znak⁵⁵, který Dašice užívaly už od 16. století.⁵⁶

Starosty se postupně v Dašicích od roku 1848 stali: Antonín Holý (1848 – 1865), roku 1886 funkci starosty zastával A. Hynšt (1886 – 1889, 1889 – 1892), roku 1892 byl starostou zvolen Čeněk Novotný (1892 – 1895, 1895 – 1899, 1899 – 1902).⁵⁷ Duchovními v Dašicích byli v druhé polovině 19. století katoličtí kněží Josef Nechvíle (1853 – 1874, 1874 – 1899) a Stanislav Dobruský (1899 – 1900).⁵⁸

⁵² Další sportovní kluby vznikly až ve 20. letech 20. století – 1919 byl založen Sportovní klub Sparta Dašice. PODDANÁ, J., *Dějiny obce od poloviny 19. století*, s. 65.

⁵³ PODDANÁ, J., *Dějiny obce od poloviny 19. století*, s. 65 – 66.; SOkA Pardubice, inventář fondu Dašice. ŽANDOVÁ, E. *Dějiny Dašic*, č. 102.; ŠŮROVÁ, M. (ed.), *550 let města Dašic*, s. 8.; ROSŮLEK, F. K. a kol., *Pardubicko – Holicko – Přeloučsko*, s. 160 - 161.

⁵⁴ PODDANÁ, J., *Dějiny obce od poloviny 19. století*, s. 67.

⁵⁵ „V privilegii je přesně uveden i popis znaku: Na červeném štítě je doleva obrácený stříbrný dvouocasý lev ve skoku se zlatou zbrojí, zlatým vyplazeným jazykem a zlatou korunkou na hlavě. Štít obklopuje ozdobná bronzová obruba a na horním okraji spočívá stříbrná zděná koruna s pěti stínkami.“ PODDANÁ, J., *Dějiny obce od poloviny 19. století*, s. 67.

⁵⁶ PODDANÁ, J., *Dějiny obce od poloviny 19. století*, s. 67.; ŠŮROVÁ, M. (ed.), *550 let města Dašic*, s. 8.

⁵⁷ ROSŮLEK, F. K. a kol., *Pardubicko – Holicko – Přeloučsko*, s. 160.

⁵⁸ PODDANÁ, J., *Dějiny obce od poloviny 19. století*, s. 44.

4. Historie muzea v Dašicích

4. 1. Vznik muzejního spolku a muzea

Muzejní spolek v Dašicích byl založen již roku 1890, kdy byly 24. prosince sepsány stanovy⁵⁹. Oficiální název tohoto dokumentu je „Stanovy spolku pro Městské a školní museum v Dašicích“, který je rozdělen do 16 částí, jež jsou označeny římskými číslicemi, každá část je dále rozdělena na paragrafy, kterých je ve stanovách celkem 29. První část se věnuje názvu muzea a podobě jeho pečeti. Oficiální název spolku je tedy „Spolek městského a školního musea v Dašicích“. Jako pečeť spolek používal znak města s kruhopisem: „Spolek městského a školního musea v Dašicích založený r. 1890“.⁶⁰

Ve druhé části je představen účel spolku. Například sbírky muzea mají být stále rozmnožovány a udržovány v dobrém stavu. Píše se zde, že v muzeu budou archeologické, přírodovědné, historické, etnografické a bibliografické sbírky a předměty veškeré vědy a umění, že při muzeu bude také zřízena městská knihovna. Vlastníkem muzea je město. Tato část také obsahuje, jaká bude přístupnost sbírek, hlavní použití sbírek mělo být ve všední dny pro školy, v neděli a ve svátek v určité hodiny měly být přístupné veřejnosti.⁶¹

Třetí část stanov určuje sídlo spolku. Sídlo je tedy město Dašice, opět je zde definováno, tentokrát přesněji, jaké předměty bude muzeum uchovávat. Jedná se o předměty, které mají vědeckou a uměleckou hodnotu. Budou rozvrženy do jednotlivých sbírek: 1. přírodovědecké sbírky, která se dělí dále na zoologické, botanické, mineralogické a geologické, 2. technologické a architektonické sbírky, 3. sbírky obrazů, fotografií, výkresů apod., 4. sbírky předmětů národopisných, 5. sbírky starožitností, 6. sbírky mincí a medailí, 7. sbírky knih, hudebnin, listin, rukopisů atd.⁶²

Část čtvrtá se zabývá financováním chodu muzea. Prostředky k dosažení rozmnožování a zachování sbírek má muzeum možnost získat z příspěvků zakládajících a

⁵⁹ V archivu je uložen pouze rukopis stanov dašického spolku, tištěné stanovy, které se v kartonu nacházely, jsou stanovy muzejního spolku v Pardubicích, který vznikl dříve, v roce 1880. Po srovnání stanov obou spolků jsem zjistila, že jsou téměř totožné. Dašičtí se pardubickými stanovami nechali velmi inspirovat. SOKA Pardubice, fond Městské muzeum Dašice (1888 – 1939). Karton I. – spisy, stanovy, č. AP 110.

⁶⁰ SOKA Pardubice, Stanovy, část I.

⁶¹ SOKA Pardubice, Stanovy, část II.

⁶² SOKA Pardubice, Stanovy, část III.

přispívajících členů, z různých darů členů a jiných přátel osvěty a pořádáním vědeckých přednášek, zábav a výstav.⁶³

V páté části je definováno, kdo může být členem spolku. Zakládající člen je ten, který složí hned nebo ve čtyřech pololetních lhůtách 10 zlatých nebo poskytne muzeu takový dar, který odpovídá hodnotou příspěvku zakládajících členů. Přispívajícím členem se stane ten, kdo přispěje spolkovým účelům nejméně 1 zlatý ve dvou pololetních lhůtách ročně. Činným členem, se stane člověk, který bude ve valné hromadě díky svému vědeckému vzdělání jmenován k působení ve spolku (bez povinnosti příspěvku). Titul čestného člena získá ten člen, který je zvolen valnou hromadou za zvláštní zásluhy.⁶⁴

Šestá a sedmá část se zabývá právy a povinnostmi spolkových členů. Práva členů jsou: volný přístup k valným hromadám spolku, možnost návrhů a dotazů k výboru a valné hromadě, možnost používání knihovny, hlasování na valných hromadách a právo volit a být volen do výboru, volit kustoda či být jím zvolen. Povinnostmi členů je: podporovat spolek radami a nápady, účastnit se dle možností schůzí, podporovat příchod nových členů, vždy se řídit stanovami, dále povinností činných členů je, aby byly v písemném styku se spolkem, upozorňovali na důležité předměty a pokud jsou konzervátory, prokázali své služby spolku bezplatně.⁶⁵

Následující část představuje pojem valná hromada, a jaké jsou její kompetence. Do valné hromady mají přístup všichni její členové, ti mohou hlasovat, účastníci spolku sem mají přístup jen jako posluchači. Výroční valnou hromadu svolává předseda spolku oběžníkem nebo jiným způsobem vždy v lednu. Za určitých podmínek lze svolat i mimořádnou hromadu. Výroční valná hromada volí výbor na 3 roky a každý rok se volí 1/3 výboru. Valná hromada má na starosti záležitosti, které spadají do oboru činnosti spolku, dohlíží na činnost výboru, volí ze svého středu pokladníka, kontrolora a „přehlížitele“ účtu, jmenuje činné a čestné členy a vylučuje ty, kteří by jednali proti stanovám nebo spolku nějak škodili. Přijímá a schvaluje jednatelskou výroční správu v činnosti výboru. K platnému uzavírání záležitostí je potřeba přítomnosti min. 12 členů, rozhoduje nadpoloviční většina atd.⁶⁶

⁶³ SOKA Pardubice, Stanovy, část IV.

⁶⁴ SOKA Pardubice, Stanovy, část V.

⁶⁵ SOKA Pardubice, Stanovy, část VI., VII.

⁶⁶ SOKA Pardubice, Stanovy, část VIII.

Část devátá popisuje, jak má vypadat výbor městského spolku. Skládá se z 12 členů zvolených ve výroční valné hromadě. Výbor volí dle potřeby kustody, přičemž výbor se všemi kustody tvoří zároveň vědeckou komisi. Výbor se všemi kustody pořádá ročně schůze, porady nejméně jednou měsíčně, když je třeba i mimořádné. Dále je výbor činným orgánem valné hromady, ustanovuje dobu a způsob návštěvy musea a pořádá vědecké přednášky, zábavy a výstavy. K platnému uzavírání výboru je třeba přítomnost předsedy nebo místopředsedy a alespoň šesti členů výboru, rozhoduje absolutní většina hlasů, při rovnosti hlasů rozhoduje hlas předsedy.⁶⁷

V desáté části se píše o tom, kdo je předseda spolku a jaké má pravomoci, v následující jedenácté části jsou uvedeny další funkce jako je jednatel, zapisovatel a správce domu. Předsedou spolku je vždy starosta Dašic, náměstkem předsedy je řídící učitel. Předseda má přihlížet k jednatelským pracím, ke správě spolkového jmění, spolu s jednatelem má vykonávat veškerá usnesení výboru atd. Jednatel se zapisovatelem vedou protokol o valných schůzích a schůzích výboru, vyhotovují všechny listiny, vedou pamětní knihu, knihu darů a zakoupených předmětů, spolkovou korespondenci a přijímají spolkové zásilky. Správce domu vede s pomocí kustodů inventáře musejních sbírek.⁶⁸

Část číslo dvanáct se zabývá správou spolkového jmění. Příspěvky členů, peněžité dary a jiné vedlejší příjmy přijímá pokladník, které ukládá do spolkové pokladnice, vede účty o příjmech a vydáních spolku, které předkládá při výroční valné hromadě. Dále je zmíněno například za jakých podmínek pokladník vyplácí ze spolkové pokladnice. Za spolkové jmění je odpovědný výbor valné hromadě. Sbírkový výtěžek jsou majetkem města Dašic. Peněžité hotovost v pokladnici nebo uložené listiny jsou jměním spolku. V této části se také řeší, co by se stalo se spolkovým majetkem, kdyby se muzejní spolek rozešel (stalo by se tak, kdyby ubyl počet členů na šest přispívajících, z nichž by se na rozchodu spolku dohodla třetina).⁶⁹

Třináctá část stanov řeší zachování muzejních sbírek, za což jsou zodpovědní kustodové předsedovi spolku. Kustodové tedy mají povinnost pečovat o zachování sbírek, věnovat své odborné vzdělání k rozkvětu musea, pořádat a upravovat sbírky, vést sbírky přehledně pomocí jednatele a správce domu atd.⁷⁰

⁶⁷ SOkA Pardubice, Stanovy, část IX.

⁶⁸ SOkA Pardubice, Stanovy, část X., XI.

⁶⁹ SOkA Pardubice, Stanovy, část XII.

⁷⁰ SOkA Pardubice, Stanovy, část XIII.

V posledních třech částech stanov je dáno, jak řešit spory vzniklé mezi členy nebo mezi výbory (řeší je smírčí soud volený v rámci spolku), dále je definováno, jakým způsobem lze změnit stanovy, tzn., aby usnesení valné hromady na změnu stanov nabylo platnosti, musí být ve valné hromadě přítomna nejméně desetina všech členů a v poslední části se dodává, že správa státu má právo dohlídky na spolek a že je povinností spolku, aby konání valné hromady bylo včas oznámeno příslušnému politickému úřadu.⁷¹ Na úplný závěr stanov je připojeno datum 24. prosince 1890 a podpis pana Josefa Horníka (lesní správce).

Ke stanovám spolku byl roku 1894 ještě připsán dodatek o zřízení okrašlovacího spolku.⁷²

Se založením musejního spolku roku 1890 má svůj počátek také lidová knihovna. Jmenovala se zpočátku „musejní knihovna“, název „městská knihovna“ vznikl teprve v roce 1919, když dle zákona musela každá obec zřídit knihovnu obecní. Knihy darovalo mnoho příznivců, nejvíce knih daroval farář Josef Nechvíle. Knihy se zde půjčovaly zdarma.⁷³

Stanovy spolku sice pocházejí již z roku 1890, ale v této době muzejní spolek zřejmě ještě nefungoval. Jiné dokumenty z této doby jsem kromě stanov nenalezla. Z toho vyplývá, že spolek byl oficiálně založen až v roce 1894. Fungující muzejní spolek vznikl z Odboru národopisné výstavy v Dašicích⁷⁴, který vznikl z potřeby sbírat a schraňovat předměty pro Národopisnou výstavu v Praze⁷⁵, která se měla konat v roce 1895.

Městské muzeum v Dašicích jako instituce tedy vzniklo až po uspořádání výstavy, která byla uspořádána za účelem vybrání předmětů na očekávanou Národopisnou výstavu v Praze. Dokladem jsou dokumenty z roku 1894, které se váží přímo k založení muzea.⁷⁶ Vlastní zrod muzea a muzejního spolku má počátek ve schůzi 29. července 1894, o níž se detailně píše v „Zápisníku o ustavující se schůzi musejní a knihovní společnosti v Dašicích“. Schůze se konala za přítomnosti faráře Josefa Nechvíleho, starosty Čenka Novotného, lesního správce Josefa Horníka, ředitele cukrovaru Františka Cimbury, místopředsedy vodního

⁷¹ SOKA Pardubice, Stanovy, část XIV., XV., XVI.

⁷² „Při spolku musejním v Dašicích zřídí se okrašlovací odbor pro město a okolí.“ SOKA Pardubice, fond Městské muzeum Dašice (1888 – 1939). Karton I. – knihy (číslo knihy 3), Jednací protokol národopisné výstavy v Dašicích, 30. listopadu 1894, č. AP 110.

⁷³ SOKA Pardubice, fond Archiv města Dašice. *Pamětní kniha města Dašic (1897 – 1940)*, s. 290, č. AP 102.

⁷⁴ viz kapitola 4. 2.

⁷⁵ viz kapitola 2.

⁷⁶ SOKA Pardubice, fond Městské muzeum Dašice (1888 – 1939). Karton I. – spisy, č. AP 110. Například „Zápisník o ustavující se schůzi musejní a knihovní v Dašicích“, listina zakládajících členů, listina přispívajících členů, listina přistouplých členů, prezenční listina, „Nástin přípravných prací“,...

družstva Antonína Hynšta, měšťana Václava Součka, městského tajemníka Josefa Hynšta, Františka Horníka a učitele Jana Rejčka jako prozatímního jednatele a zapisovatele. Schůze obsahovala několik bodů jednání. 1. Josef Horník přednášel přítomným o myšlence založení městského muzea v Dašicích a tázal se přítomných, zda jsou ochotni tento cíl uskutečnit. Přítomní pánové souhlasili a hned projednali jednotlivé články stanov a přistoupili k nim. 2. Pokračovalo se v dalších jednáních a usnesli se požádat městské zastupitelstvo, zda by bylo pod následujícími podmínkami ochotné přijmout muzeum i se sbírkami jako svůj majetek. 3. Starosta odsouhlasil body stanov, například, že smí být v pečeti muzea znak města Dašic s označením dle stanov, že založené muzeum bude majetkem města a nikdy by se ho město nemělo vzdát a to, že předsedou spolku bude vždy starosta. Dále chtěl, aby zastupitelstvo přistoupilo ke spolku jakožto zakládající členové a aby se zavázalo opatřit vhodnou místnost pro muzejní sbírky a knihovnu v obecních domech. 4. Přítomní se usnesli, že předloží žádost u náměstnictví království Českého, aby potvrdili a schválili založení muzea. 5. Dokud spolek nebude schválen a ustaven, byli požádáni někteří pánové, aby se zatím ujali ve spolku různých funkcí. Jan Rejček se ujal jednateleství, Josef Hynšt se stal pokladníkem, Václav Souček kustodem sbírek vycpané zvířeny a živočišného oboru, Josef Nechvíle získal prozatímně část archeologickou, řídící učitel Antonín Kvapil se stal kustodem sbírek numismatických, František Cimbura dostal na starost obor technologický, František Horník se stal knihovníkem. Dnem 29. července se tito jmenovaní pánové ujali svých funkcí.⁷⁷

Zakládajícími členy muzejního spolku dle listiny přistoupivších členů byli pánové: Č. Novotný, L. Liebich, Jos. Horník, Jos. Nechvíle, Ant. Hynšt, Bedř. Sedlák, Fr. Cimbura, Jos. Roček, Čeň. Vimer, Leopold Kubánek, Vilém Ramiš, Jos. Nebeský, Václav Horník, Hynek Komárek ml. a Em. Meliš. Přispívající členy byli: Kar. Mikulecký, Jos. Hynšt, Bedř. Ipver, JUDr. Jan Rychlík, Fr. Plata, Čeň. Skála, Ant. Kvapil, Theodor Kotys, Ant. Holý, Ant. Valský, Frant. Valenta, Jan Vobrovský, Ant. Vondráček, Frant, Zobín, Ant. Hruša, Václav Souček, Ant. Horáček, Fran. Horník, Jan Rejček, Jan Novák, Aurel Benkopf, Josef Valšík, Karel Holub – Moravany, Jan Prokeš a Frant. Horký.⁷⁸

Můžeme říci, že podnět k založení muzea dal podle informací z dokumentů zdejší rodák Josef Horník. Už před založením spolku v roce 1894 se díky němu sbíraly starožitnosti, mimo jiné byla rozmnožována zoologická sbírka vycpanými ptáky a savci. Například i v dobovém tisku, v novinách Pernštýn v rubrice „Z Dašic“ se objevuje krátká informace, že

⁷⁷ SOkA Pardubice, spisy, Zápisník o ustavující se schůzi musejní a knihovní společnosti v Dašicích.

⁷⁸ SOkA Pardubice, spisy, Listina přistoupilých členů.

místní rodák pan Horník, nadlesní v Poběžovicích, zaopatřil pro zdejší školu vycpané ptactvo.⁷⁹

V některých pramenech se u data vzniku muzejního spolku (muzea) objevuje také rok 1895. Tento rok se objevuje jak v pamětní knize, kde je uvedeno, že byl spolek založen ve valné hromadě⁸⁰ na svatodušní pondělí, tak v Rosůlkově Holicku – Pardubicku – Přeloučsku, kde je taktéž zmíněno svatodušní pondělí.⁸¹

4. 2. Odbor národopisné výstavy v Dašicích

Dokladem snahy Dašic začít sbírat předměty pro národopisnou výstavu v Praze a vznik odboru národopisné výstavy v Dašicích je dopis určený jednatelem místního odboru pro národopisnou výstavu československou v Dašicích z 25. března 1893. Odesílatelem tohoto dopisu byl Krajský odbor národopisné výstavy v Pardubicích. V tomto dopise je představitelům města Dašice zaslán program národopisné výstavy, program odboru pro statky a sídla, který jim měl být pomůckou pro sbírání předmětů. Dále na jednání apelují, aby co nejdříve zástupci města oznámili, jaké předměty pro výstavu dosud získali, případně kdo je daruje, půjčuje či nabízí ke koupi.⁸²

Další důkaz o existenci odboru národopisné výstavy známe z jednacích protokolů národopisné výstavy z roku 1894.⁸³ První schůze odboru národopisné výstavy byla 9. února 1894, jíž se zúčastnil Josef Vosáhlo, František Cimbura, Antonín Hynšt a Jan Rejfek. Jednalo se zde o spojení odborů dašického a holického, podmínkou spojení bylo, že konečný název spojených odborů bude „odbor Holicko – Dašický“.⁸⁴

Na další schůze odboru měli docházet starosta, radní a řídící učitel z Dašic i z Holic. Ti měli zaznamenávat, co mají v obcích památného a tyto věci svézt do Dašic. Do Dašic by

⁷⁹ Pernštýn, roč. III., 1882, č. 64, 12. 8., Z Dašic.

⁸⁰ SOKA Pardubice, spisy, „Ustavující valná hromada spolku muzejního pro Dašice a okolí“ z pondělí 15. dubna 1895.

⁸¹ SOKA Pardubice, *Pamětní kniha města Dašic (1897 – 1940)*, s. 189.; ROSŮLEK, F., K. a kol., *Pardubicko – Holicko – Přeloučsko*, s. 161.

⁸² SOKA Pardubice, fond Městské muzeum Dašice (1888 – 1939). Karton I. – spisy, Korespondence (1893 – 1926), dopis jednatelem místního odboru pro národopisnou výstavu československou v Dašicích, 25. 3. 1893.

⁸³ SOKA Pardubice, fond Městské muzeum Dašice (1888 – 1939). Karton I. – knihy (číslo knihy 3), jednací protokol národopisné výstavy v Dašicích, č. AP 110.

⁸⁴ SOKA Pardubice, jednací protokol národopisné výstavy v Dašicích, 9. února 1894.

byli pozváni zástupci holického odboru a pak by se zde vybralo, co se do výstavy hodí. Místním jednatelem byl na této schůzi zvolen Jan Rejfek. V další schůzi (5. dubna 1894), na které byli přítomni starosta Čeněk Novotný, František Cimbura, farář Josef Nechvíle a jednatel, byl přijat název spojených odborů a řešilo se, zda nechat vyrobit i jednotné štítky. Dále bylo schváleno, že je potřeba poučit děti o výstavě a vybídnout je ke sbírání předmětů. Z této schůze taktéž vzniklo usnesení přizvat do odboru další obce: Komárov, Práchev, Moravánky, Hostovice, Zminné, Lány u Dašic⁸⁵ a další (jejichž zástupci byli přizváni na další schůze). V Sezemicích měli zástupci dašického odboru zjistit, zda tam také nějaký odbor existuje. Starožitnosti, které budou do Dašic přicházet, mají přijímat učitel Josef Žďárský a městský tajemník Josef Hynšt, vytvořit katalog a předměty opatřit cedulkami. Pro uložení předmětů byla uvolněna místnost v prvním patře nové radnice. Kromě jiného se také jednalo, zda přibrat na schůze ještě faráře či kaplana.⁸⁶

Brzy nato se konala další schůze místního odboru národopisného v Dašicích, tentokrát rozšířená o zástupce okolních obcí. Pan učitel Bělohlávek z Holic poděkoval za umožněnou spolupráci s Dašicemi, zjišťoval, jaký bude program výstavy, zda chce odbor zvláštní místnost pro své sbírky a kolik štítků by si odbor přál vyrobit. Antonín Hynšt navrhl vyrobit 500 štítků, což bylo schváleno na rozdíl od návrhu pořídit na výstavu figuríny. Tento návrh byl pro velký náklad zamítnut. V Holicích měl být při otevření výstavy uspořádán bufet, řeší se, zda totéž udělat i v Dašicích. Úkolem pro všechny přítomné bylo sepsat svatební obyčeje, popěvky, ... na Dašicku a samozřejmě rozšiřovat povědomí o výstavě.⁸⁷

Během dalších schůzí se jednalo hlavně o tom, jak sbírat starožitnosti. Komise se dohodla, že je potřeba nechat vytisknout letáčky a vypsát v nich, co vše se do výstavy hodí a zdůraznit, že všechny předměty se pouze zapůjčují. Sestavit tyto letáčky dostal za úkol MUDr. Leopold Liebich a jednatel Rejfek. Do tisku se letáčků dalo 500 kusů a měly se dostat k lidem 6. května po poledni.⁸⁸ Dále bylo potřeba vyřešit problém, jak vlastně výstava bude vypadat a jakým způsobem bude otevřena. Jako muzejní místnost chtěli dašičtí použít místnost páté dívčí třídy, jejíž přenechání bylo nakonec dohodnuto s farářem Josefem

⁸⁵ V archivu je uložen dopis muzejního spolku v Dašicích starostovi v Lánech u Dašic, kde ho informují o Národopisné výstavě v Praze a žádají o pomoc ve sbírání (již se spojil místní odbor s odborem Holickým). Tři zástupci obce se mají dostavit na společnou schůzi. SOKA Pardubice, spisy, Korespondence, dopis starostovi v Lánech u Dašic, 6. dubna 1894.

⁸⁶ SOKA Pardubice, jednací protokol národopisné výstavy v Dašicích, 5. dubna 1894.

⁸⁷ SOKA Pardubice, jednací protokol národopisné výstavy v Dašicích, 15. dubna 1894.

⁸⁸ V archivu je uložena Výzva občanům v Dašicích ke sběru starých památek a věcí na národopisnou výstavu, jsou zde instrukce, které věci se hodí, autory jsou však jednatel Jan Rejfek a předseda Čeněk Novotný. SOKA Pardubice, spisy, Korespondence.

Nechvílem. Leopoldem Liebichem bylo navrženo prohlédnout katalogy sesbíraných předmětů, protože je třeba začít vybírat a připravovat výstavu. Ze stejného důvodu chtěl do každé vesnice poslat komisi, která by předměty prohlédla a případně rovnou vybrala ty, které by byly vhodné k vystavení. Nakonec bylo odhlasováno, aby se výstava otevřela 29. června a dále pokračovala ve dnech 29., 30. června a 1. července 1894. Co se týče vstupného, dohodli se na vytvoření kasičky pro dobrovolné příspěvky. V Holicích měla výstava trvat jen dva dny a domlouvalo se, zda si přijdou vybrat předměty jen některé nebo si vezmou všechno a zda budou chtít vystavovat i staré mince. Zahájení výstavy v Holicích se měla zúčastnit čestná deputace z Dašic, jinak se ale dašičtí, že na slavnostech podílet nechtěli.⁸⁹

Na schůzi 4. června se hlasovalo, zda má sloučení dašického a holického výboru trvat i nadále, nebo se mají dašičtí od Holic odloučit, většina rozhodla o setrvání ve spolku. Byli zvoleni pořadatelé pro úpravu sálů a regálů, plakáty měl obstarat dr. Liebich a jednatel Rejfk. Na této schůzi bylo také dohodnuto, jak bude vypadat zahájení výstavy. Zahájit by ji měl starosta města proslovem, dopoledne a odpoledne by měla na náměstí hrát hudba.⁹⁰

I v tisku Pardubický obzor se 20. června v rubrice „Z Dašic“ objevila zpráva, že v Dašicích probíhají přípravy k obslání Národopisné výstavy v Praze. V Dašicích, Práchevích, Komárově, Kostěnicích, Moravanech, členové komise procházeli jednotlivé domy, kde sepisovali starobylé věci, které by se hodily pro budoucí pražskou výstavu. Článek je ukončen informací, že výstava těchto věcí bude v sále staré dašické radnice 29. a 30. června a 1. července od 8 hodin do 7 hodin večer a že k tomu bude hrát hudba městské kapely a k občerstvení poslouží bufet.⁹¹

Konečně 8. července se na schůzi domlouvá oficiální název okresní výstavy. Navrhuje se název „Národopisná výstava okr. Holického uspořádaná Budčí Holickou a národopisným Odborem Dašickým“⁹². Tento název by měl být zachován i na štítkách, ve všech publikacích a na plakátech. K instalování výstavy byli zvoleni: dr. Liebich, p. Kuchař, p. Horník, p. Vosáhlo, p. Souček a jednatel. Na následující schůzi 16. června byly čteny dopisy z Holic, kde holičtí slíbili, že vyhoví všem požadavkům. Nakonec ale bylo usneseno, že Dašice již nebudou ve spolku s Holicemi zůstat. Tento verdikt byl odhlasován všemi

⁸⁹ SOKA Pardubice, jednací protokol národopisné výstavy v Dašicích, 18. dubna, 9. května, 20. května, 28. května 1894.

⁹⁰ SOKA Pardubice, jednací protokol národopisné výstavy v Dašicích, 4. června 1894.

⁹¹ Pardubický obzor, roč. II., 1894, č. 12, 20. 6., Z Dašic.

⁹² Dochovalo se několik vzájemných dopisů mezi učitelskou jednotou Budeč v Holicích a odborem národopisné výstavy československé v Dašicích o jejich spojení a vytvoření „Národopisné výstavy okresu Holického uspořádaná Budčí Holickou a národopisným Odborem Dašickým“. SOKA Pardubice, spisy, Korespondence.

přítomnými. Důvod byl takový, že většina vystavovatelů do Holic nechtěla předměty zapůjčit, takže by zbyla jen nepatrná část výstavy, kterou by mohli do Holic převést. Ačkoliv měl výbor vůli ve spolku zůstat, nebylo možné toto přes odpor obyvatel splnit.⁹³

Na posledních dvou schůzích odboru před zahájením výstavy se již definitivně řešilo, jak bude zahájení a samotný průběh výstavy vypadat. Starosta zahájí výstavu krátkou řečí a odpoledne (od 14. 15 do 18. 00) na náměstí bude hrát hudba. Na stejném místě bude hrát hudba i v neděli, což je předpokládaný den ukončení výstavy, dopoledne (od 8.30 do 12. 00) a poté i odpoledne (od 14. 30 do 18. 00). Hudbu měla zajisti najatá kapela a sextet, který měl hrát na galerii.⁹⁴ Budova radnice bude během výstavy ozdobena prapory. Provádět výstavou bude instalační komise, rozšířená o pana řídícího učitele Kvapila a pana Zahradníka. Aby se zamezilo přehazování vystavovaných předmětů, navrhla instalační komise opatřit je cedulkami s nápisem „Nedotýkati se kromě knih!“ Po stranách vchodů do výstavní místnosti budou umístěny pokladničky s nápisy „Dobrovolné příspěvky pro uspořádání výstavky“. Během výstavy bude zajištěno i občerstvení, budou ho prodávat dvě slečny oblečené do krojů. Pro tyto účely jim bylo uvolněno 20 zlatých. Dle návrhu pana Horníka měl být na výstavě umístěn arch, do kterého by každý, kdo něco na výstavu zapůjčil, napsal, zda by chtěl něco z vystavených věcí muzeu věnovat. Pan Souček měl dále obstarat památnou knihu, do které by se zapisovali všichni účastníci a hosté výstavy. Co se týče jednání s Prahou, pan Prokeš se přimlouval, aby byl do Prahy napsán dopis, že Dašice pořádají výstavu samy a aby z Prahy na zahájení výstavy poslali delegáta.⁹⁵

Na výstavní schůzi 2. července bylo usneseno, že výstava bude otevřena ještě v neděli 8. července (trvání výstavy tedy bude prodlouženo o týden). Toto usnesení vzešlo z mnohostranné žádosti, aby i širší obecnost vědělo, které předměty budou vybrány pražským delegátem dr. Luborem Niederlem⁹⁶ do Prahy na Národopisnou výstavu. Kromě

⁹³ SOKA Pardubice, Jednací protokol národopisné výstavky v Dašicích, 8. června, 16. června 1894.

⁹⁴ Pro zajímavost: pro kapelu byly jako odměna schváleny dva půllitry piva, pro sextet 1. 80 Kr za jednoho muže pro oba dva dny. SOKA Pardubice, Jednací protokol národopisné výstavky v Dašicích, 25. června 1894.

⁹⁵ SOKA Pardubice, jednací protokol národopisné výstavky v Dašicích, bez uvedení data, 25. června 1894.

⁹⁶ Univ. profesor PhDr. Lubor Niederle (1865 – 1944), archeolog, antropolog, etnograf, docent antropologie a prehistorické archeologie na FF UK. Podílel se na vzniku Národopisné společnosti československé a na Národopisné výstavě – byl vyslán jako delegát ústředního pražského výboru, aby prohlédl výstavu v Dašicích a vybral hodně předmětů, které byly poté na pražské výstavě roku 1895 vystaveny. Poté založil Národopisné muzeum československé, stal se také jeho prvním ředitelem. Po vzniku ČSR vznikl z jeho podnětu Státní archeologický ústav v Praze, která v letech 1919 – 1924 fungoval pod jeho vedením. Mezi jeho díla patří Slované starožitnosti. SKLENÁŘ, Karel. *Biografický slovník českých, moravských a slezských archeologů a jejich spolupracovníků z příbuzných oborů*. Praha, 2005, s. 405 – 408. ISBN 80-7277-253-8.; Dr. Niederle byl členem hlavního i výkonného výboru národopisné výstavy československé, dále byl členem ústředního výboru – výboru instalačního a odboru pro starožitnosti (archeologii). KOVÁŘ, Emil. *Národopisná výstava*

prodloužení výstavy bylo navrženo, aby majitelé vystavených předmětů byli požádáni, zda by vyhlédnuté předměty zapůjčili i na výstavu do Prahy.⁹⁷ O datu ukončení výstavy informovaly obyvatele a případné návštěvníky noviny *Pardubický obzor*⁹⁸. Zároveň, jelikož se jednalo v Dašicích o významnou událost, je o ní samozřejmě zápis v Pamětní knize města Dašic.⁹⁹

Podle delegáta z Prahy dr. Lubora Niederleho byla výstava konaná v novém městském sále v Dašicích „*sice malá, ale vykazovala mnoho věcí krásných a zajímavých*“. Výstava obsahovala památné předměty z Dašic a nejbližšího okolí.¹⁰⁰ O návštěvě dr. Niederleho máme důkaz v podobě jeho krátkého zápisu a podpisu do Památní knihy musea města Dašic.¹⁰¹

Po ukončení výstavy 11. července se na schůzi širšího výboru národopisné výstavy v Dašicích zrodil nápad uspořádat výlet do Dubiny u Lánů. Před ním nechali členové výboru vytisknout 100 plakátů s textem: „*Širší výbor národopisné výstavy v Dašicích pořádá na počest dam při národopisné výstavě účinkujících dne 23. července 1894 výlet do Dubiny u Lánů, odchod s hudbou z Dašic o 1 hod. odpoledne; v pádu nepříznivého počasí odbývá se koncertní a taneční zábava o 3 hod. odpolední v sále*“. Při příležitosti výletu byly vybrané dámy požádány, aby si pořídily mašličky a za malou částku je jako vstupné prodávaly a přišpendlovaly lidem na oděv. Pan Cimbura měl zapůjčit na událost prapory, jednatel Rejfkem měl za úkol podat oznámení k hejtmanství a žádost o sál v případě konání koncertní a taneční zábavy.¹⁰²

Po ukončení výstavy i nadále pokračovaly schůze odboru pro národopisnou výstavu, protože bylo třeba zajistit vybrané předměty na této výstavě a domluvit s výborem v Praze, které předměty na národopisnou výstavu budou skutečně zapůjčeny, za jakých podmínek, jakým způsobem do Prahy budou transportovány atd. Ze zápisu z 5. září můžeme zjistit, že

československá v Praze. Druhá zpráva o činnosti výboru. Praha, 1893, s. 47.; Výkonný výbor národopisné výstavy československé a národopisná společnost československá. *Národopisná výstava československá v Praze 1895*. Praha, 1895, s. 7 (Doklady a poznámky k dějinám národopisné výstavy československé v Praze roku 1895).; ROSŮLEK, F. K. a kol., *Pardubicko – Holicko – Přeloučsko*, s. 161.; SOKA Pardubice, fond Archiv města Dašice. *Pamětní kniha města Dašic (1897 – 1940)*, s. 73, č. AP 102.

⁹⁷ SOKA Pardubice, jednací protokol národopisné výstavy v Dašicích, 2. července 1894.

⁹⁸ *Pardubický obzor*, roč. II., 1894, č. 13, 4. 7., Z Dašic.

⁹⁹ „... díky ruchu pro národopisnou výstavu a přičiněním několika přátel zaujatých pro věc byla uspořádána ve dnech 28. a 29. června i zde národopisná výstavka, ... umístěna byla v městském sále, ... obsahovala starožitné památky sebrané z měst a ostatních vesnic Kostěnic, Moravanska, Práchenic, Komárova a Zmíného.“ SOKA Pardubice, *Pamětní kniha města Dašic (1897 – 1940)*, s. 73.

¹⁰⁰ Bohužel seznam konkrétních předmětů, které byly na výstavě v Dašicích vystavovány, není znám.; SOKA Pardubice, fond Městské muzeum Dašice (1888 – 1939). Karton I. – spisy, jakýsi souhrn o spolku, č. AP 110.

¹⁰¹ „Seznal jsem s překvapením, že i v menších výstavkách českého kraje je mnoho věcí krásných a zajímavých. Dašická výstavka je jednou z nich. Za výkonný výbor národopisné výstavy pražské dr. Lubor Niederle I/VII 1894.“ SOKA Pardubice, fond Městské muzeum Dašice (1888 – 1939). Karton I. – knihy, Památní kniha musea města Dašic 1894., č. AP 110., viz příloha.

¹⁰² SOKA Pardubice, jednací protokol národopisné výstavy v Dašicích, 11. července 1894.

jako delegát do Prahy byl zvolen dr. Liebich. Dále se na schůzi připomíná, že je třeba poslat stanovy muzejního spolku ke schválení okresnímu výboru, aby mohl být spolek definitivně uznán.¹⁰³ Vydání spojené s pořádáním, přivážením a odvážením předmětů při národopisné výstavě činilo ve dnech 29., 30. června a 1. až 8. července celkem 19 zl. 21 kr.¹⁰⁴ Čistý výnos z výstavy byl 84 zl. (ačkoliv vstup byl volný) a na výborové schůzi byl věnován muzejnímu spolku ve prospěch budoucího muzea a prozatím jednatelem Rejfkem uložen do místní záložny.¹⁰⁵ Ovšem ze zápisu ze schůze 30. listopadu vyplývá jiná výše výnosu. Po všech přezkoumáních a platbách (finance spravoval pan František Souček) čistý výnos vychází na 97 zl. 1 kr. a podle usnesení z předešlé schůze se tedy věnuje muzejnímu spolku. Tato schůze byla důležitá i z hlediska dalšího chodu muzea. Byly nastíněny tyto otázky: jak zahájit činnost a jak získat členy, jak rozmnožovat sbírky, jakým způsobem získávat nové předměty, vycpaniny atd. Také bylo rozhodnuto, požádat místní okresní radu o výměnu a přenechání předmětů ze školního kabinetu, které již pro školu nemají význam a sepsat provolání o požádání obyvatel o další předměty a knihy pro muzeum.¹⁰⁶

Doklady o vybírání předmětů k zapůjčení na Národopisnou výstavu v Praze máme díky zachované korespondenci právě mezi odborem národopisné výstavy v Dašicích a pražským odborem. Jedním z dopisů je list z dubna 1894, v němž byly instrukce, jaké předměty sbírat. Teprve další dopis oznamuje konání Národopisné výstavy československé v Praze roku 1895 s podporou sněmu království Českého a dašický odbor tak dostal za úkol vytvořit pro tuto událost zvláštní zábavní výbor a uspořádat do Prahy výlet, kterým se snažili o podporu a součinnost místních obyvatel.¹⁰⁷ Mezi korespondencí můžeme také nalézt dopisy o vypůjčení a následně o navrácení předmětů na národopisnou výstavu v Praze¹⁰⁸. V těchto dopisech dašický odbor většinou jedná s delegátem výstavy dr. L. Neiederlem.¹⁰⁹ Bohužel se z katalogu národopisné výstavy dozvídáme, že žádné archeologické památky na výstavě v Praze vystaveny nebyly.¹¹⁰

¹⁰³ SOKA Pardubice, jednací protokol národopisné výstavy v Dašicích, 5. září 1894.

¹⁰⁴ SOKA Pardubice, spisy, Korespondence, seznam vydání národopisné výstavy v Dašicích.

¹⁰⁵ SOKA Pardubice, spisy, jakýsi souhrn o spolku, nástin prací.

¹⁰⁶ SOKA Pardubice, jednací protokol národopisné výstavy v Dašicích, 30. listopadu 1894.

¹⁰⁷ SOKA Pardubice, spisy, Korespondence, dopis odboru národopisné výstavy v Dašicích 7. 4. 1894.; dopis odboru národopisné výstavy v Dašicích, 22. 6. 1894.

¹⁰⁸ V zachovalé korespondenci mezi odborem národopisné výstavy v Dašicích a odborem v Praze není zřejmé, zda byly na výstavu v Praze zapůjčeny nějaké archeologické artefakty.

¹⁰⁹ SOKA Pardubice, spisy, Korespondence.

¹¹⁰ Výkonný výbor národopisné výstavy. *Národopisná výstava československá 1895 v Praze*. Hlavní katalog a průvodce. Praha, 1895, s. 188 – 194.

4. 3. Zakládající osobnosti muzea

Vzhledem k tomu, že zakládajících členů bylo v průběhu fungování městského muzea mnoho, jsou zde uvedeni jen ti nejdůležitější, tedy ti, kteří byli přítomni na „Ustavující schůzi musejní a knihovní společnosti v Dašicích“. Zřejmě právě ve schůzi, která se konala 29. června 1894, má muzejní spolek a muzeum svůj počátek.¹¹¹

Josef Horník (12. 5. 1835 – 6. 8. 1909¹¹²) – lesní správce v Poběžovicích, hlavní zakladatel muzea (stanovy spolku jsou podepsány jeho osobou)¹¹³, později pokladník, přičinil se o to, aby byla založena pamětní kniha města¹¹⁴, významná dašická osobnost. Narodil se v Dašicích 12. května 1835, studoval na pražské technice a na Lesní akademii ve Štiavnici, roku 1859 složil zkoušku pro samostatné lesní hospodáře a v roce 1863 byl jmenován lesním v holickém revíru. Psal odborná literární díla, působil v Dašicích a Poběžovicích na Pardubicku. V Dašicích dal kromě založení městského muzea také například podnět k založení parku. Zemřel v Dašicích 6. srpna 1909.¹¹⁵

František Horník – zakládající člen městského muzea, po ustavující schůzi zastával funkci knihovníka.

Josef Hynšt – zakládající člen městského muzea, po ustavující schůzi zastával funkci pokladníka. Od roku 1891 městským tajemníkem¹¹⁶, autor části pamětní knihy¹¹⁷.

Antonín Hynšt – zakládající člen městského muzea, místopředseda vodního družstva. V roce 1886 zvolen v obecních volbách starostou, v roce 1889 v obecních volbách zvolen znovu, starostoval do roku 1892.¹¹⁸ V roce 1894 zastával funkci předsedy muzejního spolku, po čase se stal místopředsedou.¹¹⁹

Čeněk Novotný – zakladatel městského muzea, předseda zdejší občanské záložny. Po dobu plnění funkce starosty byl předsedou muzejního spolku. Starostou zvolen poprvé v roce

¹¹¹ Viz kapitola 4. 1.

¹¹² Zápis v pamětní knize u roku 1909 o úmrtí Josefa Horníka, zakladatele zdejšího muzea. SOKA Pardubice, fond Archiv města Dašice. *Pamětní kniha města Dašic (1897 – 1940)*, s. 295, č. AP 102.; Vlastivědná abeceda Dr. Pavla Theina (Z dějin města Dašic – 9. část). In *Zprávy klubu přátel pardubicka XLV.*, 2010, č. 3 – 4, s. 84.

¹¹³ Viz kapitola 4. 1.

¹¹⁴ SOKA Pardubice, *Pamětní kniha města Dašic (1897 – 1940)*, Úvod, s. 3.

¹¹⁵ JANIŠ, Josef. 170 let od narození významné dašické osobnosti. In *Dašické ozvěny*, 2005, č. 6, s. 9., viz příloha.

¹¹⁶ SOKA Pardubice, *Pamětní kniha města Dašic (1897 – 1940)*, s. 295.

¹¹⁷ SOKA Pardubice, *Pamětní kniha města Dašic (1897 – 1940)*, Úvod, s. 3.

¹¹⁸ SOKA Pardubice, *Pamětní kniha města Dašic (1897 – 1940)*, s. 71.

¹¹⁹ SOKA Pardubice, fond Městské muzeum Dašice (1888 – 1939). Karton I. – spisy, pozvání, č. AP 110.

1892, v dalších obecních volbách v roce 1895 zvolen znovu a vítězil i v následujících volbách. Roku 1905 (30. června) nakonec na post starosty rezignoval ze zdravotních důvodů. Zemřel v roce 1909.¹²⁰

MUDr. Leopold Liebich (15. 11. 1867 – 9. 5. 1941) – státní obvodní lékař, zakládající člen městského muzea, kustod jeho sbírek, správce muzea. Narodil se 15. listopadu v Pardubicích, kde byl jeho otec MUDr. Antonín Liebich (vojenský a pak městský lékař) prvním primářem pardubické nemocnice. Leopold Liebich roku 1885 vystudoval pardubickou reálku, po zkoušce z latiny a řečtiny na gymnáziu v Chrudimi v roce 1886 studoval lékařství na UK, zde se 1892 stal lékařem. Praktikoval v pražské nemocnici, jako šestadvacetiletý lékař přišel 18. února 1893 do Dašic. Nejprve zde působil jako praktický lékař (roku 1901 jmenován obecním lékařem¹²¹), později jako státní obvodní lékař a lékař nemocenských pojišťoven (také jako vojenský lékař). Byl velmi oblíbený, díky němu se Dašice staly čistým, vydlážděným městem s kanalizací, elektrickým osvětlením a vodovodem.

Věnoval se i práci v místní samosprávě. Od roku 1902 byl členem obecního zastupitelstva a od roku 1903 městským radním. V roce 1918 se stal náměstkem starosty, nakonec v letech 1919 – 1925 zastával funkci starosty. Mezi lety 1919 – 1921 působil jako předseda místní školní rady a jako školní lékař. Devětatřicet let byl ve správě místní občanské záložny, od roku 1902 byl členem výboru a v roce 1909 byl zvolen předsedou výboru záložny. Celkem 45 let působil také v Rolnickém akciovém cukrovaru, zde byl od roku 1896 členem správního výboru, v letech 1914 – 1925 byl členem správní rady a v roce 1935 se stal členem dozorčí rady. Díky své lásce k divadlu byl členem Spolku divadelních ochotníků, kde se v roce 1896 stal režisérem a v roce 1906 byl postaven do jeho čela. Byl také v činnosti čtenářsko – zábavního spolku Hálek, Spolku pro zřízení a udržování opatrovny a jeslí, od roku 1894 byl přispívajícím členem v hasičském sboru, kde byl zdravotním poradcem,...Napsal také několik odborných medicínských publikací a vědeckých článků. Kromě těchto je autorem také části pamětní knihy města.¹²²

Mezi jeho záliby patřilo sbírání starožitností, mincí a poštovních známek. Byl svědomitým kustodem sbírek, za dr. Liebicha (ve spolupráci s řídícím učitelem J. Fílou) byly

¹²⁰ SOkA Pardubice, *Pamětní kniha města Dašic (1897 – 1940)*, s. 72, 73, 295, 299.

¹²¹ SOkA Pardubice, *Pamětní kniha města Dašic (1897 – 1940)*, s. 293.

¹²² Jedná se o první část pamětní knihy, tedy část o minulosti Dašic. SOkA Pardubice, *Pamětní kniha města Dašic (1897 – 1940)*, Úvod, s. 3.

sbírky muzea uspořádány velmi pečlivě. Zemřel v Dašicích 9. května 1941, 13. května byl pochován do rodinné hrobky v Pardubicích.¹²³

Josef Nechvíle (6. 11. 1841 – 24. 1. 1902) – farář, zakládající člen městského muzea, svého času místopředseda muzejního spolku, zasloužilý spisovatel, archeolog, topograf. Narodil se 6. listopadu 1841 v Cholticích. V Dašicích působil postupně jako kaplan, administrátor a farář (jmenován v květnu 1882¹²⁴) po dobu 35 let. Sepsal několik historických monografií: *Dašice a přífařené obce* (1882), *Holice a přífařené osady*, *Sezemice*, *Dříteč*, *Kunětice a Hora Kunětická* (1882), *Město Přelouč* (1884), které postupně vyšly jako přílohy časopisu *Pernštýn*, nakonec sepsal monografii o Pardubicích (1895). Mimoto přispíval topografickými pracemi do *Památek archeologických*, do časopisu *Method atd.* Velmi se zajímal o dějiny a archeologii, takže už v době, kdy přišel do Dašic, začal sbírat topografické a archeologické zprávy z okolí¹²⁵. Zemřel 24. (29.¹²⁶) ledna 1902 už jako farář na odpočinku.¹²⁷

František Cimbura – zakládající člen městského muzea, po ustavující schůzi dostal na starosti technologický obor muzea, ředitel místního cukrovaru.

Václav Souček – měšťan, zakládající člen městského muzea, po ustavující schůzi zastával funkci kustoda sbírek vycpané zvířeny a živočišného oboru.

Jan Rejfeček – učitel, zakládající člen městského muzea, po ustavující schůzi zastával funkci prozatímního jednatele a zapisovatele, poté působil jako jednatel a knihovník.

¹²³ STIBOR, Vladimír. Dašické osobnosti. Sedmdesát let od úmrtí MUDr. Leopolda Liebicha, státního obvodního lékaře v Dašicích. In *Dašické ozvěny*, 2011, č. 2, s. 4., viz příloha; *Východočeský kraj*, roč. XXIII., 1941, č. 20, 16. 5., Za MUDr. Leopoldem Liebichem, s. 1.; Vlastivědná abeceda Dr. Pavla Theina (Z dějin města Dašic – 12. část). In *Zprávy klubu přátel pardubicka XLV.*, 2010, č. 3 – 4, s. 84.

¹²⁴ 20. a 21. května se proběhla slavnostní instalace dosavadního administrátora dašické fary, veledůstojného pana Josefa Nechvíle. *Pernštýn*, roč. III., 1882, č. 42, 27. 5., Z Dašic.

¹²⁵ Tyto poznámky si sepisoval většinou na volné listy, které ukládal do jednotlivých desek, očíslovaných římskými číslicemi (I – XXV). SOKA Pardubice, fond Pozůstalost Josefa Nechvíle faráře v Dašicích (1864 – 1899), č. k. 1.

¹²⁶ V úmrtním oznámení je datum úmrtí J. Nechvíleho uvedeno 29. ledna, pohřeb byl naplánován na 1. února v deset dopoledne. SOKA Pardubice, fond Městské muzeum Dašice (1888 – 1939). Karton I. – spisy, Korespondence (1893 – 1926), úmrtní oznámení.

¹²⁷ SOKA Pardubice, *Pamětní kniha města Dašic (1897 – 1940)*, s. 293.; Vlastivědná abeceda Dr. Pavla Theina (Z dějin města Dašic – 9. část). In *Zprávy klubu přátel pardubicka XLV.*, 2010, č. 3 – 4, s. 84.; ROSŮLEK, F. K. a kol., *Pardubicko – Holicko – Přeloučsko*, s. 161.; DOMEČKA, Ludvík. Nechvíle Josef. In *Památky archeologické*, roč. 20, 1902, s. 80.

Tabulka 1.: Obyvatelé Dašic, kteří se podíleli na přípravě národopisné výstavy v Dašicích nebo na vzniku a chodu muzejního spolku/muzea.

Josef Horník- lesní správce v Poběžovicích	člen odboru národopisné výstavy v Dašicích - člen instalační komise	hlavní zakladatel muzejního spolku, pokladník
František Horník		zakládající člen muzejního spolku, knihovník
Josef Hynšt	člen odboru národopisné výstavy v Dašicích - přijímal starožitnosti, které přicházely do Dašic	zakládající člen muzejního spolku, pokladník
Antonín Hynšt – místopředseda vodního družstva, 1886 – 1892 starosta	člen odboru národopisné výstavy v Dašicích	zakládající člen muzejního spolku, předseda spolku, poté místopředseda spolku
Čeněk Novotný – předseda občanské záložny, 1892 – 1905 starosta	člen odboru národopisné výstavy v Dašicích	zakládající člen muzejního spolku, předseda spolku
MUDr. Leopold Liebich – 1919 – 1925 starosta	člen odboru národopisné výstavy v Dašicích - člen instalační komise	zakládající člen muzejního spolku, kustod sbírek, správce muzea

Josef Nechvíle – od r. 1882 farář	člen odboru národopisné výstavy v Dašicích	zakládající člen, místopředseda spolku
František Cimbura – ředitel cukrovaru	člen odboru národopisné výstavy v Dašicích	zakládající člen muzejního spolku, správce technologické sbírky
Václav Souček	člen odboru národopisné výstavy v Dašicích - člen instalační komise	zakládající člen muzejního spolku, kustod zoologické sbírky
Jan Rejček	člen odboru národopisné výstavy v Dašicích – jednatel, člen instalační komise	zakládající člen muzejního spolku, prozatímní jednatel a zapisovatel, poté jednatel, knihovník
Josef Vosáhlo	člen odboru národopisné výstavy v Dašicích - člen instalační komise	
Josef Žďárský, učitel	člen odboru národopisné výstavy v Dašicích – přijímal starožitnosti, které přicházely do Dašic	
Jan Prokeš, mlynář	člen odboru národopisné výstavy v Dašicích	

Pan Kvapil, učitel	člen odboru národopisné výstavy v Dašicích – člen instalační komise	
Pan Zahradník	člen odboru národopisné výstavy v Dašicích – člen instalační komise	
Pan Kuchař	člen odboru národopisné výstavy v Dašicích – člen instalační komise	

4. 4. Další osudy muzea

Nejvíce pramenů k poznání chodu a historie muzea máme z prvních let jeho existence. V archivu jsou kromě jiných dokumentů uložena pozvání ke schůzím. Tedy v letech 1894 a 1895 se jedná o pozvání ke schůzím prozatímního výboru městského muzea, v dalších letech jsou to pozvání k výborovým schůzím či k výročním valným hromadám. Tato pozvání jsou zachována jen od roku 1894 do roku 1900. Jednatelské zprávy jsou na rozdíl od pozvání zachovány od roku 1896 až do roku 1912.¹²⁸

Pozvání ke schůzím i k valným hromadám mají ustálenou podobu. Je zde zaznamenáno kdy, tedy v jaký den se schůze bude konat, v kolik hodin, kde a co se bude projednávat (pořad). Na závěr je připojen datum pozvání, podpis jednatele a předsedy a jména a podpisy těch, kteří se schůze/valné hromady zúčastní (ve většině případů to je místopředseda a členové výboru). Počet dnů mezi datem pozvání a vlastní schůzí kolísá. Některé schůze se konaly večer v den podání pozvání, většinou ale členové dostávali pozvání s předstihem několika dnů, maximálně však deseti.

Výborové schůze se konaly ve všední den ve večerních hodinách od páté hodiny, nejdéle ale v osm hodin večer. Naopak valné hromady se konaly v neděli odpoledne kolem druhé. Oba typy schůzí se ve většině případů konaly v hostinci „Stará radnice“, případně v městském sále.¹²⁹

Na pořadu schůze bylo na pozvání vždy několik bodů. Prvním bodem bylo zahájení schůze a čtení a schválení posledního protokolu, případně čtení, schválení a podepsání zápisu předchozí valné hromady, dalším bodem byly zprávy jednatelské, pokladniční, o revisi účtů, knihovní atd., volby do různých funkcí ve spolku, dalším bodem bývalo řešení různých aktuálních problémů a jako poslední bod byla na některých schůzích možnost volných návrhů.¹³⁰

Jednatelem spolku je od počátku (od roku 1894) Jan Rejček a ve své funkci působí minimálně do roku 1900, doklad o tom, zda v této funkci setrval i déle bohužel nemáme. Předsedou spolku byl v roce 1894 Antonín Hynšt (v pozvání k výborové schůzi z října 1900 se pak objevuje jako místopředseda), v dalších letech jím byl starosta Dašic Čeněk Novotný.

¹²⁸ SOKA Pardubice, fond Městské muzeum Dašice (1888 – 1939). Karton I. – spisy, pozvání, č. AP 110.; SOKA Pardubice, fond Městské muzeum Dašice (1888 – 1939). Karton I. – spisy, jednatelské zprávy, č. AP 110.

¹²⁹ SOKA Pardubice, spisy, pozvání.

¹³⁰ SOKA Pardubice, spisy, pozvání.

Poprvé je na pozvání z roku 1897 přidán i podpis místopředsedy, v této době jím byl farář Josef Nechvíle.¹³¹

Téměř po celou dobu existence muzea byly neustálé problémy s umístěním sbírek. Pro nevhodné prostory byly sbírky neustále stěhovány. Původně byly musejní sbírky umístěny ve škole. Pro nemožnost vhodného umístění nebylo možné předměty vystavit a spolek sbírky přemístil do prostor nové radnice.¹³² V červenci 1895 byly sbírky přestěhovány k panu Rámišovi, který poskytl muzeu místnosti zdarma. U pana Rámiše sbírky spočívaly do roku 1896, kdy byly opět přestěhovány do školy a umístěny část vedle kreslírny a část dolů vedle čtvrté třídy. Bohužel kvůli potřebě těchto prostor na školní kabinety se sbírky opět musely stěhovat. Některé větší předměty byly umístěny na půdě nové radnice. Půdní prostory byly však naprosto nevhodné pro uložení sbírek. Bylo zde vlhko a předměty tím trpěly. V srpnu 1897 byly sbírky přestěhovány na správcovství k dr. Pychovi. Roku 1899 byly sbírky opět umístěny do školy, kde jsou využívány jako školní pomůcky.¹³³ V roce 1925 bylo muzeum přestěhováno do klenuté místnosti domu č. p. 39 paní Pacovské.¹³⁴ Ani s knihovnou to nebylo lepší. Knihovna byla umístěna při muzeu ve skříni v již zmíněném přízemí vedle čtvrté třídy (zde knihy půjčoval městský výběrčí Franišek Zörnig), zapůjčené knihy, které zde byly uloženy, dokonce zplsnivěly. Knihovna se proto musela také přestěhovat. Roku 1896 byla přestěhována na galerii městského sálu¹³⁵. V roce 1917 obec koupila dům č. p. 25 a knihovna byla přemístěna do přízemí do zasedací síně obecního zastupitelství, sem byla také umístěna čítárna. Roku 1923 byl tento dům určen ke zbourání, takže se knihovna opět přestěhovala na radnici.¹³⁶

Roku 1895 bylo kromě pozvání na schůze vydáno také Pozvání k přistoupení k muzejnímu spolku, kde bylo definováno kdo a za jakých podmínek má možnost se stát zakládajícím či přispívajícím členem. Zároveň zde byla vyslovena prosba o knihy, z kterých

¹³¹ SOkA Pardubice, spisy, pozvání.

¹³² Radnice byl dům č. p. 17 na jižní straně náměstí do Tylovy ulice. Budova byla roku 1852 koupena městem a roku 1855 přestavěna a upravena pro účely radnice. V přední jednopatrové budově byly v přízemí místnosti obecního hostince, v prvním poschodí obecní úřadovna, hostinské pokoje a galerie k divadelnímu sálu. Roku 1891 byla zadní část radnice rozbourána (což byly kasárna), na tomto místě byl postaven divadelní sál se stálým jevištěm a potřebnými vedlejšími místnostmi. SOkA Pardubice, fond Archiv města Dašice. *Pamětní kniha města Dašic (1897 – 1940)*, s. 189, 211, č. AP 102.

¹³³ SOkA Pardubice, spisy, jednatelské zprávy, jednatelská zpráva za rok 1896, za rok 1897; SOkA Pardubice, fond Městské muzeum Dašice (1888 – 1939). Karton I. – spisy, jakýsi souhrn o spolku, č. AP 110.

¹³⁴ SOkA Pardubice, *Pamětní kniha města Dašic (1897 – 1940)*, s. 291.

¹³⁵ Sem byla přestěhovaná i knihovna spolku Hálek a obě knihovny byly nakonec spojeny. Z obou knihoven půjčoval knihovník Jan Refjek členům i nečlenům zdarma. SOkA Pardubice, *Pamětní kniha města Dašic (1897 – 1940)*, s. 291.

¹³⁶ SOkA Pardubice, spisy, jednatelské zprávy, jednatelská zpráva za rok 1896.; SOkA Pardubice, *Pamětní kniha města Dašic (1897 – 1940)*, s. 291.

by se utvořila knihovna k veřejnému půjčování a o další věci, které by se hodily do muzea.¹³⁷ V roce 1895 se vedení spolku usneslo vypravit do Prahy speciální vlak kvůli unikátní Národopisné výstavě, na kterou se snažili nalákat co nejvíce lidí. V červnu byl tedy pro obyvatele Dašic a okolních obcí skutečně vypraven na Národopisnou výstavu v Praze zvláštní vlak.¹³⁸ V červenci proběhla návštěva muzea v Pardubicích a po této zkušenosti byly pro sbírky pořízeny dvě skříně a stojan na knihy. Po výstavě v Praze muzejní spolek obdržel diplom a bronzovou medaili za zásluhy s uspořádáním místní výstavy a obesláním Národopisné výstavy v Praze. Na Národopisnou výstavu spolek zaslal celkem 137 vesměs cenných předmětů a některé z nich jejich majitelé věnovali Národopisnému muzeu v Praze.¹³⁹

V roce 1896 spolek kromě svých běžných záležitostí zasáhl také do pardubického dění. Spolek podal ke sněmu království Českého petici za zachování Kunětické hory. Na výborové schůzi se usnesli, že se knihy budou půjčovat jen dospělým, knihy pro mládež budou přestěhovány do školy a tam jim budou přístupné. Knihy půjčoval pan Horník každou neděli po bohoslužbě. Spolek měl v tomto roce 28 členů zakládajících a 60 členů přispívajících¹⁴⁰

Roku 1897 byly sbírky po přestěhování k panu dr. Pychovi pro jistotu pojištěny¹⁴¹. Z podnětu pana Horníka, byla se spolkem Sokol pořádána v městském parku slavnost. Tato slavnost byla navržena z toho důvodu, aby byl postaven spolkový dům, ve kterém by měly všechny spolky „útulek“.¹⁴² Během tohoto roku ze spolku vystoupili dva členi (kustod numismatických sbírek Antonín Kvapil a Vojtěch Vápeník), několik členů však naopak také přistoupilo.¹⁴³

V roce 1898 dostalo muzeum peněžní dar od občanské záložny, která věnovala 30 zl. Naopak příspěvky tento rok nebyly vybírány, protože se je mnoho členů zdráhalo platit.

¹³⁷ SOKA Pardubice, spisy, pozvání.

¹³⁸ Zvláštní vlak byl vypraven z Moravan, Dašic a okolí 29. června v sedm hodin ráno, přisedat bylo možné na všech stanicích z Moravan až do Pardubic, v Přelouči a v Kolíně. Vlak byl rozdělen na 1. až 3. třídu, lístky měly osmidenní platnost. *Pardubický obzor*, roč. III., 1895, č. 12, 12. 6.

¹³⁹ SOKA Pardubice, spisy, jakýsi souhrn o spolku.; SOKA Pardubice, spisy, jednatelské zprávy, jednatelská zpráva za rok 1896.; *Pernštýn*, roč. VII., 1896, č. 11, 11. 6., Z Dašic.

¹⁴⁰ SOKA Pardubice, spisy, jakýsi souhrn o spolku.; SOKA Pardubice, spisy, jednatelské zprávy, jednatelská zpráva za rok 1897.; *Pernštýn*, roč. VII., 1896, č. 11, 11. 6., Z Dašic.

¹⁴¹ Byly pojištěny u Generali, pojistné se platilo 8 zl. 84 kr. SOKA Pardubice, spisy, jednatelské zprávy, jednatelská zpráva za rok 1897.

¹⁴² Výnos ze slavnosti byl dle pokladníka Žitka 351 zl. 25. kr., který byl uložen ve zdejší záložně. SOKA Pardubice, spisy, jednatelské zprávy, jednatelská zpráva za rok 1897.

¹⁴³ SOKA Pardubice, spisy, jednatelské zprávy, jednatelská zpráva za rok 1897.; SOKA Pardubice, spisy, jakýsi souhrn o spolku.

Zdůvodnili to tak, že jsou málo informovaní a neví, na co přispívají, kde sbírky jsou a co v nich je. Ve spolku bylo nyní celkem 80 členů, z toho 34 zakládajících a 46 přispívajících.¹⁴⁴

O dění v muzeu v roce 1899 nemáme žádné informace, nejsou z tohoto roku dochované žádné prameny. V roce 1900 muzejní sbírky čítají dle inventárních čísel celkem 1217 kusů, z toho je 284 kusů přírodovědeckých, 169 historických, předmětů týkajících se dějin umění 163 kusů, národopisných 102, uměleckoprůmyslových bylo nejvíce, tedy 499 kusů. Kustody sbírek v tomto roce byli dr. Liebich, pan Souček a pan Polák.¹⁴⁵ Ve spolku bylo nyní 83 členů, 36 zakládajících a 47 přispívajících. Pan Vilém Rámiš, jeden ze z původních zakládajících členů, v tomto roce zemřel. V říjnu v muzeu proběhla čestná návštěva místodržitele království Českého, o této návštěvě však nic bližšího nevíme.¹⁴⁶ V jednatelské zprávě z roku 1900 se píše, že byl vyplněn dotazník zemské statistické kanceláře království Českého, který zaslala Společnost přátel starožitností českých v Praze. Na otázky v dotazníku odpověděl kustod sbírek dr. Liebich. Tento dotazník nebyl v archivu uschován. V této zprávě je také vyzdvihována funkce venkovských muzeí, venkovská muzea jsou k tomu, aby sbírala i památky podřízené ceny s jen místním významem, na která velká muzea sbírat nemohou. Součástí jednatelské zprávy je i shrnutí a připomenutí, co všechno muzeum sbírá: všechny historické, rodinné a umělecké památky, jako jsou listiny, mince, kusy nábytku, šatstvo, obrazy, pečeti, atd., vypsáno také, co sbírá knihovna.¹⁴⁷

Počet členů spolku se v roce 1901 trochu snížil, nyní zakládajících členů bylo 32 a přispívajících 43, celkem tedy 75 členů. Zemřel zakládající člen MUDr. Josef Pych. Byla rozeslána lidem „provolání ku rozhojňování sbírek“, MUDr. Liebich s panem Fílou přerovnali muzeum, nerosty byly přemístěny ve škole nahoru a byla pořízena nová skříň. Pan Fíla byl jmenován kustodem. Téhož roku se muzejní spolek přidal k ostatním organizacím a podal protest proti vrchnímu vedení na Karlově mostě v Praze. Tento protest byl v roce 1902 opakován. V jednatelské zprávě z tohoto roku se také zmiňuje, že se při muzeu pořádá sbírka lebek.¹⁴⁸

¹⁴⁴ SOKA Pardubice, spisy, jednatelské zprávy, jednatelská zpráva za rok 1898.

¹⁴⁵ SOKA Pardubice, *Pamětní kniha města Dašic (1897 – 1940)*, s. 264.; SOKA Pardubice, spisy, jednatelské zprávy, jednatelská zpráva za rok 1900.

¹⁴⁶ SOKA Pardubice, spisy, jednatelské zprávy, jednatelská zpráva za rok 1900.

¹⁴⁷ SOKA Pardubice, spisy, jednatelské zprávy, jednatelská zpráva za rok 1900.

¹⁴⁸ SOKA Pardubice, spisy, jednatelské zprávy, jednatelská zpráva za rok 1901.; SOKA Pardubice, spisy, jakýsi souhrn o spolku.

V roce 1902 (12. srpna) poslal národopisný odbor východočeské výstavy v Pardubicích dopis výboru městského muzea v Dašicích, ve kterém informuje východočeské výstavě v Pardubicích, chystané v roce 1903. Spoléhají v něm na pomoc východočeských měst a muzeí, žádají o posláni vybraných předmětů nebo uspořádání vlastní expozice. Dále žádají, aby jim do 1. listopadu bylo sděleno, jakým způsobem se městské muzeum výstavy zúčastní. Účelem výstavy je spojit celý východ a ukázat pokrok ve všech odvětvích průmyslu a hospodářství a znázornit minulé a současné žití východočeského lidu ve všech směrech. Na tento dopis odpověděl dašický spolek kladně.¹⁴⁹

Ohledně zmíněné východočeské výstavy v Pardubicích se konala 30. července 1903 v Dašicích schůze, kde se domluvili, že se spolek tedy východočeské výstavy zúčastní tak, že zde budou mít svůj výstavní den.¹⁵⁰ V jednatelské zprávě z téhož roku je zápis z voleb, kdy některé stávající osoby ve funkcích byly vyměněny. Správcem muzea se stal dr. Liebich, kustodem zůstal pan Fíla a k němu byl zvolen pan Geissler, jako knihovníka zvolili pana Netušila.¹⁵¹

V červenci 1904 zpřístupnil spolek sbírky všem žákům zdejších i okolních škol i všem ostatním lidem bez vstupného. Stalo se tak ve dnech školské výstavy obecné školy a škol měšťanských (11. července). Výstava byla otevřena pod dozorem kustoda Fíly, pokladníka Horníka a jednatele Rejčka. Na dobrovolných přispěvcích muzeum vybralo 6K a 20h. Nyní spolek čítá 29 členů zakládajících, 26 přispívajících a jednoho člena čestného. V jednatelské zprávě je připojen odstavec o tom, jak o muzeích píše A. Lichtvark, jeden z nejlepších organizátorů uměleckých idejí v Německu: *„Jsouť musea ústavy pro blaho a poučení veřejnosti zřízené. Naše musea vzešla jako svobodná a lidová učiliště vyšší kategorie. Velikého stáří ještě nemají a nikdo rozumný nepokládá jejich dnešní útvar za dokonalý nebo definitivní. Naopak všechno ukazuje k tomu, že právě nyní vstupuje do nového stádia vývoje a dobře jest, chystati se k němu, zajisté lépe, nežli nechati se předběhnout, zůstat pozadu, zkostnatět. Co z musea vychází, obrací se ke všemu lidu. V tom leží neocenitelná síla a dává museím zcela zvláštní a nutné postavení vedle jiných škol, doplňující naše filologicko – historické vzdělání ve školách, poněvadž vedou k věcem, anebo od věcí vycházejí.“*¹⁵²

¹⁴⁹ SOKA Pardubice, fond Městské muzeum Dašice (1888 – 1939). Karton I. – spisy, korespondence, dopis národopisného odboru východočeské výstavy v Pardubicích ze 12. srpna 1902, č. AP 110.

¹⁵⁰ SOKA Pardubice, spisy, korespondence, dopis o východočeské výstavě v Pardubicích ze dne (?).

¹⁵¹ SOKA Pardubice, spisy, jednatelské zprávy, jednatelská zpráva za rok 1903.

¹⁵² SOKA Pardubice, spisy, jednatelské zprávy, jednatelská zpráva za rok 1904.

V následujícím roce byly sbírky opět rozšířeny, apeluje se na lidi, aby nic nevyhazovali, aby schovávali každý střep a snažili se zachovat všechno památné. Byli také přijati noví členové, například sládek z Dašic pan Novák. Ve spolku je celkem 63 členů, 30 zakládajících, 32 přispívajících, 1 čestný¹⁵³. V jednatelské zprávě si stěžují na nevhodnou knihovni místnost pro půjčování, protože se zde netopí. Jinak je knihovna celkem úspěšná, v tomto roce proběhlo celkem 630 výpůjček. Knihy se půjčují současně s knihami spolku Hálek jednou za 14 dní a to zdarma.¹⁵⁴

V jedné z výborových schůzí roku 1906 padl návrh na vytvoření soupisu sbírkových předmětů, ve kterém by bylo vše rozřazeno podle klasifikace zemské státní kanceláře. Dále bylo navrženo, aby byl požádán pan Diviš Čistecský ze Šerlingu o uspořádání nějaké přednášky. V jednatelské zprávě je opět upozorněno na nedostatečné místnosti pro uložení sbírek, což je hlavní překážkou dalšího rozvoje muzea. Místopředsedou spolku je Antonín Hynšt, pokladníkem František Horník, správce domu je dr. Liebich, kustody sbírek jsou stále Josef Fíla a nově Josef Žďárský, Josef Bezdiček byl jmenován knihovníkem. Knihy se nyní půjčují každou sobotu v obecné kanceláři, takže knihovníci již netrpí zimou.¹⁵⁵

V lednu 1907 byl spolku zaslán dopis od Zemské statistické kanceláře království Českého, v němž žádají o vyplnění připojeného dotazníku, týkající se vedení a fungování městského muzea za rok 1905. Dotazník obsahoval celkem 12 otázek, na závěr dotazníku je místo případné poznámky a dodatky. První tři otázky jsou obecné: název a sídlo muzea, rok založení, kdo je vlastníkem muzea, další otázky se týkají statistik za rok 1905 (k 31. prosinci). Jedná se o otázky: kolik mělo muzeum toho dne předmětů, kde se muzeum nacházelo, jestli jsou místnosti, ve kterých muzeum sídlí vhodné, po kolik dní bylo muzeum přístupné za vstupné a kolik bezplatně, kolik bylo platících návštěvníků a kolik neplatících, jestli má muzeum nějaké jmění, případně jeho výše, jaké byly za tento rok příjmy muzea a od koho, jaké byly výdaje a za co. Zajímavostí je, že muzeum bylo po většinu času otevřeno pro veřejnost zdarma, pouze za dobrovolný příspěvek, za vstupné bylo muzeum otevřeno jen po tři dny. Celkový úhrn příjmů byl za rok 1905 58 K (nejvíce peněz získali ze členských příspěvků), celkový úhrn výdajů byl 56 K.¹⁵⁶

¹⁵³ Ve zprávě v Neodvislých listech je na rozdíl jednatelské zprávy uveden jiný počet členů spolku: 30 zakládajících, 27 přispívajících, 1 člen čestný. *Neodvislé listy*, roč. XI., 1905, č. 1, 7. 1., Dopisy – Z Dašic.

¹⁵⁴ SOKA Pardubice, spisy, jednatelské zprávy, jednatelská zpráva za rok 1905.

¹⁵⁵ SOKA Pardubice, spisy, jednatelské zprávy, jednatelská zpráva za rok 1906.

¹⁵⁶ SOKA Pardubice, spisy, korespondence, dotazník Zemské statistické kanceláře království Českého z 25. ledna 1907.; viz příloha.

Další zprávy o chodu muzea jsou až z roku 1909. Jednatelská zpráva znovu obsahuje stížnosti na nedostatečné místnosti, ve kterých jsou uloženy sbírky. Dozvíme se z ní také, že v roce 1908 vůbec neproběhla valná hromada, protože údajně nebylo nic k řešení. V tomto roce zemřeli hlavní zakladatel muzea Josef Horník a dlouholetý starosta města, bývalý předseda spolku a zasloužilý člen Čeněk Novotný. Členů spolku je tento rok celkem 57 (1 čestný člen, 27 zakládajících, 29 přispívajících).¹⁵⁷

Počet členů spolku začíná pomalu klesat, jejich počet se skončil na čísle 50 (22 zakládajících členů, 27 přispívajících a jeden čestný člen). Umírají původní členové a nepřistupují noví. V roce 1911 zemřelo dokonce 5 dlouholetých členů spolku, například František Horník, Antonín Rychlík a František Cimbura. Zásadním bodem jednatelské zprávy je tedy potřeba řady členů spolku opět doplňovat. Knihy muzejního spolku jsou nyní umístěny v jedné skříni na galerii, odborné knihy se nacházejí v muzejních místnostech, tyto knihy i s knihami spolku Hálek půjčuje jednatel Josef Hynšt.¹⁵⁸

V březnu 1911 přišel další dopis od Zemské statistické kanceláře království Českého, ve kterém byl opět připojen dotazník, tentokrát je zajímavý rok 1910. Dotazník je velmi podobný, stejně koncipovaný, je však podrobnější a obsahuje více otázek. Mezi otázky navíc patří, bylo muzeum koncem roku 1910 spojeno s nějakým jiným vzdělávacím ústavem nebo archivem, jestli byl ustanoven pro rok 1910 nějaký muzejní výbor a z kolika sestával členů, kým byl volen a na jak dlouho. Dále kdo vedl odbornou správu muzea, které práce spojené s muzeem byly vykonávány zdarma, které za odměnu a kým, jestli mělo muzeum zvláštní manipulační úředníky a nakonec zda muzeum v letech 1906 – 1910 pořádalo nějakou výstavu, případně kde a kdy. Je zajímavé, že dle vyplněného dotazníku nebylo muzeum otevřeno pro návštěvníky bezplatně po 52 dnů, za vstupné nebylo přístupné vůbec, přičemž nebyla pořádána žádná výstava. Celkový úhrn příjmů byl v roce 1910 100 K, výše výdajů za tento rok byl 83 K (nejvíce peněz bylo utraceno za nové předměty, jejich údržbu a opravu). Celkem bylo v muzeu uloženo 2086 inventárních předmětů (z toho 181 prehistorických a 40 historických).¹⁵⁹

Jednatelská zpráva za rok 1912 je poslední, zprávy z dalších let se v archivu nenacházejí. Na výborové chůzi, z které jednatelská zpráva pochází, se jednalo o dalším

¹⁵⁷ SOkA Pardubice, spisy, jednatelské zprávy, jednatelská zpráva za rok 1909.

¹⁵⁸ SOkA Pardubice, spisy, jednatelské zprávy, jednatelská zpráva za rok 1911.

¹⁵⁹ SOkA Pardubice, spisy, korespondence, dotazník Zemské statistické kanceláře království Českého z 1. března 1911.; viz příloha.

získávání a zachování starožitností, usnesli se, že je potřeba pozvat ke členství ve spolku více lidí. Mimo jiné bylo odsouhlaseno, že budou odebírat časopis Pravěk. Chtěli také sloučit obě knihovny v jednu veřejnou knihovnu a zřídit čítárnu. Tím by se usnadnila manipulace s knihami a nemusely by se stále přenášet z galerie do obecné úřadovny.¹⁶⁰

V roce 1913 počet členů, i když byli přihlášení a přijati někteří noví členové, klesl na 48 (21 zakládajících, 23 přispívajících, 3 činní, a 1 čestný člen). Předsedou spolku je starosta Jan Prokeš (od roku 1912¹⁶¹). Správce muzea dr. Liebich oznamuje, že se sbírky množí, ale že není dostatek místností, stěžuje si, že se skříňe stávají skladištěm předmětů a není možné je rozložit a rozmístit. Proto se navrhovalo, aby se pro muzeum našly nové místnosti.¹⁶²

Od této doby se veškeré pravidelné zápisy či dokumenty o dění muzea nevyskytují. Ve 20. letech 20. století máme celkově o muzeu velmi málo informací. V roce 1919 přišlo městskému muzeu v dopise od ministerstva školství a národní osvěty apel k organizaci muzejnictví. Muzejním sborem při ministerstvu byla totiž 22. února 1919 schválena osnova svazových stanov (Svazu československých muzeí vlastivědných), kterou vypracoval sekretariát Historického muzea plzeňského¹⁶³ a poté byla ministerstvem vzata jako základ budoucí organizace vlastivědných muzeí. Tato osnova byla v příloze připojena k dopisu k případnému připojení námitek či doplňků, přičemž ministerstvo žádá o poslání elaborátu do konce dubna. Na závěr dopisu se připomíná, že se jedná o autonomní svaz, který je řízen a spravován samotnými muzei, takže je v jejich zájmu, aby do svazku vstoupili.¹⁶⁴

O roku 1925 je jediná krátká zmínka v pamětní knize, kde se píše, že muzeum i městský archiv jsou po celý rok uspořádávány a třízeny.¹⁶⁵

Muzeum po delší době dostalo v roce 1926 opět trvalé místo, takže by sbírky měly být urovnány a měly být opět přístupné obyvatelům města a okolí. Proto výbor muzejního spolku v Dašicích vybízel vyhláškou obyvatele Dašic a okolí, aby podporovali snahu výboru zlepšit muzeum tím, že se stanou členy spolku, případně poskytnou vhodné dary. Ve vyhlášce je tedy připomenuto, co všechno muzeum sbírá: „... všechny vykopané památky starých sídlišť, nebo pohřebišť našich pradávných předků, všechny historické i umělecké památky, staré

¹⁶⁰ SOKA Pardubice, spisy, jednatelské zprávy, jednatelská zpráva za rok 1912.

¹⁶¹ SOKA Pardubice, *Pamětní kniha města Dašic (1897 – 1940)*, s. 301.

¹⁶² Neodvislé listy, roč. XIX., 1913, č. 48, 18. 6., Z Dašic, s. 5.

¹⁶³ Vypracoval dr. V. Macháček. SOKA Pardubice, spisy, korespondence, dopis od ministerstva školství a národní osvěty z 10. března 1919.

¹⁶⁴ Za ministra podepsán dr. Zdeněk Wirtl. SOKA Pardubice, spisy, korespondence, dopis od ministerstva školství a národní osvěty z 10. března 1919.

¹⁶⁵ SOKA Pardubice, *Pamětní kniha města Dašic (1897 – 1940)*, s. 348.

zápisy, listiny, autografy, pečete, mince všeho druhu, starý nábytek, šatstvo, výšivky, nádobí, náčiní, obrazy, míry i váhy, jakož i vše co osvětluje poměry osob zasloužilých o vlast, město nebo okolí, konečně všechny předměty upomínající na válku.“ Ve zvláštních případech je muzeum předměty ochotné i zakoupit.¹⁶⁶

Z 30. let máme informací o chodu muzea více, ale ne mnoho, takže si můžeme udělat jen hrubou představu o tom, jak muzeum v této době fungovalo. V roce 1930 (27. srpna) se konala v městském archivu prohlídka Státního archivního inspektora pro Čechy Václava Vojtěcha. Na městský úřad v Dašicích posléze přišel dopis s vyjádřením inspektora, že se přesvědčil, že zde uložené archiválie jsou cenné a že si zaslouží náležité opatření. Oznamuje tedy, že doporučil ministerstvu národní osvěty, aby do Dašic zakoupil železnou skříň, kam by byly listiny řádně uloženy a byla zajištěna jejich ochrana. Zároveň tudíž v dopise žádá, aby mu byl zaslán seznam listin a městských knih se stručnými údaji.¹⁶⁷

Po návštěvě inspektora bylo zahájeno několikaleté dopisování mezi dašickým městským úřadem a inspektorem ohledně zakoupení a dovezení slíbené železné skříně na uložení archiválií. V září 1931 přišlo na městský úřad upozornění, že stále nebyl zaslán seznam listin a městských knih.¹⁶⁸ Na to městský úřad v Dašicích dopisem oznamuje, že posílá seznam a upozorňují, že ostatní knihy a listiny se nacházejí v městském muzeu a protože se kvůli nedostatku financí nemůže obec postarat v archivu ani v muzeu o lepší uložení, žádají o věnování železné skříně.¹⁶⁹ V dubnu 1933 městský úřad opět píše inspektorovi, v němž prosí o sdělení, zda obdrží slíbenou železnou skříň. Připomíná také, že se muzeum nachází ve špatné finanční situaci a nemůže skříň samo zakoupit.¹⁷⁰ O pár měsíců později se Dašicím dostává odpovědi, že opatření skříně na uchování archiválií nákladem ministerstva školství a národní osvěty je v projednávání. Zároveň inspektor dodává, že je naděje, že koncem roku budou některé skříně zakoupeny.¹⁷¹

¹⁶⁶ SOkA Pardubice, spisy, korespondence, Vyhláška výboru muzejního spolku v Dašicích z 1. prosince 1926.

¹⁶⁷ SOkA Pardubice, spisy, korespondence, dopis Státního archivního inspektora pro Čechy v Praze z 25. října 1930.

¹⁶⁸ SOkA Pardubice, spisy, korespondence, dopis Státního archivního inspektora pro Čechy v Praze z 3. září 1931.

¹⁶⁹ SOkA Pardubice, spisy, korespondence, dopis Státnímu archivnímu inspektorovi pro Čechy v Praze z 11. září 1931.

¹⁷⁰ SOkA Pardubice, spisy, korespondence, dopis Státnímu archivnímu inspektorovi pro Čechy v Praze z 8. dubna 1933.

¹⁷¹ SOkA Pardubice, spisy, korespondence, dopis Státního archivního inspektora pro Čechy v Praze z 8. července 1933.

V tomto roce se ve sborníku *Krajem Pernštýnův* objevuje mimo jiné článek o Dašicích, v němž se, dá se říci, svým městským muzeem chlubí. Takže buď v tuto chvíli muzeum skutečně prosperovalo, nebo se jednalo o jakousi reklamu.¹⁷²

V době protektorátu byla činnost problematická, celkově nebylo kulturním institucím a akcím v této době přáno. V pamětní knize se dokonce zmiňují, že se ani nepořádala oslava 1. května, protože jakékoliv shromažďování lidu bylo německými úřady zakázáno. To znamená, že i spolky, které chtěly i nadále vyvíjet jakoukoliv činnost, musely do 31. května ohlásit své další trvání a plány okresnímu úřadu. Pokud by tak neučinily, byla by jejich činnost zakázána. Z pamětní knihy se dozvídáme, že téměř všechny spolky se přihlásily.¹⁷³ V druhé pamětní knize města, tzv. válečné kronice z let 1939 – 1945, „doby našeho národního neštěstí a ponížení“ již žádný zápis o městském muzeu není.¹⁷⁴

Je až s podivem, že i přesto se v roce 1939 objevuje několik článků o muzeu v regionálním tisku *Východočeský republikán*. V dubnu se v rubrice *Kulturní Dašice* knihovna chlubí přírůstkem knih bývalého vojenského zátiší, tato knihovna má být umístěna v městském archivu (který má být přestěhován do místností městského úřadu). Počet čtenářů údajně vzrostl a na jejich přání měl být zhotoven úplný seznam všech svazků knihovny. Také muzeum (umístěné na radnici) se rozrostlo o nově darované sbírky v „jedno z největších venkovských museálních sbírek“. Lidé v muzeu mohou najít obraz dašické a krajové historie svých předků, zvláště pěkný je prý vojenský sál, svědčící o zašlé vojenské slávě města.¹⁷⁵ V červenci se objevuje zpráva o znovu zpřístupnění městského muzea v Dašicích veřejnosti po dlouhé době (není ovšem uvedeno po jak dlouhé době). Do pořádku muzeum uvedla Mládež národního souručenství¹⁷⁶. První návštěvní den byla neděle 24. téhož měsíce, kdy tento den muzeum navštívilo přes 50 osob.¹⁷⁷

¹⁷² „*Město Dašice má také své museum. Je sice malé, ale chová mnohé památky, kterých bychom marně hledali jinde. Zvláště oddělení starých cechů je bohato. Nyní je právě rozšiřováno a není daleka doba, kdy se budeme moci pochlubiti okolí svými poklady.*“ VALÁŠEK, František. Dašice v přítomnosti. In *Krajem Pernštýnův*, východočeský sborník školního okresu pardubického, roč. XIII., 1933, č. 10., 5. 6., s. 153.

¹⁷³ SOKA Pardubice, *Pamětní kniha města Dašic (1897 – 1940)*, s. 428.

¹⁷⁴ SOKA Pardubice, fond Archiv města Dašice. *Pamětní kniha města Dašic 2 (1939 - 1945)*, s. 189, č. AP 102.

¹⁷⁵ *Východočeský republikán*, roč. XXI., 1939, č. 22, 26. 5., Holicko – Kulturní Dašice, s. 9.

¹⁷⁶ Zpráva o činech mládeže NS, která ve spolupráci se spolkem městského muzea upravovala sbírky, aby mohly být přístupné veřejnosti, se objevuje již v červnu téhož roku. *Východočeský republikán*, roč. XXI., 1939, č. 27, 30. 6., Holicko – Drobnosti z Dašic, s. 8.

¹⁷⁷ *Východočeský republikán*, roč. XXI., 1939, č. 31, 28. 7., Holicko – Drobné zprávy z Dašic, s. 8.

V roce 1940 o sobě muzeum opět nedává vědět, několik informací máme až z doby o rok později. Památkový úřad v Praze v dopise muzejnímu spolku v Dašicích oznamuje, že říšský protektor v Čechách a na Moravě ustanovil ředitele říšského župního muzea v Opavě dr. E. Brauna svým zvláštním pověřencem pro muzejnictví v Protektorátu s účinností 1. června. Jeho úkolem je o muzeích, která navštíví, podávat zprávy.¹⁷⁸

Kromě této události pokračuje výměna korespondence se Státním archivním inspektorem v Praze, kvůli potřebě skříní na uložení archiválií. Jako první muzeum kontaktoval Státní archivní inspektor Václav Vojtíšek (univerzitní profesor). Žádal o zprávu v jakém stavu nyní dašický archiv je, kde je umístěn, kolik má místností, jestli mají vhodný inventář, zda se v archivu nalézají i archiválie dašických cechů. Při tom se táže, co by archiv potřeboval, aby se mohl zlepšit jeho dosavadní stav.¹⁷⁹ Městský úřad obratem inspektorovi odpovídá, že městská archiv je umístěn ve třech místnostech (část je v městské knihovně, část v městském muzeu, část v městské úřadovně), umístění je nedostatečné a chybí skříně. Archiválie cechů jsou uloženy ve skříní v městském muzeu. Archivní listiny spravuje starosta města s městským tajemníkem. Archiv tedy potřebuje dvě skříně, které pro stálé finanční problémy nemohou sami zakoupit, přičemž inspektora upozorňují, že jim byla ze státních příspěvků jedna skříně již slíbena, ale dosud ji neobdrželi. Tudíž inspektora žádají, aby jim pokud možno pomohl vyžádat dvě skříně, do kterých by mohli archiválie řádně uložit.¹⁸⁰

Opět z regionálního tisku se dozvídáme o jedné zajímavosti uložené v městském muzeu. Jedná se o rakev z josefínské doby¹⁸¹, která se zřejmě stala velmi oblíbeným muzejním předmětem. Píše se o ní jen ve Východočeském kraji (dříve Východočeský republikán) za rok 1942 dvakrát, přičemž je to téměř identický článek, v roce 1944 je použit znovu stejný článek.¹⁸²

¹⁷⁸ SOKA Pardubice, spisy, korespondence, dopis muzejnímu spolku v Dašicích, Pardubice, 17. července 1941. podepsán Emil Kolář.

¹⁷⁹ SOKA Pardubice, spisy, korespondence, dopis Státního archivního inspektora pro Čechy v Praze z 30. října 1941.

¹⁸⁰ SOKA Pardubice, spisy, korespondence, dopis Státnímu archivnímu inspektorovi pro Čechy v Praze ze 14. listopadu 1941.

¹⁸¹ Je to rakev jednoduchého tvaru s vyklápěcím dnem z dob reforem Josefa II., které se týkaly i pohřbívání. Byla to rakev pro všechny dašické nebožtíky, když byl zemřelý donesen v rakvi nad hrob, dno se otevřelo a mrtvola se vyklopila. Tento způsob pohřbívání byl velice úsporný, avšak nevyhovoval představám piety. *Východočeský kraj*, roč. XXIV., 1942, č. 2, 9. 1., Holicko – Rakev z josefínské doby, s. 5.

¹⁸² Tamtéž, s. 5; *Východočeský kraj*, roč. XXIV., 1942, č. 26, 26. 6., Holicko – Věčná rakev, s. 6; *Východočeský kraj*, roč. XXVI., 1944, č. 32, 11. 8., Holicko – Věčná rakev, s. 4.

Roku 1944 vydalo ministerstvo školství prostřednictvím Zemských úřadů v Praze a v Brně výnos (dodatek k oběžníku 721/44 Vystavování musejních předmětů ve veřejných úřadovnách). Nebylo totiž ojedinělé, že předměty z muzejních sbírek vlastivědných muzeí byly používány k výzdobě kanceláří, úřadoven a podobně. Tento výnos měl omezit takové případy na minimum a bylo nutné se dle něho řídit. V dopise je zákon citován v němčině, ke znění citovaného výnosu se všem muzeím připomíná, aby všechny podobné zásahy do muzejních sbírek hlásila svazu českých muzeí.¹⁸³

Od tohoto roku se nelze dozvědět již žádné informace k dalšímu chodu a existenci muzea. Nejsou dochované žádné prameny. Jeden z pramenů, z kterého by se teoreticky dalo něco o muzeu zjistit, je další městská kronika z let 1939 – 1992. Nicméně ta byla nenávratně ztracena a bohužel kromě originálu neexistoval žádný přepis. Jediný doklad o době zániku městského muzea je uložen v archivu Archeologického ústavu AV ČR Praha, v. v. i. Jedná se o dopis docenta Bedřicha Svobody ředitelství Archeologického ústavu ČSAV v Praze z 15. prosince 1962, věci dopisu je „Museum v Dašicích a archeologické nálezy v něm uložené“. Docent Svoboda měl podle příkazu z ředitelství v dašickém muzeu zjistit stav a přírůstky archeologické sbírky. Před návštěvou si dle zprávy vyžádal v „Kabinetu pro musejní a vlastivědnou práci v Praze“ informace o jeho stavu a zde se dozvěděl, že již bývalé muzeum v Dašicích bylo proměněno v pamětní síň místního významného rodáka Josefa Hybeše¹⁸⁴, přičemž sbírky byly odvezeny do muzea v Pardubicích. Muzeum tedy již nadále archeologické nálezy nesbírá. Tyto převezené sbírky se údajně uvolil zpracovat tamní odborný zaměstnanec dr. L. Skružný¹⁸⁵, který jakmile sbírky zpracuje, podá o tom AÚ ČSAV v Praze zprávu. Pod zprávou je PhDr. Jiřím Zemanem s datem 7. ledna 1963 ručně připsáno: „Není zpráva o revizi“.¹⁸⁶ To nám dokazuje, že soupis časově vytíženého dr. Skružného byl vytvořen až nějakou dobu (měsíců či let?) po převozu dašických sbírek. Datum vzniku Skružného soupisu totiž také není známé. Dnes již nezjistíme, kdy přesně byly sbírky převezeny a kolik toho přesně bylo. Jediná evidence sbírek muzea v Dašicích, je zaznamenána

¹⁸³ SOKA Pardubice, spisy, korespondence, dodatek k oběžníku 721/44, Praha 28. říjen 1944.

¹⁸⁴ Josef Hybeš (1850 – 1921), narodil se v Dašicích v tkadlecké rodině, byl jednou z nejvýznamnějších osobností českého dělnického hnutí před rokem 1918. Například se stal členem Ústředního výboru sociálně demokratické strany, založil první československý dělnický politický spolek, v roce 1889 byl postavou dělnického hnutí – strana ho poslala jako jednoho z delegátů na ustavující sjezd II. internacionály v Paříži. VESELÝ, Jindřich. *Josef Hybeš průkopník socialismu*. Praha, 1951, s. 7 – 8.; Krajská poradna a studovna v Pardubicích. *Josef Hybeš*. Bojovník. Pardubice, 1953, s. 7 – 9.

¹⁸⁵ Viz Deník – zápisky dr. L. Skružného – Sb Dašice (Skružného soupis předmětů ze zrušeného muzea v Dašicích) z let (?).

¹⁸⁶ Archiv AÚ AV ČR Praha, Zpráva ředitelství AÚ ČSAV v Praze z 5. prosince 1962, č. 7579/62., viz příloha, obr. 9.

pod heslem „převod z muzea v Dašicích“ v přírůstkové knize VČM až z roku 1964¹⁸⁷. Domnívám se ale, že není úplná.

Je zajímavé, že ani současní obyvatelé Dašic, pamětníci, nemají ponětí o tom proč, nebo jakým způsobem jejich muzeum zaniklo. Už vůbec si nebyli schopni vzpomenout, kdy přesněji k tomu došlo. Ukončení činnosti muzea tipovali na období 50. – 60. let 20. století. Můžeme se domnívat, že muzeum po konci války již nefungovalo pro veřejnost (pamětníci si nepamatují, že by se do muzea chodilo na výstavy, že by bylo přístupno) a jen se staralo o uložení sbírek (jako depozitář). Část sbírek byla údajně na radnici, část byla stále uložena v prostorách školy, kde sloužila jako školní pomůcky. Další zajímavostí je, že se mezi obyvateli Dašic traduje to, že po převozu sbírek do VČM byly sbírky různě rozkrádány. To však již nelze spolehlivě potvrdit ani vyvrátit.¹⁸⁸

¹⁸⁷ Přírůstková kniha VČM, 1959 – 1970.

¹⁸⁸ Informace jsem se dozvěděla na setkání v místní hospůdce 19. března 2013 s místními obyvateli. Tím bych pánům Jiřímu Halířovi, Miroslavu Nechvílemu a tajemníkovi Janu Horskému chtěla poděkovat za nadšení a ochotu pomoci.

5. Péče o archeologické památky

V archivu je mimo jiné písemnosti uložen i dvojlist s názvem Národní památky, kde je velmi pěkně vylíčen tehdejší vztah ke všem památkám proč je potřeba tyto památky chránit a jak. *„Důležité a při tom i zajímavé je dbáti a šetřiti starých památek národního života a poznávati je... Dokázáno jest, že Čechové vzdělávají tuto rodnou půdu více než 2000 let a během tohoto dlouhého času složila do země mnohá i četná pokolení kosti své do rodné země. Po nich zůstaly památky jak v hrobech, tak v sídlech dávných. Nezřídka při práci polní neb při stavbě uhodí se na dávné nástroje a zbraně, na hrnce kuchyňské, na nádoby spálenými kostmi lidskými (popelnice) naplněné i rozličné památky předhistorické, jež mají jiný tvar než nynější nástroje a nádoby. Bývají urobena z kostí, také z kamene, ze slitiny bronzové neb ze železa značně již rezavělého. Tyto památky, dřímající snad již dlouhá staletí v lůně země, svědčí, že v zemi naší bydlil pilný a dovedný lid.“*¹⁸⁹ Dále se píše, že by každý, kdo nějakou starožitnost najde, by ji neměl ničit, ale opatrně sebrat nebo zavolat osobu, která tomu rozumí (učitele, faráře, lékaře) a postarat se o to, aby se nález dostal do sbírky nebo do muzea, pokud je nález vzácný, má se ohlásit muzeu království Českého v Praze, hejtmanství a správě muzea toho kraje. Nálezce je povinen nezničit a naopak zachovat naleziště dokud nepřijde znalec (znalcem je i konzervátor), ten určí, kam by se měly starožitnosti odnést a jakou odměnu nálezce dostane. *„... V zemi odpočívá ještě mnoho památek, které svědčí, jak naši předkové žili, jak se zdobili, šatili, které měli nádoby, zbraně a nástroje, a jak bylo zvykem mrtvé pochovávat, znalec každého střepu v nálezu posoudí, ze které nádoby nález jest, a budeli podobných nálezů v sousedství více. Nezahazujme tudíž ani střepu z nálezu. Každý nález jest celek jako řetěz z článků složený. Zahodíš článek z řetězu, a již porušena spojitost.... Vždyť jako základ tvoří budově podstavu nejdůležitější, ač neviditelnou, tak vymoženosti a vynálezy našich předků jsou základem našeho vzdělání!... Platí tedy o památkách našich plnou měrou přísloví: „Kdo hledá, najde“ Jen také toho, co najdeme si vážme a šetřme!“*¹⁹⁰ Mimo jiné se v této písemnosti autor zabývá problematikou prodeje památek do ciziny a varuje tak před ním. Cizinci na vesnici lacině vykupují staré věci, za které pak dostanou několikanásobně víc peněz. Poté se tyto starožitnosti octnou někde v cizině v muzeu, jakožto ukázka práce našich

¹⁸⁹ Autor tohoto „článku“ není znám. SOkA Pardubice, fond Městské muzeum Dašice (1888 – 1939). Karton I. – spisy, Národní památky, č. AP 110.

¹⁹⁰ SOkA Pardubice, spisy, Národní památky.

předků, většinou pod cizím jménem. „ ... *Takový Jidášův groš necht' páli nerozumné lidi, kteří je prodávají.*“

Tento problém, jestli odkoupí nález vyšší hodnoty od nálezce překupník nebo muzeum byl naléhavý. Boj proti prodávání památek do ciziny byl také jedním z důvodů vzniku Společnosti přátel starožitností českých v Praze (1888), což byla naše amatérsko – archeologická korporace. Cílem společnosti bylo pořizovat seznamy památek, podporovat zakládání krajských muzeí a vydat zákon proti vývozu památek.¹⁹¹

Ve většině spolků a regionálních muzeích se uplatňovala praxe rezervovat své nejhodnotnější nálezy Národnímu muzeu, jako jakousi reprezentační sbírku země. Městská a okresní muzea mají uchovávat všechny místní památky, které mají pro svoje místo a okres zvláštní význam. Památky, které jsou celostátně důležité, patří do muzea Národního. Národní muzeum je totiž chápáno jako „matka“ místních muzeí (Palackého koncepce).¹⁹² Městská muzea mají dle Josefa Smolíka (působil v Archeologickém sboru Národního muzea) hlavně ochrannářské poslání, tedy ochraňují památky před zničením, výkupem soukromíky a hlavně jejich vývozem do ciziny. Členy výboru muzejního spolku by měli být především odborníci), vlastníkem sbírek je obec, která zaručuje zabezpečení sbírek.

¹⁹¹ SKLENÁŘ, K., *Vývoj péče o archeologické památky v českých zemích do roku 1989*, s. 32.

¹⁹² Tamtéž, s. 31.; ŠPĚT, J., *Přehled vývoje českého muzejnictví*, s. 41, 42.

6. Archeologické nálezy v Dašicích a okolí

Jak již bylo zmíněno, městské muzeum v Dašicích vlastnilo četné sbírky. O jaký typ sbírek se jednalo a kolik jich bylo, se můžeme dočíst v inventáři městského muzea¹⁹³. Ten je rozdělen na několik částí: a) Sbírký přírodovědecké, b) Technologie, c) Obrazy a podobizny, d) Národopis, e) Archeologie, f) Numismatika, g) Knihy. Přírodovědné sbírky jsou dále rozdělené na Zoologii (savci, ptáci, plazi, obojživelníci, ryby, měkkýši, členovci, červi, ostnokožci a háčkovci, prvoci), Botaniku a Mineralogii.¹⁹⁴ Inventář má podobu knihy s předtištěnými listy v podobě tabulek s kolonkami: Den, Jméno, Předmět, Cena a Poznámka. Zde však kolonka Den a Cena zůstávají nevyplněné. Na deskách Inventáře ani uvnitř se neobjevuje datum jeho založení, domnívám se ale, že se jedná o vůbec první knihu záznamu sbírek. Jsou to především dary a zápisy jsou velmi strohé.

Vzhledem k tématu této práce se budu věnovat pouze archeologické sbírce. V kolonce Předmět je tedy jen uvedeno, jaký předmět byl darován, případně počet jeho kusů, většinou je uveden materiál, ale jinak není dále specifikován, natož datován. V inventáři jsou jako dárci archeologických nálezů uvedeni jednotlivci Jan Prokeš, Josef Šura, MUDr. Leopold Liebich, Josef Horník, J. Ruml z Platěnic, L. Hora, dále pak dašický cukrovar a ředitelstvo vodního družstva.

Informace o darech archeologických nálezů jsou uvedeny také v některých jednatelských zprávách ze schůzí muzejního spolku. Je zde výčet lidí, kteří něco darovali (týká se všech sbírek) a je jim za dary poděkováno. V jednatelské zprávě z roku 1896 a v souhrnu o spolku (s uvedeným stejným rokem) je zmínka o tom, že na poli pana Prokeše¹⁹⁵ byly nalezeny žárové hroby a části popelnic s kroužky, které byly věnovány muzeu.¹⁹⁶ Dle dr. Víta Vokolka v bývalé sbírce muzea v Dašicích (nyní uloženo ve VČM) nachází z této doby a místa květináč se čtyřmi vodorovnými pupky okrového povrchu.¹⁹⁷ V jednatelské zprávě z roku 1901 je informace o poli pana Prokeše rozšířena. Na tomto poli u silnice směrem

¹⁹³ SOKA Pardubice, fond Městské muzeum Dašice (1888 – 1939). Karton I. – knihy, *Inventář*, č. AP 110.

¹⁹⁴ V sekci plazi, obojživelníci, prvoci není žádný záznam, je tedy téměř jisté, že se tyto živočišné druhy ve sbírkách muzea nevyskytovaly. V části Technologie jsou hlavně záznamy technických památek v oboru cukrovarství, většinou přímo z dašického cukrovaru. SOKA Pardubice, knihy, *Inventář*.

¹⁹⁵ Viz příloha, mapy, obr.: 11 – 14.

¹⁹⁶ SOKA Pardubice, fond Městské muzeum Dašice (1888 – 1939). Karton I. – spisy, jednatelské zprávy, jednatelská zpráva z roku 1896, č. AP 110.

¹⁹⁷ VOKOLEK, Vít. Východočeská halštatská pohřebiště. Pardubice, 1999, s. 36. ISBN 80-86046-38-9.; viz kap. 13 Katalog.

k Pardubicím bylo při kopání písku nalezeno pravěké pohřebiště, které je údajně starší než platěnické. Vzhledem k tomuto zjištění byl z Prahy pozván dr. J. L. Pič. Z jara roku 1902 se na zmíněném poli pana Prokeše pod dohledem dr. Piče kopalo, ale údajně bez výsledku, na okraji pískovny pokračování pohřebiště již nenalezl.¹⁹⁸ Z další jednatelské zprávy z roku 1904 se dozvídáme o nálezů střepech při kopání zmíněné silnice, dále pan Prokeš daroval jehlice a zlaté peníze nelezene při stavbě turbíny, pan Křičenský daroval starou sekyru.¹⁹⁹

Druhá a zároveň poslední kniha, do které byly zaznamenávány přírůstky do sbírek, je kniha s názvem *Záznam darů*.²⁰⁰ *Záznam darů* měl stejnou podobu jako *Inventář*, tedy formu tabulek. Zápisy o darech jsou již méně strohé. Většinou je zde zaznamenán den převzetí daru, stáří dané památky, někdy i místo nálezů, v případě koupě i výše ceny. Zápisy v této knize začínají rokem 1900 a končí rokem 1931, poslední z nich jsou velmi špatně čitelné. V *Záznamu darů* již nejsou památky tříděny podle jednotlivých sbírek, vše je zapisováno pod sebe, podle data, jak se do muzea dostávalo. Jediné třídění se týká rozdělení dle let. Není to tedy vedeno jako přírůstková či inventární kniha, jednotlivé předměty nemají přiřazené žádné číslo.

Bohužel archeologických záznamů darů zde není mnoho. V roce 1900 daroval pan Hofman z Holic kamenný mlat z Ředic (1. dubna), pan L. Hora daroval nožík z Chvojna (9. července). V roce 1902 jsou to opět dva dary: pan J. Vacek z Platěnic popelnice se střepech z platěnického pohřebiště (27. února), K. Ludvík popelnice s kůstkami (14. března). Dále až v roce 1905 daroval pan Vimr, hodinář z Dašic popelnici (27. února), pan Svoboda z Dašic část popelnice (3. června.). Roku 1906 byla muzeu darována ostruha a další nálezy, jako jsou nože, jehlice, peníze a klíče, které našel u Hedčan při stavbě turbíny mlynář Prokeš (19. dubna), 8. května darovala Společnost přátel starožitnictví v Pardubicích 11 archiválií, které se týkají Dašic a jeho okolí (blíže nespecifikováno). Žák Jirout z měšťanské školy v Dašicích daroval kamenný mlat, který našel ve svém bydlišti v Kostěnicích (23. června). Následujícího roku není zaznamenán žádný archeologický dar, teprve v roce 1909 7. března daroval muzeu pan Mudruška z Dašic bronzový náramek, který našel na svém poli mezi Uherskem a Ostřetínem. Poté až roku 1912 daroval pan Steiner z Dašic celt – bronzovou

¹⁹⁸ SOKA Pardubice, spisy, jednatelská zpráva z roku 1901.; SOKA Pardubice, fond Městské muzeum Dašice (1888 – 1939). Karton I. – spisy, jakýsi souhrn o spolku, č. AP 110.; VOKOLEK, V., Východočeská halštatská pohřebiště, s. 36.

¹⁹⁹ Protože sekyra není nijak dále popsána a nejsou o ní uvedeny žádné údaje, nelze určit jak je stará.

²⁰⁰ Desky knihy byly původně nadepsané *Inventář* sbírky numismatické. Tento nápis byl přeškrtnut a změněn na *Záznam darů*. SOKA Pardubice, fond Městské muzeum Dašice (1888 – 1939). Karton I. – knihy, *Záznam darů*, č. AP 110.

sekyrku nalezenou na platěnickém pohřebišti (11. dubna). V roce 1913 našla slečna Klára Horníková ve chvojenských lesích čtyři ostruhy a části popelnic, které taktéž 8. srpna věnovala muzeu. Další střeby z popelnic (celkem 4) věnoval 20. června 1914 Fr. Šůra z Dvakačovic. Ze záznamu darů již žádné zápisy týkající se archeologických nálezů nejsou uvedeny.²⁰¹

Jednotlivým dárcům předmětů muzeu je děkováno také v regionálním tisku (Pernštýn, Neodvislé listy) v krátkých článkách týkajících se činnosti muzea. V Neodvislých listech z ledna 1905 je opět zmíněn Jan Prokeš s nálezem jehlic a dvou zlatých mincí při stavbě turbíny a jejich následným darováním, pan Křičenský, který daroval starou sekerku nalezenou na Raráku²⁰² a Jos. Habětínek, který daroval mlat a bronzovou jehlici.²⁰³ V Neodvislých listech z ledna 1910 je oznámeno, že městskému muzeu z archeologických památek darovali: žák měšťanské školy Jirout kamenný mlat nalezený v Kostěnicích a pan Mudruška z Dašic bronzový náramek z pohanského pravěkého pohřebiště u Uherska (viz výše).²⁰⁴ Za další archeologické dary městskému muzeu je děkováno v Neodvislých listech z června 1912. Patří mezi ně kosti z nalezené kostry u silnice u Zmínného od J. Prokeše, bronzový celt (sekerka) od A. Steinera z Dašic (viz výše) a bronzová sekyrka z plátenického pohřebiště (dárce neuveden).²⁰⁵ Regionální tisk o darech muzeu píše zpětně, proto neodpovídá rok nálezů s datem, kdy bylo poděkování dárcům publikováno.

Z již uvedených informací vyplývá, že muzeum sbíralo archeologické nálezy výhradně pomocí darů, co se místa nálezů týče, tak jsou to předměty nalezené v Dašicích a jeho okolí, tedy v Hedčanech, Chvojně, Kostěnicích, Platěnicích, Ředěnicích a na poli mezi Uherskem a Ostřetínem.

Vzhledem k nedostatku písemných materiálů, respektive díky tomu, že se vedly jen velmi skromné zápisy o sbírkách o řádné evidenci nemluvě, nelze archeologickou sbírku muzea v Dašicích podrobněji popsat. O některých nálezích víme z výše uvedených zdrojů, avšak jak skutečně velká sbírka byla, se zřejmě nedozvíme.

²⁰¹ SOKA Pardubice, knihy, *Záznam darů*.

²⁰² Rarák byl název místního kopce, v jižní části Dašic.

²⁰³ *Neodvislé listy*, roč. XI., 1905, č. 1, 7. 1., Dopisy – Z Dašic.

²⁰⁴ *Neodvislé listy*, roč. XVI., 1910, č. 4, 22. 1., Dopisy - Z Dašic.

²⁰⁵ *Neodvislé listy*, roč. XVIII., 1912, č. 48, 19. 6., Dašice – Dary městskému muzeu, s. 4.

V jediném dokumentu, tj. pamětní knize města Dašic²⁰⁶ se dozvídáme o způsobu a místě nalezení některých archeologických památek a prvních „archeologických výzkumech“ v Dašicích. Roku 1896 byl na poli pana Prokeše vykopán hrob. Jednalo se o hrob žárový, který byl datován do 5. – 3. století př. Kr. Podle dr. Vokolka tento žárový hrob spadá do slezskoplatěnické kultury (tedy 9. – 5. stol. př. n. l.)²⁰⁷ Podle zápisu se často při orání na poli směrem k silnici nacházely střepy, což jim pomohlo určit, že se jedná „o celé pohřebiště nebo tzv. popelnicové pole“. K tomuto staršímu pohřebišti přiléhalo na druhé straně silnice pohřebiště „z doby křesťanské (snad počátek 11. stol.)“ opět doložené nálezy.²⁰⁸

První zpráva o osídlení Dašic už z dob lidu popelnicových polí je dle pamětní knihy známá z listopadu 1853²⁰⁹: „...Při stavbě této silnice (rozuměj z Dašic ku Zminnému) uhodilo se na zcela nepatrně vyvýšeném místě, kterým silnice šla, několik tisíc kroků za Dašicemi ještě než silnice k Zminnému se zahne, na hliněné urny s popelem a spálenými, lidskými kostmi, jež nepochybně na pohanské zde bytí ukazují a jež jsou důkazem, že krajina kolem Dašic od pradávňích dob obydlena byla“. Silnice pak rozdělila stávající popelnicové pole na dvě stejné části. Na tento nález se však brzy zapomnělo.

Důkaz pro tento nález se nachází ve zprávě o archeologické akci, kde je uvedena lokalita „u obce Zminný, u silnice Dašice – Zminný“, na které bylo nalezeno pohřebiště. Rok nálezu je uveden 1851, pohřebiště je datováno do kultury slezskoplatěnické a dle zprávy je uložen v Národním muzeu (NM) a ve VČM.²¹⁰

Teprve v roce 1878, když se kopal na poli pana Jelínka²¹¹ písek na stavbu nové radnice, při vyvážení písku narazili v hloubce 75 cm na 16 za sebou ležících koster. Kostry patřily jak dospělým jedincům, tak dětem, na jedné kostře (na tváři) se nacházel bronzový kroužek, který farář J. Nechvíle zaslal do NM. Následujícího dne vykopali na poli 2 m od silnice devět nádob (popelnic). Čtyři z nich se prý při rozhrabování rozbily, jednu údajně

²⁰⁶ SOKA Pardubice, fond Archiv města Dašice. *Pamětní kniha města Dašic (1897 – 1940)*, oddělení I., A. Vzpomínky předhistorické, s. 11 – 15, č. AP 102.

²⁰⁷ VOKOLEK, V., *Východočeská halštatská pohřebiště*, s. 36.

²⁰⁸ Dle dr. Vokolka kostrové slovanské hroby. Tamtéž, s. 36.

²⁰⁹ Údajně známo ze zprávy ve farní knize ze dne 30. listopadu r. 1853 zapsané dašickým kaplanem Františkem Schoffrem. SOKA Pardubice, *Pamětní kniha města Dašic (1897 – 1940)*, oddělení I., A. Vzpomínky předhistorické, s. 11.

²¹⁰ ČURDA, Tomáš. *Pravěk Pardubicka a raná doba dějinná ve sbírce pardubického muzea*, 1995. Rukopis diplomové práce uložen na FF MU Brno.

²¹¹ Parcela, na které kopalí, byla zanesena na tehdejší katastrální mapě pod číslem 1217 („když se jde od konce cukrovarského plotu asi 650 kroků směrem ke Zminnému, nachází se na levé straně silnice“). SOKA Pardubice, *Pamětní kniha města Dašic (1897 – 1940)*, oddělení I., A. Vzpomínky předhistorické, s. 12.; viz příloha, mapy, obr.: 11 – 14.

odpoledne při sušení rozbily děti, ze zachovalých čtyř nádob byly tři věnovány Národnímu muzeu a jednu dostal učitel z Dašic Fr. Velinský. Dvě nádoby měly tvar džbánovitý, jedna tvar mísovitý a jedna měla tvar malého koflíku. Všechny byly vyrobeny z pálené hlíny, byly nezdobené a každá nádoba byla opatřena pokličkou, ty se však při vyndávání také rozbily. Ve všech nádobách se po vyzvednutí nacházel písek a popel, jedna z nich obsahovala malé spálené kůstky. Spolu s nádobami byl nalezen také nůž a malá pilka²¹².

Roku 1886 na zmíněné parcele kopal Václav Diviš Čistecský ze Šerlinku, který zde našel tři zetlelé (kromě lebek) kosterní pohřby. Kostry byly orientovány SZ – JV. Kromě koster našel také nádobku, která se ale neopatrností při zacházení jednoho občana rozpadla, dále pak několik vlnicí zdobených střepů. Několik těchto střepů a dvě lebky byly darovány pardubickému muzeu.²¹³

Přes silnici naproti této parcele se nalézají pole pana Prokeše, z kterého byl taktéž často brán písek. Dělníci při braní písku prý často nacházeli různé střepy, které často zahrabávali zpět. Teprve v roce 1896 při zpětném kopání písku si pan mlynář Prokeš všiml náhodou na kupě písku hliněného koflíku a nějakých střepů a rozpoznal v něm tzv. popelnici. Poté upozornil dělníka, aby raději kopal dále od místa nálezu. Nádobku vzal s sebou a ještě ten den ji ukázal dr. L. Liebichovi, který na základě povolení pana Prokeše šel druhý den toto místo obhlédnout. Ten v pískové stěně díky zabarvení polem a přítomností několika střepů rozpoznal žárový hrob. Výsledek kopání byl ale chudý, hrob byl zřejmě narušen těžbou písku, takže z většiny nádob zůstaly jen střepy. Z celých nádob se zachovala nádoba krajáčovitěho tvaru zdobená čtyřmi pupky, zdobený tuhovaný koflík, necelá nádoba hrncovitěho tvaru zdobená ornamenty, v níž byly zbytky spálených kůstek a jedna nezdobená tuhovaná nádoba miskovitěho tvaru, kterou prý nechtěně rozbil jeden úředník z cukrovaru. Střepy se našly větší i menší, většinou tuhované a zdobené ornamentem. Zřejmě v jedné z rozbitých nádob se nacházel úlomek (snad) náhrdelníku²¹⁴, na vypouklé straně zdobeného vypuklinami elipsovitého tvaru. Kromě úlomku náhrdelníku nádoba obsahovala také zbytky dlouhých kostí. Některé z předmětů nalezených v tomto hrobě bylo uloženo místním muzeu.²¹⁵

²¹² Tyto předměty se patrně ztratily mezi přítomnými dělníky. SOKA Pardubice, *Pamětní kniha města Dašic (1897 – 1940)*, oddělení I., A. Vzpomínky předhistorické, s. 12 - 13.

²¹³ SOKA Pardubice, *Pamětní kniha města Dašic (1897 – 1940)*, oddělení I., A. Vzpomínky předhistorické, s. 13.

²¹⁴ „... úlomek 5 cm dlouhý a 11cm široký, bronzový, který by odpovídal části náhrdelníku.“ Ve sbírce bývalého muzea v Dašicích je uložen zlomek bronzového tyčkového náramku (tab.: 13:8), který je podobně zdoben, ovšem neodpovídá zlomku náhrdelníku svými rozměry. Domnívám se tedy, že se nejedná o tentýž předmět.

²¹⁵ SOKA Pardubice, *Pamětní kniha města Dašic (1897 – 1940)*, oddělení I., A. Vzpomínky předhistorické, s. 13 -14.

V dašickém muzeu byly uloženy ještě tři nádoby z levé strany pohřebiště na parcele č. 1217, vykopané panem Jelínkem. Jedna z nich měla tvar „polévkové mísy“ a byla nezdobená, další měly květináčový tvar, přičemž jedna z nich byla zdobena vlnitým ornamentem.²¹⁶

Veškeré nálezy ze silnice a z levé i pravé strany parcely svědčí o tom, že se tady nacházely dvě žárová pohřebiště z různých dob, která byla v těsném sousedství a v některých místech se dokonce překrývala. Pohřebiště nacházející se na levé straně bylo v té době datováno do počátku 11. století, druhé pohřebiště bylo zasazeno do doby halštatské, tedy do 8. – 5. stol. př. n. l. V zápisu pamětní knihy autor lituje toho, že v těchto místech neproběhl žádný soustavný výzkum.²¹⁷

V Dašicích bylo také učiněno několik ojedinělých nálezů. Jedním z nich byl nález nožíku při stavbě vlečné dráhy do zdejšího cukrovaru (na břehu potoka) roku 1883. Nožík byl uložen v pardubickém muzeu.²¹⁸ V červnu 1895 našel učitel J. Žďárský při zřizování nových cukrovarských rybníčků²¹⁹ hrot olověného šípů, který byl zapíchnutý do kosti. V těchto místech našly také další kosti, lebku a pár střepů. Zde autor znovu lituje, že toto místo nemohlo být blíže prozkoumáno, protože nalezený šíp datuje místo nálezů do doby hradištní. Nálezy učitele Žďárského byly uloženy v domácím muzeu.²²⁰

V další zprávě o nálezové akci je zaznamenán nález pohřebiště za bývalým cukrovarem na silnici do Pardubic. Což by mohlo odpovídat výše zmíněné lokalitě vlečné dráhy do cukrovaru. Doba objevu pohřebiště je někdy v druhé polovině 19. století (přesněji rok neurčen). Pohřebiště je opět určeno jako slezskoplatěnické, nálezy z něho jsou uloženy v NM a VČM.²²¹

Roku 1897 (10. května) našel ve výkopu z farské zahrady školák J. Hanzl střep z nádoby zdobený vlnitým ornamentem. Nádobu byla prý při nálezů původně skoro celá, ale rozbila se. Střep byl uložen v dašickém muzeu. Podle pamětní knihy v neznámém roce byl

²¹⁶ SOkA Pardubice, *Pamětní kniha města Dašic (1897 – 1940)*, oddělení I., A. Vzpomínky předhistorické, s. 14.

²¹⁷ SOkA Pardubice, *Pamětní kniha města Dašic (1897 – 1940)*, oddělení I., A. Vzpomínky předhistorické, s. 14.

²¹⁸ Viz kapitola 8.3.

²¹⁹ V jednom z kartonů bývalé sbírky dašického muzea uloženém v depozitáři VČM jsem našla cedulku s nápisem: „karton úlomků kostí a nádob nalezených při kopání cukrovarských rybníčků, z různých dob“, viz foto 50; viz příloha, mapy, obr.: 11 – 14.

²²⁰ SOkA Pardubice, *Pamětní kniha města Dašic (1897 – 1940)*, oddělení I., A. Vzpomínky předhistorické, s. 14 – 15.

²²¹ Čurda, T., *Pravěk Pardubicka a raná doba dějinná ve sbírce pardubického muzea*.

nalezen při kopání základů (neuvádí se kde) bronzový celt (sekerka)²²² s ouškem, které se údajně neopatrností dělníků ulomilo. Neví se, kam byl uložen.²²³

Touto informací končí stať Vzpomínky předhistorické v pamětní knize. V publikaci Východočeská halštatská pohřebiště dr. Vokolek zmiňuje o nalezišti v Lánech u Dašic (na pravém břehu Loučné), kde v letech 1929 – 1930 zachránil MUDr. Liebich pro muzeum v Dašicích obsah několika žárových hrobů. Tyto nálezy uložené ve VČM již nelze odlišit od nálezů z Dašic²²⁴.

Domnívám se, že většina předmětů, které byly uloženy v muzeu v Dašicích²²⁵, byla během let ztracena či rozkradena, protože se po převozu do VČM ve sbírce již nevyskytují. Samozřejmě některé z nich ve sbírce snad zůstaly. Protože je ale jejich popis strohý a datace není vždy uvedena, nemohu s určitostí dané předměty (zvláště střepy) ztotožnit s těmi, co jsem měla z nynější sbírky k dispozici.

²²² 4 palce dlouhý, na ostří 1,75 palce široký a na otvoru široký 1,25 palce. ²²³ SOKA Pardubice, *Pamětní kniha města Dašic (1897 – 1940)*, oddělení I., A. Vzpomínky předhistorické, s. 15.

²²³ SOKA Pardubice, *Pamětní kniha města Dašic (1897 – 1940)*, oddělení I., A. Vzpomínky předhistorické, s. 15.

²²⁴ Z Lánů u Dašic je ve VČM uložena drobná lahvovitá nádoba, dva střepy z amforovité zásobnice s jazykovitými pupky, které muzeu daroval F. Rosůlek, nebyly ve sbírkách nalezeny. VOKOLEK, V., *Východočeská halštatská pohřebiště*, s. 87.; viz kapitola 13. Katalog.

²²⁵ Jedná se o nádoby z pravé strany silnice (Prokešovo pole) a řadu nádob, které byly muzeu předány bez označení naleziště. Ty mohou pocházet jak z Dašic, tak z Lán u Dašic nebo Platěnic. VOKOLEK, V., *Východočeská halštatská pohřebiště*, s. 36, 87, 112.

7. Další malá muzea ve srovnání s muzeem v Dašicích

Pro porovnání s městským muzeem v Dašicích jsem si vybrala muzejní spolek ve východočeském městečku Luži. Pokusy o zřízení instituce, která by uchovávala důležité artefakty města a chránila je, spadají již do 80. let 20 století. Na podzim roku 1883 byl ale jen jmenován zdejší oficiální archivář a stal se jím Hugo Jiroušek. Nejednalo se tedy o instituci jako takovou. Archiv, který sídlil v budově radnice, byl ale v roce 1910 označen za neuspořádaný a nebyla zde osoba, která by o něj pečovala. Téhož roku byl v lednu založen Muzejní spolek Luže. Úkolem spolku bylo pečovat o významné památky města.²²⁶ Spolek v Luži tedy vznikl o 15 let později (pokud za rok vzniku spolku považujeme rok 1895²²⁷) než v Dašicích a z úplně jiného důvodu. Na rozdíl od Luže dašický spolek, respektive městské muzeum vzniklo z odboru pro pražskou národopisnou výstavu, jehož primárním cílem bylo na tuto výstavu shromáždit památky.

V čele spolku Luže byli stejně jako v Dašicích významnější osobnosti města. Předseda spolku byl starosta dr. Hamza, místopředsdou se stal náměstek a člen ředitelství místní Občanské záložny pan Jelínek, pokladníkem byl městský tajemník pan Kozlík a jednatel spolku byl pan hostinský Müttermüler. Poté, co byly schváleny stanovy spolku, získali zástupci spolku do své péče veškeré obecní sbírky. Již na konci roku spolek získal stejně jako v Dašicích právo používat jako znak spolku městský znak.²²⁸

Nejprve byly sbírky umístěny ve třech místnostech v prvním patře mateřské školy, kde měly být roztříděny a katalogizovány. Jako další místo pro uložení sbírek a jejich vystavení byla vybrána tzv. Košumberské galerie na místním hradě. Sem měl spolek shromažďovat také další postupně získávané předměty. Bohužel neshody pana Hamzy s některými předními představiteli města a později hlavně propuknutí první světové války ukončily na čas činnost muzejního spolku a sbírky zůstaly pouze uloženy na půdě mateřské školy. Činnost spolku byla nakonec obnovena v roce 1922 a o rok později byly skutečně sbírky přemístěny na Košumberskou galerii.²²⁹ Můžeme tedy říci, že na rozdíl od dašických sbírek měly sbírky spolku v Luži trvalé umístění a netrpěly tak častým stěhování a nevhodnými podmínkami na většině místech jejich umístění.

²²⁶ BANDŽUCH, Tomáš. Spolkový život v Luži. In *Východočeský sborník historický* 21, 2012, s. 249.

²²⁷ Viz kapitola 4.1.

²²⁸ BANDŽUCH, T., Spolkový život v Luži., s. 249 – 250.

²²⁹ BANDŽUCH, T., Spolkový život v Luži., s. 250.

Důležitou osobností pro většinu spolků v Luži byl před první světovou válkou MUDr. Hamza. Jeho odchod z veřejného života měl velký dopad na činnost jak muzejního spolku, jenž během války svou činnost přerušil, tak pro další společenský život v Luži.²³⁰ MUDr. Hamzu můžeme připodobnit k osobnosti MUDr. L. Liebicha, který byl také velmi výraznou osobností, co se týče činnosti městského muzea, stejně tak se angažoval i v dalších dašických spolcích, například ve spolku Divadelních ochotníků a spolku Hálek.²³¹

Oba muzejní spolky mají tedy společné to, že vznikly v příznivém klimatu doby na konci 19. století. Svou činnost udržovaly hlavně díky působení silných a významných osobností, jimž vděčí za svůj vznik.

²³⁰ Například pro sokolskou jednotu. BANDŽUCH, T., Spolkový život v Luži., s. 251.

²³¹ Viz kapitola 4. 3.

8. Zhodnocení nálezů ze sbírky dašického muzea

8. 1. Kamenné nástroje

Broušená industrie

Ze sbírky městského muzea v Dašicích je v depozitáři VČM uloženo celkem osm kusů broušené industrie a to: čtyři sekerky s provrtem, polotovar sekerky, sekerka s oblým profilem, brousek a kopytovitý klín (tab.: 1:1, 1:2, 1:6, 2:3, 1:5, 2:2, 2:1). U žádného z těchto nástrojů není bohužel známo, jak se do muzea dostaly, kdo je daroval apod. V inventáři městského muzea v Dašicích²³² (založena r. 1894) jsem našla jen záznam, že tři sekerky daroval Josef Horník, což byl jeden ze zakladatelů městského muzea. Není zde ovšem bližší určení, o jaké sekerky se jedná, zápis je příliš strohý.

V záznamu darů²³³ se píše, že 23. 6. 1907 žák měšťanské školy v Dašicích Jirout z Kostěnic daroval muzeu kamenný mlat, nalezený v Kostěnicích. Další záznamy o darování nástrojů broušené industrie zde nejsou.

Jediné další záznamy, týkající se broušených kamenných nástrojů jsou v přírůstkové knize VČM²³⁴, kde jsou zapsány pod přírůstkovým číslem 697/64 jako převod z muzea Dašice a také v soupisu dr. Ludvíka Skružného²³⁵. Dr. Skružný si (zřejmě v době převodu archeologické sbírky z Dašic do VČM) vedl jakýsi deník, kde si dělal vlastní soupis nálezů. Bohužel zde však nejsou zaznamenány všechny převedené předměty. Dr. Skružný si zde poznamenal pouze čtyři nástroje. Tyto zápisky se týkají sekerky s provrtem (tab.: 1:2), tupým ostřím a hlazeným povrchem (Skružným popsáno jako „miniaturní kamenný mlat s otvorem pro topůrko, zaoblenou týlní částí a širokým mírně zaobleným ostřím“), sekerky s provrtem (tab.: 1:6), drsnějším povrchem, tupým poškozeným ostřím z levé strany ploché, z pravé oblé a provrtem blíže levé straně, (Skružným popsáno jako „kamenná sekera s otvorem pro topůrko s jednou stranou plochou a druhou mírně vyklenutou, se zaobleným týlem a poškozeným ostřím“), sekerky s provrtem (tab.: 2:3), drsnějším povrchem a ulomeným ostřím

²³² SOKA Pardubice, fond Městské muzeum Dašice (1888 – 1939), č. k. 1 – knihy, Inventář.

²³³ SOKA Pardubice, fond Městské muzeum Dašice (1888 – 1939), č. k. 1 – knihy, Záznam darů.; Neodvislé listy, XVI., 1910, č. 4, 22. 1. – Dopisy - Z Dašic.

²³⁴ Přírůstková kniha VČM, 1959 - 1970, s. 108.

²³⁵ Tento soupis (deník) má podobu jednoduchého bloku s ručně psanými poznámkami, někdy jsou lehce nečitelné. U některých popisů předmětů jsou jejich jednoduché náčrtky, u většiny předmětů je poznamenáno inventární či přírůstkové číslo. Jednotlivé stránky bloku jsou očíslovány. Uloženo v archivu archeologického oddělení VČM.

(Skružným popsáno jako „Kamenná sekera s otvorem pro topůrko s jednou stranou plochou a druhou mírně zaoblenou, se zaobleným týlem a uraženým ostřím“) a sekerky s provrtem (obr.: 1:1), hlazeným povrchem a dole uštípnutou částí (dr. Skružným popsáno jako Kamenný tvar romboického tvaru s otvorem pro topůrko“).²³⁶ Tento nástroj je vyobrazen v protokolu z AÚ²³⁷, avšak zde je určen jako lomený mlat, který pochází z okolí Dašic.

Všechny tyto kamenné nástroje jsou dr. Skružným určeny jako neolitické, stejně tak jsem určila i ty nástroje, které dr. Skružným popsány nejsou, kromě sekerky s provrtem/kamenného mlatu a další sekerky s provrtem, které jsem zařadila do eneolitu. Neolit neboli mladší doba kamenná zahrnovala v oblasti střední Evropy období zhruba dvou tisíc let, tedy v 6. a 5. tisíciletí př. n. l. Neolit je dál členěn na starý, střední a pozdní²³⁸. Eneolit (pozdní doba kamenná) v Čechách trval zhruba v období 4500/4400 - 2300/2200 př. n. l. a rozdělujeme ho na období časného, staršího, středního a pozdního eneolitu.²³⁹

U nás byly k výrobě broušené industrie používány hlavně amfibolitické horniny, jedním z důležitých zdrojů této horniny bylo Posázaví. Co se týče výroby broušené industrie, tak prvním stupněm bylo zhotovení polotovaru, z kterého byl dále vyráběn konkrétní nástroj. Polotovar vznikal technikou přitloukání (odbijení) nebo řezání. Technika přitloukání byla používána průběžně v mladší i pozdní době kamenné. Technika řezání se objevuje později, nejspíše až v mladším stupni kultury s lineární keramikou. Tato technika byla samozřejmě přesnější a polotovar nebyl tolik poškozován. Další část výroby broušené industrie je broušení, tato technika opracování kamene je známá už v mladém paleolitu. Již v neolitu tvůrci nástrojů, kteří používali techniku broušení, znali přednosti, které má hlazené ostří na rozdíl od ostří nehlazeného. Broušení bylo obvykle prováděno na pískovci nebo na tvrdém podkladu za podsypávání pískem. Dalším postupem, kterým mohly vznikat broušené nástroje, bylo vrtání. Nejčastěji se vrtal nebroušený polotovar, který byl jen částečně upraven v místě vrtu. Vrtání kamene je známé od mladého paleolitu. Teprve v neolitu nastoupilo vrtání dutým vrtákem, což ušetřilo čas i energii. Tato technologie však zůstává v podstatě neznámá²⁴⁰.

²³⁶ Deník – zápisky dr. L. Skružného – Sb Dašice (Skružného soupis předmětů ze zrušeného muzea v Dašicích) z let (?), s. 2 – 3.

²³⁷ Na žádost Muzejního spolku v Pardubicích provedl ředitel AÚ K. Buchtela ohledací komisi po nejdůležitějších nalezištích na Pardubicku. Mimo jiné byla prohlédnuta i sbírka v Dašicích. Archiv AÚ AV ČR Praha, v, v. i. Zpráva o ohledací komisi v okrese pardubickém dne 31. července a 1. srpna 1936, č. 452/36.

²³⁸ PAVLŮ, Ivan (ed.). *Archeologie pravěkých Čech 3. Neolit*. Praha, 2007, s. 9. ISBN 978-80-86124-71-1.

²³⁹ NEUSTUPNÝ, Evžen (ed.). *Archeologie pravěkých Čech 4. Eneolit*. Praha, 2008, s. 15. ISBN 978-80-86124-77-3.

²⁴⁰ Problematice vrtání kamene dutým vrtákem se věnovali například Jan Knotek a Radomír Tichý, kteří si vrtání vyzkoušeli v rámci vědeckého experimentu. KNOTEK, Jan – TICHÝ, Radomír. Vrtání broušených seker v neolitu. O úloze zkušenosti a dovednosti. In *Živá archeologie. (Re)konstrukce a experiment v archeologii*.

Posledními úkony na téměř hotovém výrobku broušené industrie bylo hlazení a leštění, prováděné organickými materiály, které mělo zahladit stopy výroby a zvýšit tak estetickou hodnotu nepracovních nástrojů a snížit tření o opracovávaný materiál u nástrojů pracovních. V neolitu byla funkce broušené industrie v hospodářském životě velmi významná.²⁴¹

Broušená industrie se dá rozdělit do dvou skupin, na pracovní a nepracovní. Pracovní broušená industrie byla využívána hlavně k opracování dřeva, ta nepracovní není pro absenci pracovních stop jednoznačně určitelná. Lze předpokládat, že sloužila jako zbraně a také snad jako symbol moci a síly. Stopy po opotřebení prací závisejí na tvrdosti materiálu, tvaru pracovní části nástroje, na délce doby užívání nástroje, na síle, která byla k práci využívána, na rychlosti práce atd. Tyto stopy po opotřebení se dělí na hrubé deformace, např. vylomení a fasety a mikrodeformace, které vznikají třením o předmět práce, např. hlazením a leštěním.²⁴²

Broušená industrie byla používána hlavně jako výrobní nástroj v zemědělství, ne na obdělání půdy, ale spíše na získávání nových ploch půdy k obdělávání, k opracování dřeva na výrobu různých budov atd.²⁴³ Broušená kamenná industrie se dle Slavomila Vencla dělí do dvou kategorií: pracovní nástroje (kopytovitý klín, kopytovitý sekeromlat, motykovitý sekeromlat, plochá kopytovitá sekera, kopytovitá sekerka se svislým ostřím, zvláštní tvary) a nepracovní nástroje (dvojramenný mlat, diskovitý mlat, kladivovitý mlat).²⁴⁴

Vlastní analýza BI:

1. Sekerka s oblým profilem (tab.: 1:5) je neolitického původu, vzhledem k tomu, že nejsou známy žádné nálezové okolnosti, lze sekerku dle porovnání se sekerkou z Bylan (okr. Kutná Hora)²⁴⁵ zařadit do kultury s lineární keramikou. Zřejmě lidem sloužila jako štípací sekera, a to od neolitu po eneolit.²⁴⁶

2. Polotovar sekerky (tab.: 1:3) nelze blíže určit vzhledem k tomu, že nejsou známy nálezové okolnosti a jedná se o polotovar.

2011, č. 12, s. 19 – 28. ISSN 1213-1628.

²⁴¹ VENCL, Slavomil. Kamenné nástroje prvních zemědělců ve střední Evropě. In *Sborník Národního musea v Praze*, řada A – Historie, sv. XIV, 1960, č. 1-2, s. 5 - 11.

²⁴² Tamtéž, s. 12 - 13.

²⁴³ VENCL, S., Kamenné nástroje, s. 16.

²⁴⁴ Tamtéž, s. 23 - 36.

²⁴⁵ PAVLŮ, I. (ed.), *APČ 3*, s. 73.

²⁴⁶ HARTL, Jiří. Kamenná broušená industrie. In SKLENÁŘ, Karel. – HARTL, Jiří. *Archeologický slovník. Kamenné artefakty (část 1.)*. Praha, 1989, s. 38.

3. Kopytovitý klín (tab.: 2:1) lze na základě podobnosti s kopytovitým klínem z Radčic (okr. Strakonice) zařadit do kultury s vypíchanou keramikou.²⁴⁷ Kopytovité klíny byly taktéž používány jako nástroje výrobní, od neolitu po starší eneolit.²⁴⁸

4. Brousek (tab.: 2:2) byl používán při výrobě broušené industrie a k opracování organických hmot. Řadí se mezi ostatní kamenné výrobky.²⁴⁹ Je to častý doklad výroby BI, nachází se na každém neolitickém sídlišti. Jelikož nejsou známé nálezové okolnosti tohoto brousku, nelze jej přesněji datovat.

5. Sekerka s provrtem (hlazený povrch, tab.: 1:2) se vyskytuje od mladšího neolitu po eneolit, byla používána ke štípání.²⁵⁰ Vzhledem k tomu, že se vrtané nástroje objevují hlavně až v kultuře s vypíchanou keramikou a jsou v této kultuře hojné, je pravděpodobné, že se sekerka dá zařadit právě do této kultury.²⁵¹

6. Sekerku s provrtem - kopytovitý sekeromlat (drsněný povrch, tab.: 1:6) jsem určila do kultury s vypíchanou keramikou dle paralely s kopytovitým sekeromlatem nalezeným v Praze – Stodůlkách.²⁵² Kopytovité sekeromlaty sloužily jako rubací sekerky. Používaly se od neolitu do starší doby bronzové.²⁵³

7. Sekerka s provrtem (drsněný povrch, ulomené ostří, tab.: 2:3) je patrně eneolitická. Na základě podobnosti s bojovými sekyrami moravské skupiny ji můžeme zařadit do kultury se šňůrovou keramikou.²⁵⁴

8. Sekerka s provrtem/lomený mlat (tab.: 1:1) má nejvíce společných znaků s bojovou sekerou z pohřebiště mladší fáze kultury Tiszapolgár a Bodrogkeresztúr v Maďarsku (eneolit).²⁵⁵

Štípaná industrie

Ze štípané kamenné industrie mělo městské muzeum Dašice v inventáři celkem dva kusy. Sekerku (tab.: 2:4) a pazourkovou čepel (tab.: 1:4), která je v protokolu z AÚ označena

²⁴⁷ PAVLŮ, I. (ed.), *APČ 3*, s. 75.

²⁴⁸ HARTL, J., *Kamenná broušená industrie*, s. 41.

²⁴⁹ HARTL, J., *Kamenná broušená industrie*, s. 55- 56.

²⁵⁰ *Tamtéž*, s. 38.

²⁵¹ PAVLŮ, I. (ed.), *APČ 3*, s. 74.

²⁵² PAVLŮ, I. (ed.), *APČ 3*, s. 75.

²⁵³ HARTL, J., *Kamenná broušená industrie*, s. 38.

²⁵⁴ ZÁPOTOCKÝ, Milan. Streitäxte und Streitaxtkulturen. In *Památky archeologické LVII*, 1966, č. 1, s. 195.

²⁵⁵ ZÁPOTOCKÝ, M., *Streitäxte und Streitaxtkulturen*, s. 189,192.

jako pazourkový nůž. Zřejmě se jedná o tentýž nástroj.²⁵⁶ Bohužel nejsou známy žádné další záznamy o těchto nálezech v dašickém inventáři ani v záznamech darů. Dále se nevyskytuje zápis o převodu těchto nástrojů z muzea Dašice v přírůstkové knize VČM. Nicméně při kreslení nástrojů jsem zjistila, že jim bylo přiřazeno stejné přírůstkové číslo.

Jediná zmínka o obou kusech štípané industrie se nachází v již zmíněném soupisu dr. Skružného. Sekerka s narušeným ostřím je Skružným určena jako eneolitická „pazourková sekera s hlazeným (na spodní straně a na jedné boční straně poškozeným) povrchem a se zaobleným, částečně poškozeným ostřím.“ Pazourkovou čepel/pazourkový nůž dr. Skružný popsal jako neolitické „čepelovité rydlo trojúhelníkovitého průřezu se stranou hrubou retuší jedné strany a se zřetelným bulbem na spodní straně nástroje.“²⁵⁷

V neolitu i v předchozích obdobích byla štípaná industrie vyráběna hlavně z odrůd křemene a křemitých hornin. Nejoblíbenějším a nejrozšířenějším materiálem byl pazourek, což je amorfní křesovec. Štípaná industrie se vyráběla technikami štípání, tedy otloukáním, přitloukáním přímým nebo nepřímým tlakem a v některých případech byla opracována dále jemnější technikou např. retuší, která byla více používána na konci eneolitu. U těchto nástrojů je těžké určit, jakou měly funkci, protože stejný tvar může mít různou funkci a naopak různé tvary mohou mít funkci stejnou.²⁵⁸

Základní kus pro výrobu nástrojů se nazývá jádro, od kterého se odštěpují tzv. úštěpy. Jádra i úštěpy se buď stávají cílovým výrobkem, nebo mohou být použity jako polotovary k dalšímu opracování, například již zmíněnou retuší k výrobě nástrojů. Při úpravě jádra i polotovaru vzniká odpad, který se většinou již dále nevyužívá. V neolitu se nejčastěji vyskytují jádra tvaru hranolovitého či jehlancovitého. Obvyklá velikost jader se pohybuje mezi 40 až 80 mm.²⁵⁹

Nezákladnějším tvarem štípané industrie jsou čepele/čepelky/čepelovité úštěpy, přičemž je tento tvar v neolitu nejpočetnější. Základními typy nástrojů jsou dle Karla Sklenáře sekáč, hoblík, pěstní klín, hrot, drasadlo, nůž, škrabadlo, vrták, rydlo, dláto a dlátko, vrub,

²⁵⁶ Archiv AÚ AV ČR, Praha, v. v. i. Zpráva o ohledací komisi v okrese pardubickém dne 31. července a 1. srpna 1936, č. 452/36.

²⁵⁷ Deník – zápisky dr. L. Skružného, s. 1.

²⁵⁸ SKLENÁŘ, Karel Kamenná štípaná industrie. In SKLENÁŘ, Karel. – HARTL, Jiří. *Archeologický slovník.*, s. 7.; VENCL, S., Kamenné nástroje, s. 45, 49, 51.

²⁵⁹ SKLENÁŘ, K., Kamenná štípaná industrie, s. 7.; VENCL, S., Kamenné nástroje, s. 51.

pilka, čepelka, čepelka s otupeným bokem, geometrické mikrolity, šipka, křesací kámen, srpový nůž, štípaná sekerka a dýka.²⁶⁰

Vlastní analýza ŠI:

1. Sekerka (narušené ostří, tab.: 2:4) na základě analogie s pazourkovou sekerou z Kolína (kostrový hrob XIV) spadá pravděpodobně do kultury zvoncovitých pohárů.²⁶¹ Štípané sekery sloužily jako nástroj, ale většinou byly použity jako polotovar k dalšímu opracování. Tyto sekery se vyskytují od mladšího eneolitu do starší doby bronzové.²⁶²

2. Pazourková čepel/dýka (obr.: 1:4) se dá určit jako listovitá (?) dýka eneolitického stáří. Jedná se nejspíše o zbraň. Vyskytují se od eneolitu do starší doby bronzové.²⁶³

Speciální kamenná industrie – žernovy

Ve sbírkách městského muzea v Dašicích byl uložen také jeden žernov (obr.: 16:3). Ani o žernovu není znám žádný záznam v inventáři dašického muzea, nepíše se o něm ani v Záznamech darů. Alespoň v přírůstkové knize VČM je zaznamenán převod žernovu z muzea Dašice pod přírůstkovým číslem 699/64²⁶⁴. Dr. Skružný se ve svém soupise také o žádném žernovu nezmiňuje.

Žernov, nyní uložený v depozitáři VČM, má oválný tvar a obdélníkový provrt se zaoblenými rohy. Žernov (tedy jeho horní část zvaná běhoun) byl popsán dr. Věrou Škvrnovou v rukopise její rigorózní práce. Běhoun je datován do 1. – 4. století do doby římské²⁶⁵ (uvedeno s otazníkem), tvar běhounu dr. Škvrnová určila jako „dutovypuklý, zaoblený“, tvar provrtu obdélníkový. Hmotnost běhounu je 19 kilogramů, petrograficky materiál charakterizovala jako křemenec.²⁶⁶ Podle parametrů žernovu je jasné, že se nejedná o laténský žernov.²⁶⁷ V článku *Nálezy žernovů z kontextů doby římské v Čechách* a na

²⁶⁰ SKLENÁŘ, K., *Kamenná štípaná industrie*, s. 11 -25.

²⁶¹ PLEINER, Radomír a kol. *Pravěké dějiny Čech*. Praha, 1978, s. 304.

²⁶² SKLENÁŘ, K., *Kamenná štípaná industrie*, s. 25.

²⁶³ Tamtéž, s. 25.

²⁶⁴ Přírůstková kniha VČM, s. 108.

²⁶⁵ „Římské žernovy jsou obvykle datovány na základě hranatého středového otvoru.“ ŠKVRNOVÁ, Věra. *Pravěké žernovy východních Čech.*, 1979, s. 8. Rukopis rigorózní práce uložen na PF Univerzity J. E. Purkyně Brno.

²⁶⁶ ŠKVRNOVÁ, V., *Pravěké žernovy východních Čech*, tabulka. (rukopis této rigorózní práce zaslán dr. F. Šebkovi, tehdejšímu řediteli VČM, zde určeny žernovy uložené ve VČM).

²⁶⁷ ŠKVRNOVÁ, V., *Pravěké žernovy východních Čech*, s. 8, 13 – 14.

Moravě²⁶⁸ není mezi uvedenými žernovy pravidlem, že by měly obdélníkový tvar provrtu, naopak většina jich má provrt kruhový. Není tudíž důkaz, že se skutečně jedná o žernov z doby římské. Dle materiálu ho také nemůžeme stoprocentně datovat, protože se tento materiál používal po všechna období. Je pravděpodobné, že se nejedná ani o žernov středověký. Neodpovídá tomu jak tvar provrtu (většinou je kruhový), tak jeho rozměry. Ve středověku se používaly mlecí kameny mnohem větší (80 – 100 cm v průměru) a sofistikovanější.²⁶⁹ Souhrnná práce ke středověkým žernovům není dosud vydaná. Výsledkem je tedy to, že žernov nelze s určitostí datovat.

Žernovy jsou kamenné artefakty, které slouží k mletí obilí. Skládají se ze dvou částí: tzv. běhounu (horní otočná část) a ležáku (spodní stacionární část). Běhoun má tzv. provrt, kterým procházel čep s rukojetí. Mezi těmito částmi bylo tedy otáčením běhounu zrno drceno. Kromě mletí obilí je také doloženo i sekundární užití žernovu a to jako stavebního materiálu, velmi výjimečně jsou žernovy nacházeny spolu s ostatními nálezy na pohřebištích.²⁷⁰

Kromě žernovu je v přírůstkové knize VČM pod přírůstkovým číslem 698/64 jako převod z muzea V Dašicích zapsáno drtidlo na obilí.²⁷¹ V jiných pramenech ale již zmíněno není a v depozitáři VČM se taktéž nenachází.

²⁶⁸ HALAMA, Jakub. – ZEMAN, Tomáš. Nálezy žernovů z kontextů doby římské v Čechách a na Moravě. In KARWOWSKI, Maciej. – DROBERJAR, Eduard. (eds.). *Archeologia Barbarzyńców 2008: powiązania i kontakty w świecie barbarzyńskim*. Collectio Archaeologica Resoviensis XIII, Rzeszow, 2009, s. 479 – 530.

²⁶⁹ ŠTĚPÁN, Luděk. – KRÍVANOVÁ, Magda. *Dílo a život mlynářů a sekerníků v Čechách*. Argo, 2000, s. 8 – 9, 81 – 91. ISBN 80-7203-254-2.

²⁷⁰ ŠKVRNOVÁ, V., *Pravěké žernovy východních Čech*, s. 7.

²⁷¹ Přírůstková kniha VČM, s. 108.

8. 2. Keramika

Soubor keramiky ve sbírkách dašického muzea lze tvarově rozdělit u pravěkých nádob na amforovité nádoby/osudí, květináče, džbánky, koflíky, misky a mísy, okřínky a okřínky a pokličky. Ze středověkých nádob jsou zastoupeny tvary květináč, amforovitá nádoba, lahev, hrnec a hrnek.

A) Lužická kultura:

Východočeská skupina lužické kultury náleží do skupiny lidu popelnicových polí v období mladší doby bronzové (BD až HA2 – 14. – 10. stol. př. n. l.), její počátky jsou zakotveny již ve střední době bronzové.²⁷²

Tvarově jsou zastoupeny bikonické nádoby, amfory, zásobnice, koflíky, misky, hrnce, džbánky a pohárky. Povrch nádob je často upraven tuhováním a leštěním. Nejběžnější formu úpravy představuje prstování, což je typický a často určující prvek hrubé keramiky.²⁷³

Do sbírky VČM bylo převedeno z muzea v Dašicích několik lužických hrobových nádob, které mohou pocházet jak z okolí Dašic, tak i z Platěnic. Zřejmě byly vyzvednuty při vybírání písku při okraji Dašic směrem k Pardubicím. Bližší okolnosti k jejich nálezu nejsou známy. Jedná se o: velké bezuché osudí (tab.: 15:5)²⁷⁴ a mísa s vylomeným uchem, zdobená na těle rýhováním svíslými liniemi, mezi nimi rýhování vodorovné (tab: 8:6).

B) Slezskoplatěnická kultura:

Slezskoplatěnická kultura ve Východních Čechách je součástí celoevropského komplexu lidu popelnicových polí. Zaujímá tedy období pozdní doby bronzové (HB), plynule přechází (II. stupeň) do mladší doby halštatské (III. stupeň, HC) a odeznívá v pozdní době halštatské (HD3 – LA). V HB1 střídá lužickou kulturu a začíná vystupovat jako samostatná kultura. Slezskoplatěnická kultura v době železné náleží k východohalštatskému okruhu.²⁷⁵

1. Amforovité nádoby/osudí - mají rozevřený okraj, hrdlo oddělené od vyššího těla. Variant amforovitých nádob je mnoho, všeobecně mají tyto nádoby v průběhu slezskoplatěnické kultury tendenci se snižovat až k mísovitému tvaru (někdy je u kraje

²⁷² VOKOLEK, Vít. Pohřebiště lužické kultury ve východních Čechách In *Fontes Archaeologici Pragenses I.*, vol. 27. Praeae, 2003, s. 30, 44. ISBN 80-7036-143-3.

²⁷³ JIRÁŇ, Luboš. *Doba bronzová*, Pardubice: Univerzita Pardubice, Fakulta filozofická, 2012, s. 33 -35. ISBN 978-80-7395-550-2. (CD ROM)

²⁷⁴ VOKOLEK, V., Pohřebiště lužické kultury ve východních Čechách, s. 73, vyobrazena na s. 397, tab.: 29:29.

²⁷⁵ VOKOLEK, V., *Východočeská halštatská pohřebiště*, s. 17 – 18.

opatřen drobným ouškem. Amforovité nádoby mohou být nezdobené, častější jsou však amfory s výzdobou. Zdobení na amforách může být pomocí jednoduchých pupků na rozhraní hrdla a těla, kroužků na výduti, dolíčků obklopených vpichy na horní části těla, objevuje se pravidelné svislé žlábkování, šikmé široké žlábkování s vodorovnou páskou rýh na rozhraní hrdla a těla,... Výzdoba na východočeských amforovitých nádobách obvykle zabírá hrdlo i horní část těla. Jedná se hlavně o výzdobu rastrovanými páskami do podoby visících trojúhelníků s vnitřní výzdobou ze šikmých pásků. Spodní hroty výzdoby bývají ukončeny dolíčky. Výzdoba rastrovaných pásků může být ještě kombinována se žlábků. Rytá výzdoba je obdobná, například ryté trojúhelníčky vyplněné šrafováním s tečkami na hrotech v kombinaci se šikmými pásy obklopenými tečkami, visící trojúhelníky vyplněné menšími atd. Z jiných motivů jsou to kosočtverce, svislé nebo šikmé pásy vyplněné tečkami a další.²⁷⁶

Ve sbírkách VČM jsou nyní uloženy amforovité nádoby z lokality označené jako Dašice - pohřebiště: amforovitá nádoba (tab.: 4:5) s ven vytaženým okrajem, zdobená na výduti malovanými trojúhelníky (černé, barva se postupně místy vytrácí), fragment amforovité nádoby, náznak výzdoby rytými liniemi (tab.: 8:2), dvouuchá amfora, nerovné dno, bez výzdoby, inv. č. A3864 (tab.: 6:6), bezuchá amforovitá nádoba, ven vytažený okraj, zdobená na podhrdlí vpichy s jemnými svislými rýsovanými liniemi, inv. č. A3870 (tab.: 4:1), amforovitá nádoba, bez výzdoby (tab.: 3:4), malá bezuchá amfora, ven vytažený okraj, bez výzdoby, inv. č. A3869 (tab.: 3:7) a z lokality Dašice, Lány u Dašic nebo Platěnice amforovitá nádoba s ven vytaženým okrajem, zdobená na plecích šikmými rytými liniemi (po čtyřech), nad nimi horizontální rytá čára²⁷⁷ (tab.: 5:1).

2. Džbánky - dají se určit také jako drobné amforovité nádobky s uchem při okraji nebo na výduti. Výzdoba může být tvořena šikmými žlábků a rastrovanými páskami na hrdle, nebo jen šikmými žlábků, někdy se objevuje malba na vnitřní části okraje, dále mohou být zdobeny visícími šrafovanými trojúhelníky s tečkami na vrcholu, rytými půlobloučky atd.²⁷⁸

Džbánky se ve sbírce bývalého dašického muzea vyskytují dva: jeden džbánek s ulomeným ouškem z dašického pohřebiště, inv. č. A3868 (tab.: 3:6) a jeden džbánek (tab.: 4:4) s ulomeným ouškem z neznámé lokality (Dašice?, Lány u Dašic?, Platěnice?)²⁷⁹.

²⁷⁶ VOKOLEK, V., *Východočeská halštatská pohřebiště*, s. 8 – 10.

²⁷⁷ Tamtéž, s. 36, vyobrazena na s. 172, tab.: 2:1.

²⁷⁸ Tamtéž, s. 10 – 11.

²⁷⁹ Tamtéž, s. 36, vyobrazena na s. 171, tab.: 1:8.

3. Hrncovitě nádoby - jsou to nádoby s esovitě plynule členěným tělem se dvěma uchy na její horní části nebo s drobným uchem na okraji, zdobené pupky, krátkými vstřícnými rýžkami nebo plastickými svislými žebírky, mezi kterými jsou dolíčky.²⁸⁰

Ve sbírce muzea v Dašicích se nachází baňatá hrncovitá nádoba (tab.: 5:2) s malým vertikálním páskovým ouškem (oušky), zdobený na plecích vodorovnými rytými liniemi, mezi nimi radélko, pod tím pravidelně po obvodu čtyři vtačené dolíčky²⁸¹ (lokalita Dašice?, Lány u Dašic?, Platěnice?).

4. Koflíky – vyskytují se ve dvou základních tvarech. Prvním tvarem je koflík s hrdlem ostře odděleným od těla (s kónickým tělem, zaobleným tělem, někdy ploché). Dno těchto koflíků je malé a ústí může být oválné. Výzdoba se nachází hlavně nad lomem na hrdle a jedná se o jednotlivé linie a hlavně trojúhelníčky, ostrý lom je přerušován čočkovitými dolíčky. Některé koflíky mají výzdobu po celém těle. Pouze na tomto typu je se někdy vyskytuje vnitřní rytá nebo vlešřovaná výzdoba. Některé koflíky jsou vyšší s jen naznačeným lomem a polokruhovitým tělem. Druhým základním tvarem jsou koflíky s tělem zaobleným nebo polokruhovitým, někdy se zvednutým okrajem. Převažují koflíky vyšší a zdobené, menší koflíky mívají tělo vejčité, často zdobené.²⁸²

Z lokality Dašice - pohřebiště máme k dispozici čtyři koflíky: velký koflík s velkým páskovým uchem, které vychází z výdutě nad okraj nádoby, odsazené hrdlo, dno lehce prohnuté dovnitř, bez výzdoby, inv. č. A3867 (tab.: 3:8), koflík s uchem vystupujícím nad okraj nádoby, s lehce ven vytaženým okrajem, dno prohnuté dovnitř, zdoben na plecích šikmým rýhováním, nad ním 2 ryté linie, pod ním jedna (tab.: 6:5), koflík s ouškem původně vystupujícím nad okraj (nyní ulomené), malé dno prohnuté dovnitř, zdoben na hrdle šrafovanými trojúhelníky (tab.: 6:3), koflík s uchem vycházejícím z okraje nádoby, bez výzdoby (tab.: 8:3). Jeden koflík pochází z lokality Dašice či Lány u Dašic či Platěnice - koflík se dnem lehce prohnutým dovnitř, povrch hrubější, bez výzdoby²⁸³ (tab.: 3:3).

5. Květináče – jedná se hrubší nádoby, které ve třetím stupni slezskoplatěnické kultury ztrácejí ucha a mají soudkovitý tvar. Pokud jsou na těchto nádobách ucha, jsou hrubá a masivní a většinou je doprovází pupky (převážně čtyři na horní části těla). Mezi pupky se jako

²⁸⁰ Tamtéž, s. 13.

²⁸¹ Tamtéž, s. 36, vyobrazena na s. 172, tab.: 2:2.

²⁸² Tamtéž, s. 11 – 12.

²⁸³ Tamtéž, s. 36, vyobrazen na s. 171, tab.: 1:14.

součást výzdoby objevuje plastická páska, dolíčky či záseky (či jejich kombinace). Čtvrtý pupek může být zvednutý a sloužit jako držadlo.²⁸⁴

Několik květináčů pochází opět z naleziště Dašice – pohřebiště: květináč se dvěma horizontálními uchy, bez výzdoby, inv. č. A3860 (tab.: 5:3), květináč nepravidelného tvaru, křivé dno, mírně vtažený okraj, zdobený čtyřmi lehce olámanými výčnělky, inv. č. A3859²⁸⁵ (tab.: 3:1), květináč, nepravidelný tvar, zdobeno pod okrajem pěti pupky/výčnělky (tab.: 9:2), květináč s uchem, které vycházelo nad okraj (uraženo), zdobeno pod okrajem po obvodu pěti pupky (tab.: 4:2), květináč s mírně zataženým okrajem, (tab.: 5:4), zdobeno po obvodu zřejmě čtyřmi vodorovnými pupky (nyní jen dva – doplněná část), květináč s odsazeným hrdlem, dvě horizontální ouška (nyní jedno uražené), bez výzdoby (tab.: 4:3). Z lokality Rovensko pochází květináček se zataženým okrajem, zdobený po obvodu vodorovnými pupky (4 – 3 malé, 1 větší a posazen výš – funkce držadla (?), olámaný), inv. č. A3886 (tab.: 9:3). Dále se ve sbírce vyskytuje květináč s ulomeným ouškem, nepravidelný tvar, bez výzdoby²⁸⁶ (tab.: 5:5), který pochází z blíže neurčené lokality (Dašice (?), Lány u Dašic (?), Platěnice (?)).

6. Lahvovité nádoby (slzničky) – drobné nádobky, buď nezdobené, plynulé profilace, ale většina jich je zdobených zbíhajícími se svazky rýh, rastrovanými šikmými pásky, trojúhelníčky s dolíčky na vrcholech, s trojúhelníky doprovázenými po stranách tečkami atd.²⁸⁷

Lahvovitá nádobka se nachází ve sbírce bývalého muzea v Dašicích pouze jedna, a to drobná lahvovitá nádobka s ven vytaženým okrajem, bez výzdoby, pocházející z Lánů u Dašic²⁸⁸ (tab.: 9:4).

7. Misky – objevují se ve čtyřech základních variantách. Běžné jsou s kolmo zvednutým okrajem, s lalůčkem a kónickým spodkem nebo se zaobleným tělem, nebo polokruhovitě tělo s přesekávaným okrajem nebo. Tvar mísy s dovnitř oble zataženým, který má většinou kónický spodek a na okraji lalůček je nejvíce rozšířeným tvarem této formy. Druhým typem jsou mísy esovité profilace. Třetí varianta misek a mís má vyznačené hrdlo, nejčastěji ostře oddělené od hrdla a někdy jsou tyto misky na nožce. Čtvrtým typem jsou nízké misky s prohnutým, ostře odděleným hrdélkem a oblou výdutí. Tělo je zdobeno šikmými či svislými rýžkami, úzkými nebo širokými žlábkami (nebo jejich skupinami) a

²⁸⁴ Tamtéž, s. 12 – 13.

²⁸⁵ Tamtéž, s. 36, vyobrazen na s. 171, tab.: 1:7.

²⁸⁶ Tamtéž, s. 36, vyobrazen na s. 171, tab.: 1:16.

²⁸⁷ Tamtéž, s. 13 – 14.

²⁸⁸ Tamtéž, s. 87, vyobrazena na s. 229, tab.: 59:17.

šrafovanými trojúhelníky. Na některých miskách se u okraje objevuje nepravé ouško (drobný plný výběžek).²⁸⁹

Z lokality Dašice – pohřebiště se ve sbírce nachází tyto misky: miska se zataženým okrajem, bez výzdoby (tab.: 8:4), miska s odsazeným okrajem, bez výzdoby (tab.: 6:4), kónická miska s mírně zataženým okrajem, nepravidelný tvar, nezdobená (tab.: 3:5). Další miska - fragment mističky s odsazeným rovným okrajem, rovným dnem, zdobená děrovanými výstupky (tab.: 8:5), pochází z neznámého naleziště. Zbytek mističek z dašické sbírky byly nalezeny buď v Dašicích, Lánech u Dašic, nebo Platěnicích. Jedná se o kónickou misku s rovným okrajem, nezdobenou²⁹⁰ (tab.: 3:2), misku se zataženým okrajem, bez výzdoby²⁹¹ (tab.: 9:1) a mísu se zataženým okrajem, dnem mírně prohnutým dovnitř, bez výzdoby²⁹² (tab.: 8:1).

8. Okřínovité nádoby – navazují na formu lužických okřínů. Jedná se v podstatě o dvojkónický hrnec. Nádoba má plynulou v základě esovitou profilaci, největší výduť se posunuje od středu níže. Spodek bývá zdrsňen. Druhou variantou jsou okříny, které mají pod největší výdutí výčnělky/pupky.²⁹³

Z naleziště – pohřebiště se v muzeu nachází dvě okřínovité nádoby: okřín, respektive jeho fragment, nezdobený (tab.: 15:4) a okřínek nepravidelného tvaru, nezdobený (tab.: 6:2).

9. Pokličky – jedním typem jsou terčovitě pokličky buď úplně ploché, nebo s na jednom místě zvednutým okrajem. Někdy se vyskytuje i plochá poklička s válcovitým držadlem. Druhý typ pokliček mají kuželovité tělo a duté držadlo. Ve druhém stupni se na pokličkách ještě objevuje výzdoba, ve třetím stupni se však postupně ztrácí.²⁹⁴

V depozitáři VČM je z dašické sbírky uložena pouze jedna poklička, jedná se o plochou nezdobenou terčovitou pokličku (tab.: 6:1) nalezenou na lokalitě Dašice – pohřebiště.

10. Zásobnice (amforovitá) – Od druhého stupně slezskoplatěnické kultury zvyšují svá hrdla a nálevkovitě rozevírají okraje. Výzdoby se nachází na rozhraní hrdla a jsou to především hrotité výčnělky a žlábký. Základním tvarem amforovité zásobnice je štíhlá nádoba s vyšším hrdlem, které je ostře oddělené od těla, kraj okraj je rozevřený (často nálevkovitě

²⁸⁹ Tamtéž, s. 11.

²⁹⁰ Tamtéž, s. 36, vyobrazena na s. 171, tab.: 1:13.

²⁹¹ Tamtéž, s. 36, vyobrazena na s. 171, tab.: 1: 11.

²⁹² Tamtéž, s. 36, vyobrazena na s. 171, tab.: 1: 9.

²⁹³ VOKOLEK, Vít. *Pohřebiště lidu popelnicových polí v Ostroměři*. Hradec Králové, 1999, s. 21. 80-85031-30-2.

²⁹⁴ VOKOLEK, V., *Východočeská halštatská pohřebiště*, s. 13.

rozevřený. Zásobnice jsou zdobeny hrotitými výčnělky/pupky. Nachází se na rozhraní hrdla a těla nebo jen na spodku, častěji se ale objevují na horní i spodní části těla. Kromě výčnělků se objevuje i výzdoba (na hrdle a horní části výdutě) z rastrovaných pásků, které často tvoří visící trojúhelníky. Rastrované pásy mohou být kombinovány s rytou výzdobou. Některé amforovité zásobnice mají na těle výzdobu plastickými žebry. Některé zásobnice jsou nezdobené a na některých se nachází dokonce výzdoba malovaná (černou barvou), která se nachází hlavně na vnitřním okraji hrdla.²⁹⁵

Zásobnice byla do VČM převedena také jen jedna, a to amforovitá zásobnice (tab.: 9:5) s ven vytaženým okrajem, zdobená pod výdutí po obvodu vodorovnými pupky (původně 4 (?) – 2 vylomené)²⁹⁶, z lokality, kterou nelze přesněji určit (Dašice (?), Lány u Dašic(?), Platěnice(?)).

C) Středověk:

Ze středověkých nádob bylo do muzea v Pardubicích převedeno celkem pět kusů.

Raný středověk – střední doba hradištní. Pro tuto keramiku je typická výzdoba pravidelnou několikanásobnou hřebenovou vlnicí a hřebenovými vpichy (někdy jejich kombinací). Keramika má převážně hnědý odstín, měkčí výpal a jako ostřívo je použita slída.²⁹⁷ Jako středohradištní keramika byl určen hrnec, inv. č. A3856, s ven vytaženým okrajem, zdobený pod hrdlem šikmými rytými liniemi, pod nimi nevýrazná vlnice, který se ztrácí, (tab.: 7:2).

Raný středověk – mladší doba hradištní. Postupně doznívá technologie starohradištní, ve výzdobě doznívá vlnice (jednoduchá, nepravidelná). Mladohradištní keramika je odlišná. Jako ostřívo je použit písek, barva keramiky je hnědá a cihlově červená. Tato keramika je zdobená většinou rytou šroubovicí, která může být kombinovaná s jednoduchou vlnicí nebo vrypem. Postupně v keramice přibývají šedé a černé odstíny. Z hrobové výbavy jsou známy především nižší soudkovité tvary s jednoduše profilovaným okrajem, hrnce a lahve.²⁹⁸

Do mladší doby hradištní lze určit nádoby z lokality Dašice – pohřebiště: hrncovitá nádoba²⁹⁹, inv. č. A3884, dotáčená na kruhu, ven vytažený okraj, na výduti zdobena

²⁹⁵ Tamtéž, s. 7 – 8.

²⁹⁶ Tamtéž, s. 36, vyobrazena na s. 172, tab.: 2:6.

²⁹⁷ FROLÍK, Jan – SIGL, Jiří. *Chrudimsko v raném středověku*. Vývoj osídlení a jeho projevy. Hradec Králové, 1995, s. 69.

²⁹⁸ Tamtéž, s. 69 – 70.

²⁹⁹ Vyobrazena tamtéž, s. 74, tab.: 36:9.

šroubovicí (tab.: 7:5), lahev točená na kruhu³⁰⁰, inv. č. A3857, zdobená na plecích – po obvodu v jedné linii vrypy (tab.: 7:4), bezuchý soudkovitý hrnc točený na kruhu³⁰¹, inv. č. A3883 (tab.: 7:1), ven vytažený okraj, zdočen na těle jednoduchou a pod ní dvojnásobnou vlnicí mezi vodorovnými rytými liniemi (nahore jedna, pod vlnicemi dvě). Další nádoba pochází z lokality Dašice – za kasárny: bezuchý hrnc s ven vytaženým okrajem, inv. č. A3885, zdočen na výduti po obvodu radélkem (tab.: 7:6).

Vrcholný středověk (od poloviny 13. století) – Tato keramika je opět odlišná. Je tenkostěnnější a má tvrdší výpal. Barva keramiky se vyskytuje od červenohnědé přes hnědou a šedou až k šedočerné. Ve výzdobě převažuje rytá šroubovice, dále také vývalkovitá šroubovice a nepravidelná nebo hřebenovitá několikanásobná vlnice. Jednou z inovací je červeně malovaná keramika ze světlé keramické hlíny.³⁰²

Toto období je zastoupené pouze jedním kusem keramiky (z lokality Dašice - pohřebiště). Jedná se o hrnc/džbáněk bombovitého tvaru na nožce (tab.:7:3) s ulomeným uchem, olámaný okraj, hrdlo, rekonstruovaný, zdočený malovanými vlnicemi (částečně setřené).

Střepový materiál

A) Slezskoplatěnická kultura:

Ze sbírek MMD pochází střepy z nádob (tab.: 10:1, 10:2, 10:3, 10:4, 10:5, 10:6, 10:7, 11:1, 11:2, 11:4, 11:5, 11:6, 11:7, 11:8, 11:9, 14:1, 14:2, 14:3, 14:6, 14:9, 14:12, 15:1), především amfor, misek, koflíků a květináčů. Většina z nich byla zdočena pupky, žlábků, rytými liniemi, rytými trojúhelníky atd. V prvním sáčku se střepy se nacházel originální lísteček městského muzea v Dašicích s nápisem „*Úlomky z popelnic z 5. – 8. stol. př. Kr.*“³⁰³ Domnívám se, že by se mohlo jednat o střepy popelnic nalezených na poli pana Jelínka a z protějšího pole pana Prokeše.³⁰⁴ Kromě střepů z nádob se ve sbírce nacházela i část tzv. montidolu (tab.: 11:3). Montidoly jsou častým předmětem v hrobech (hlavně III. stupně). Jedná se o prosté obdélníkovité destičky, na jedné straně v rozích zvednuté. Jeho význam se spojuje se symbolem plodnosti.³⁰⁵

³⁰⁰ Vyobrazena tamtéž, s. 74, tab.: 36:5.

³⁰¹ Vyobrazena tamtéž, s. 74, tab.: 36:3.

³⁰² Tamtéž, s. 70.

³⁰³ Viz foto 51.

³⁰⁴ Viz kapitola 6.

³⁰⁵ VOKOLEK, V., *Východočeská halštatská pohřebiště*, s. 14.

U dalšího souboru střepů z nádob slezskoplatěnické kultury, (tab.: 12:1, 12:3, 12:4, 12:5, 12:6, 13:1, 13:2, 13:4, 13:5, 13:6, 13:7, 13:9, 14:7, 14:10, 14:11), se nacházel taktéž sáček s lidskými kostmi (foto 49), ve kterém byl další originální lístek dašického muzea: „*Karton úlomků a kostí a nádob nalezených při kopání cukrovarských rybníčků z různých dob.*“³⁰⁶ Tyto střepy z nádob mají podobné tvarové zastoupení jako předchozí soubor střepů.

B) Středověk:

Kromě slezskoplatěnických střepů se ve sbírkách MMD nacházely i středověké střepy (z toho jen dva typické). Podle výzdoby, ostřiva a barvy střepy patřily zřejmě vrcholně středověkým nádobám (tab.: 12:7, 13:3).³⁰⁷

C) Novověk:

Nakonec soubor střepů obsahoval také dva zřejmě novověké (typické) střepy (tab.: 12:2, 14:8).³⁰⁸

³⁰⁶Viz kapitola 6., viz foto 50.

³⁰⁷FROLÍK, J. – SIGL, J., Chrudimsko v raném středověku, s. 70, analogie na s. 78, tab.: 40.

8. 3. Kovy

Bronzové předměty

Z bronzových předmětů VČM převzalo z Dašického muzea pouze slezskoplatěnický nůž z Chvojna (tab.: 15:2), úlomek slezskoplatěnického náramku snad z Platěnic (tab.: 13:8) a lužickou jehlici (tab.: 15:3). V inventáři městského muzea v Dašicích³⁰⁹ je zaznamenáno, že nožík z Chvojna byl získán od pana L. Hory. V záznamu darů je upřesněno, že L. Hora tento nožík muzeu daroval 9. července roku 1900.³¹⁰ Kromě zápisu dr. Skružného v soupisu, již jiný záznam o tomto nožíku není znám.

Bronzový nůž z Chvojna získal přírůstkové číslo 700/64 a inventární číslo (VČM) A5156. Jedná se o nůž se střenkou bez výzdoby, bočními lištami a pěti otvory pro nýty. Hřbet nože je zdoben zářezy motivu jedlové větévky, který se postupně ztrácí. Dr. Skružným je nůž popsán jako: “ Bronzový nožík s litou střenkou s bočními lištami opatřenou pěti otvory pro nýty. Střenka je k ostří napojena pod tupým úhlem. Hřbet nože je zdoben rytými rýhami a motivem jedlové větévky (od střenky směrem ke špičce: 3 rýhy, motiv jedlové větévky, 3 rýhy, 2x motiv jedlové větévky, 2 rýhy, 4x motiv jedlové větévky, 4 rýhy, část nezřetelná, 3x motiv jedlové větévky, 2 rýhy, 2x motiv jedlové větévky, dále nezřetelné).“³¹¹

Záznam o jiném noži než z Chvojna se vyskytuje ve zprávě o ohledací komisi v pardubickém okrese ze dne 31. července a 1. srpna 1936. Bronzový nůž pochází přímo z Dašic, byl nalezen v řece u mlýna.³¹² Tento nůž se ovšem ve sbírce VČM nevyskytuje, záznam o převedení nože z městského muzea v Dašicích není.

Jedinou zmínka o úlomku bronzového tyčkového náramku zdobeného vývalky jsem našla při kreslení přímo v krabici, kde je náramek uložen a to na originálním lístečku z muzea v Dašicích. Na lístku bylo psáno: „Kartony úlomků z nádob a kosti a bronz. úlomek náramku z doby 5. – 8. st. př. Kr.“³¹³ Náramek není ani poznamenán v soupisu dr. Skružného a chybí mu přírůstkové číslo. V soupisu dr. Skružného jsou však zaznamenány dva jiné bronzové náramky. Oba mají přírůstkové číslo 700/64 a oba jsou datovány též jako slezskoplatěnické. Je to: „bronzový tyčkový náramek se vzájemně se přesahujícími konci zdobený 35 čtveřicemi a dvěma trojicemi rýh“, druhý náramek je popsán takto: „ bronzový

³⁰⁹ SOkA Pardubice, fond Městské muzeum Dašice (1888 – 1939), č. k. 1 - knihy.

³¹⁰ SOkA Pardubice, fond Městské muzeum Dašice (1888 – 1939), č. k. 1 - knihy.

³¹¹ Deník – zápisky Dr. Skružného, s. 5.

³¹² Archiv AÚ Praha. Zpráva o ohledací komisi v okrese pardubickém dne 31. července a 1. srpna 1936, č. 452/36.

³¹³ Uloženo v krabici se střepy v depozitáři VČM., viz příloha, foto 52.

tyčkový náramek s konci přesahujícími se o polovinu celkového obvodu.³¹⁴ Tyto náramky jsou také zaznamenány v přírůstkové knize VČM (pod heslem bronzové předměty).³¹⁵ Jeden zřejmě z těchto náramků daroval muzeu 7. března 1909 pan Mudruňka z Dašic, přičemž byl náramek nalezen na jeho poli mezi Uherskem a Ostřetinem. O tomto daru je proveden zápis jen v Záznamu darů.³¹⁶

Bronzovou jehlici z Dvakačovic muzeu daroval Josef Šura, což je zaznamenáno v Inventáři městského muzea v Dašicích.³¹⁷ Stejně tak se zmínka o bronzové stradonické jehlici objevuje v protokolu z AÚ.³¹⁸ Dle protokolu by měla pocházet z Dvakačovic z Hnízdilovy cihelny, společně se dvěma stříbrnými esovitými záušnicemi a hradištní keramikou. Zde se ale nejspíše jedná o terminologickou záměnu, vedle zápisu je totiž vyobrazena spona. Žádný jiný záznam již není znám, jehlice nemá ani přiřazené přírůstkové číslo.

Vlastní analýza:

1. Bronzový nůž z Chvojna (tab.: 15:2) je publikován doc. Jiráněm v edici PBF v monografii o českých bronzových nožích. Jedná se o typ Malhostovice s datací DB – HA2. Tento typ je rozšířen především v jihovýchodní Evropě.³¹⁹

2. Slezskoplatěnický tyčkový náramek (tab.: 13:8) nelze vzhledem k tomu, že se jedná o pouhý zlomek, přesněji určit. Je však pravděpodobné, že ho můžeme zařadit do mladší etapy slezskoplatěnické kultury (7. – 6. století př. n. l.), kdy se objevují náramky s paličkovitě rozšířenými konci, bronzové náramky mívají plastické členění s vývalky.³²⁰ Náramky tvoří nejčastější výbavu slezskoplatěnických hrobů.

3. Bronzovou jehlici s náznakem rytých linií pod hlavicí (tab.: 15:3) jsem určila jako lužickou jehlici s válcovitou hlavicí na základě podobnosti s jehlicí nalezenou v Kolíně v žárovém hrobě. Tato jehlice je velice specifická, byl velký problém nalézt v literatuře analogii. Kolínská jehlice sice neodpovídá rozměry jehlici z dašického muzea, nicméně

³¹⁴ Deník – zápisky dr. L. Skružného, s. 5.

³¹⁵ Přírůstková kniha VČM, 1959 – 1970, s. 108.

³¹⁶ SOKA Pardubice, fond Městské muzeum Dašice (1888 – 1939), č. k. 1 – knihy.

³¹⁷ SOKA Pardubice, fond Městské muzeum Dašice (1888 – 1939), č. k. 1 - knihy.

³¹⁸ Archiv AÚ Praha. Zpráva o ohledací komisi v okresu pardubickém dne 31. července a 1. srpna 1936, č. 452/36.

³¹⁹ JIRÁŇ, Luboš. Die Messer in Böhmen. In *Prähistorische Bronzefunde VII/5*. Stuttgart, 2002, s. 33 – 34, tab. 7:79.

³²⁰ VOKOLEK, Vít. *Počátky osídlení východních Čech*. Hradec Králové, 1993, s. 67, 72 – 73.

tvarem hlavice je jí nejpodobnější. Tento typ jehlice dle dr. Vokolka patří mezi méně časté.³²¹ Nicméně v jiných zdrojích se mi podobnou jehlicí najít nepodařilo.³²²

Železné předměty

Městské muzeum v Dašicích mělo ze železných předmětů ve sbírkách pouze dva středověké srpy na obilí (tab.: 16:1, 16:2). O srpech není záznam ani v Inventáři muzea v Dašicích, ani v Záznamu darů, stejně tak ani v přírůstkové knize VČM a dr. Skružný se o srpech ve svém soupisu také nezmiňuje. Srpy ani nemají přiřazené inventární číslo. O těchto srpech je zmínka v Dějinách Pardubic. Nachází se zde ale jen fotografie srpů s popiskem „13. – 14. stol., okolí Dašic, srpy na obilí“.³²³

Všechny srpy se dají rozdělit do dvou základních typů (typologie A. Steenberga), typ A – rukojeť není ohnuta od čepele, typ B s rukojetí/trnem pro připevnění rukojeti, odsazeným ve větším nebo menším úhlu. Starší typ A převládá u bronzových srpů, typ B se začíná vyskytovat v latěnu a trvá až do novověku.³²⁴ Západoslovanské středověké srpy lze rozdělit do tří typů: d1, d2 a d3, všechny tyto skupiny mají užší čepel, větší rozměry, trn je odsazen téměř v pravém úhlu.³²⁵ V období 13. – 15. století, do kterého spadají i srpy z dašického muzea, se na našem území vyskytují dva hlavní tvary, a to srpy s obloukovitou čepelí (typ d1) a srpy s odsazenou čepelí od trnu rukojeti (typ d2, d3).³²⁶

Srpy jako nástroje na sklizení obilí se začaly používat už od mladší doby kamenné a používají se až do novověku.³²⁷

Vlastní analýza:

Oba srpy se dají blíže určit jako srpy s obloukovitou čepelí (typ d1), přesněji dle typologie Rudolfa Krajíce Typ Ib s nízkou obloukovitou čepelí.³²⁸ První srp je bez značky (tab.: 16:2), na druhém srpě se na patě čepele nachází značka v podobě šestilistého kvítku (růže?) v kroužku (tab.: 16:1). Tato značka mohla sloužit jako označení konkrétní kovářské dílny.

³²¹ VOKOLEK, V., Pohřebiště lužické kultury ve východních Čechách I., s. 130; VOKOLEK, V., Pohřebiště lužické kultury ve východních Čechách II., s. 469.

³²² S určením mi laskavě pomohl PhDr. David Vích, archeolog v Regionálním muzeu Vysoké Mýto.

³²³ ŠEBEK, F. a kol., *Dějiny Pardubic*, s. 33.

³²⁴ BERANOVÁ, Magdalena. Slované žňové nástroje v 6. – 12. století. In *Památky archeologické XLVIII*. Praha, 1957, č. 1, s. 99 – 100.

³²⁵ BERANOVÁ, M., Slované žňové nástroje v 6. – 12. století, s. 104 – 105.

³²⁶ KRAJÍČ, Rudolf. *Sezimovo Ústí, Archeologie středověkého pohanského města 3*. Kovárna v Sezimově Ústí a analýza výrobků ze železa, díl I. Praha, 2003, s. 139. ISBN 80-86124-41-X.

³²⁷ KRAJÍČ, R., *Sezimovo Ústí, Archeologie středověkého pohanského města 3*, s. 139.

³²⁸ Tamtéž., s. 140.

9. Závěr

Hlavním impulsem pro vznik městského muzea v Dašicích stejně jako pro mnoho dalších malých městských muzeí bylo uspořádání Národopisné výstavy v Praze roku 1895. Dašické muzeum bylo vytvořeno z odboru národopisné výstavy v Dašicích, který sbíral od místních i obyvatel okolních obcí starožitnosti a památky dokládající velikost českého národa. Z těchto shromážděných předmětů byla v roce 1894 uspořádána národopisná výstava, na kterou byl pozván pražský delegát dr. Lubor Niederle. Ten měl vybrat předměty vhodné na Národopisnou výstavu do Prahy (žádné archeologické památky z Dašic na výstavě v Praze vystaveny však nebyly).

Stanovy spolku byly podepsány již 24. prosince 1890, oficiální název spolku byl „Spolek městského a školního musea v Dašicích“.³²⁹ Oficiálně však muzeum zahájilo svou činnost až po národopisné výstavce. Podnět k založení muzea dal podle informací z dokumentů zdejší rodák Josef Horník. Už před založením spolku v roce 1894 se díky němu sbíraly starožitnosti a byla například rozmnožována zoologická sbírka.

Téměř po celou dobu existence muzea byly neustálé problémy s umístěním sbírek. Pro nevhodné prostory byly sbírky neustále stěhovány. Původně byly musejní sbírky umístěny ve škole. Pro nemožnost vhodného umístění nebylo možné předměty vystavit a spolek sbírky střídavě přemísťoval po prostorách školy, soukromých osob a radnice.

Záznamy o získání předmětů do sbírek a jejich péči jsou velice strohé. Ve většině případů se jedná o dary. Několik málo informací o sbírkách je k dispozici v inventáři městského muzea³³⁰. Dašické muzeum vlastnilo sbírky: přírodovědecké, technologické, obrazy a podobizny, národopisné, archeologické, numismatické a knihy. Druhá a zároveň poslední kniha, kde se lze dozvědět něco o sbírkách muzea je tzv. *Záznam darů*.³³¹ Zápisy v této knize nám říkají o darovaných předmětech do muzea trochu více. Většinou známe den převzetí daru, stáří dané památky, někdy i místo nálezu, v případě koupě i výši ceny. Nicméně se o sbírkách dozvídáme málo. V té době péče o památky a jejich evidence nebyla příliš pečlivá.

³²⁹ SOKA Pardubice, Stanovy, část I.

³³⁰ SOKA Pardubice, fond Městské muzeum Dašice (1888 – 1939). Karton I. – knihy, *Inventář*, č. AP 110.

³³¹ SOKA Pardubice, fond Městské muzeum Dašice (1888 – 1939). Karton I. – knihy, *Záznam darů*, č. AP 110.

Nejvíce dokladů a pramenů o činnosti muzea máme z počátečních let existence muzea, postupně je pramenů, písemností čím dál méně. Muzeum časem ztrácí svůj význam, není doklad, že by po národopisné výstavce muzeum někdy pořádalo nějakou další vlastní výstavu. Nakonec muzeum fungovalo jako depozitář. Přírodovědná sbírka se používala jako školní pomůcka. Svou činnost ukončilo definitivně v roce 1962, i když je pravděpodobné, že jako muzeum nefungovalo již mnohem dříve. Sbírký dašického muzea byly převezeny do VČM, kde jsou uloženy dodnes.

10. Resume

The main impulse for creating Dašice Municipal Museum was “The Great Ethnographic Exhibition in Prague” in the year 1895. Dašice Municipal Museum was created by division of appointed ethnographers collecting antiques and relics from local people documenting history of Czech Nation for the purpose of the Exhibition. These collections were shown on a local exhibition in the year 1894. Dr. Lubor Niederle was supposed to choose pieces for the Exhibition in Prague. However no archaeological relics were chosen to be shown in Prague.

Articles of the association of Dašice Municipal Museum were signed on the 24th of December 1890. The official name of the association was “The Association of the Municipal and School Museum of Dašice”. The museum was official opened after “The Great Ethnographic Exhibition in Prague”. The impulse was given by the local resident Josef Horník. He also initiated collecting antiques and creating zoological collection even before the year 1894.

During the whole existence of the museum there was a problem with the placement of the collections and therefore they were constantly moving. Originally there were placed at school. Shortly after the school rooms were considered inadequate and the collections changed the place several times to town hall and private buildings.

The acquisition records of collected items are brief. Most of the items were donated to the collections. Little information about the collections is available in the inventory of the Municipal Museum. Among the collections of Dašice Museum we count: biological collections, technological collections, paintings, portraits and books, ethnological, archaeological and numismatic collections. The second source for additional information about the collections is so called “Record of Donations”. We can learn a bit more from this source. Usually we learn about day of acquisition, age, sometimes place of origin and prize. However the information is scarce because of the lack of care at that time.

Most sources about the Museum are from the early years of his existence and gradually in the time the sources are getting sparser. Museum is gradually losing its importance. There are no evidence of further exhibitions after the Ethnological exhibition. In the end the Museum became a depository. Biology collection was used as a teaching aid. The

Museum was definitely closed in the year 1962; however it is probable that it was inoperative even earlier. The collections of the Museum were moved to VČM, where they are kept until now.

11. Prameny a literatura

Prameny:

Státní okresní archiv Pardubice:

SOKA Pardubice, fond Městské muzeum Dašice (1888 – 1939), spisy, č. k. 1, č. AP 110.

SOKA Pardubice, fond Městské muzeum Dašice (1888 – 1939), knihy, č. k. 1, č. AP 110.

SOKA Pardubice, fond Archiv města Dašice. Pamětní kniha města Dašic 1897 – 1940, č. AP 102.

SOKA Pardubice, fond Archiv města Dašice. Pamětní kniha města Dašice 1940 – 1945, č. AP 102.

SOKA Pardubice, inventář fondu Dašice. ŽANDOVIÁ, E. *Dějiny Dašic*, č. 102.

SOKA Pardubice, fond Pozůstalost Josefa Nechvíle faráře v Dašicích (1864 – 1899), č. k. 1.

Východočeské muzeum Pardubice:

Deník – zápisky dr. L. Skružného – Sb Dašice (Skružného soupis předmětů ze zrušeného muzea v Dašicích) z let (?).

Přírůstková kniha VČM, 1959 – 1970.

Archiv AÚ AV ČR, Praha, v. v. i.:

Archiv AÚ AV ČR Praha. Zpráva o ohledací komisi v okrese pardubickém dne 31. července a 1. srpna 1936, č. 452/36.

Archiv AÚ AV ČR Praha. Zpráva ředitelství AÚ ČSAV v Praze z 5. prosince 1962, č. 7579/62.

Seznam literatury:

BANDŽUCH, Tomáš. Spolkový život v Luži. In *Východočeský sborník historický* 21, 2012, s. 249 – 251.

BERANOVÁ, Magdalena. Slovanské žňové nástroje v 6. – 12. století. In *Památky archeologické XLVIII*. Praha, 1957, č. 1, s. 99 – 100, 104 – 105.

ČURDA, Tomáš. *Pravěk Pardubicka a raná doba dějinná ve sbírce pardubického muzea*. Brno, 1995. Rukopis diplomové práce uložen na FF MU Brno.

- DOMEČKA, Ludvík. Nechvíle Josef. *Památky archeologické*, roč. 20, 1902, s. 80.
- FROLÍK, Jan. – SIGL, Jiří. *Chrudimsko v raném středověku*, Hradec Králové, 1995, s. 69 – 70, 74, 78.
- HALAMA, Jakub – ZEMAN, Tomáš. Nálezy žernovů z kontextů doby římské v Čechách a na Moravě. In KARWOWSKI, Maciej. – DROBERJAR, Eduard. (eds.). *Archeologia Barbarzyńców 2008: powiązania i kontakty w świecie barbarzyńskim*. Collectio Archaeologica Resoviensis XIII. Rzeszow, 2009, s. 479 – 530.
- HARTL, Jiří. Kamenná broušená industrie. In SKLENÁŘ, Karel – HARTL, Jiří. *Archeologický slovník*. Kamenné artefakty (část 1.). Praha, 1989, s. 38, 41, 55 – 56.
- JIRÁŇ, Luboš. Die Messer in Böhmen. In *Prähistorische Bronzefunde VII/5*. Stuttgart, 2002, s. 33 – 34.
- JIRÁŇ, Luboš. *Doba bronzová*, Pardubice: Univerzita Pardubice, Fakulta filozofická, 2012, s. 33 – 35. ISBN 978-80-7395-550-2. (CD ROM)
- KNOTEK, Jan – TICHÝ, Radomír. Vrtání broušených seker v neolitu. O úloze zkušenosti a dovednosti. In *Živá archeologie*. (Re)konstrukce a experiment v archeologii. 2011, č. 12, s. 19 – 28. ISSN 1213-1628.
- KOVÁŘ, Emil. *Národopisná výstava československá v Praze*. Druhá zpráva o činnosti výboru. Praha, 1893, s. 47.
- KRAJÍČ, Rudolf. *Sezimovo Ústí. Archeologie středověkého pohanského města 3*. Kovárna v Sezimově Ústí a analýza výrobků ze železa, díl I. AÚ AV ČR Praha, 2003, s. 139 – 140. ISBN 80-86124-41-X.
- KUČA, Karel. *Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku I*, díl A – G. Praha, 1996, s. 618. ISBN 80-85983-13-3.
- NEUSTUPNÝ, Evžen (ed.). *Archeologie pravěkých Čech 4*. Eneolit. Praha, 2008, s. 15. ISBN 978-80-86124-77-3.
- OUBRECHTOVÁ, Marcela. – ZEMAN, Václav. Fenomén muzeum. In OUBRECHTOVÁ, Marcela – ZEMAN, Václav. (eds.). *Fenomén muzeum v 19. a první polovině 20. století*. Ústí nad Labem, 2011, s. 7 – 8. ISBN 978-80-86971-31-5.
- OUBRECHTOVÁ, Marcela. Sbor pro vlasteneckou archeologii při vlasteneckém museu. Role Františka Thun-Hohensteina v počátcích české památkové péče. In OUBRECHTOVÁ,

Marcela – ZEMAN, Václav. (eds.). *Fenomén muzeum v 19. a první polovině 20. století*. Ústí nad Labem, 2011, s. 12. ISBN 978-80-86971-31-5.

PAVLŮ, Ivan. (ed.). *Archeologie pravěkých Čech 3. Neolit*. Praha, 2007, s. 9, 73 – 75. ISBN 978-80-86124-71-1.

PLEINER, Radomír a kol. *Pravěké dějiny Čech*. Praha, 1978, s. 304.

PODDANÁ, Jana. Dějiny obce od poloviny 19. století do počátku 20. století. In VOKOLEK, Vít – ŠVECOVÁ, Ivana – PODDANÁ, Jana. *Dašice: Historie města I*. Dašice, 2001, s. 28 – 31, 44, 61 – 67.

PROFOUS, Antonín. *Místní jména v Čechách*. Jejich vznik původní význam a změny. díl I. A-H. Praha, 1947, s. 366.

ROSŮLEK, František K. a kol. *Pardubicko – Holicko – Přeloučsko I*. Pardubice, 1903, s. 143, 150 – 152, 155 – 161.

SKLENÁŘ, Karel. *Biografický slovník českých, moravských a slezských archeologů a jejich spolupracovníků z příbuzných oborů*. Praha, 2005, s. 405 – 408. ISBN 80-7277-253-8.

SKLENÁŘ, Karel. Kamenná štípaná industrie. In SKLENÁŘ, Karel – HARTL, Jiří. *Archeologický slovník*. Kamenné artefakty (část 1.). Praha, 1989, s. 7, 11 – 25.

SKLENÁŘ, Karel. Vývoj péče o archeologické památky v českých zemích do roku 1989 (I.). In *Sborník Národního muzea v Praze, řada A – Historie 65*, 2011, č. 1 – 2, s. 31 – 32, 35. ISSN 0036-5335.

ŠEBEK, František a kol. *Dějiny Pardubic*. Pardubice, 1990, s. 33, 67, 86, 130, 142, 173, 186, 299. ISBN 80-900069-1-4.

ŠKVRNOVÁ, Věra. *Pravěké žernovy východních Čech*. Brno, 1979, s. 7 – 8, 13 – 14. Rukopis rigorózní práce uložen na PF Univerzity J. E. Purkyně Brno.

ŠPÉT, Jiří. *Přehled vývoje českého muzejnictví I. (do roku 1945)*. Brno, 2004, s. 17, 33 – 35, 41 – 42, 45 – 46. ISBN 80-210-3206-5.

ŠTĚPÁN, Luděk. – KŘIVANOVÁ, Magda. *Dílo a život mlynářů a sekerníků v Čechách*. Argo, 2000, s. 8 – 9, 81 – 91. ISBN 80-7203-254-2.

ŠURA, J. *Kameny z muzea v Dašicích*. Pardubice, 2013. (materiálové určení pro VČM)

ŠŮROVÁ, Marie (ed.). *550 let města Dašic*. Programy oslav. Dašice, 1987, s. 1, 6 – 8.

- ŠVECOVÁ, Ivana. Dašice od nejstarších dob do poloviny 19. století. In VOKOLEK, Vít – ŠVECOVÁ, Ivana – PODDANÁ, Jana. *Dašice: Historie města I.* Dašice, 2001, s. 6 – 10, 14, 25, 28.
- VENCL. Slavomil. Kamenné nástroje prvních zemědělců ve střední Evropě. In *Sborník Národního muzea v Praze, řada A – Historie*, 1960, č. 1 – 2, s. 5 – 11, 16, 23 – 26, 45, 49, 51.
- VESELÝ, Jindřich. *Josef Hybeš průkopník socialismu.* Praha, 1951, s. 7 – 8.
- VOKOLEK, Vít. *Počátky osídlení východních Čech.* Hradec Králové, 1993, s. 67, 72 – 73.
- VOKOLEK, Vít. *Pohřebiště lidu popelnicových polí v Ostroměři.* Hradec Králové, 1999, s. 21. ISBN 80-85031-30-2.
- VOKOLEK, Vít. Pohřebiště lužické kultury ve východních Čechách I., II. In *Fontes Archaeologici Pragenses* 27. Praha, 2003, s. 30, 44, 73, 130, 397, 469. ISBN 80-7036-143-3.
- VOKOLEK, Vít. *Východočeská halštatská pohřebiště.* Pardubice, 1999, s. 7 – 14, 17 – 18, 36, 87, 112, 171 – 172, 229. ISBN 80-86046-38-9.
- ZÁPOTOCKÝ, Milan. Streitaxte und Streitaxtkulturen. In *Památky archeologické LVII*, 1966, č. 1, s. 189, 192, 195.
- ZIKMUNDA, Vlastimil. Příspěvek k poznání osvětového působení prvních východočeských muzeí na přelomu 19. a 20. století. In *Zpravodaj Krajské muzeum východních Čech IV*, 1977, č. 4, s. 3 - 4, 6, 9 – 12.
- ZIKMUNDA, Vlastimil. Počátky východočeského muzejnictví. In *Zpravodaj Krajské muzeum východních Čech*, 1974, č. 1, s. 17.
- Krajská poradna a studovna v Pardubicích. *Josef Hybeš.* Bojovník. Pardubice, 1953, s. 7 – 9.
- Výbor národopisné výstavy. *Národopisná výstava československá 1895 v Praze.* Hlavní katalog a průvodce. Praha, 1895, 188 – 194.
- Výkonný výbor národopisné výstavy československé a národopisná společnost československá. *Národopisná výstava československá v Praze 1895.* Praha, 1895, s. 7.

Soudobý tisk:

Pardubický obzor – 1894 (stránky nečíslovány), 1895 (stránky nečíslovány)

Pernštýn - 1882 (stránky nečíslovány), 1896 (stránky neočíslovány)

Neodvislé listy – 1905 (stránky nečíslovány), 1910 (stránky nečíslovány), 1912, 1913

Východočeský kraj – 1941, 1942, 1944

Východočeský republikán – 1939

Krajem Pernštýnův - 1933

Další tisk:

Dašické ozvěny – 2005, 2011

Zprávy klubu přátel pardubicka – 2010

Internetové zdroje:

Mapy. cz, URL:<<http://www.mapy.cz/#x=15.838630&y=50.030296&z=10>>. [cit 2013-05-13].

Archivní mapy, URL: <http://archivnimapy.cuzk.cz/coc/1069-1/1069-1-006_index.html>. [cit 2013-05-13].

Old maps – staré mapy,

URL:<http://oldmaps.geolab.cz/map_viewer.pl?z_height=500&lang=cs&z_width=800&z_nwwin=0&map_root=3vm&map_region=25&map_list=3956_3>. [cit 2013-05-13].

Ikatastr. cz,

URL:<<http://www.ikatastr.cz/#zoom=17&lat=50.02324&lon=15.90549&layers=B000TFFFTTFT&set=0>>. [cit 2013-05-13].;

URL:<<http://www.ikatastr.cz/#zoom=8&lat=50.02448&lon=15.91008&layers=BTTTFFFTFFFT&set=2>>[cit 2013-05-13].

12. Obrazová příloha

Obr. 1. *Znak města Dašic*. Převzato z publikace: ŠŮROVÁ, Marie. (ed.). *550 let města Dašic*. Programy oslav. Dašice, 1987, s. 2.

Obr. 2. *Dotazník Zemské statistické kanceláře Království českého v Praze za rok 1905*. SOkA Pardubice, spisy, korespondence, dotazník Zemské statistické kanceláře království Českého z 25. ledna 1907, č. AP 110.

Obr. 3. *Dotazník Zemské statistické kanceláře Království českého v Praze za rok 1910*. SOkA Pardubice, spisy, korespondence, dotazník Zemské statistické kanceláře království Českého z 1. března 1911, č. AP 110.

Obr. 4. *Desky Památní knihy muzea*. SOkA Pardubice, fond Městské muzeum Dašice (1888 – 1939). Karton I. – knihy, Památní kniha muzea města Dašic 1894., č. AP 110.

Obr. 5. *První strana Památní knihy – zápis dr. Lubora Niederleho*. Tamtéž.

Obr. 6. *Zpráva o ohledací komisi v okrese pardubickém (1936)*. Archiv AÚ Praha. Zpráva o ohledací komisi v okrese pardubickém dne 31. července a 1. srpna 1936, č. 452/36.

Obr. 7. *Josef Horník*. Převzato z: JANIŠ, Josef. 170 let od narození významné dašické osobnosti. In *Dašické ozvěny*, 2005, č. 6, s. 9.

Obr. 8. *MUDr. Leopold Liebich*. Převzato z: STIBOR, Vladimír. Dašické osobnosti. Sedmdesát let od úmrtí MUDr. Leopolda Liebicha, státního obvodního lékaře v Dašicích. In *Dašické ozvěny*, 2011, č. 2, s. 4.

Obr. 9. *Zpráva ředitelství AÚ v Praze, rok 1962*. Archiv AÚ AV ČR, Praha, v. v. i. Zpráva ředitelství AÚ ČSAV v Praze z 5. prosince 1962, č. 7579/62.

Obr. 10. *Silniční mapa ČR*, M 1: 190 000.

URL:<<http://www.mapy.cz/#x=15.838630&y=50.030296&z=10>>. [cit 2013-05-13].

Obr. 11. *Část Dašic (původně Daschitz) na mapě stabilního katastru, z roku 1839*, M 1:5 000 (větší výřez), mapový list č. 7. Čechy – 1069-1 (Dasice). URL:

<http://archivnimapy.cuzk.cz/coc/1069-1/1069-1-006_index.html>. [cit 2013-05-13].

Obr. 12. *Dašice na mapě III. vojenského mapování z let 1870 – 1880*, M 1:25 000 (větší výřez), mapový list č. 3956-3.

URL:<http://oldmaps.geolab.cz/map_viewer.pl?z_height=500&lang=cs&z_width=800&z_nwwin=0&map_root=3vm&map_region=25&map_list=3956_3>. [cit 2013-05-13].

Obr. 13. *Část Dašic na mapě katastru nemovitostí a katastrální mapě (základní)*, M 1: 3 386.

URL:<<http://www.ikatastr.cz/#zoom=17&lat=50.02324&lon=15.90549&layers=B000TFFFFTFT&set=0>>. [cit 2013-05-13].

Obr. 14. *Část Dašic na mapě katastru nemovitostí a katastrální mapě (JTŠK)*, M 1: 5 000.

URL:<<http://www.ikatastr.cz/#zoom=8&lat=50.02448&lon=15.91008&layers=BTTFFTFTFTFT&set=2>>[cit 2013-05-13].

Obr. 15. *Dašice – radnice*. Fotoarchiv autorky. [2013-04-18].

Obr. 16. *Dašice – radnice, pohled zepředu*. Fotoarchiv autorky. [2013-04-18].

Obr. 17. *Dašice – Hostinec „Radnice“*. Fotoarchiv autorky. [2013-04-18].

Obr. 18. *Dašice – stará radnice*. SOkA Pardubice, fond Archiv města Dašice. *Pamětní kniha města Dašic (1897 – 1940)*, s. 349., č. AP 102.

Obr. 19. *Dašice – původní radnice*. Fotoarchiv autorky. [2013-04-18].



Obr. 1. Znak města Dašic.

IX. 1905.

Zastupitelský okres:

Místní obec:

Čís. 198. st.

Slavná správo!

Slavné ředitelství!

Podepsaná kancelář dovoluje si zdvořile žádati za přesné zodpovědění otázek uvnitř uvedených.

Vyplněný a podepsaný dotazník budiž sem laskavě vrácen **co možná nejdříve**.

(Připojený druhý výtisk určen jest pro tamní koncept, i není třeba ho vraceti).

V Praze, dne 25. ledna 1907.

Zemská statistická kancelář
království Českého.

Obr.2. Dotazník Zemské statistické kanceláře Království českého v Praze za rok 1905.

IX. 1905.

Musea.

1. Název a sídlo musea: *Místní museum Tasice*
2. Rok založení: *1895*
3. Kdo jest vlastníkem musea? Země? — Okres? — Obec? — Musejní spolek? *ano*
 Jiný spolek? _____ Soukromník? _____
4. Kolik mělo museum dne 31. prosince 1905 vlastních předmětů inventárních a to:
- | | | |
|---|-------------|----------|
| a) přírodovědných? | <i>333</i> | předmětů |
| b) historických? | <i>134</i> | " |
| c) dějin umění a vzdělanosti se týkajících? | <i>194</i> | " |
| d) národopisných? | <i>107</i> | " |
| e) umělecko-průmyslových? | <i>465</i> | " |
| f) odborně technických? | <i>56</i> | " |
| g) knih? | <i>66</i> | " |
| h) rukopisů? | <i>52</i> | " |
| i) jiných inventárních předmětů totiž ¹⁾ | <i>3</i> | " |
| <i>Shledáno Josefem Sedlákem</i> | | |
| <i>Obraz</i> | | |
| Úhrnem | <i>1459</i> | předmětů |
5. Nalézalo se museum koncem r. 1905 ve vlastním domě? _____ Nebo v místnostech bezplatně mu propůjčených? *ano* Nebo v místnostech najatých? _____
 (v některé škole, v obecním, záloženském, soukromém domě?) *ve škol budově*
6. Jsou místnosti, ve kterých museum se nalézá pro museum vhodny? *nehodny* či snad jen dostatečny? *nedost.* nebo dokonce nevhodny? _____ *{dobrovůli do pokladničky}*
7. Po kolik dnů bylo museum r. 1905 přístupno za vstupné? Po *3* dnů. (Poznámka. Je-li vstupné různé, račte udati odděleně, po kolik dnů bylo museum přístupno za vstupné vyšší, po kolik za vstupné nižší)
8. Kolik bylo r. 1905 návštěvníků vstupné plativších? *106* (Poznámka. Je-li vstupné různé, račte udati odděleně, kolik návštěvníků zaplatilo vstupné vyšší, kolik vstupné nižší) *Dáváno libovolně do pokladničky.*
9. Kolik bylo r. 1905 dnů, ve kterých museum bylo bezplatně přístupno? *3* dnů. Jest znám počet návštěvníků vstupné neplativších? Jestliže ano, račte jej udati _____
10. Měl ústav nějaké vlastní jmění, které dává hmotný výtěžek?²⁾ (Hospodářské pozemky, pronajaté domy, cenné papíry, vklady a jiné) _____ Jaký byl dne 31. prosince 1905 stav tohoto jmění?
 a) Volného jmění, jímž správa musea resp. kuratorium může volně nakládati _____ K h
 b) vázaného jmění, kterého smí být užito jen pro určité účely předem stanovené (jmění nadační a pod.) _____ K h.

¹⁾ Aspoň nejdůležitější druhy buďtež zde laskavě výtčeny.
²⁾ Sem nepatří předměty museální ani budova musea, pokud není snad částečně za plat někomu jinému pronajata.

11. Jaké byly příjmy musea r. 1905?¹⁾

	A) Stálé subvence:	B) Ojedinelé dary neb příspěvky:
a) Od státu	K h	K h
b) od země	K h	K h
c) od okresů	K h	K h
d) od obcí	K h	K h
e) od obchodních a živnostenských komor	K h	K h
f) od peněžních ústavů	K h	K h
g) od živnostenských, zemědělských, obchodních nebo jiných korporací, spolků, společenstev a p.	K h	K h
C) Jaké příjmy mělo téhož roku museum		
a) ze stálých subvencí soukromých osob	K h	
b) z jiných ojedinelých darů a z odkazů soukromých osob	K h	
c) z příspěvků členských	50 K h	
d) ze vstupného	8 K h	
e) z výtěžku vlastního jmění	K h	
f) z jiných zdrojů, totiž ¹⁾	K h	
	K h	
	K h	
D) Jaký byl úhrn příjmů v r. 1905?	58 K h.	

12. Jaké byly výdaje musea r. 1905?²⁾

a) Za služby všeho druhu (služné, platy, mzdy, remunerace atd.)	6 K h
b) za nové předměty musejní a na udržování, opravy neb úpravu starých	50 K h
c) na budovu, nájemné, zařízení, osvětlení, otop místností atd.	K h
d) ostatní výdaje, totiž ¹⁾	K h
	K h
	K h
e) úhrn výdajů	56 K h

V _____, dne _____

(Razítko ústavu:)

(Podpis správy:)

N. B. Byl-li vydán nějaký „Průvodce museem“, tištěná zpráva o museu neb pod., prosíme, by mimo zodpovědění tohoto dotazníku byl nám zaslán též dotyčný spisek.

Místo pro poznámky a dodatky. (Zde budiž mimo jiné laskavě dle možnosti vytičeno, kdo museum založil, kdo vedl r. 1905 správu musea a) odbornou, b) hospodářskou, zda vedl ji za plat či z ochoty; kolik mělo museum úředníků, kteří obstarávali práce vyžadující vědeckých znalostí, kolik manipulačních úředníků a zřízců atd. atd.)

Museum založeno k počátku p. Leo Horník. Správu vedl p. M. L. Liebiel a Leo Filla učitel zoology. Odbornou správu vedl p. M. L. Liebiel a Leo Filla učitel zoology. Hospodářskou Jan Pajsa učitel a Fr. Horník z ochoty. Správu vyřadily národní úřady.

¹⁾ Sluší vyplnit dle závěrečných účtů, nikoliv dle rozpočtu. Počáteční a konečné kasovní hotovosti nebudě
uváděny.

IX. 1910.

Zastupitelský okres:

Místní obec:

==

Čís. 1.300 st.

Slavná správo!

Slavné ředitelství!

Podepsaná kancelář dovoluje si zdvořile žádati za přesné zodpovědění otázek uvnitř uvedených.

Vyplněný a podepsaný dotazník budiž sem laskavě vrácen **co možná nejdříve**.

(Připojený druhý výtisk určen jest pro tamní koncept, i není třeba ho vraceti).

V Praze, dne 1. března 1911.

Zemská statistická kancelář
království Českého.

Obr. 3. Dotazník Zemské statistické kanceláře Království českého v Praze za rok 1910.

Dotazník Zemské statistické kanceláře království Českého v Praze III-65.

IX. 1910.

Musea.

1. Název a sídlo musea: *Městské museum v Tasičovicích*
 2. Rok založení: *1895*
 3. Bylo museum koncem r. 1910 spojeno s nějakým jiným ústavem vzdělávacím (knihovnou, čítárnou časopisů a pod.)? *knihovnou*
Bylo museum koncem r. 1910 spojeno s nějakým archivem? *ne*
 4. Kdo byl koncem r. 1910 vlastníkem musea? Země? Okres? Obec? Obchodní a živnostenská komora? Musejní spolek? Jiný spolek? Někdo jiný? Kdo? *Musejní spolek v Tasičovicích*
 5. Byl r. 1910 ustanoven nějaký **musejní výbor** (kuratorium) pro vrchní vedení musea? Ano či ne? *ne*
Z kolika členů sestával? *12* Kým byl volen a na jak dlouho? *veliká hornická musejní spolek na 3 roky kar. r. 22 1/3 vrb. vyložené*
 6. Kdo vedl r. 1910 odbornou správu musea? (Jméno, hlavní zaměstnání i bydliště) *Josef Fiala učitel Tasičovic*
 7. Kdo vedl r. 1910 hospodářskou správu musea? *M. B. L. Lieber obv. Chrást Tasičovic*
 8. Byly práce s **museem spojené** vykonávány v r. 1910 někým zcela bezplatně? *bezplatně*
Kým? (Jméno, hlavní zaměstnání a bydliště) *Frédéric z jarm*
 9. Byly práce s **museem spojené** vykonávány v r. 1910 někým za odměnu? *Zdarma* Kým a za jakou odměnu? *ne*
 10. Mělo museum koncem r. 1910 zvláštní **úředníky**, kteří obstarávali pouze práce vyžadující **vědeckých znalostí**? Ano či ne? *ne* Kolik? *ne*
 11. Mělo museum koncem r. 1910 zvláštní **manipulační úředníky a zřízence**? Ano či ne? *ne*
Kolik? *ne*
 12. Kolik mělo museum dne 31. prosince 1910 vlastních **předmětů inventárních** a to:

a) přírodovědných?	<i>417</i>	předmětů
b) praehistorických?	<i>181</i>	"
c) historických?	<i>120</i>	"
d) mincí?	<i>891</i>	"
e) předmětů dějin umění a vzdělanosti se týkajících?	<i>191</i>	"
f) " národopisných?	<i>101</i>	"
g) " umělecko-průmyslových?	<i>425</i>	"
h) " odborně-technických?	<i>7</i>	"
ch) knih? ¹⁾	<i>60</i>	"
i) rukopisů?	<i>120</i>	"
j) archívalií?	<i>40</i>	"
k) předlohových děl ²⁾ ?	<i>8</i>	"
l) jiných inventárních předmětů totiž ³⁾	<i>0</i>	"
- Úhrnem *2086* předmětů

¹⁾ Zde buďte počítány toliko knihy, jež jsou předměty musejními v pravém slova smyslu; knihy z příruční knihovny musejní správy sem tedy nepatří, rovněž ne knihy z event. (veřejné) knihovny a museem spojené. Příruční knihovna čítala koncem r. 1910 svazků.
²⁾ Tato předlohová díla měla úhrnem předlohových listů.
³⁾ Aspoň nejdůležitější druhy buďte zde laskavě zvláště výtčeny.

13. **Nalézalo se** museum koncem r. 1910 ve vlastním domě? ne Nebo v místnostech bezplatně mu propůjčených? ne Nebo v místnostech najatých? ne Označte podrobněji místnosti, kde se museum nalézalo. (V některé škole, v obecním, záloženském, soukromém domě?)
nikde

14. Jsou místnosti, ve kterých museum se nalézá pro museum vhodné? ne či snad jen dostatečné? ne nebo dokonce nevhodny? ne

15. Po kolik dnů bylo museum r. 1910 **přístupno za vstupné**? Po každý dni. Je-li vstupné různé, račte udati odděleně, po kolik dnů bylo museum přístupno za vstupné vyšší, po kolik za vstupné nižší: dní vstupné h, dní vstupné h, dní vstupné h.

16. Kolik bylo r. 1910 návštěvníků vstupné plativších? Je-li vstupné různé, račte udati odděleně, kolik návštěvníků zaplatilo vstupné vyšší, kolik vstupné nižší: návštěvníků platilo po h, návštěvníků po h, návštěvníků po h.

17. Kolik bylo r. 1910 dnů, ve kterých museum bylo vůbec **bezplatně přístupno**? 52 dnův. Byly i v jiné dny povolovány bezplatné návštěvy školám a spolkům? ne Jest znám počet návštěvníků vstupné neplativších? Jestliže ano, račte jej udati: nikde

18. Měl ústav nějaké vlastní jmění, které dává hmotný výtěžek? ⁴⁾ (Hospodářské pozemky, pronajaté domy, cenné papíry, vklady a jiné) ne Jaký byl dne 31. prosince 1910 stav tohoto jmění?
 a) Volného jmění, jímž správa musea resp. kuratorium může volně nakládati K h,
 b) vázaného jmění, kterého smí být užito jen pro určité účely předem stanovené (jmění nadační a pod.) K h.

je-li museum spojeno s knihovnou neb čítárnou, buďtež zde, pokud možno, uvedena použita data pro museum samotné. Není-li to však možno, buďtež výslovně poznamenáno, že jsou to data společná pro museum a knihovnu nebo pro museum a čítárnu.

19. Jaké byly **příjmy**⁵⁾ musea r. 1910?

A. Pokladniční hotovost dne 1. ledna 1910 30 K h

B. Roku 1910 přijato:	Stálé subvence:	Ojedinelé dary neb příspěvky:
a) Od státu K h K h
b) od země K h K h
c) od okresů	<u>40</u> K h K h
d) od obcí K h K h
e) od obchodních a živnostenských komor K h K h
f) od peněžních ústavů	<u>40</u> K h K h
g) od společenstev a pod. korporací živnostenských, zemědělských a obchodních K h K h
h) od spolků K h K h
ch) z darů a odkazů soukromých osob K h K h
i) z příspěvků členských K h K h
j) ze vstupného K h K h
k) z výtěžku vlastního jmění (z úroků, z nájemného a p.) K h K h
l) z jiných zdrojů, totiž ⁵⁾ K h K h

C. Jaký byl úhrn příjmů v r. 1910? 110 K h

20. Jaké byly **výdaje**⁵⁾ musea r. 1910?

a) Za služby všeho druhu (služné, platy, mzdy, remunerace atd.)	<u>110</u> K h
b) za nové předměty musejní a na udržování opravy neb úpravu starých	<u>38</u> K h
c) na budovu, nájemné, zařízení, osvětlení, otop místností atd. K h
d) ostatní výdaje, totiž ⁵⁾	<u>35</u> K h
..... K h
e) úhrn výdajů	<u>183</u> K h

⁴⁾ Sem nepatří předměty museální ani budova musea, pokud není snad částečně za plat někomu jinému pronajata.
⁵⁾ Sluší vyplnění dle závěrečných účtů, nikoliv dle rozpočtu.

21. Jaká byla pokladniční hotovost dne 31. prosince 1910? 127 K h
22. Pořádalo museum v l. 1906—1910 nějakou výstavu? Kde a kdy?

V, dne 1911.

Razítko ústavu:

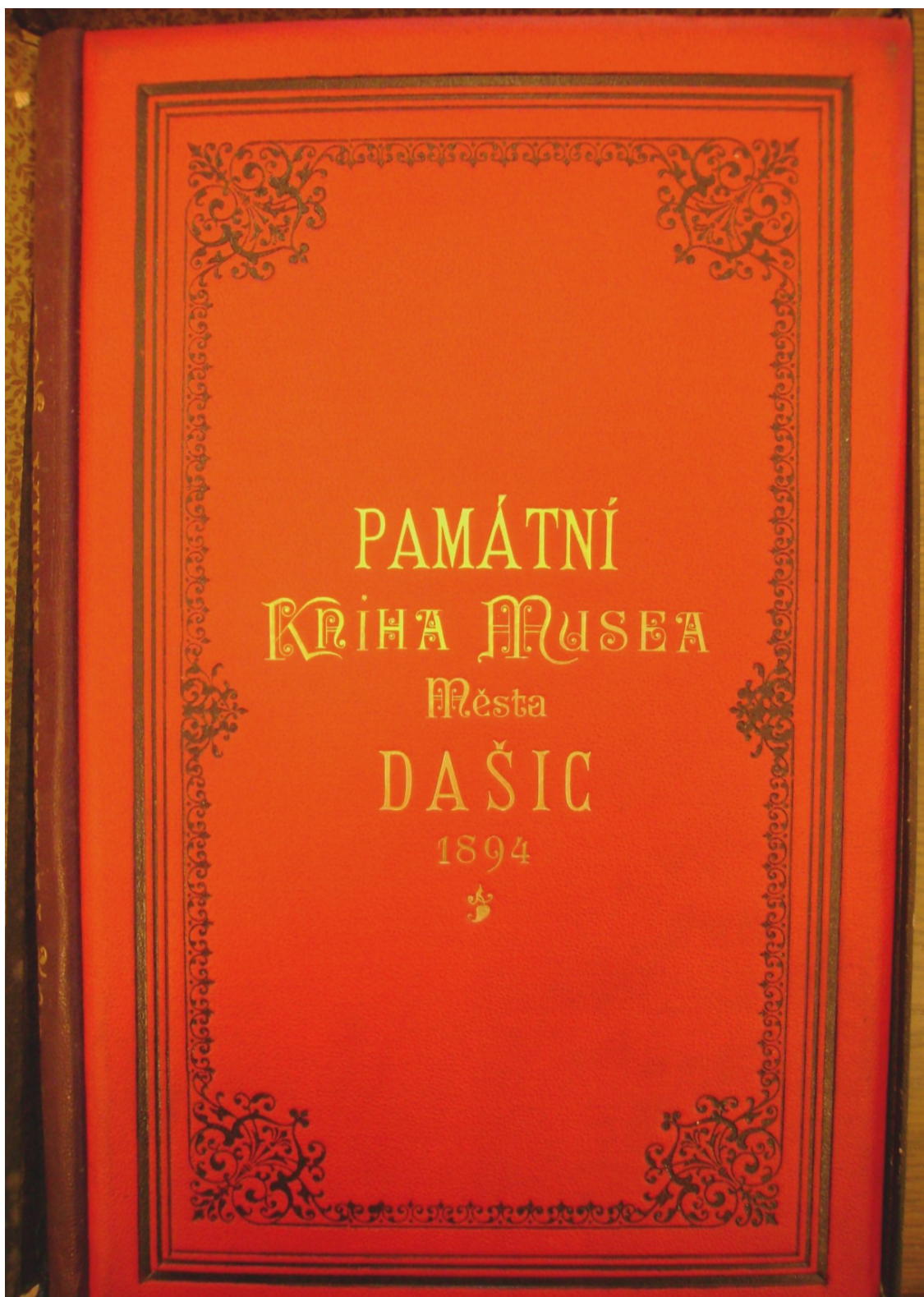
Podpis správce musea
(s uvedením jeho zaměstnání):

N. B. Byl-li vydán nějaký „Průvodce museem“, tištěná zpráva o museu neb pod., prosíme, by mimo zodpovědění tohoto dotazníku byl nám zaslán též dotýčný spisek.

Adresy jiných museí v tamním kraji.

Adresy správě známých soukromníků v místě a okolí, kteří mají sbírky starožitností a podobné sbírky jiné.

Místo pro poznámky a dodatky.



Obr. 4. Desky Památní knihy muzea.

Seznal jsem s překvapením, že i v menších výstavkách
českého kraje je mnoho věcí krásných a zajímavých.
Drašícká výstavka je jednou z nich.

Dr. Lubor Niederle

za výkonný výbor národopisné výstavy pražské.
1/VII 1894.

Prof. Karel J. Černý z Pardubic 1/2 94

friso Winkler, lesník na Chvojně 1/7 94
Mladá Boleslav

Andr. Vojáček

3
7 1894

c. l. Mrosová hejtmanka

Helena Vojáčková

Vilém Růžička Růžička
Marie z Chittensheimy

Pavel Štefánek

Obr. 5. První strana Památní knihy – podpis dr. Lubora Niederleho.

ČSL. STÁTNÍ ARCHAEOLOGICKÝ ÚSTAV
 Č. j. 452 Došlo dne 11. III. 1936
 Počet příloh

Došlá (Pauzová)
 museum 452/36

Zpráva o ohledací komisi

v okrese pardubickém dne 31. července o 4. srpna.

R

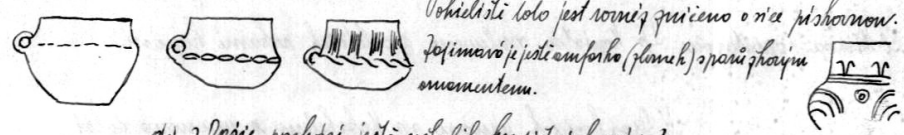
Conímaj musejni spolku v Pardubickém županě, aby o místě
 výhonu rozhodl St. A. Ú. navrhl řed. ústavu ed. Buchtele spolupráci s ohledací
 komisí pro nepřítelství náležištěch na Pardubickém.

Vzrostla nepolepna byto prohlášenímto prehistorické nálezů leusea
 paleoprůmytu nové uspořádání a vzpolně stříhy v Došicích a Plátenicích.

P. Liebich ochotně uhozel místní stříhy v Došicích.

- 1.) Kolutorů keramika jest zastoupena neholičstříhy ornamentovanými
 z nejbližšího okolí.
- 2.) Franského hospodářského pohřebiště ne jest zachováno kus nádobí popřímo
 typu keltického (typu s ústom). Pohřebiště je již zrušeno nově vytvořenou budovou hřbitvu.
- 3.) Protikeltického (před říční) pohřebiště plátenického jest uchováno
 několik nádobek, hroby s uchem nauchoj, hroby s pájímorých forem keramických.

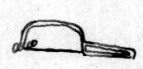
Pohřebiště toto jest rovněž zrušeno o ně přibornou.
 Pájímorá je ještě amporka (plánek) s pájímorým
 ornamentem.



4.) z Došic pocházejí ještě neholič keramických nádob.

5.) z Křetic pocházejí polichovič bronz. pehlice.

6.) z Drahošovic, zcihelny Hruzálový 2 malí říční stříhání esovité zdobené
 keramické, stroučnické b. pehlice



7.) z Plátenic, mlentoluzického amporka bezucha.

8.) z Chotova, v lese, seherka s lotky a seherka s tuljů



9.) z Došic, keramické, keramické

10.) z Křetic, keramické, keramické

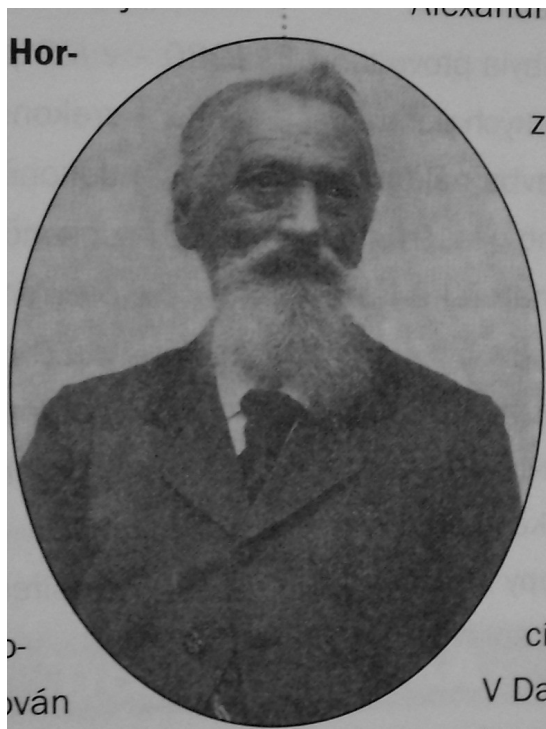
11.) z Došic, keramické, keramické



12.) z Křetic, keramické, keramické



Obr. 6. Zpráva o ohledací komisi v okrese pardubickém (1936).



Obr. 7. *Josef Horník.*



Obr. 8. *MUDr. Leopold Liebich.*

Doc. Dr. Bedřich Svoboda D. sc.
Archeologický ústav ČSAV
Letenská 4 - Praha 1

Dašice

Ředitelství

Archeologického ústavu ČSAV
v Praze.



Vac: museum v Dašicích a archeologické
nálezy v něm uložené

Podle rozvrhu a příkazu ředitelství AÚ ČSAV .
v Praze jsem měl zjistit stav a přírůstky archeo-
logických sbírek musea v Dašicích, okr. Pardubice.

Před návštěvou tohoto musea jsem si v Kabinete-
tu pro musejní a vlastivědnou práci v Praze vyžá-
dal informace o jeho stavu a dověděl jsem se,
že bývalé museum v Dašicích je proměněno v pa-
mětní síň místního významního rodáka Josefa Hybeše
a že sbírky byly odvezeny do muzea v Pardubicích.

Museum v Dašicích tedy už nesbírá archeologic-
ké nálezy .Sbírky jeho, uložené v pardubickém museu,
se uvolík zpracovat tamní odborný zaměstnanec, prom.
hist. L. Skružný, který slíbil, že podá zprávu do
AÚ ČSAV v Praze, jakmile k zpracování dojde.

V Praze 5. prosince 1962.

Bedřich Svoboda

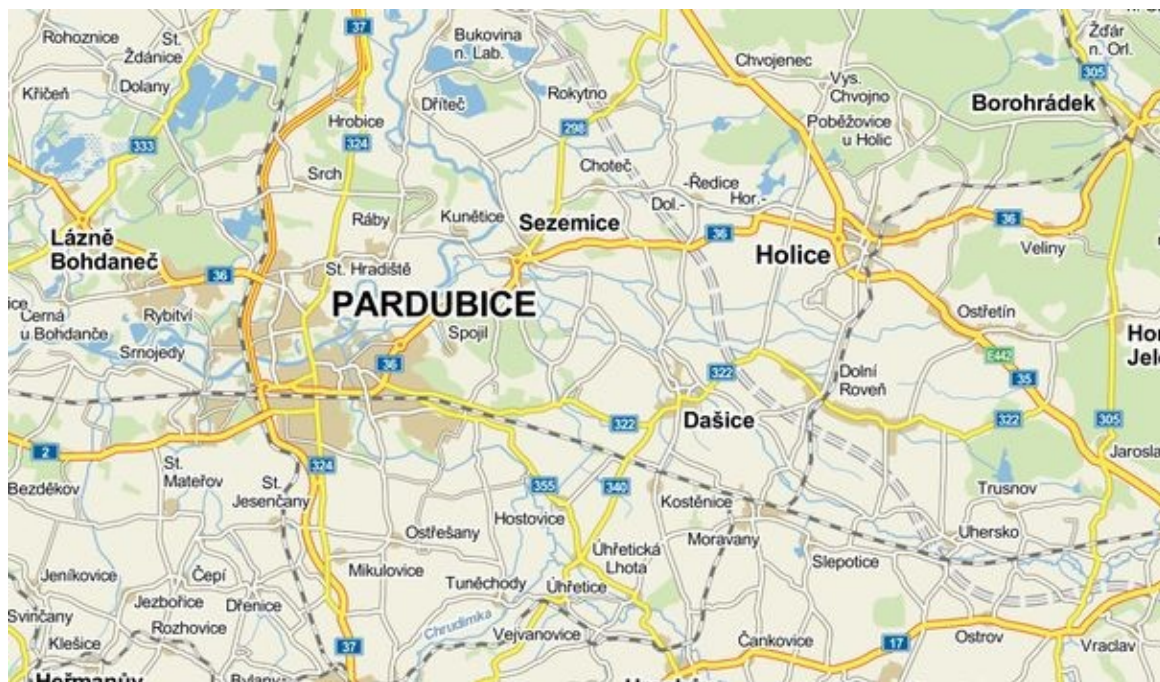
neúspěšná zpráva o zprávu.

7.1.63

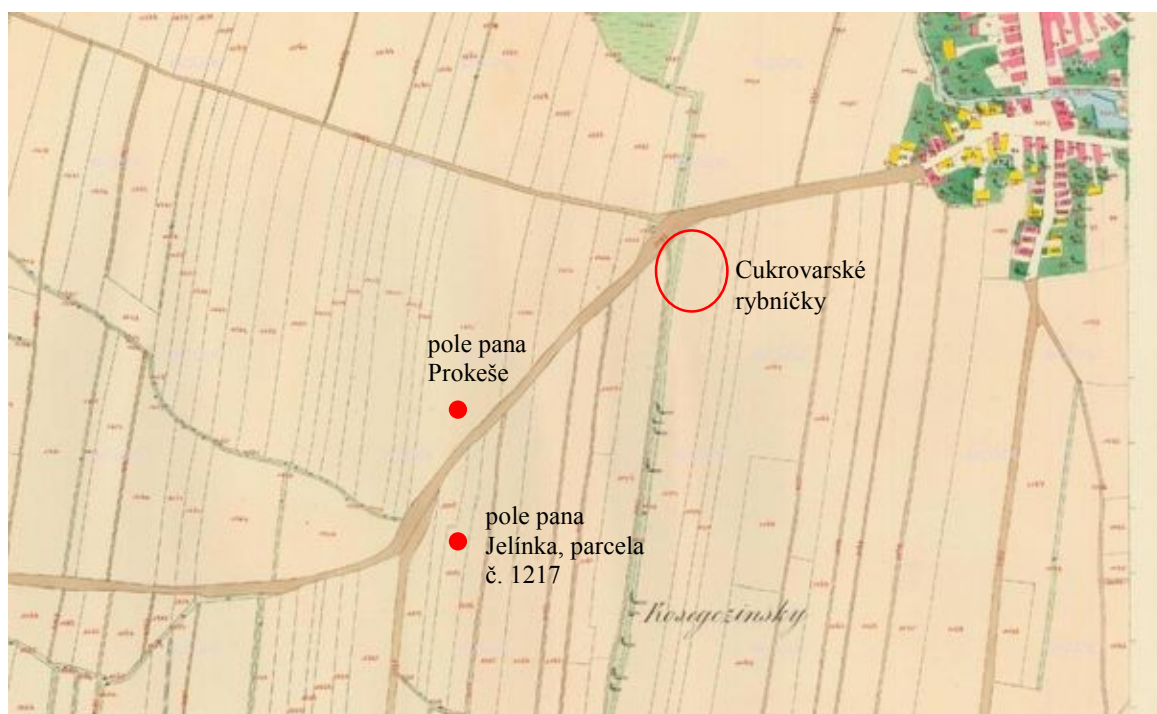
J. J. J.

Obr. 9. Zpráva ředitelství AÚ v Praze, rok 1962.

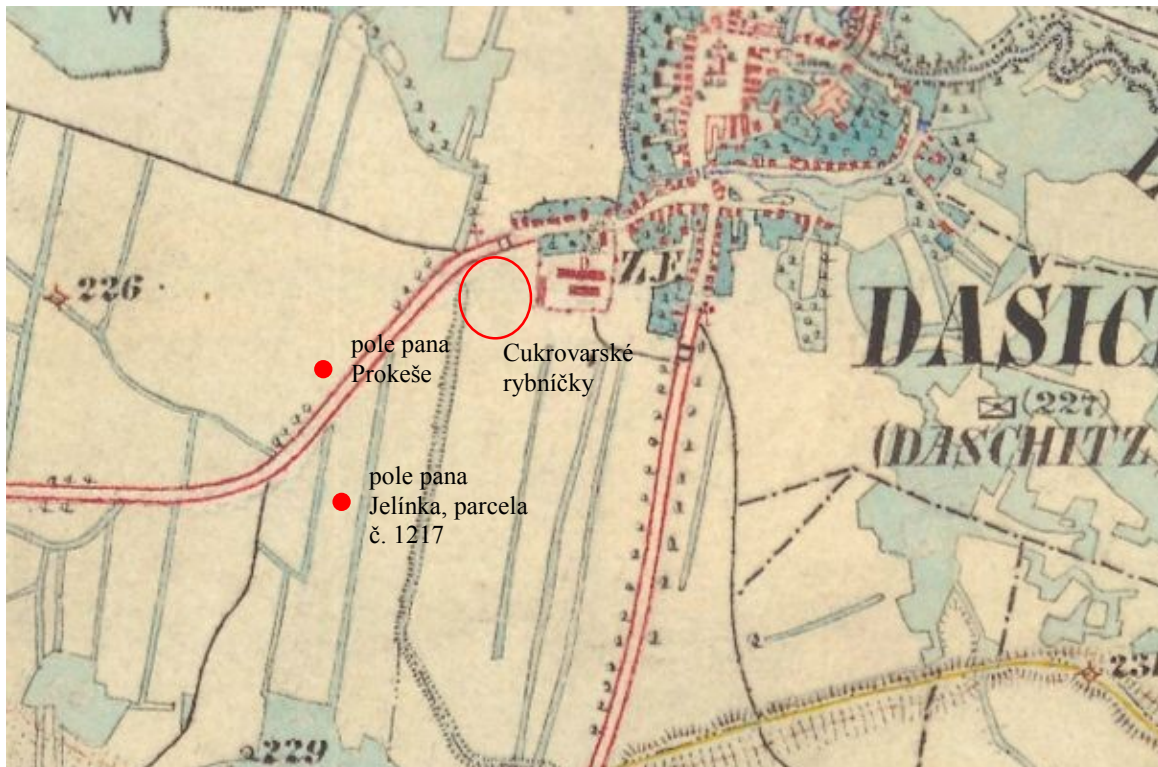
Mapy:



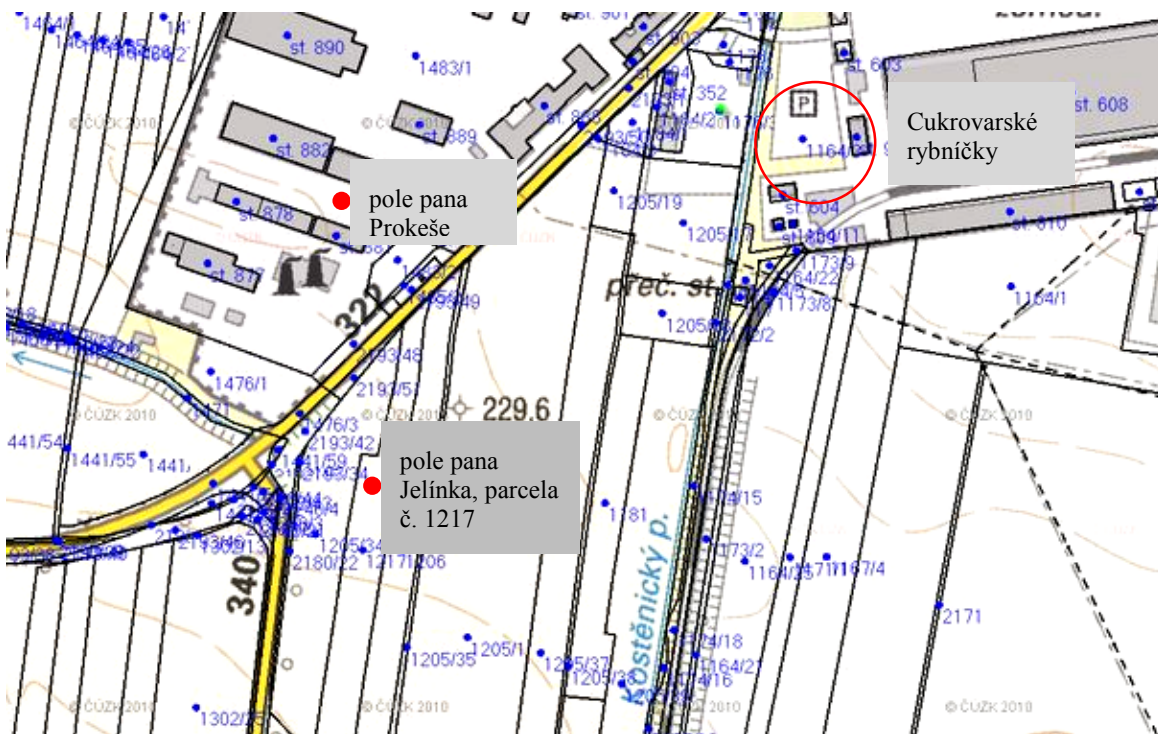
Obr. 10. Silniční mapa části Pardubicka, M 1:190 000.



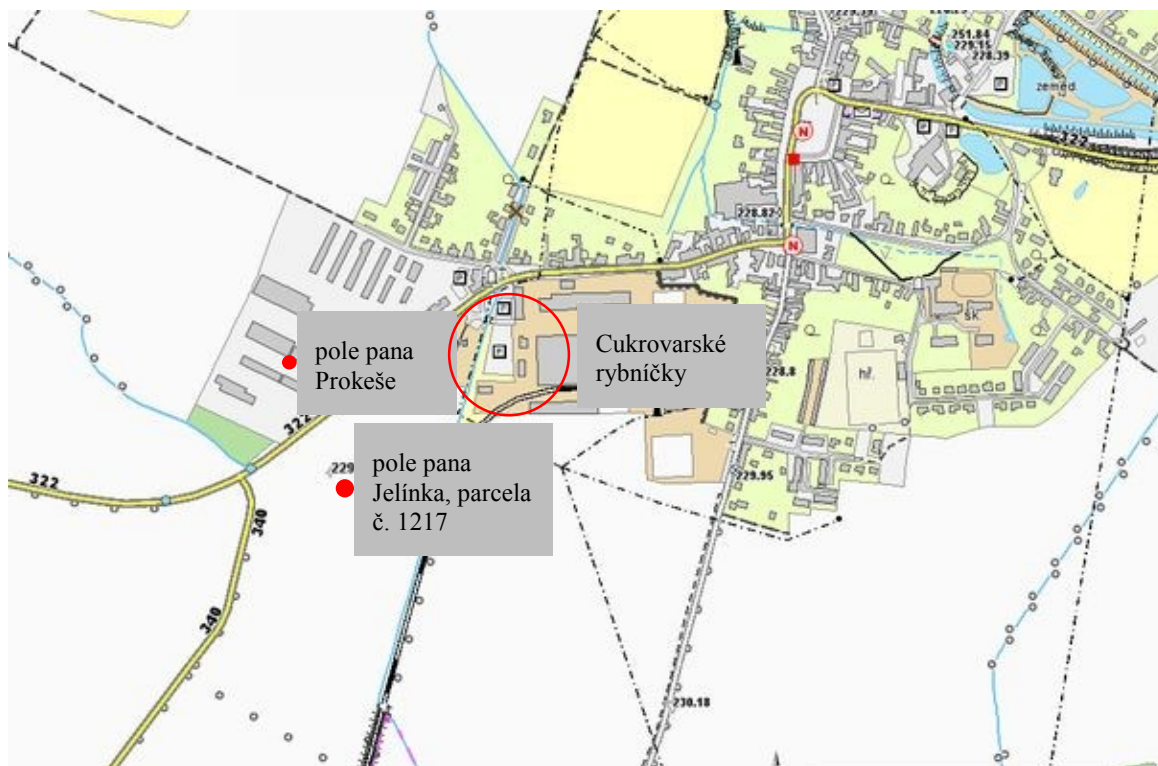
Obr. 11. Část Dašice na mapě stabilního katastru (r. 1839), M 1: 5 000.



Obr. 12. Dašice na mapě III. vojenského mapování (1870 – 1880), M 1: 25 000.



Obr. 13. Část Dašic na mapě katastru nemovitostí a katastrální mapě, M 1:3 386.



Obr. 14. Část Dašice na mapě katastru nemovitostí a katastrální mapě (JTSK), M 1: 5 000.

Fotografie:



Obr. 15. *Dašice – radnice.*



Obr. 16. *Dašice – radnice, pohled zepředu.*



Obr. 17. Dašice – Hostinec „Radnice“.



Obr. 18. Dašice – stará radnice.



Obr. 19. *Dašice – původní radnice.*

13. Katalog – archeologické nálezy ve sbírce muzea v Dašicích

Struktura katalogu

- rozdělení dle materiálu

- rozdělení dle lokality, kde nalezeno – A) LOKALITA:

- okolnosti nalezení – dle přírůstkové knihy - B) OKOLNOSTI:

- zařazení do kultury – C) KULTURA:

- D) NÁLEZY: očíslování nálezů (1 až X)

- popis střepu – z jaké části nádoby, povrch, barva, výzdoba, charakteristika materiálu (ostřiva), rozměry (v mm), obrázek – x:y (číslo tabulky:číslo obrázku)

- E) LITERATURA:

Vysvětlivky:

přír. č. – přírůstkové číslo

d. – délka

d₁ – prodloužená osa řapu k čepeli, u srpů

d₂ - vzdálenost od paty čepele k trnu, u srpů

š. – šířka

s. – síla

v. – výška

Broušená industrie – BI

přír. č.: 697/64

A) LOKALITA: neznámá – okolí Dašic (?)

B) OKOLNOSTI: převod z muzea Dašice (bez další specifikace)

C) KULTURA: Neolit

D) NÁLEZY:

1. sekerka s oblým profilem, hlazený povrch, se starými lomy, rozměry: d. 110 mm, š. 51 mm, s. 20 mm, materiál: amfibolit jemně páskovaný, zbřidličnatělý, jemnozrný, nazelenale tmavě šedý, tab.: 1:5

Pozn.: Není uvedeno ve Skružného soupisu.

2. polotovar sekerky, z jedné strany hlazený povrch, ostří tupé, rozměry: d. 50 mm, š. 60 mm, s. 20 mm, materiál: amfibolit/amfibolická rula, jemnozrný, nazelenale tmavě šedý, tab: 1:3

Pozn.: Není uvedeno ve Skružného soupisu.

3. kopytovitý klín tupého ostří, mírně zaoblený, hlazený povrch, nepravidelný oválný profil, část těla ulomena, rozměry: d. 140 mm, š. 41 mm, s. 22 mm, materiál: amfibolická rula velmi jemnozrná, nazelenale tmavě šedá, tab.: 2:1

Pozn.: Není uvedeno ve Skružného soupisu.

4. brousek, hlazený povrch, v dolní části uražen, rozměry:d. 115 mm, š. 58 mm, s. 32 mm, materiál: křemenec jemnozrný, světle šedý, tab.: 2:2

Pozn.: Není uvedeno ve Skružného soupisu.

5. sekerka s provrtem, tupé ostří, hlazený povrch, rozměry: d. 69 mm, š. 41 mm, Ø provrtu 18 mm, materiál: serpentinit (?), velmi jemnozrný, nazelenale hnědošedý, tab.: 1:2, foto 39

Pozn.: V Skružného soupisu popsáno jako: „Miniaturní kamenný mlat s otvorem pro topůrko, zaoblenou týlní částí a širokým mírně zaobleným ostřím.“

6. sekerka s provrtem, drsněný povrch, tupé poškozené ostří, z levé strany plochá, z pravé oblá, provrt blíže levé straně, rozměry: d. 92 mm, š. 40 mm, s. 48 mm, Ø provrtu 16 mm, materiál: granitoid střední až bazický, jemnozrný, nazelenale šedý, tab.: 1:6, foto 42

Pozn.: V Skružného soupisu popsáno jako: „Kamenná sekerka s otvorem pro topůrko s jednou stranou plochou a druhou mírně vyklenutou, se zaobleným týlem a poškozeným ostřím.“

B) OKOLNOSTI: převod z muzea Dašice (bez další specifikace)

C) KULTURA: Eneolit

D) NÁLEZY:

1. sekerka s provrtem, drsněný povrch, ulomené ostří, rozměry: d. 77 mm, š. 38 mm, s. 47 mm, Ø provrtu 12 mm, materiál: granitoid střední až bazický, drobnozrný, nazelenale tmavě šedý, tab.: 2:3, foto 43

Pozn.: V Skružného soupisu popsáno jako „Kamenná sekerka s otvorem pro topůrko s jednou stranou plochou a druhou mírně zaoblenou, se zaobleným týlem a uraženým ostřím“

2. sekerka s provrtem/lomený mlat, hlazený povrch, dole uštípnutá část, rozměry: d. 113 mm, š. 71 mm, s. 39 mm, Ø provrtu 2 mm, materiál: křemenec jemnozrný, hnědošedý, tab.: 1:1, foto 44

Pozn. 1: V Skružného soupisu popsání jako: „Kamenný tvar rombického tvaru s otvorem pro topůrko.“

Pozn. 2: Tento nástroj je vyobrazen v protokolu z AÚ¹, avšak zde je určen jako lomený mlat, který pochází z okolí Dašic.

E) LITERATURA: Deník – zápisky dr. L. Skružného – Sb Dašice (Skružného soupis předmětů ze zrušeného muzea v Dašicích) z let (?); PAVLŮ, I. (ed.) *Archeologie pravěkých Čech 3. Neolit*. Praha, 2007. ISBN 978-80-86124-71-1.; NEUSTUPNÝ, E. (ed.) *Archeologie pravěkých Čech 4. Eneolit*. Praha, 2008. ISBN 978-80-86124-77-3.; VENCL, S. Kamenné nástroje prvních zemědělců ve střední Evropě. In *Sborník Národního muzea v Praze, řada A – Historie*, sv. XIV, 1960, č. 1-2.; SKLENÁŘ, K. – HARTL, J. *Archeologický slovník. Kamenné artefakty (část 1.)*. Praha, 1989.; Zpráva o ohledací komisi v okrese pardubickém dne 31. července a 1. srpna 1936; Inventář městského muzea v Dašicích z r. 1894 (Jos. Horník daroval muzeu 3 sekerky)²; ŠURA, J. *Kameny z muzea v Dašicích*. Pardubice, 2013. (materiálové určení pro VČM).

¹Archiv AÚ AV ČR, Praha v. v. i. Zpráva o ohledací komisi v okrese pardubickém dne 31. července a 1. srpna 1936, č. 452/36.

²SOKA Pardubice, fond Městské muzeum Dašice (1888 – 1939), č. k. 1 - knihy.

Štípaná industrie – ŠI

přír. č.: 697/94

A) LOKALITA: neznámá

B) OKOLNOSTI: převod z muzea Dašice

C) KULTURA: eneolit

D) NÁLEZY:

1. sekerka, narušené ostří, světle hnědé barvy, rozměry: d. 123 mm, š. 66 mm, s. 31 mm, materiál: velmi jemnozrnný silicit, na lomu světle hnědý, slabě průsvitný, s lasturnatým lomem, tab.: 2:4, foto 40

Pozn.: V Skružného soupisu popsáno jako: „Pazourková sekera s hlazeným (na spodní straně a na jedné boční straně poškozeným) povrchem a se zaobleným částečně poškozeným ostřím.“

2. pazourková čepel/dýka, světle šedivo – béžové barvy, rozměry: d. 105 mm, š. 38 mm, s. 13 mm, materiál: eratický silicit, světle šedý, difúzně světleji skvrnitý, s lehce zprohýbaným lasturnatým lomem., tab.: 1:4, foto 41

Pozn. 1: V Skružného soupisu popsáno jako: „Čepelovité rydlo trojúhelníkovitého průřezu se stranou hrubou retuší jedné strany a se zřetelným bulbem na spodní straně nástroje. Materiál: šedobílý pazourek se šedými a šedohnědými skvrnami.“

Pozn. 2: V protokolu z AÚ je pazourková čepel označena jako pazourkový nůž. Zřejmě se jedná o tentýž nástroj.

E) LITERATURA: Deník – zápisky Dr. Skružného³; VENCL, S., *Kamenné nástroje*.⁴; SKLENÁŘ, K. – HARTL, J., *Archeologický slovník*.⁵; PLEINER, R. a kol. *Pravěké dějiny Čech*. Praha, 1978.; ŠURA, J., *Kameny z muzea v Dašicích*.⁶

³ viz výše

⁴ viz výše

⁵ viz výše

⁶ viz výše

Speciální kamenná industrie

přír. č.: 699/64

A) LOKALITA: Dašice (?)

B) OKOLNOSTI: převod z muzea Dašice

C) KULTURA: doba římská 1. – 4. stol./ středověk (?)

D) NÁLEZY:

1. žernov – oválného tvaru, obdélníkového provrtu se zaoblenými rohy, rozměry: Ø 440 mm, v. 40 – 60 mm, velikost provrtu 108 x 80 mm, materiál: křemenec, tab.: 16:3, foto 48 a), b)

Pozn. 1.: Není uvedeno v Skružného soupisu.

Pozn. 2.: Tento žernov, resp. běhoun popsán v rukopisu rigorózní práce Věry Škvrnové. Tvar běhounu určen jako: „dutovypuklý, zaoblený“, datován do 1. – 4. stol. a petrograficky určen jako křemenec.

E) LITERATURA: ŠKVRNOVÁ, V. *Pravěké žernovy východních Čech*. Univerzita J. E. Purkyně Brno, 1979.; HALAMA, J. – ZEMAN, T. Nálezy žernovů z kontextů doby římské v Čechách a na Moravě. In Karwowski, M. – Droberjar, E. (eds.). *Archeologia Barbarzyńców 2008: powiązania i kontakty w świecie barbarzyńskim*. Collectio Archaeologica Resoviensis XIII. Rzeszow, 2009.

Keramika - nádoby

A) LOKALITA: Dašice - pohřebiště

B) OKOLNOSTI: převod z muzea Dašice

C) KULTURA: PP - Slezskoplatěnická kultura

D) NÁLEZY:

1. Inv. č. (VČM v Pardubicích): A3870 – bezuchá amforovitá nádoba, ven vytažený okraj, povrch hlazený a tuhovaný, zdoben na podhrdlí vpichy s jemnými svislými rýsovanými liniemi, rozměry: v. 103 mm, Ø dna 55 mm, Ø okraje 98 mm, Ø podhrdlí 119 mm, Ø výdutě 155 mm, síla stěny 7 mm, tab.: 4:1, foto 11

Pozn.: V Skružného soupisu popsáno jako: „Bezuché osudí s ven vyhrnutým okrajem s mírně vydutým kónickým hrdlem zdobeným třemi skupinami tří dvojic vypíchaných svislých čar, vyplněných jemnými hřebenovými čárkami. Přejechod mezi hrdlem a vyklenutou baňatostí je zvýrazněn vodorovnou čarou. Rovné dno je nasazeno plynule. Materiál: jemná hlína vypálená dočerna, na spodní polovině jsou velké žlutohnědé skvrny, dno je černé.“

2. Inv. č. (VČM v Pardubicích): A3860 – květináč se dvěma horizontálními uchy, povrch lehce popraskaný, okrově – hnědé barvy, bez výzdoby, v ostřivu písek, rozměry: v. 83 mm, Ø dna 59 mm, Ø okraje 96 mm, Ø výdutě 103 mm, Ø pod uchy 102 mm, síla stěny 6 mm, síla ucha 8 mm, š. ucha u stěny 22 mm, tab.: 5:3, foto 6

Pozn.: V Skružného soupisu popsáno jako: „dvouuchý ovoidní květináč žlutohnědé barvy s šedými skvrnami v horní polovině. Asi 1 cm pod okrajem vystupují ouška s vertikálními otvory...“

3. Inv. č. (VČM v Pardubicích): A3868 – džbánec s ulomeným ouškem, tvar nepravidelný, na jedné straně stržený okraj, ven vytažený okraj, dno prohnuté dovnitř, povrch hlazený a tuhovaný, výduť zdobena tordováním, naproti oušku výduť zdobena rytým šrafovaným trojúhelníkem, rozměry: v. 48 mm, Ø dna 24 mm, Ø okraje 45 mm, Ø podhrdlí 47 mm, Ø výdutě 73 mm, síla stěny 4 mm, tab.: 3:6, foto 9

Pozn.: V Skružného soupisu popsáno jako: „Džbánec s tordovanou výdutí a ven vyhrnutým okrajem. Ouško (snad tordované?) ústilo na okraji a nad výdutí. Na horní polovině, nepřesně proti uchu rytá trojúhelníková výzdoba (úhly vyplněny vždy pěti čárkami). Malé dno je silně prohnuté dovnitř. Mat.: Jemná došeda vypálená hlína, povrch tuhovaný.“

4. Inv. č. (VČM v Pardubicích): A3869 – malá bezuchá amfora, tvar nepravidelný, neponičená, ven vytažený okraj, povrch hladký, okrové barvy s tmavě šedými skvrnami, bez výzdoby, jako ostřívo použit písek, rozměry: v. 53 mm, Ø dna 20 mm, Ø okraje 30 mm, Ø podhrdlí 26 mm, Ø výdutě 59 mm, síla stěny 4 mm, tab.: 3:7, foto 10

Pozn.: V Skružného soupisu popsáno jako: „Bezuché osudíčko esovitého profilu s rovným silně ven vytaženým okrajem. Malé výrazné hrdlo přechází plynule do vyklenutosti. Horní polovina těla je mírně prohnutá dovnitř, dolní půlka ven. Malé nevýrazně oddělené dno je prohnuto dovnitř. Materiál: Hrubší písčité hlína vypálená dočerna, velmi tvrdá. Hnědošedá povrchová vrstvička na většině povrchu setřena, zejména na spodní polovině.“

5. Inv.č. (VČM v Pardubicích): A3867 – velký koflík s velkým páskovým uchem, které vychází z výdutě nad okraj nádoby, rekonstruovaný - lepený, odsazené hrdlo, dno lehce prohnuté dovnitř, povrch hladký, šedé barvy, bez výzdoby, rozměry: v. 90 mm, Ø dna 54 mm, Ø okraje 104 mm, Ø výdutě 123 mm, síla stěny 5 mm, síla ucha 9 mm, š. ucha 21 mm, tab.: 3:8, foto 8

Pozn.: V Skružného soupisu popsáno jako: „Velký koflík s nepatrně ven vyhrnutým okrajem a vysokým, mírně prohnutým hrdlem. Velké páskové ucho je nasazeno na okraji a na výduti. Ostrá výduť je oddělena od hrdla širokou vodorovnou linkou. Nepravidelné dno je prohnuto dovnitř. Mat.: Jemná měkká hlína vypálená došeda. Vně i uvnitř tmavošedá, na spodní polovině je velký žlutošedý flek. Špatně slepená.“

6. Inv. č. (VČM v Pardubicích): A3859 – květináč, nepravidelný tvar, křivé dno, rekonstruovaný - doplněný, mírně vtažený okraj, povrch drsný, světle hnědé/žluté barvy, zdobený čtyřmi lehce olámanými výčnělky, rozměry: v. 132 mm (jedna strana) a 143 mm (druhá strana), Ø dna 78 mm, Ø okraje 125 mm, síla stěny 7 mm, v. výčnělku 23 mm, š. výčnělku 13 mm, v. umístění výčnělku od kraje 18 mm, tab.: 3:1, foto 5

Pozn. 1: V Skružného soupisu popsáno jako: „Silnostěnný hrubý květináč se čtyřmi výčnělky zakončenými ploškou, které začínají 1,5 – 2 cm pod okrajem. Dno je šikmé, takže celá nádoba stojí nakřívo. Materiál: hrubá pórovitá hlína vypálená do černa, na povrchu tenká vrstva žlutého jílu.“

Pozn. 2: V nádobě se nacházel původní štítek z Dašic – „popelnice rázu slezského, 5. – 8. st. př. n. l., Dašické pohřebiště, K. Holub“

Pozn. 3: Popsáno a nakresleno dr. Vokolkem: „Květináč se 4 vodorovnými pupky hrubého okrového povrchu.“ Východočeská halštatská pohřebiště. ⁷

7. Inv. č. (VČM v Pardubicích): A3864 - dvouuchá amfora s poškozeným hrdlem (kus vrchní vrstvy), nerovné dno, povrch hrubý, okrovo – šedivé barvy, bez výzdoby, rozměry: v. 125 mm, Ø dna 55 mm, Ø okraje 72 mm (o ucha k uchu) a 80 mm (druhý rozměr), Ø výdutě 101 mm, v. hrdla 29 mm (na jedné straně) a 31 mm (na druhé straně), síla stěny 5 mm, v. ucha 22 mm, š. ucha 8 mm, síla ucha 6 mm, tab.: 6:6, foto 7

Pozn.: V Skružného soupisu popsáno jako: „Dvouuché osudí s mírně kónicky se zužujícím hrdlem. Zúžení je více patrné na jedné straně u šedočerného ucha, u něhož je povrch hrdla silně narušen. Ouška jsou nasazená na rozhraní hrdla a břicha. Ostře odsazené dno je mírně vypouklé, což zvyšuje vratkost nesymetrické nádoby. Materiál: jemným pískem promísená hlína dobře vypálená do cihlově červené barvy. Téměř polovinu nádoby pokrývá na vnější straně šedočerná skvrna.“

8. bez inv. č. – miska se zataženým okrajem, rekonstruovaná – lepená, doplněná, povrch drsný, šedé barvy, bez výzdoby, rozměry: v. 73 mm, Ø dna 55 mm, Ø okraje 130 mm, síla stěny 9 mm, tab.: 8:4, foto 33

Pozn.: Není uvedeno ve Skružného soupisu.

9. bez inv. č. – miska s odsazeným okrajem, rekonstruovaná – lepená, doplněná, povrch hrubší, tmavě šedé barvy, bez výzdoby, rozměry: v. 35 mm, Ø dna 40 mm, Ø okraje 126 mm, Ø pod okrajem 112 mm, síla stěny 4 mm, tab.: 6:4, foto 36

Pozn.: Není uvedeno ve Skružného soupisu.

10. bez inv. č. - amforovitá nádoba, silně olámané hrdlo, rekonstruovaná – lepená, doplněná, povrch hlazený, černé barvy, bez výzdoby, rozměry: v. 85 mm, Ø dna 57 mm, Ø okraje 80 mm, Ø výdutě 126 mm, síla stěny 7 mm, tab.: 3:4, foto 22

Pozn.: Není uvedeno ve Skružného soupisu.

11. bez inv. č. – okřínek, nepravidelný tvar, nepoškozený, povrch hrubší, žluto – okrové barvy, bez výzdoby, rozměry: v. 68 mm, Ø dna 46 mm, Ø okraje 98 mm, Ø výdutě 113 mm, síla stěny 4 mm, tab.: 6:2, foto 37

⁷ VOKOLEK, V. *Východočeská halštatská pohřebiště*. Pardubice, 1999. ISBN 80-86046-38-9

Pozn.: Není uvedeno ve Skružného soupisu.

12. bez inv. č. – kónická miska s mírně zataženým okrajem, nepravidelný tvar, olámaný okraj, rekonstruovaná – doplněná, povrch hrubší, světle šedé až okrové barvy, nezdobená, rozměry: v. 70 mm, Ø dna 46 mm, Ø okraje 104 mm, síla stěny 6 mm, tab.: 3:5, foto 35

Pozn.: Není uvedeno ve Skružného soupisu.

13. bez inv. č. – fragment nádoby – původně amforovitá nádoba, povrch hladký, tuhovaný, náznak výzdoby – ryté linie, rozměry: v. 86 mm (max. dochovaná výška), Ø dna 44 mm, Ø okraje 70 mm, Ø výdutě 116 mm, síla stěny 5 mm, tab.: 8:2

Pozn.: Není uvedeno ve Skružného soupisu.

14. bez inv. č. – koflík s uchem vystupujícím nad okraj nádoby, rekonstruovaný – lepený, lehce olámaný okraj, lehce ven vytažený okraj, dno prohnuté dovnitř, povrch leštěný, tuhovaný, zdobeno na plecích šikmým rýhováním, nad ním 2 ryté linie, pod ním jedna, rozměry: v. 65 mm, Ø dna 26 mm, Ø okraje 76 mm, Ø výdutě 97 mm, síla stěny 4 mm, v. ucha 42 mm, š. ucha 13 mm, síla ucha 7 mm, tab.: 6:5, foto 27

Pozn.: V Skružného soupisu popsáno jako: „Eliptický koflík s okrajem ven vyhrnutým a s uchem nad okraj. Nad lomem jsou dvě vodorovné rýhy, pod ním jedna, malinké dno je prohnuté dovnitř. Mat.: jemná hlína promísená drobounkým pískem dotvrda vypálená, černé barvy. Povrch leštěný.“

15. bez inv. č. – koflík s ulomeným ouškem (původně vystupující nad okraj), rekonstruovaný – lepený, doplněný, malé dno prohnuté dovnitř, povrch leštěný, tuhovaný, zdobeno na hrdle šrafovanými trojúhelníky, rozměry: v. 58 mm, Ø dna 16 mm, Ø okraje 88 mm, síla stěny 5 mm, tab.: 6:3, foto 28

Pozn.: Není uvedeno ve Skružného soupisu.

16. bez inv. č. – koflík, ucho vychází z okraje nádoby, rekonstruovaný – lepený, povrch hladký, béžové barvy, bez výzdoby, rozměry: v. 65 mm, Ø dna 32 mm, Ø okraje 90 mm, Ø výdutě 80 mm, síla stěny 4 mm, v. ucha 34 mm, š. ucha 15 mm, síla ucha 5 mm, tab.: 8:3, foto 32

Pozn.: Není uvedeno ve Skružného soupisu.

17. bez inv. č. – terčovitá poklička, povrch lehce popraskaný, poškozen kořínky?, světle šedé barvy s tmavě šedým flekem, rozměry: Ø 142 mm, síla 8 mm, tab.: 6:1, foto 2

Pozn.: Není uvedeno ve Skružného soupisu.

18. bez inv. č. – květináč, nepravidelný tvar, rekonstruovaný – lepený, olámaný okraj, uražené dno – stojí nakřivo, povrch hrubší, světle šedé barvy, zdobeno pod okrajem pěti pupky/výčnělky, rozměry: v. 78 mm (jedna strana) a 90 mm (druhá strana), Ø „dna“ 67 mm, Ø okraje 95 mm, síla stěny 7 mm, umístění pupku od okraje 13 mm, v. pupku 15 mm, š. pupku 17 mm, tab.: 9:2, foto 23

Pozn.: Není uvedeno ve Skružného soupisu.

19. bez inv. č. – květináč s uraženým uchem, které vycházelo nad okraj, rekonstruovaný lepený, doplněný, uražené dno, povrch drsnější, světle hnědé až okrové barvy, zdobeno pod okrajem po obvodu pěti pupky, rozměry: v. 85 mm, Ø „dna“ 45 mm, Ø okraje 90 mm (na jedné straně) a 103 mm (na druhé straně), síla stěny 6 mm, tab.: 4:2

Pozn.: Není uvedeno ve Skružného soupisu.

20. bez inv. č. – květináč s mírně zataženým okrajem, rekonstruovaný – doplněný (asi třetina), povrch hrubší, hnědo – šedé barvy, zdobeno po obvodu zřejmě čtyřmi vodorovnými pupky (nyní jen dva – doplněná část), v ostřivu písek a malé kamínky, rozměry: v. 97 mm, Ø dna 61 mm, Ø okraje 85 mm, Ø výdutě 102 mm, síla stěny 6 mm, umístění pupku 23 mm od okraje, tab.: 5:4, foto 16

Pozn.: Není uvedeno ve Skružného soupisu.

21. bez inv. č. – amforovitá nádoba s ven vytaženým okrajem, rekonstruovaná – lepená, doplněná, povrch hrubší, světle hnědé/béžové barvy vně a šedé barvy uvnitř, zdobeno na výduti malovanými trojúhelníky (černé, barva se postupně místy vytrácí), rozměry: v. 165 mm, Ø dna 100 mm, Ø okraje 126 mm, Ø výdutě 223 mm, síla stěny 7 mm, tab.: 4:5, foto 15

Pozn.: Není uvedeno ve Skružného soupisu.

22. bez inv. č. – květináč s odsazeným hrdlem, dvě horizontální ouška – jedno uražené, povrch hrubší, okrovo – světle šedé barvy, na povrchu otisky trávy?, bez výzdoby, rozměry: v. 90 mm, Ø dna 45 mm, Ø okraje 96 mm, síla stěny 6 mm, v. ouška 11 mm, š. ouška 32 mm (u stěny), síla ouška 7 mm, tab.: 4:3, foto 26

Pozn.: Není uvedeno ve Skružného soupisu.

23. bez inv. č. – okřín – fragment nádoby – rekonstruovaný – lepený, doplněný, povrch hrubší, okrové barvy vně a šedo – černé uvnitř, bez výzdoby, rozměry: v. 175 mm, Ø dna 128 mm, Ø okraje 250 mm, síla stěny 6 mm, tab.: 15:4, foto 38

Pozn.: Není uvedeno ve Skružného soupisu.

C) KULTURA: Raný středověk – starší a střední doba hradištní

D) NÁLEZY:

1. Inv. č. (VČM v Pardubicích): A3856 – hrnec s ven vytaženým okrajem, lepené dno, povrch hrubší, světlehnědé až světle šedé barvy, zdobený pod hrdlem šikmými rytými liniemi, pod nimi nevýrazná vlnice, která se ztrácí, v ostřivu příměs písku a kamínků, rozměry: v. 75 mm, Ø dna 70 mm, Ø okraje 96 mm, Ø podhrdlí 93 mm, síla stěny 6 mm, tab.: 7:2, foto 3

Pozn.: V Skružného soupisu určen jako středohradištní a popsán jako: „Soudkovitý v ruce formovaný hrnek s nálevkovitě vyhrnutým zaobleným okrajem a nevýrazným hrdlem přecházejícím v tělo nádoby zdobené vpichy pětizubého hřebene (sklon vpichu zleva doprava) a nevýraznou pětinasobnou vlnicí. Materiál: černohnědá hlína obsahující zrnka písku i kamínky, na povrchu do šedohněda vypálena.“

C) KULTURA: Raný středověk – mladší doba hradištní (11. a 12. století)

D) NÁLEZY:

1. Inv. č. (VČM v Pardubicích): A3884 – hrncovitá nádoba dotáčená na kruhu, ven vytažený olámaný okraj, rekonstruovaná, na výdutí zdobeno šroubovicí, v ostřivu příměs písku, rozměry: v. 140 mm, Ø okraje 130 mm, Ø výdutě 170 mm, síla stěny 8 mm. tab.: 7:5, foto 13

Pozn.: V Skružného soupisu popsáno jako: „Hrncovitá nádoba s téměř vodorovně vyhrnutým válcovitě seříznutým okrajem, výrazným hrdlem a kónickým tělem zdobeným v horní třetině 10 ti obvodovými rýhami. Materiál: černošedá písčitá hlína na povrchu vypálena do okrově žlutého odstínu se šedými skvrnami.“

2. Inv. č. (VČM v Pardubicích): A3857 – lahev točená na kruhu, olámané hrdlo, povrch hrubší, žluté barvy s tmavě šedými skvrnami, zdobeno na plecích – po obvodu v jedné linii vrypy, v ostřivu příměs písku, rozměry: v. 110 mm, Ø dna 59 mm, Ø okraje 46 mm, Ø podhrdlí 39 mm, Ø výdutě 87 mm, síla stěny 7 mm, tab.: 7:4, foto 4

Pozn.: V Skružného soupisu popsáno jako: „ Lahev s mírně vyhrnutým na vnitřní straně prožlábnutým a na vnější straně válcovitě seříznutým okrajem, nízkým, třemi výčnělky

členěným hrdlem a soudkovitým tělem zdobeným na pleci výčnělkem, pod nímž je řada vpichů skloněných zleva doprava. Materiál: černošedá hlína s drobnými zrnky písku na povrchu překrytá vrstvičkou okrově žluté barvy.“

3. Inv. č. (VČM v Pardubicích): A3883 – bezuchý soudkovitý hrnec točený na kruhu, rekonstruovaný – lepený a doplněný, ven vytažený okraj, povrch hrubší, světle šedé barvy, zdobeno na těle jednoduchou a pod ní dvojnásobnou vlnicí mezi vodorovnými rytými liniemi (nahore jedna, pod vlnicemi dvě), v ostřivu příměs slídy, rozměry: v. 120 mm, Ø dna 74 mm, Ø okraje 128 mm, Ø podhrdlí 117mm, Ø výdutě 127 mm, síla stěny 6 mm, tab.: 7:1, foto 12

Pozn.: V Skružného soupisu popsáno jako: „Soudkovitý hrnec s nálevkovitě rozšířeným na vnitřní straně prozlábnutým a na vnější straně válcovitě seříznutým okrajem. Kraj nádoby přechází v soudkovité tělo, zdobené v horních dvou pětinach 3 mm širokým dekorem: obvodovou rýhou, třemi jednoduchými vlnicemi a dvojicí obvodových rýh. Nádoba je točená na kruhu, na některých místech patrný otisky - nelze přečíst – linií. Materiál: hněda až hnědočerná hlína obsahující zrnka písku, kamínky a slídu, povrch na vnější straně vybělen do světle hnědého odstínu.“

C) KULTURA: Vrcholný středověk (od pol. 13. století)

D) NÁLEZY:

1. bez, inv. č. – hrnek/džbáněk bombovitého tvaru na nožce, ulomené ucho, olámaný okraj, hrdlo, rekonstruovaný – doplněný, povrch hrubší, šedivo – okrové barvy, zdoben vlnicemi (malované, částečně setřené), rozměry: v. 85 mm, Ø dna 65 mm, Ø okraje 70 mm, síla stěny 4 mm, v. nožky 7 mm, Ø nožky 64 mm, tab.: 7:3, foto 24

Pozn.: Není uvedeno ve Skružného soupisu.

E) LITERATURA: dle zápisů dr. Skružného⁸, VOKOLEK, V. *Východočeská halštatská pohřebiště*. Pardubice, 1999. ISBN 80-86046-38-9., VOKOLEK, V. *Pohřebiště lidu popelnicových polí v Ostroměři*. Hradec Králové, 1999. 80-85031-30-2., FROLÍK, J. – SIGL, J. *Chrudimsko v raném středověku. Vývoj osídlení a jeho projevy*. Hradec Králové, 1995.

⁸ viz výše

A) LOKALITA: neznámá – Dašice (?), Lány u Dašic (?) či Platěnice (?)

B) OKOLNOSTI: převod z muzea Dašice

C) KULTURA: PP - Slezskoplatěnická kultura

D) NÁLEZY:

1. bez inv. č. – džbánec s ven vytaženým okrajem, ulomené ouško (umístěno na výduti), olámaný okraj, dno prohnuté dovnitř, povrch leštěný, tuhovaný, uvnitř cihlově červené barvy, zdoben od okraje k výduti rastrovanými páskami (celkem po obvodu šest) a na těle žlábký, rozměry: v. 68 mm, Ø dna 20 mm, Ø okraje 80 mm, Ø podhrdlí 71 mm, Ø výdutě 105 mm, síla stěny 5 mm, tab.: 4:4, foto 30

Pozn. 1: Není uvedeno ve Skružného soupisu.

Pozn. 2: Nakresleno dr. Vokolkem ve Východočeská halštatská pohřebiště. ⁹

2. bez inv. č. – koflík, lehce olámaný okraj, dno lehce prohnuté dovnitř, povrch hrubější, světle hnědé barvy, uvnitř šedivé barvy, bez výzdoby, rozměry: v. 50 mm, Ø dna 30 mm, Ø okraje 85 mm, síla stěny 4 – 5 mm, š. ucha 16 mm, síla ucha 6 mm, tab.: 3:3, foto 29

Pozn. 1: Není uvedeno ve Skružného soupisu.

Pozn. 2: Nakresleno dr. Vokolkem ve Východočeská halštatská pohřebiště. ¹⁰

3. bez inv. č. - kónická miska s rovným okrajem, rekonstruovaná – lepená, doplněná, povrch hladký, světle šedé barvy, bez výzdoby, rozměry: v. 55 mm, Ø dna 40 mm, Ø okraje 88 mm, síla stěny 6 mm, tab.: 3:2

Pozn. 1: Není uvedeno ve Skružného soupisu.

Pozn. 2: Nakresleno dr. Vokolkem ve Východočeská halštatská pohřebiště. ¹¹

4. bez inv. č. – miska se zataženým okrajem rekonstruovaná – lepená, doplněná, povrch leštěný, tuhovaný, barvy světle až tmavě šedé vně a tmavě šedé až černé uvnitř, bez výzdoby, rozměry: v. 55 mm, Ø dna 64 mm, Ø okraje 126 mm, Ø výdutě 138 mm, síla stěny 6 mm, tab.: 9:1, foto 31

Pozn. 1: Není uvedeno ve Skružného soupisu.

Pozn. 2: Nakresleno dr. Vokolkem ve Východočeská halštatská pohřebiště. ¹²

⁹ viz výše

¹⁰ viz výše

¹¹ viz výše

5. bez inv. č. – baňatá hrncovitá nádoba s malým vertikálním páskovým ouškem (oušky), ven vytažený okraj, rekonstruovaná – lepená, doplněná (na doplněné straně zřejmě původně druhé ouško), povrch hladký, světle šedé barvy, zdobeno na plecích vodorovnými rytými liniemi, mezi nimi radélko, pod tím pravidelně po obvodu čtyři vtlačené dolíčky, ouško zdobeno dvěma rytými liniemi, rozměry: v. 87 mm, Ø dna 44 mm, Ø okraje 86 mm, Ø podhrdlí 84 mm, Ø výdutě 102 mm, síla stěny 5 mm, v. ouška 15 mm, š. ouška 15 mm, tab.: 5:2, foto 25

Pozn. 1: Není uvedeno ve Skružného soupisu.

Pozn. 2: Nakresleno dr. Vokolkem ve Východočeská halštatská pohřebiště. ¹³

6. bez inv. č. – mísa se zataženým okrajem, rekonstruovaná – lepená, doplněná, dno mírně prohnuté dovnitř, povrch hladký, tuhovaný, bez výzdoby, rozměry: v. 72 mm, Ø dna 56 mm, Ø okraje 170 mm, síla stěny 7 mm, tab.: 8:1, foto 34

Pozn. 1: Není uvedeno ve Skružného soupisu.

Pozn. 2: Nakresleno dr. Vokolkem ve Východočeská halštatská pohřebiště. ¹⁴

7. bez inv. č. – květináč, ulomené ouško, rekonstruovaný – lepený, doplněný, velmi špatný stav, nepravidelný tvar, povrch drsněný, okrové barvy vně a uvnitř až šedé barvy, bez výzdoby, rozměry: v. 120 mm, Ø dna 78 mm, Ø okraje 120 mm, síla stěny 6 – 8 mm, tab.: 5:5, foto 18

Pozn. 1: Není uvedeno ve Skružného soupisu.

Pozn. 2: Nakresleno dr. Vokolkem ve Východočeská halštatská pohřebiště. ¹⁵

8. bez inv. č. – amforovitá zásobnice s ven vytaženým okrajem, restaurovaná – lepená, doplněná, povrch hrubší, černé barvy vně a světle hnědé barvy uvnitř, zdobeno pod výdutí po obvodu vodorovnými pupky (4? – 2 vylomené), rozměry: v. 300 mm, Ø dna 95 mm, Ø okraje 185 mm, Ø podhrdlí 175 mm, Ø výdutě 336 mm, síla stěny 10 mm, umístění pupku 110 mm (ode dna), v. pupku 25 mm, š. pupku 38 mm, tab.: 9:5, foto 19

Pozn. 1: Není uvedeno ve Skružného soupisu.

Pozn. 2: Nakresleno dr. Vokolkem ve Východočeská halštatská pohřebiště ¹⁶, kresba převzata odsud.

¹² viz výše

¹³ viz výše

¹⁴ viz výše

¹⁵ viz výše

9. bez inv. č. – amforovitá nádoba s ven vytaženým okrajem, restaurovaná – lepená, doplněná, povrch hladký, tuhovaný, zdobeno na plecích šikmými rytými liniemi (po 4), nad nimi horizontální rytá čára, rozměry: v. 145 mm, Ø dna 64 mm, Ø okraje 144 mm, Ø výdutě 223 mm, síla stěny 6 – 7 mm, tab.: 5:1, foto 17

Pozn. 1: Není uvedeno ve Skružného soupisu.

Pozn. 2: Uvnitř nádoby se nacházel lísteček s nápisem „Dašice, starý sběr“.

Pozn. 3: Nakresleno dr. Vokolkem ve Východočeská halštatská pohřebiště. ¹⁷

E) LITERATURA: dle V. Vokolka ¹⁸

A) LOKALITA: Dašice – za kasárny

B) OKOLNOSTI: převod z muzea Dašice, nález při kopání kabelu v r. 1933, dar Fr. Kaspera

C) KULTURA: Raný středověk – mladší doba hradištní

D) NÁLEZY:

1. Inv. č. (VČM v Pardubicích): A3885 – bezuchý hrnec s ven vytaženým okrajem, olámaný okraj, povrch hrubší, okrovo – šedé barvy, zdobeno na výduti po obvodu vrypy v jedné linii (radélko), v ostřivu příměs písku, rozměry: v. 147 mm, Ø dna 80 mm, Ø okraje 162 mm, Ø výdutě 164 mm, síla stěny 9 mm, tab.: 7:6, foto 14

Pozn.: V Skružného soupisu popsáno jako: „Hrnec s vodorovně vyhrnutým okrajem, na vnější straně nálevkovitě a na vrcholu rovně seříznutým okrajem vysokým válcovitým hrdlem a vysokým tělem zdobeným pod hrdlem pásem vodorovných záseků. Materiál: Materiál: šedá až šedohnědá hlína místy vypálená do okrového odstínu.“

E) LITERATURA: dle zápisů dr. Skružného¹⁹, FROLÍK, J. – SIGL, J., Chrudimsko v raném středověku.²⁰

¹⁶ viz výše

¹⁷ viz výše

¹⁸ viz výše

¹⁹ viz výše

²⁰ viz výše

A) LOKALITA: Lány u Dašic

B) OKOLNOSTI: převod z muzea Dašice

C) KULTURA: PP - Slezskoplatěnická kultura

D) NÁLEZY:

1. bez inv. č. – drobná lahvovitá nádobka s ven vytaženým okrajem, povrch leštěný, černohnědé barvy, bez výzdoby, rozměry: v. 72 mm, Ø dna 30 mm, Ø okraje 41 mm, Ø výdutě 76 mm, síla stěny 4 mm, tab.: 9:4

Pozn. 1: Není uvedeno ve Skružného soupisu.

Pozn. 2: Nakresleno dr. Vokolkem ve Východočeská halštatská pohřebiště²¹, kresba převzata odsud.

E) LITERATURA: dle V. Vokolka²²

A) LOKALITA: Rovensko

B) OKOLNOSTI: převod z muzea Dašice

C) KULTURA: PP - Slezskoplatěnická kultura

D) NÁLEZY:

1. Inv. č. (VČM v Pardubicích): A3886 – květináček se zataženým okrajem, restaurovaný – lepený, doplněný, povrch hladký, světle hnědé/béžové barvy, zdobeno po obvodu vodorovnými pupky (4 – 3 malé, 1 větší a posazen výš – funkce držadla (?), olámaný), rozměry: v. 82 mm, Ø dna 46 mm, Ø okraje 90 mm, síla stěny 8 mm, tab.: 9:3, foto 1

Pozn.: V Skružného soupisu popsáno jako: „Silnostěnná ovoidní nádoba se třemi malými pupky položenými 1,5 – 2 cm pod okraj a s velkým jedním uraženým výčnělkem (snad zbytek ucha s vertikálním otvorem), vybíhajícím těsně pod okrajem. Materiál: hrubá, pískem promísená hlína vypálená do černa, na povrchu nestejněměrná vrstva žlutohnědého jílu.“

E) LITERATURA: dle zápisů dr. Skružného²³, dle V. Vokolka²⁴.

²¹ viz výše

²² viz výše

²³ viz výše

²⁴ viz výše

A) LOKALITA: neznámá – pravděpodobně Platěnice (?) nebo Lány u Dašic (?)

B) OKOLNOSTI: převod z muzea Dašice

C) KULTURA: Lužická

D) NÁLEZY:

1. bez inv. č. – mísa s olámaným okrajem, vylomené ucho, restaurovaná – doplněná, povrch hrubší, okrové barvy s šedými fleky vně a tmavě šedé barvy uvnitř, zdobené na těle rýhováním svíslými liniemi, mezi nimi rýhování vodorovné (různý počet, různý odstup), rozměry: v. 133 mm, Ø dna 106 mm, Ø okraje 180 mm, síla stěny 6 mm, tab.: 8:6, foto 20

Pozn.: Není uvedeno ve Skružného soupisu.

2. bez inv. č. – velké bezuché osudí – rovný okraj, uprostřed dna malý kulatý otvor, restaurované – doplněné, povrch hrubší, světle hnědé barvy s malými šedými skvrnami, v ostřivu písek a malé kamínky, bez výzdoby, rozměry: v. 240 mm, Ø dna 112 mm, Ø okraje 230 mm, Ø výdutě 300 mm, síla stěny 7 mm, tab.: 15:5, foto 21

Pozn. 1: Není uvedeno ve Skružného soupisu.

Pozn. 2: Nakresleno dr. Vokolkem v Pohřebišťě lužické kultury v Čechách.²⁵ Zde popsáno jako: „Velké bezuché osudí, hlazeného, špinavě okrového povrchu, s otvorem ve dně.“

E) LITERATURA: dle zápisů dr. Skružného²⁶, VOKOLEK, V. Pohřebišťě lužické kultury ve Východních Čechách I. *Fontes archaeologici Pragenses*, vol. 27. Pragae, 2003. ISBN 80-7036-143-3., JIRÁŇ, L. *Doba bronzová*, Pardubice: Univerzita Pardubice, Fakulta filozofická, 2012, s. 33 -35. ISBN 978-80-7395-550-2. (CD ROM).

A) LOKALITA: neznámá

B) OKOLNOSTI: převod z muzea Dašice

C) KULTURA: PP - Slezskoplatěnická

D) NÁLEZY:

1. bez inv. č. – fragment mističky – odsazený rovný okraj, rovné dno, povrch hladký, světle hnědé barvy, zdobené děrovanými výstupky, rozměry: v. 30 mm, Ø dna 35 mm, Ø okraje 56 mm, síla stěny 3 mm, tab.: 8:5

²⁵ viz literatura

²⁶ viz výše

Pozn.: Není uvedeno ve Skružného soupisu.

E) LITERATURA: dle V. Vokolka²⁷.

Keramika – střepy

bez přír. a inv. čísel

A) LOKALITA: neznámá

B) OKOLNOSTI: převod z muzea Dašice

C) KULTURA: PP - Slezskoplatěnická

D) NÁLEZY: krabice 1, sáček 1

1. okraj nádoby (amforovitá zásobnice?), vně tmavě šedé barvy bez výzdoby, vnitřní strana červené barvy, zdobena černě malovanou výzdobou, rozměry: v. 48 mm, š. 120 mm, s. 9 mm, tab.: 15:1

2. okraj nádoby, černý tuhovaný povrch, nezdobeno, rozměry: v. 28 mm, š. 51 mm, s. 6. mm, tab.: 14:3

3. střep okrovo – šedé barvy, povrch hladký, zdobeno černými svislými malovanými čarami, rozměry: v. 88 mm, š. 47 mm, s. 9 mm, tab.: 11:8

4. střep hladkého tuhovaného povrchu, rytá výzdoba - svislé ryté čáry, pod nimi rytý trojúhelník, rozměry: v. 75 mm, š. 66 mm, s. 8 mm, tab.: 10:4

5. okraj nádoby okrové barvy, hrubého povrchu, zdobeno tordováním, rozměry: v. 62 mm, š. 73 mm, s. 8 mm, tab.: 11:7

6. okraj nádoby, hrubý povrch, tmavě šedé barvy, bez výzdoby, rozměry: v. 29 mm, š. 45 mm, s. 7 mm, tab.: 14:6

7. ven vytažený okraj nádoby, povrch hladký, tuhovaný, rytá výzdoba – svislé linie, rozměry: v. 37 mm, š. 55 mm, s. 6 mm, tab.: 11:4

8. okraj nádoby, povrch hladký, světle šedé barvy, zdobeno na vnitřní straně rytými šikmými liniemi, rozměry: v. 51 mm, š. 56 mm, s. 6 mm, tab.: 10:2

²⁷ viz výše

- 9.** olámaný okraj nádoby (miska?) okrovo – tmavě šedé barvy, lepený, bez výzdoby, rozměry: v. 32 mm, š. 70 mm, s. 7 mm, tab.: 11:5
- 10.** okraj nádoby (koflík), povrch hladký, tuhovaný, zdobeno rytými svislými liniemi, rozměry: v. 39 mm, š. 34 mm, s. 6 mm, tab.: 14:2
- 11.** stěp hladkého tuhovaného povrchu, zdobeno rytými šikmými liniemi, vnitřní strana okrové barvy, rozměry: v. 43 mm, š. 47 mm, s. 7 mm, tab.: 11:2
- 12.** stěp hladkého tuhovaného povrchu, zdobeno šikmými rytými liniemi, rozměry: v. 31 mm, š. 34 mm, s. 7 mm, tab.: 14:9
- 13.** stěp z montidolu (měsícovitý idol), povrch hrubý, světle šedé barvy, rozměry: v. 42 mm, š. 45 mm, s. 16 mm, tab.: 11:3
- 14.** 4 fragmenty z jedné nádoby (amfora): stěp 1.: stěp spodní části výdutě hladkého tuhovaného povrchu, zdobeno rytými liniemi tvořícímu trojúhelník, rozměry: v. 120 mm, š. 190 mm, s. 9 mm, tab.: 11:1, stěp 2.: stěp hladkého tuhovaného povrchu, zdobeno svislými rytými liniemi, rozměry: v. 122 mm, š. 103 mm, s. 8 – 9 mm, tab.: 11:9, stěp 3.: stěp hladkého tuhovaného povrchu, zdobeno svislými rytými liniemi (rastrový pásek), pod ním pupek a pod ním šikmé ryté linie, rozměry: v. 88 mm, š. 124 mm, s. 8 mm, tab.: 10:7, stěp 4.: stěp hladkého tuhovaného povrchu, zdobeno šikmými rytými liniemi vlevo, vpravo nahoře pupek, rozměry: v. 169 mm, š. 96 mm, s. 8 mm, tab.: 10:1

D) NÁLEZY: krabice 1, sáček 2

- 1.** ven vytažený okraj, povrch tmavě šedé barvy, na vnitřní straně tuhovaný a zdoben rytými liniemi tvořícími trojúhelníky, rozměry: v. 32 mm, š. 81 mm, s. 7 mm, tab.: 10:6
- 2.** okraj nádoby, povrch hladký, tuhovaný, lepeno, bez výzdoby, rozměry: v. 20 mm, š. 49 mm, s. 6 mm, tab.: 10:5
- 3.** stěp zásobnice cihlové barvy, povrch hrubší, příměs slídy, zdobeno nehtováním, rozměry: v. 55 mm, š. 88 mm, s. 7 mm, tab.: 11:6
- 4.** stěp zásobnice s vodorovným pupkem, povrch hrubý, tmavě šedé barvy, rozměry: v. 68 mm, š. 120 mm, s. 8 mm, tab.: 10:3
- 5.** dno nádoby (květináč/hrnec?), povrch hrubší, tmavě šedé barvy, rozměry: v. 52 mm, Ø dna 110 mm, s. 7 mm, tab.: 14:12

6. stěp květináče?, povrch hrubší, okrové barvy, zdobeno žlábký a vodorovnými pupky, lepeno, rozměry: v. 75 mm, š. 140 mm, s. 9 mm, tab.: 14:1

7. stěp hladkého tuhovaného povrchu, zdobeno rytými svislými liniemi, rozměry: v. 120 mm, š. 60 mm, s. 8 mm, tab.: 14:6

Pozn. 1: V sáčku 2 vložen lísteček městského muzea Dašice s nápisem: „Úlomky z popelnic z 5. – 8. stol. př. Kr.“ foto 51

D) NÁLEZY: krabice 2

1. okraj nádoby, olámaný, povrch hrubší, tmavě šedé barvy, zdobeno na vnitřní straně rytými šikmými liniemi, rozměry: v. 53 mm, š. 49 mm, s. 6 mm, tab.: 12:6

2. okraj nádoby, povrch hladký, tmavě šedé barvy, bez výzdoby, rozměry: v. 42 mm, š. 61 mm, s. 6 mm, tab.: 14:7

3. okraj nádoby, lepený, povrch hladký, tmavě šedé barvy, bez výzdoby, rozměry: v. 41 mm, š. 61 mm, s. 4 mm, tab.: 12:3

4. okraj nádoby (mísa?), lepený, povrch hladký, tmavě šedé barvy, zdobeno rytými vodorovnými liniemi, rozměry: v. 29 mm, š. 56 mm, s. 4 mm, tab.: 14:10

5. okraj nádoby (miska), povrch hladký, tmavě šedé barvy, bez výzdoby, rozměry: v. 52 mm, š. 90 mm, s. 7 mm, tab.: 13:5

6. okraj nádoby, povrch hladký, tmavě šedé barvy, bez výzdoby, rozměry: v. 22 mm, š. 40 mm, s. 5 mm, tab.: 13:2

7. okraj koflíku s ouškem, povrch hladký, tmavě šedé barvy, zdobeno rytými liniemi (vodorovné i svislé), rozměry: v. 67 mm, š. 41 mm, š. ucha 19 mm, s. 7 mm, tab.: 13:7

8. stěp světle šedé barvy (část výdutě), zdobeno radélkem, rozměry: v. 118 mm, š. 138 mm, s. 8 mm, tab.: 13:9

9. stěp z koflíku, lepeno, povrch hladký, tuhovaný, zdobeno vodorovnými rytými liniemi, mezi nimi řady vrypů (vodorovné i svislé), rozměry: v. 68 mm, š. 103 mm, s. 5 mm, tab.: 14:5

10. okraj koflíku, povrch hladký, světle šedé barvy, zdobeno rytou výzdobou, rozměry: v. 44 mm, š. 46 mm, s. 5 mm, tab.: 12:5

11. fragment koflíku s ouškem, povrch hladký, tuhovaný, zdobeno na výduti vpravo od ucha dvěma vodorovnými rytými liniemi, rozměry: v. (s uchem) 75 mm, š. 95 mm, s. 6 mm, s. ucha 8 mm, tab.: 14:11

12. ven vytažený okraj zásobnice, lepeno, povrch drsněný, světle šedé barvy, ve střepu příměs písku, bez výzdoby, rozměry: v. 99 mm, š. 190 mm, s. 10 mm (stěna), 18 mm (okraj), tab.: 12:1

13. fragment dna silnostěnného hrnce/zásobnice (?), povrch hrubý, světle šedé barvy, bez výzdoby, rozměry: Ø dna 200 mm, v. 78 mm, s. 20 mm (stěna), 24 mm (dno), tab.: 13:1

14. fragment amfory s uchem, povrch hladký, světle šedé barvy, bez výzdoby, rozměry: v. 112 mm, š. 115 mm, s. 6 mm, tab.: 12:4

15. ven vytažený okraj hrncovité nádoby, šedé barvy, bez výzdoby, rozměry: v. 80 mm, š. 60 mm, s. 6 mm, tab.: 13:6

16. fragment koflíku, povrch hladký, tuhovaný, bez výzdoby, rozměry: Ø dna 50 mm, v. 50 mm, s. 6 mm, tab.: 13:4

Pozn. 1: V krabici 1 se nachází i sáček s kostmi²⁸, v sáčku se nacházel lísteček městského muzea Dašice s nápisem: „Karton úlomků a kostí a nádob nalezených při kopání cukrovarských rybníčků z různých dob.“ foto 50

C) KULTURA: Vrcholný středověk

D) NÁLEZY: krabice 2

1. okraj nádoby, přepálený střep s příměsí slídy a písku, povrch hrubý, okrové barvy a s tmavě šedými fleky, rozměry: v. 115 mm, š. 100 mm, s. 12 mm, obr.: 12:7

2. okraj bezuchého hrnce, příměs slídy, povrch hrubý, světle šedé barvy, zdobeno šroubovicí, rozměry: v. 76 mm, š. 97 mm, s. 7 mm, tab.: 13:3

C) KULTURA: Novověk (?)

D) NÁLEZY: krabice 2

1. okraj nádoby, povrch hrubší, cihlové barvy, zdobeno šroubovicí, rozměry: v. 54 mm, š. 103 mm, s. hrdla 11 mm, s. stěny 4 mm, tab.: 12:2

²⁸ foto 49

2. fragment dna květináče (?), povrch hrubší, cihlově červené barvy vně a černé barvy uvnitř, bez výzdoby, rozměry: v. 30 mm, s. 8 mm, tab.: 14:8

E) LITERATURA: dle V. Vokolka²⁹, FROLÍK, J. – SIGL, J., Chrudimsko v raném středověku.³⁰

Bronzové předměty

přír. č.: 700/64

A) LOKALITA: Chvojno

B) OKOLNOSTI: převod z muzea Dašice

C) KULTURA: Slezskoplatěnická

D) NÁLEZY:

1. inv. č. (VČM v Pardubicích): A5156 – bronzový nůž, střenka bez výzdoby, s bočními lištami a pěti otvory pro nýty, hřbet nože zdoben zářezy (motiv jedlové větévky), které se postupně ztrácí, rozměry: d 166 mm, d ostří 87 mm, d střenky 80 mm, v. střenky 12 mm, s. hřbetu nože 3,5 mm, tab.: 15:2, foto 47 a), b), c)

Pozn.1: V Skružného soupisu určen jako slezskoplatěnický a popsán jako: „Bronzový nožík s litou stříenkou s bočními lištami opatřenou pěti otvory pro nýty. Střenka je k ostří napojena pod tupým úhlem. Hřbet nože je zdoben rytými rýhami a motivem jedlové větévky (od střenky směrem ke špičce: 3 rýhy, motiv jedlové větévky, 3 rýhy, 2x motiv jedlové větévky, 2 rýhy, 4x motiv jedlové větévky, 4 rýhy, část nezřetelná, 3x motiv jedlové větévky, 2 rýhy, 2x motiv jedlové větévky, dále nezřetelné).“

Pozn. 2: Muzeu daroval Josef Hora.

E) LITERATURA: Deník – zápisky Dr. Skružného³¹, Inventář městské muzeum v Dašicích.³²

²⁹ viz výše

³⁰ viz výše

³¹ viz výše

³² viz výše

A) LOKALITA: Platěnice (?)

B) OKOLNOSTI: převod z muzea Dašice

C) KULTURA: Slezskoplatěnická

D) NÁLEZY:

1. bez inv. č. – úlomek bronzového tyčkového náramku, zdobeno vývalky, rozměry: d. 50 mm, š. 14 mm, s. 2 mm, tab.: 13:8, foto 45

Pozn.: Není uvedeno ve Skružného soupisu.

Pozn. 2: Připojen lísteček městského muzea v Dašicích s nápisem „Kartony úlomků z nádob a kostí a bronz. úlomek náramku z doby 5. – 8. st. př. Kr.“ foto 52

E) LITERATURA: VOKOLEK, V. *Počátky osídlení východních Čech*. Hradec Králové, 1993., JIRÁŇ, L. Die Messer in Böhmen. In *Prähistorische Bronzefunde VII/5*. Stuttgart, 2002.

A) LOKALITA: neznámá

B) OKOLNOSTI: převod z muzea Dašice

C) KULTURA: Lužická

D) NÁLEZY:

1. bez inv. č. – bronzová jehlice s válcovitou hlavicí, nezdobená, rozměry: d. 245 mm, Ø hlavice 8 mm, Ø jehly 4 mm, tab.: 15:3, foto 46 a), b)

Pozn. 1: Není uvedeno ve Skružného soupisu.

E) LITERATURA: VOKOLEK, V. Pohřebiště lužické kultury ve východních Čechách I. In *Fontes Archaeologici Pragenses 27*. Praha, 2003. ISBN 80-7036-143-3.; VOKOLEK, V. Pohřebiště lužické kultury ve východních Čechách II. In *Fontes Archaeologici Pragenses 27*. Praha, 2003. ISBN 80-7036-143-3.

Železné předměty

A) LOKALITA: neznámá – okolí Dašic

B) OKOLNOSTI: převod z muzea Dašice

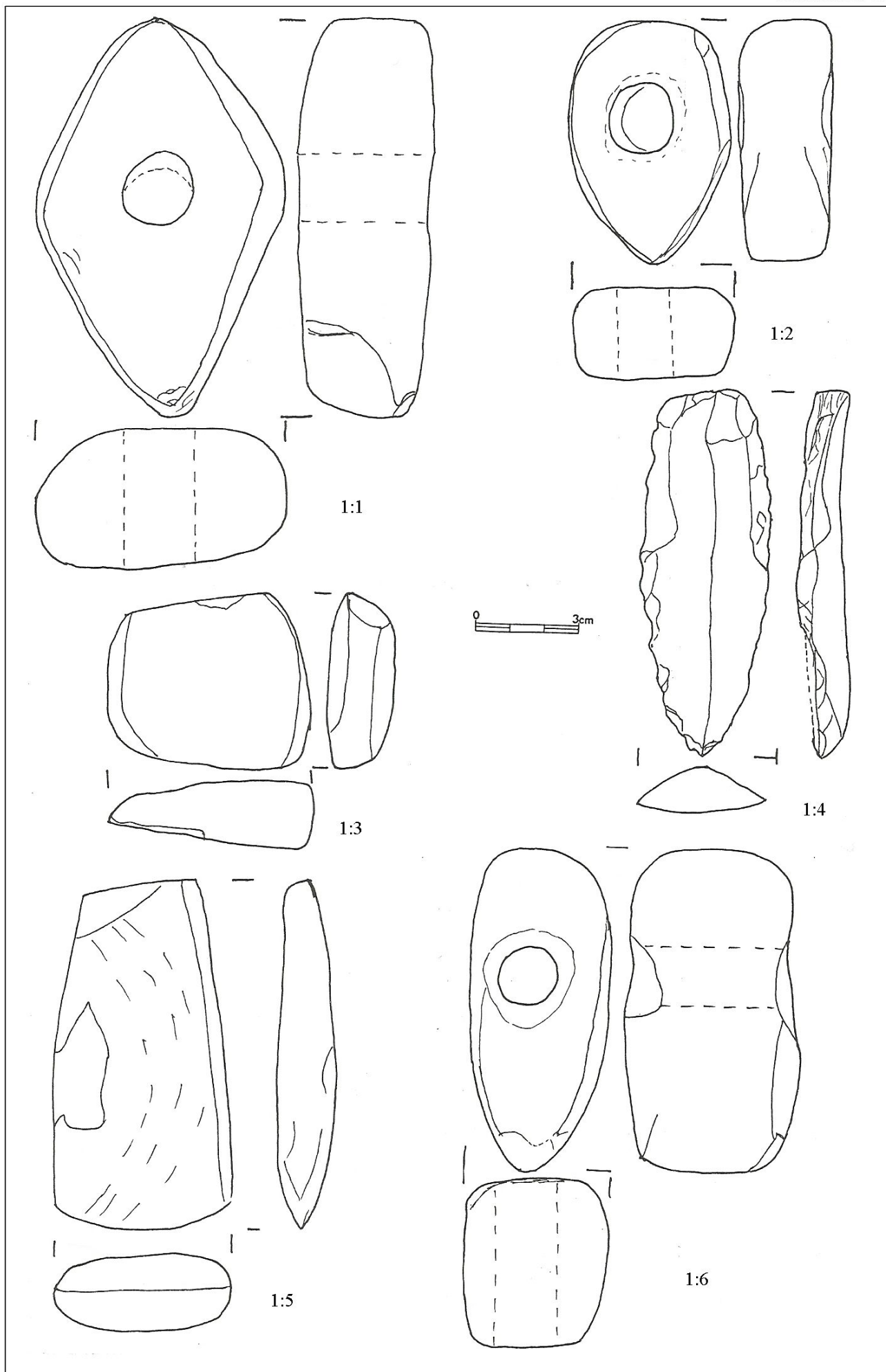
C) KULTURA: Středověk (13. – 14. stol.)

D) NÁLEZY:

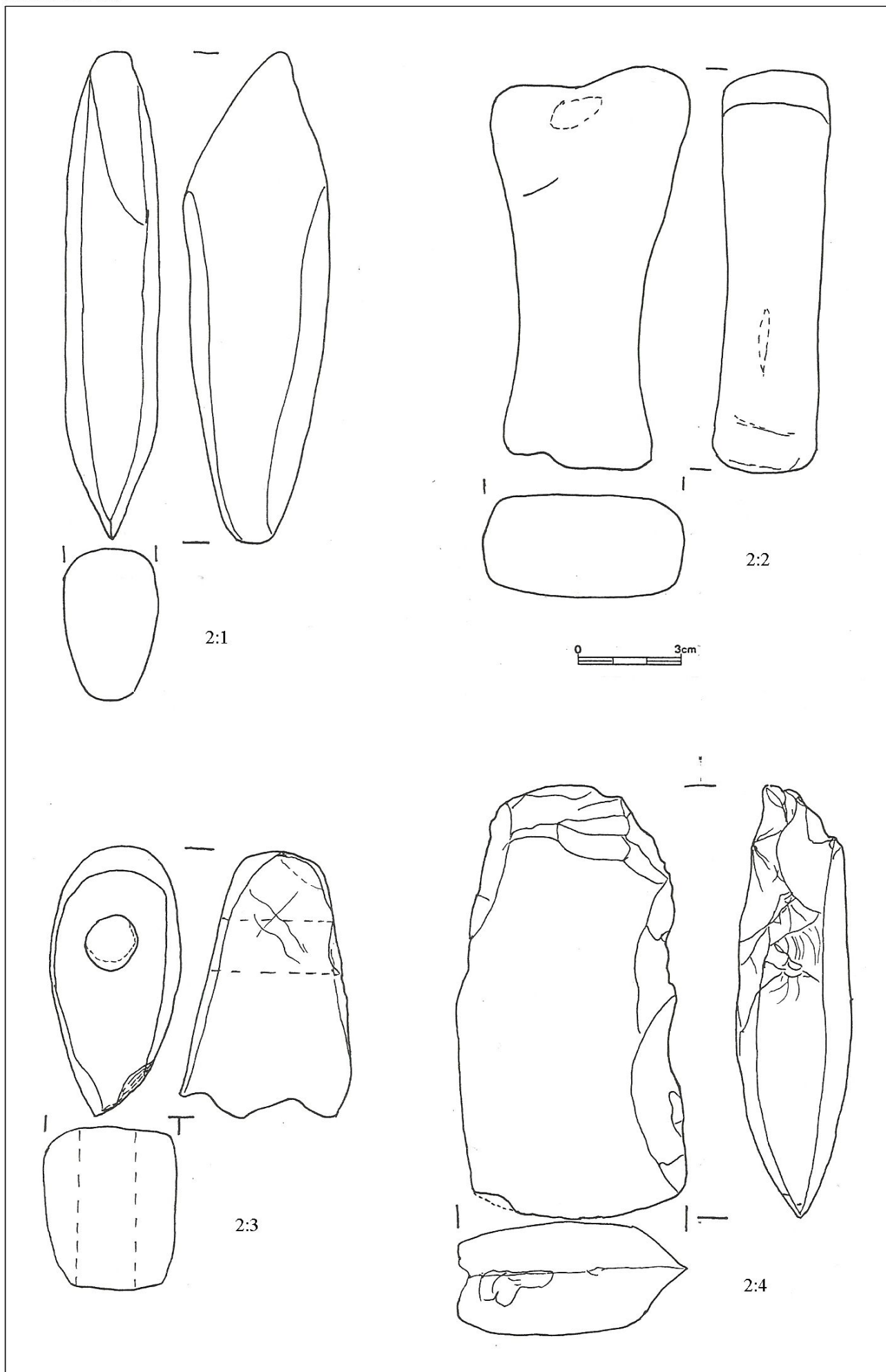
1. bez inv. č. – srp na obilí s obloukovitou čepelí, bez značky, rozměry: d 400 mm, d₁ 325 mm, d₂ 60 mm, v. 140 mm, s. 3 mm, š. 17 mm, tab.: 16:2

2. bez inv. č. – srp na obilí s obloukovitou čepelí se značkou dílny na patě čepele v podobě šestilistého kvítku v kroužku, rozměry: d 450 mm, d₁ 320 mm, d₂ 130 mm, v. 95 mm, s. 4 mm, š. 20 mm, tab.: 16:1

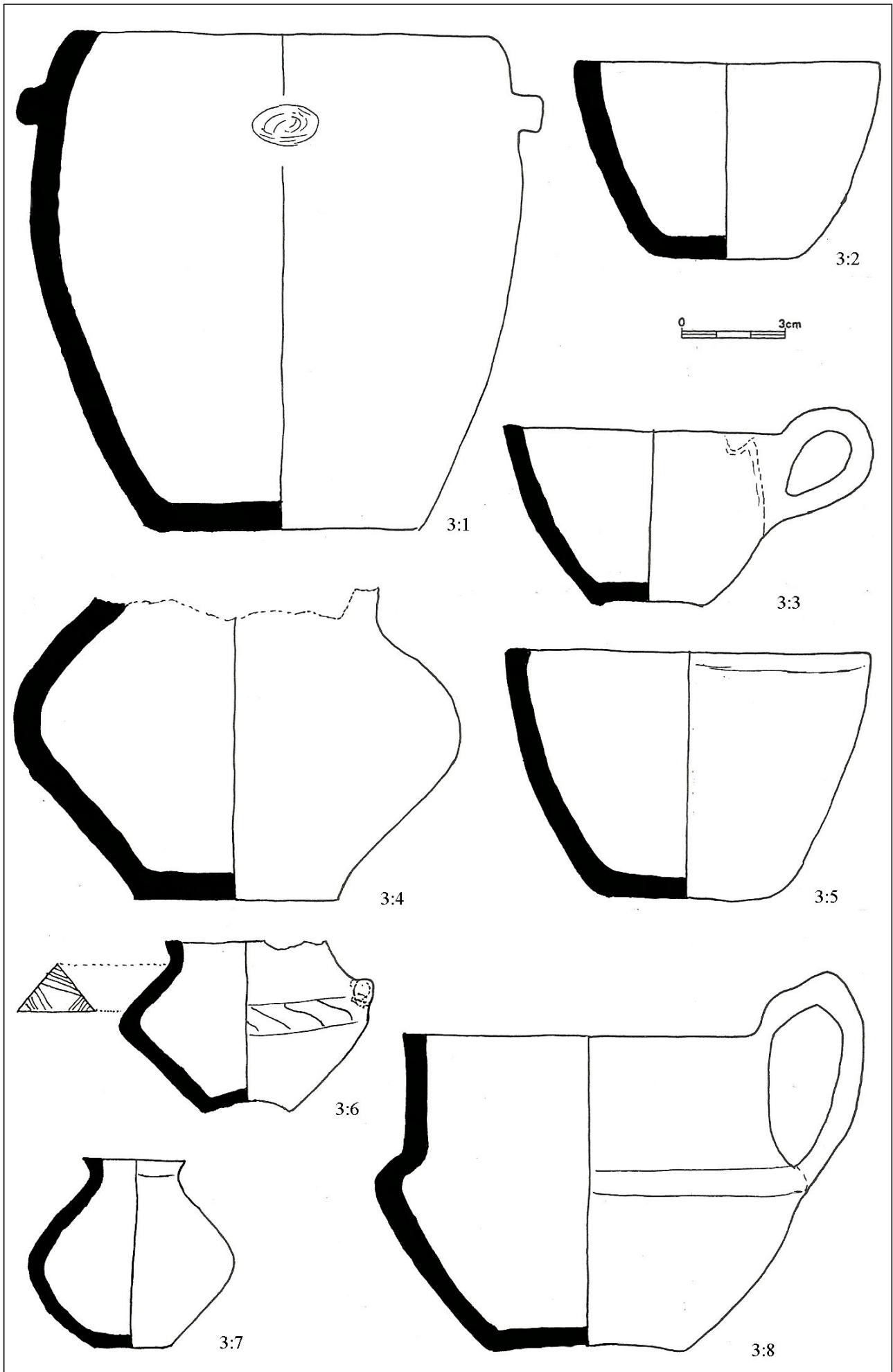
E) LITERATURA: KRAJÍČ, R. *Sezimovo Ústí, Archeologie středověkého pohanského města* 3. Kovárna v Sezimově Ústí a analýza výrobků ze železa, díl I. Praha, 2003.; ISBN 80-86124-41-X., ŠEBEK, F. a kol. *Dějiny Pardubic*, díl I. Pardubice, 1990. ISBN 80-900069-1-4., BERANOVÁ, M. Slované žňové nástroje v 6. – 12. století. In *Památky archeologické XLVIII*. Praha, 1957, č. 1.



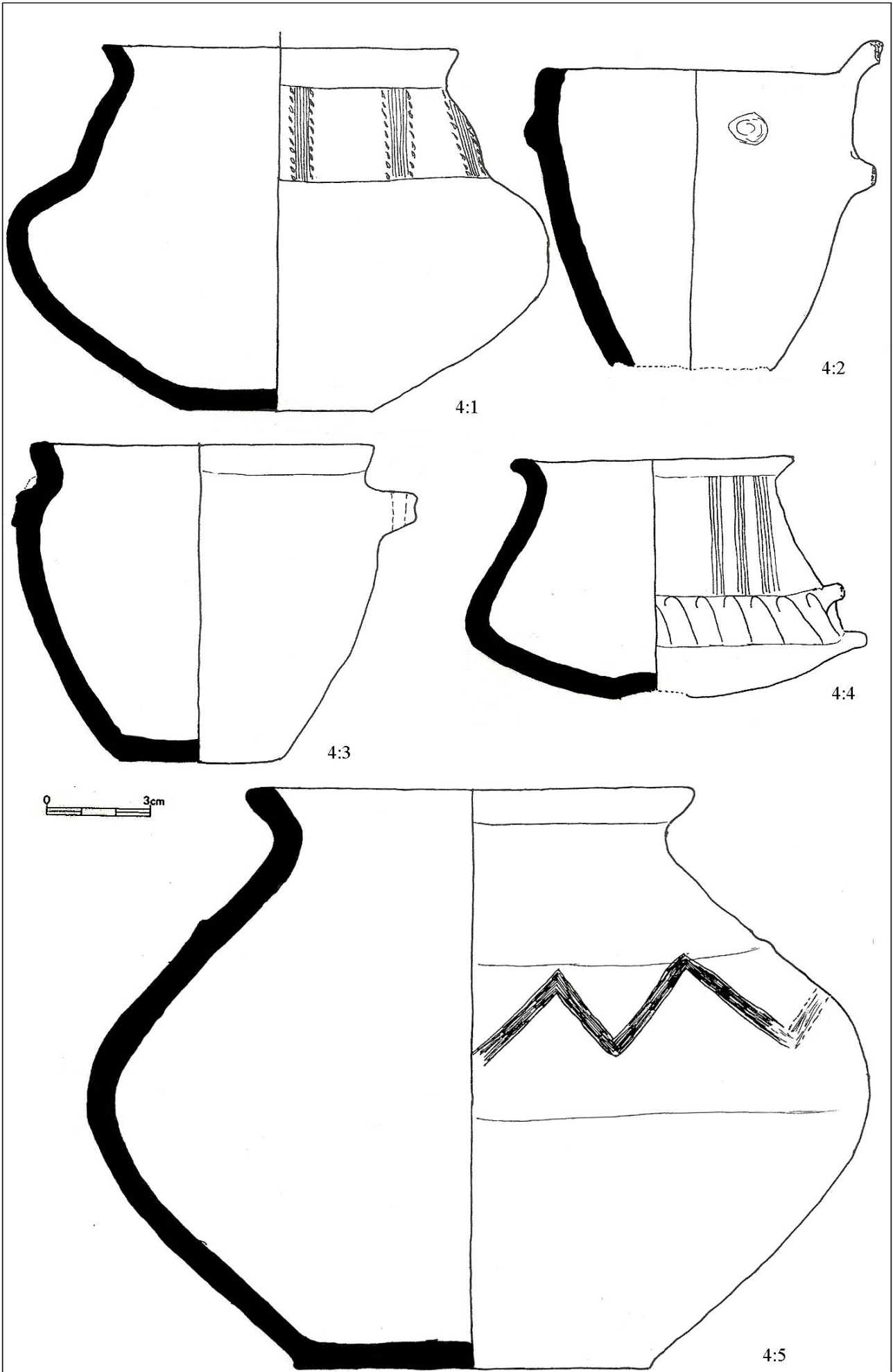
Tab. 1: lokalita neznámá, BI neolit: obr. 2, 3, 5, 6; BI eneolit: obr. 1; ŠI střední eneolit : obr. 4



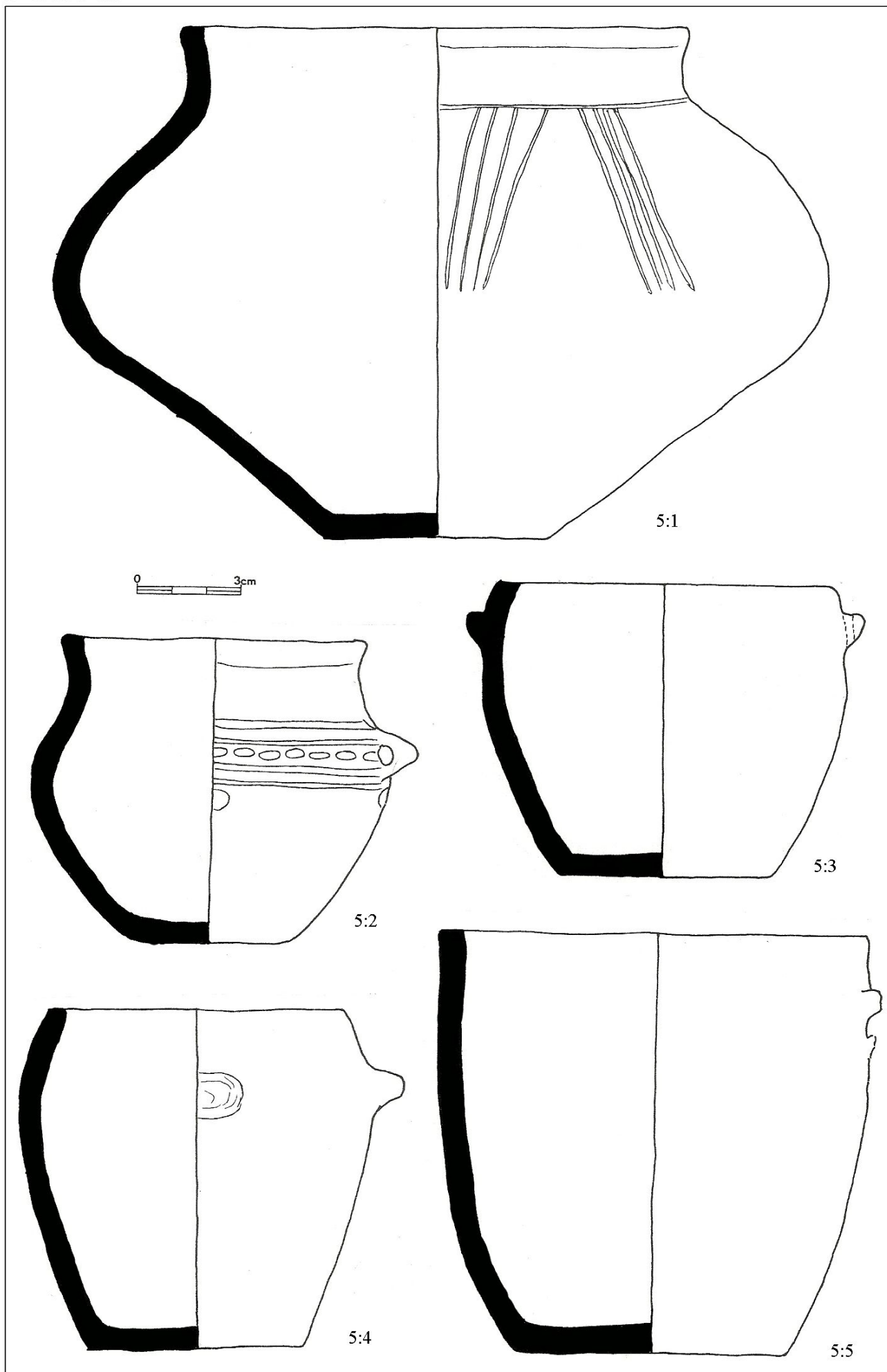
Tab. 2: lokalita neznámá, BI neolit: obr. 1,2; BI eneolit: obr. 3; ŠI eneolit: obr. 4



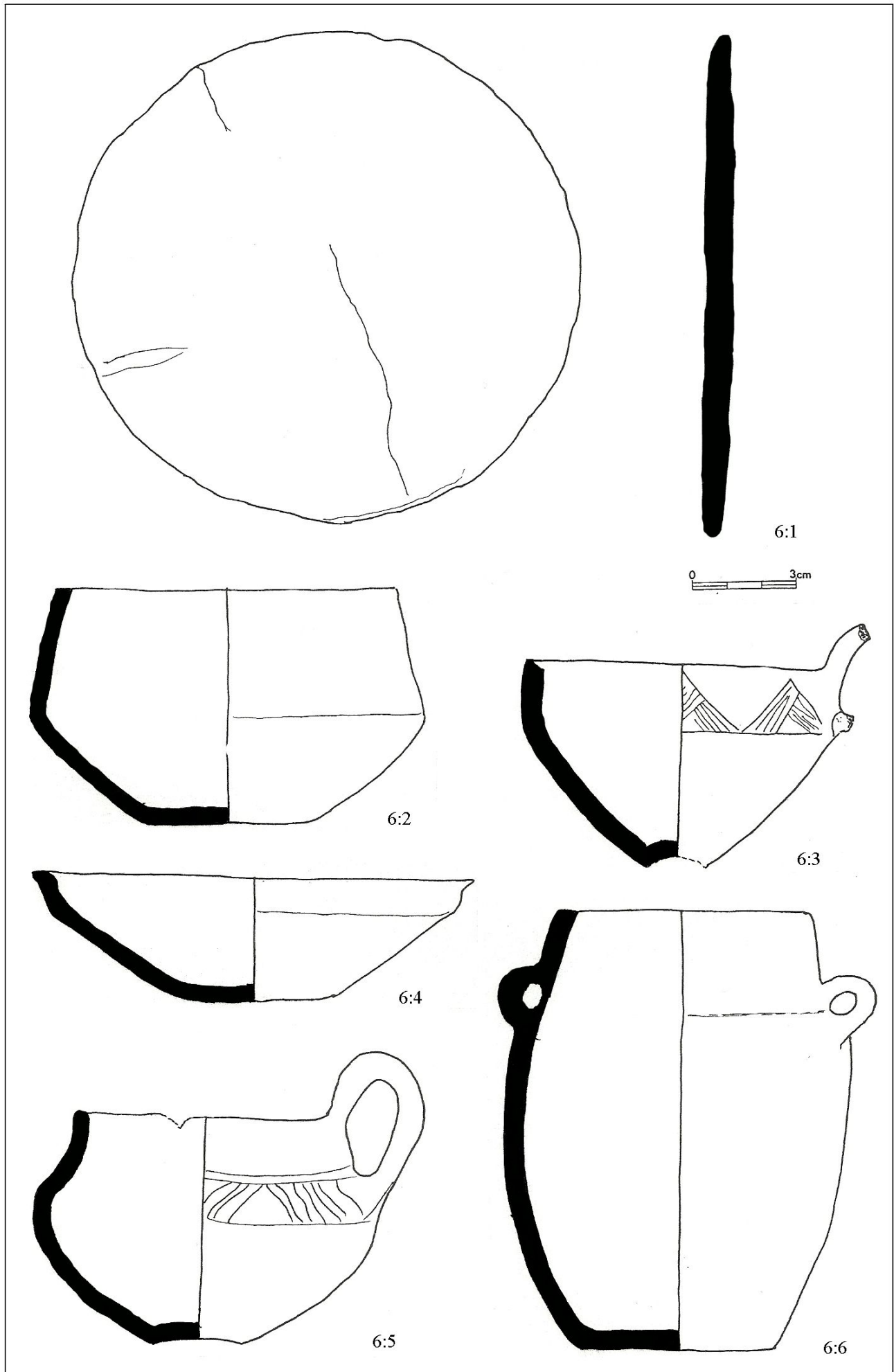
Tab. 3: lok. Dašice - pohřebiště, k. slezskoplatěnická: obr. 1, 4, 5, 6, 7, 8; lok. Dašice(?), Lány u Dašic(?), Platěnice(?): obr. 2, 3



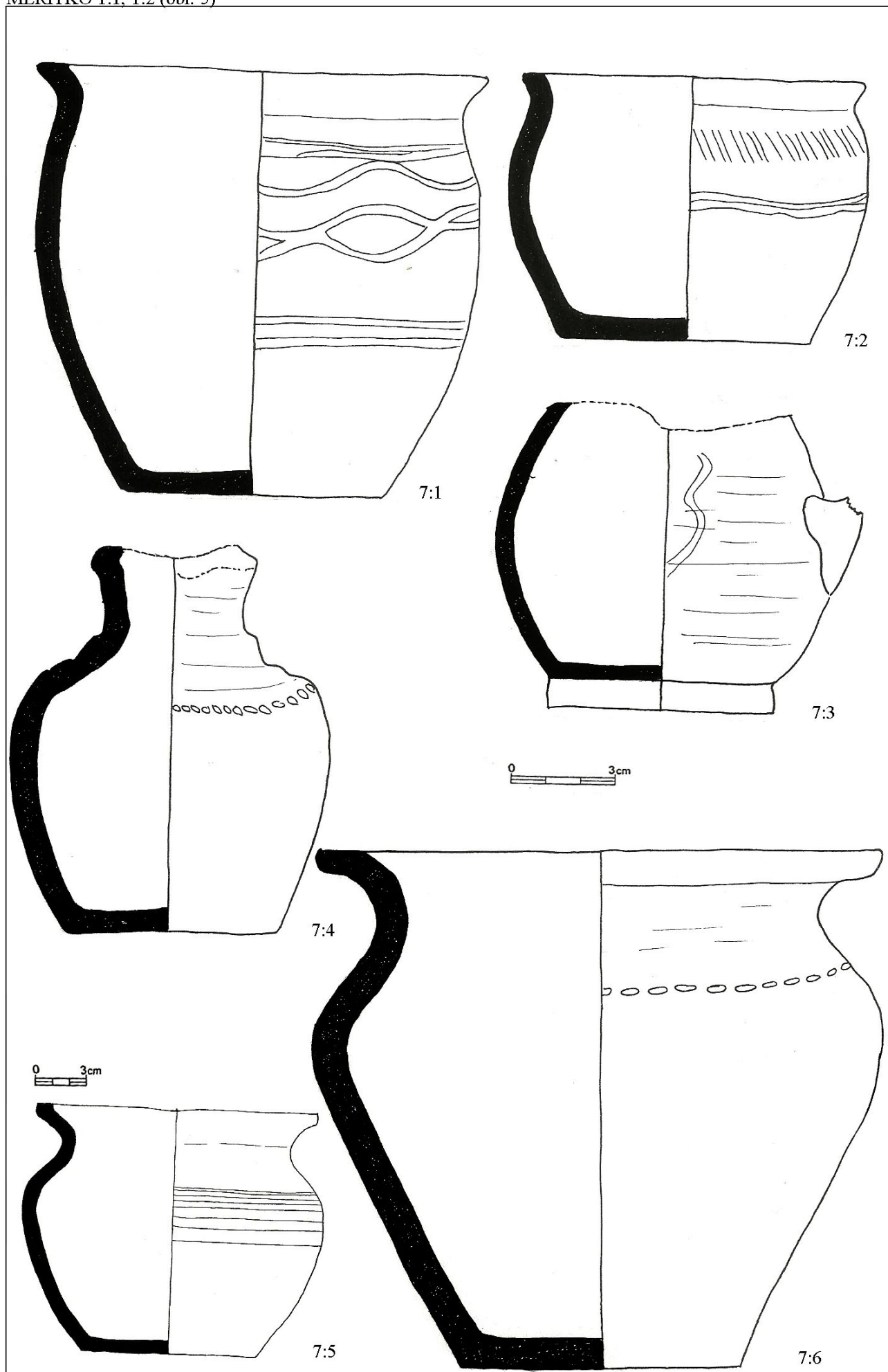
Tab. 4: lok. Dašice - pohřebišťe, k. slezskoplatěnická: obr. 1, 2, 3, 5; lok. Dašice(?), Lány u Dašic(?), Platěnice(?): obr. 4



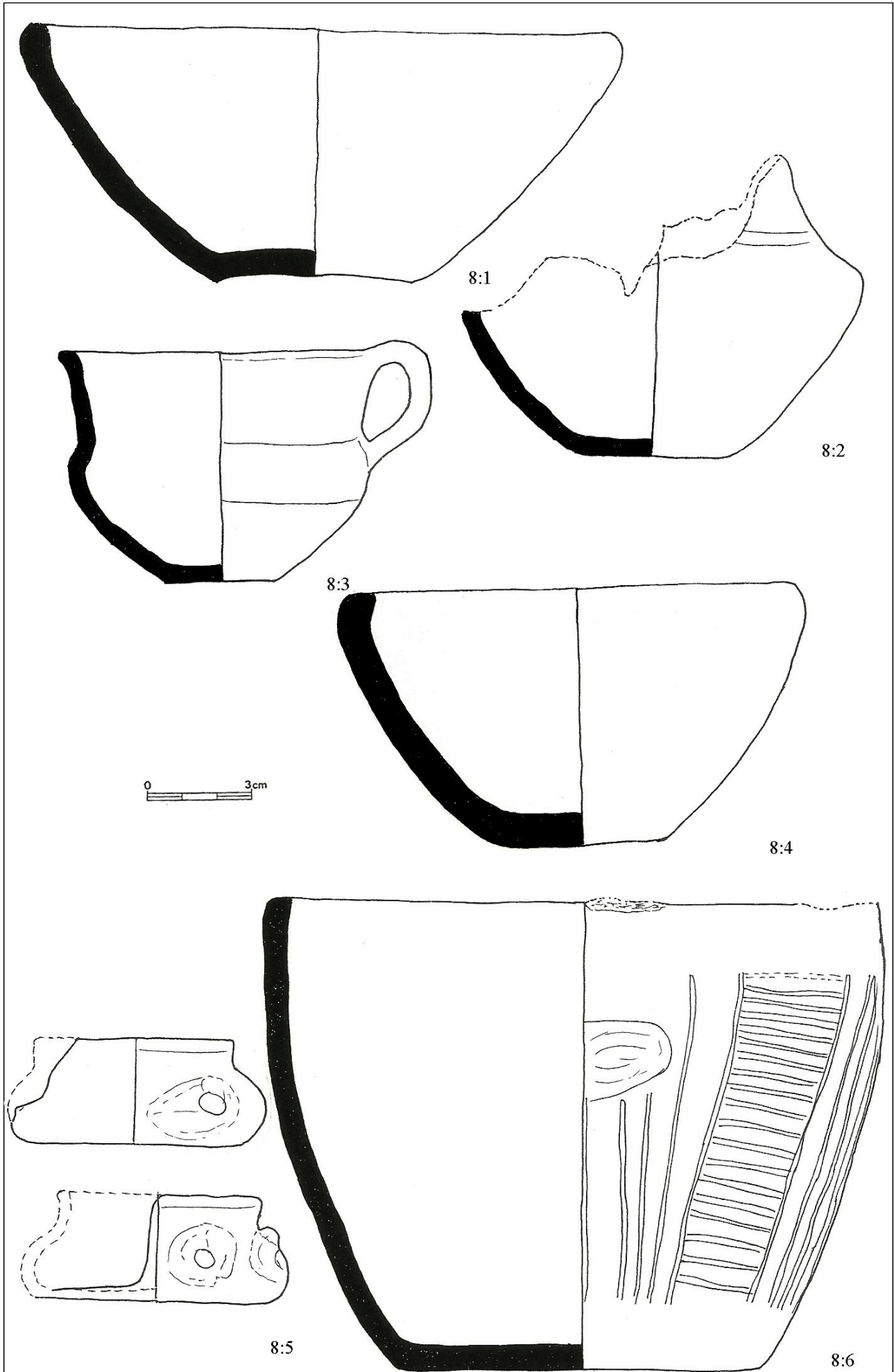
Tab. 5: lok. Dašice - pohřebiště, k. slezskoplatěnická: obr. 3, 4; lok. Dašice(?), Lány u Dašice(?), Platěnice(?): obr. 1, 2, 5



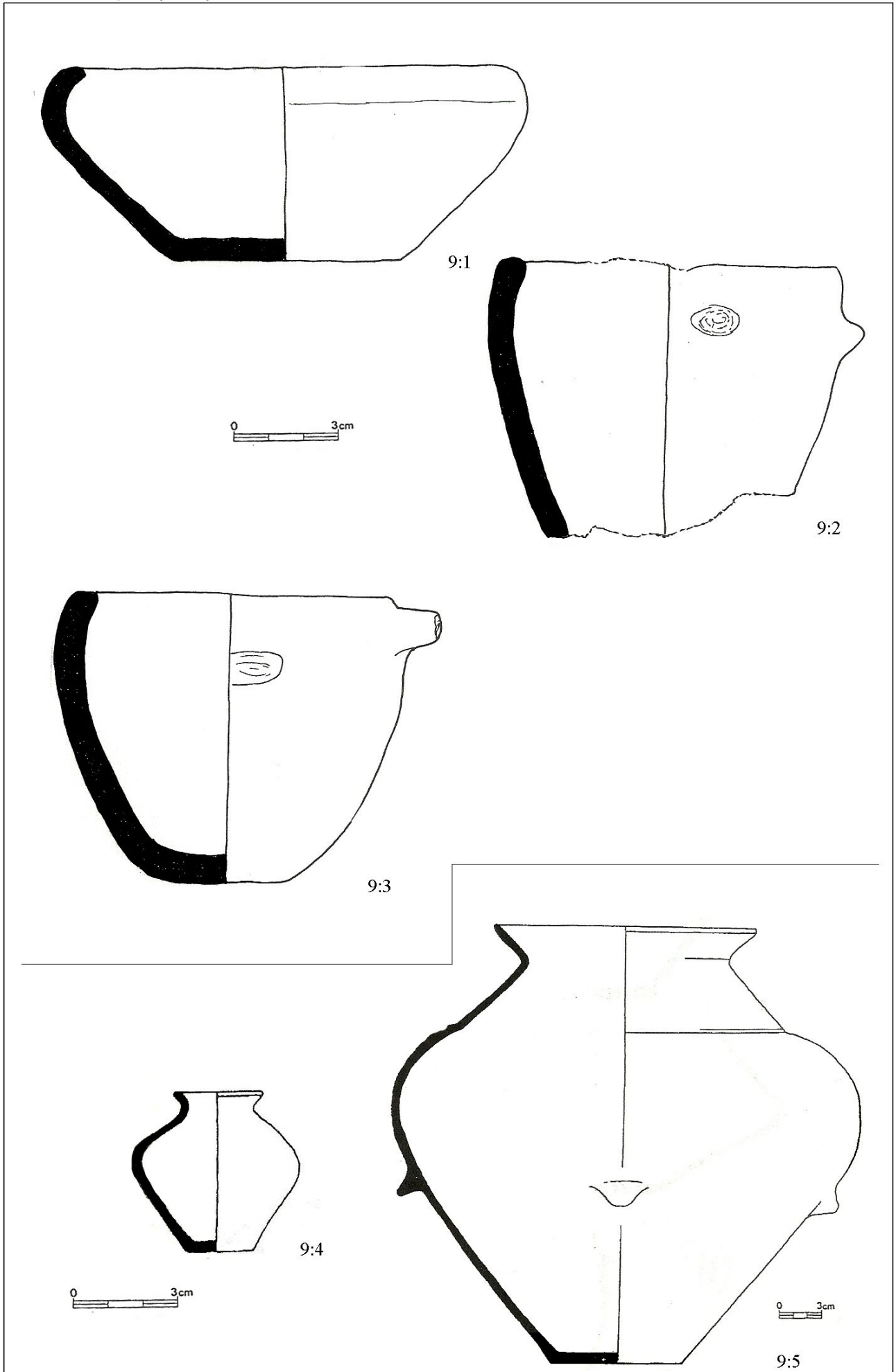
Tab. 6: lok. Dašice - pohřebiště, k. slezskoplatěnická: obr. 1 - 6



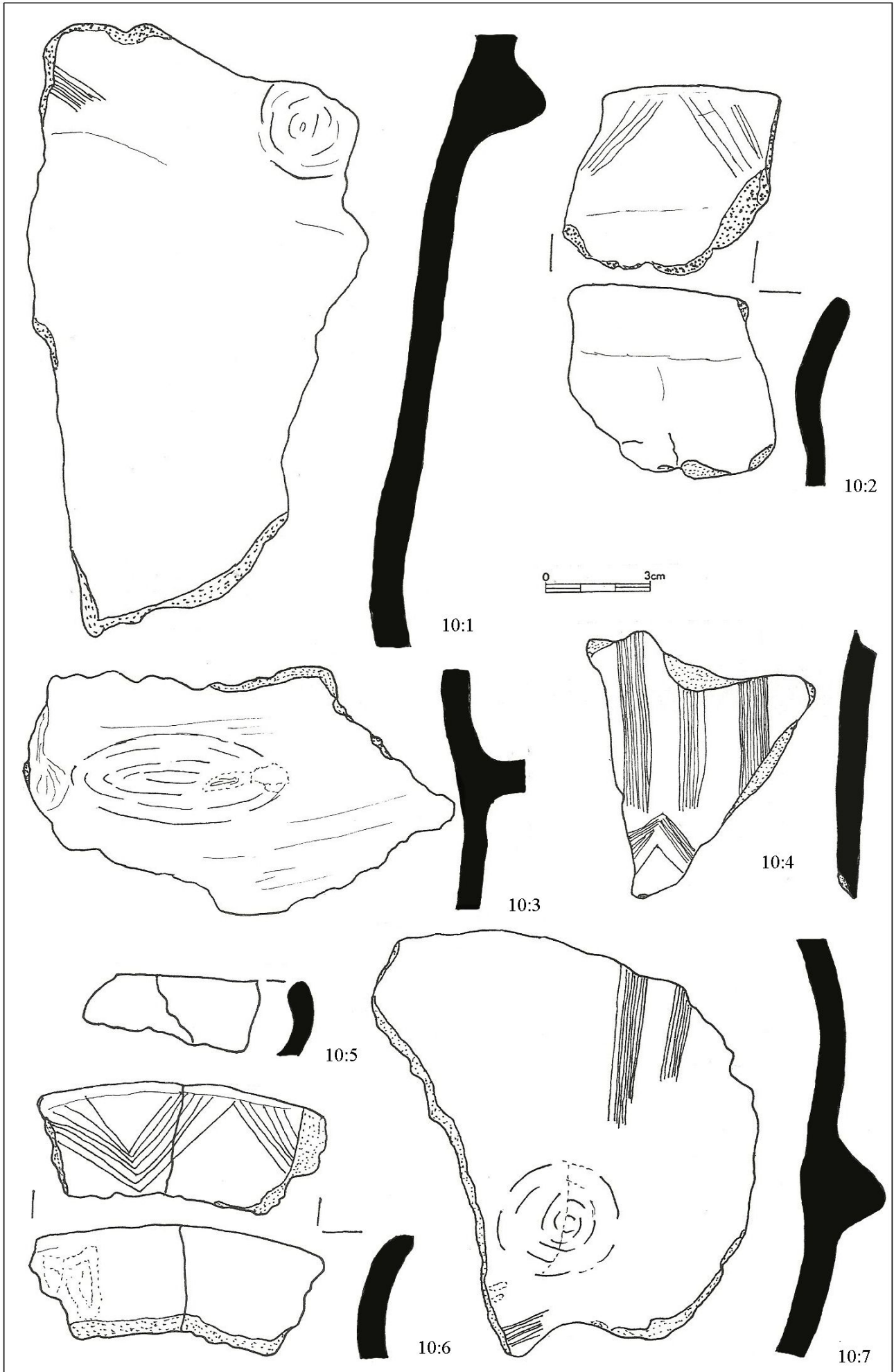
Tab. 7: lok. Dašice - pohřebiště, střední doba hradištní: obr. 2, mladší doba hradištní: obr. 1, 4, 5, vrch. středověk: obr. 3; lok. Dašice - za kasárny, mladší doba hradištní: obr. 6



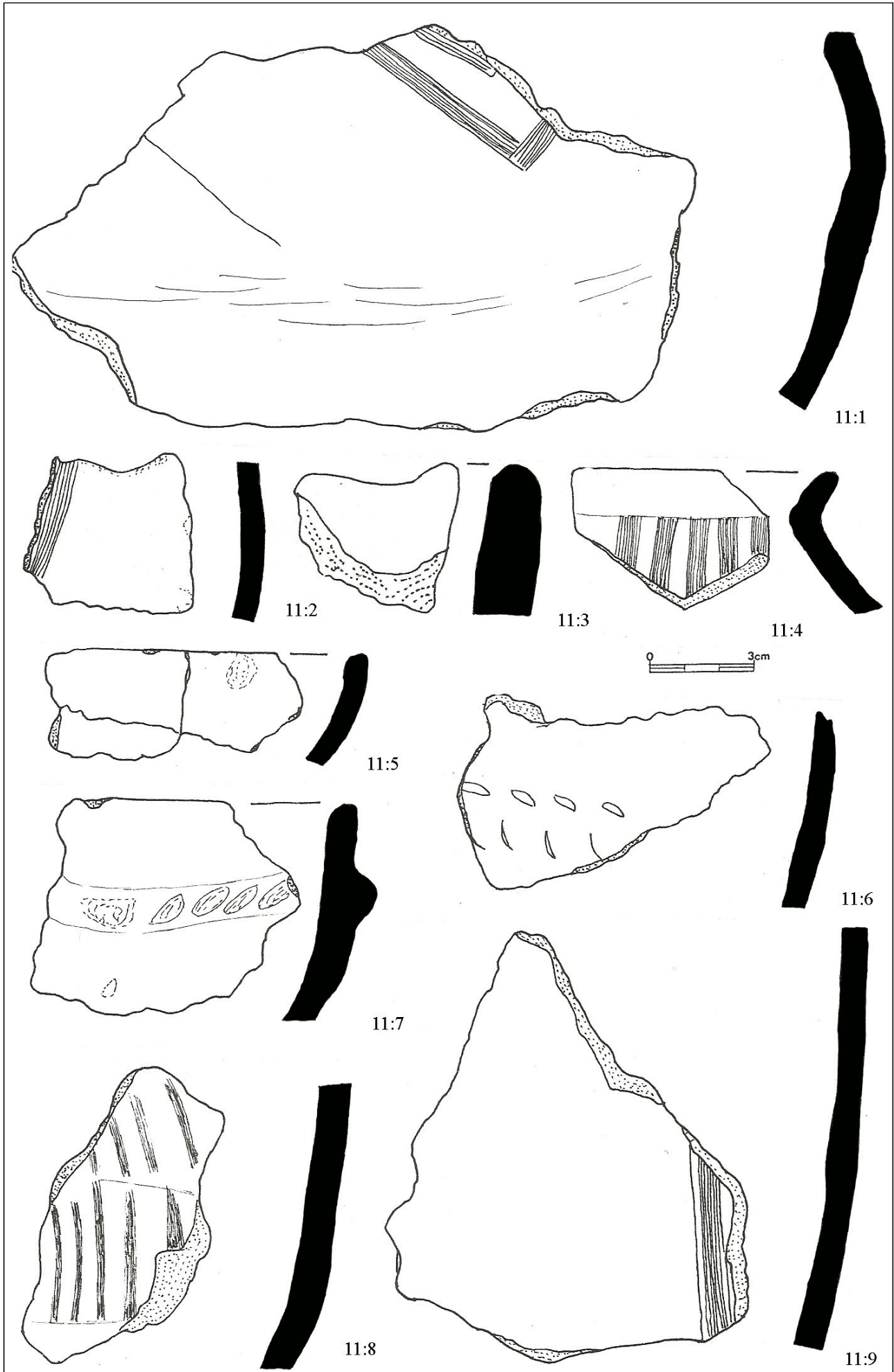
Tab.8: lok. Dašice - pohřebiště, k. slezskoplatěnická: obr. 2, 3, 4; lok. Dašice(?), Lány u Dašic(?), Platěnice(?): obr. 1; lok. neznámá: obr. 5; lok. Platěnice(?), Lány u Dašic(?), k. lužická: obr. 6



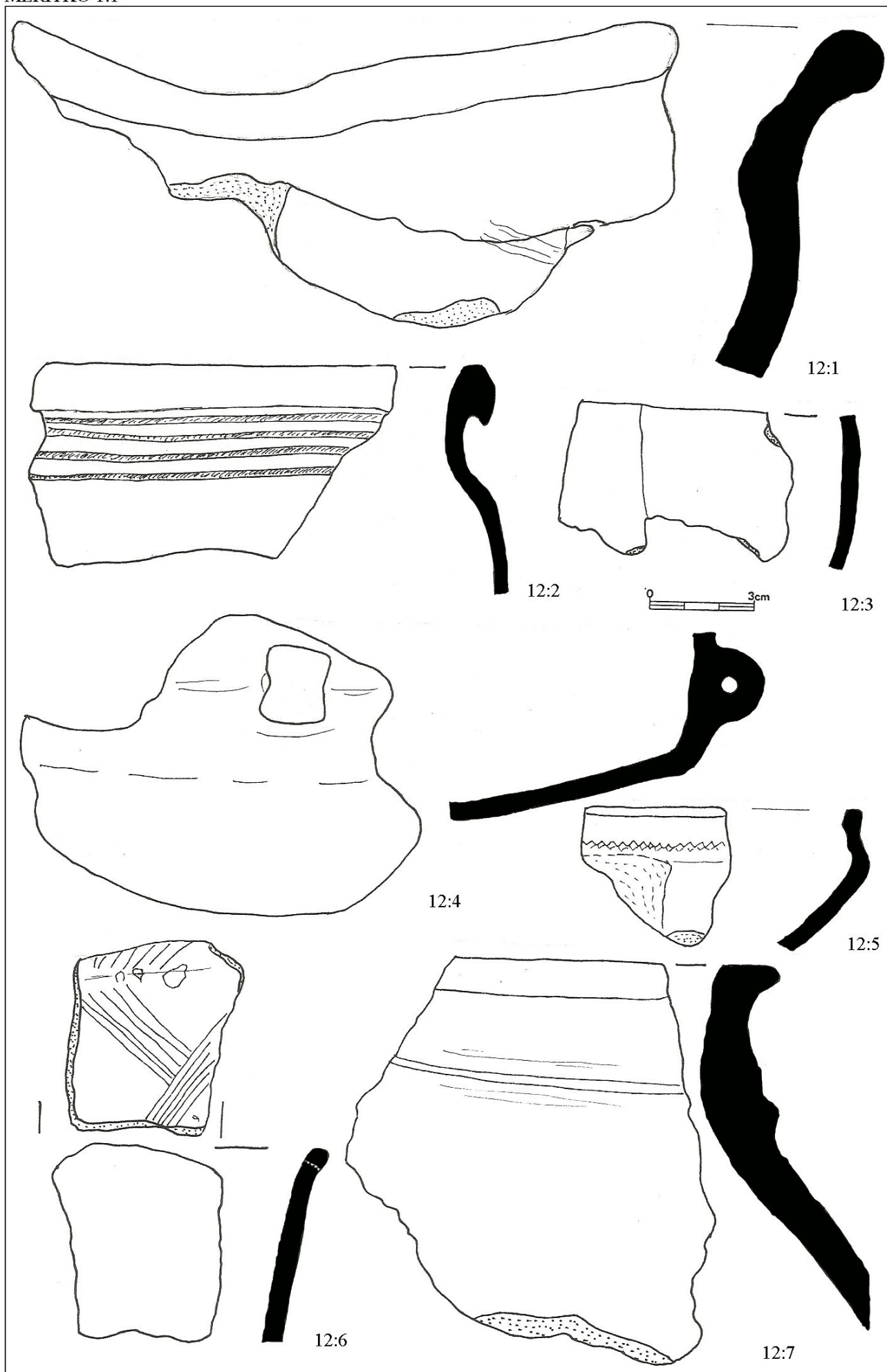
Tab. 9: lok. Dašice - pohřebiště, k. slezskoplatěnická: obr. 2; lok. Rovensko: obr. 3; lok. Dašice(?), Lány u Dašic(?), Platěnice(?): obr. 1, 5; lok. Lány u Dašic: obr. 4; obr. 4 a 5 převzaty z Vokolek, V., Východočeská halštatská pohřebiště.



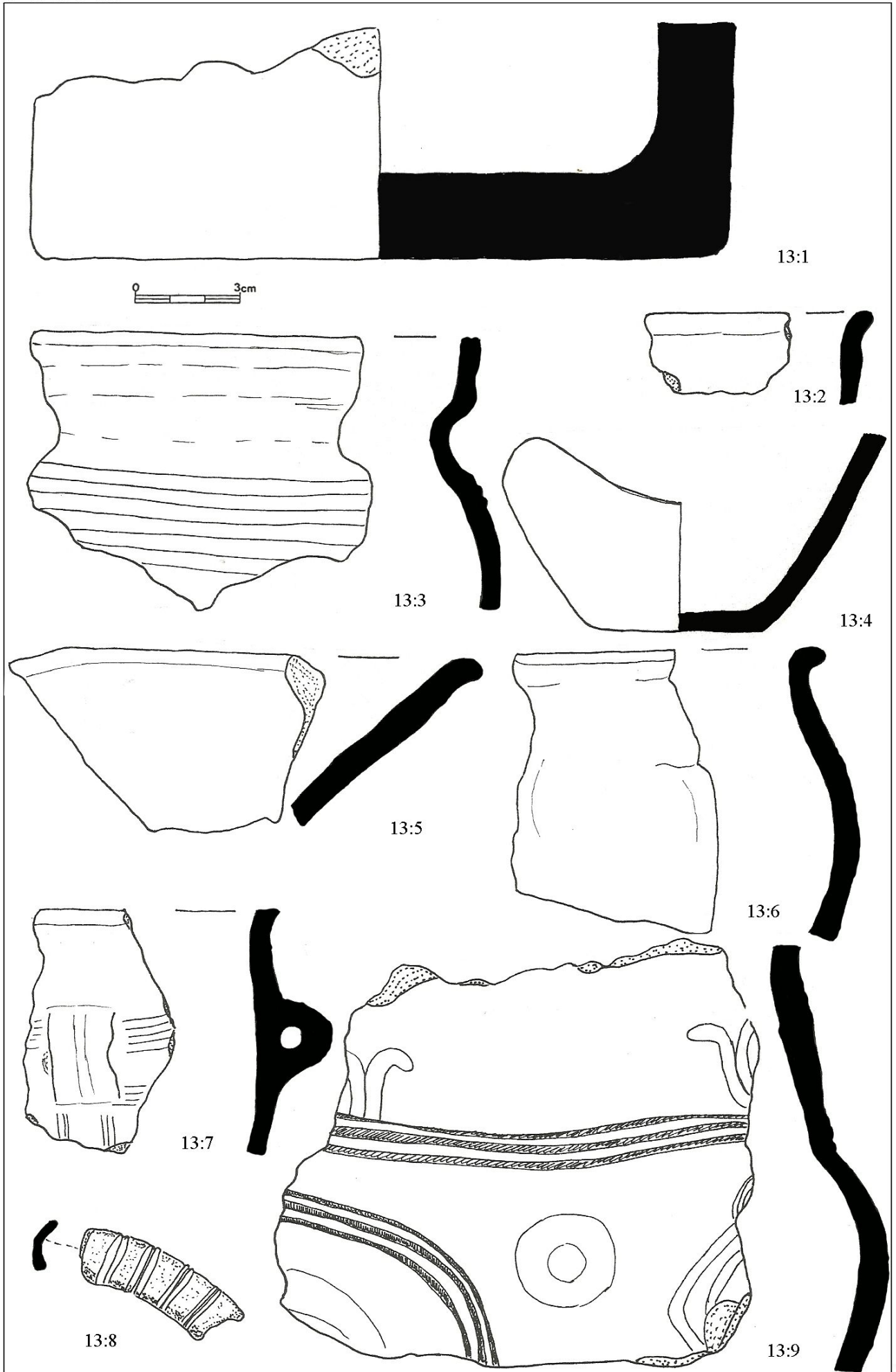
Tab. 10: lok. neznámá, k. slezskoplatěnická, krabice 1, sáček 1: obr. 1, 2, 4, 7; krabice 1, sáček 2: obr. 3, 5, 6



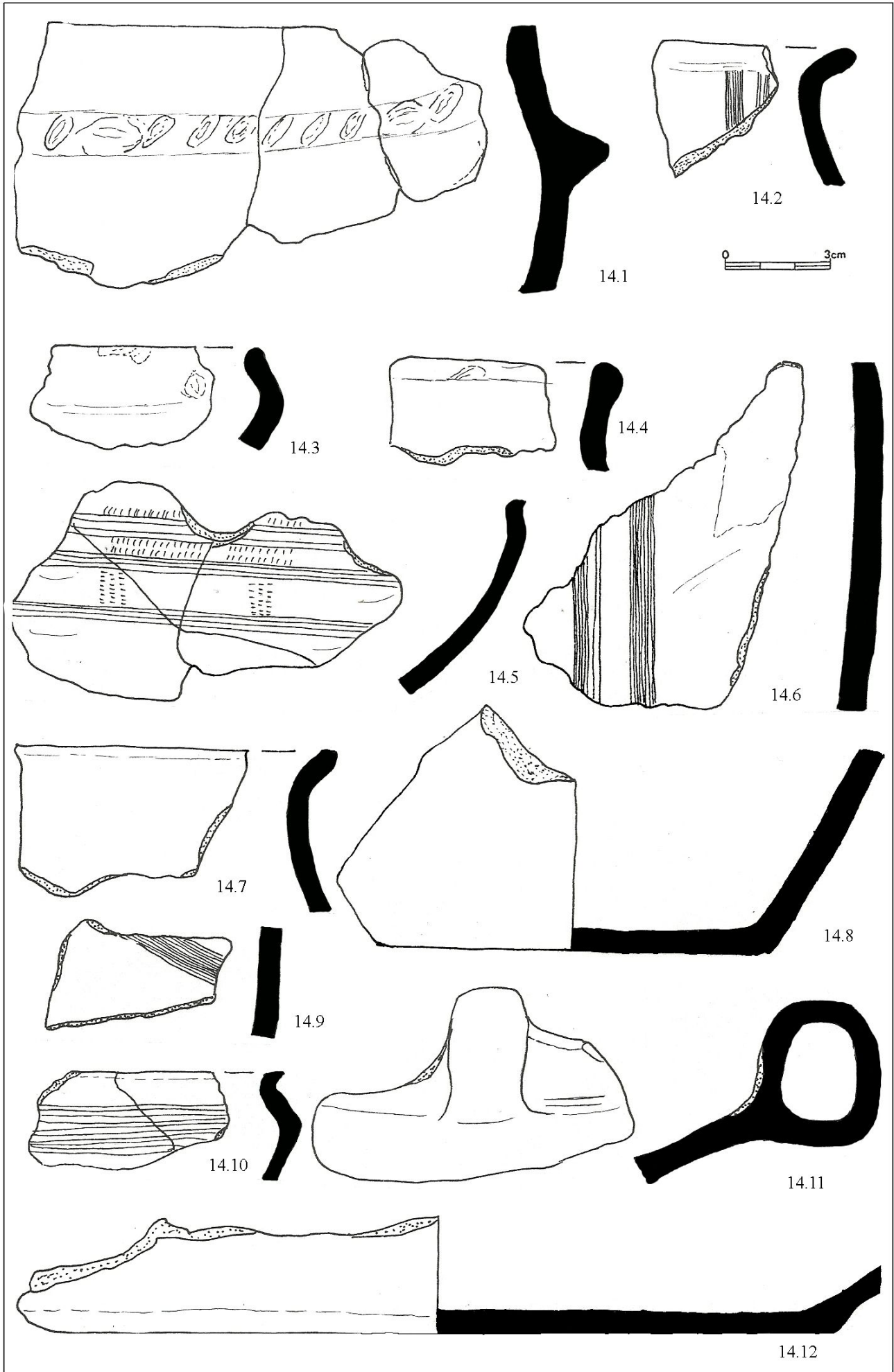
Tab. 11: lok. neznámá, k. slezskoplatěnická, krabice 1, sáček 1: obr. 1 - 5, 7, 8; krabice 1, sáček 2: obr. 6



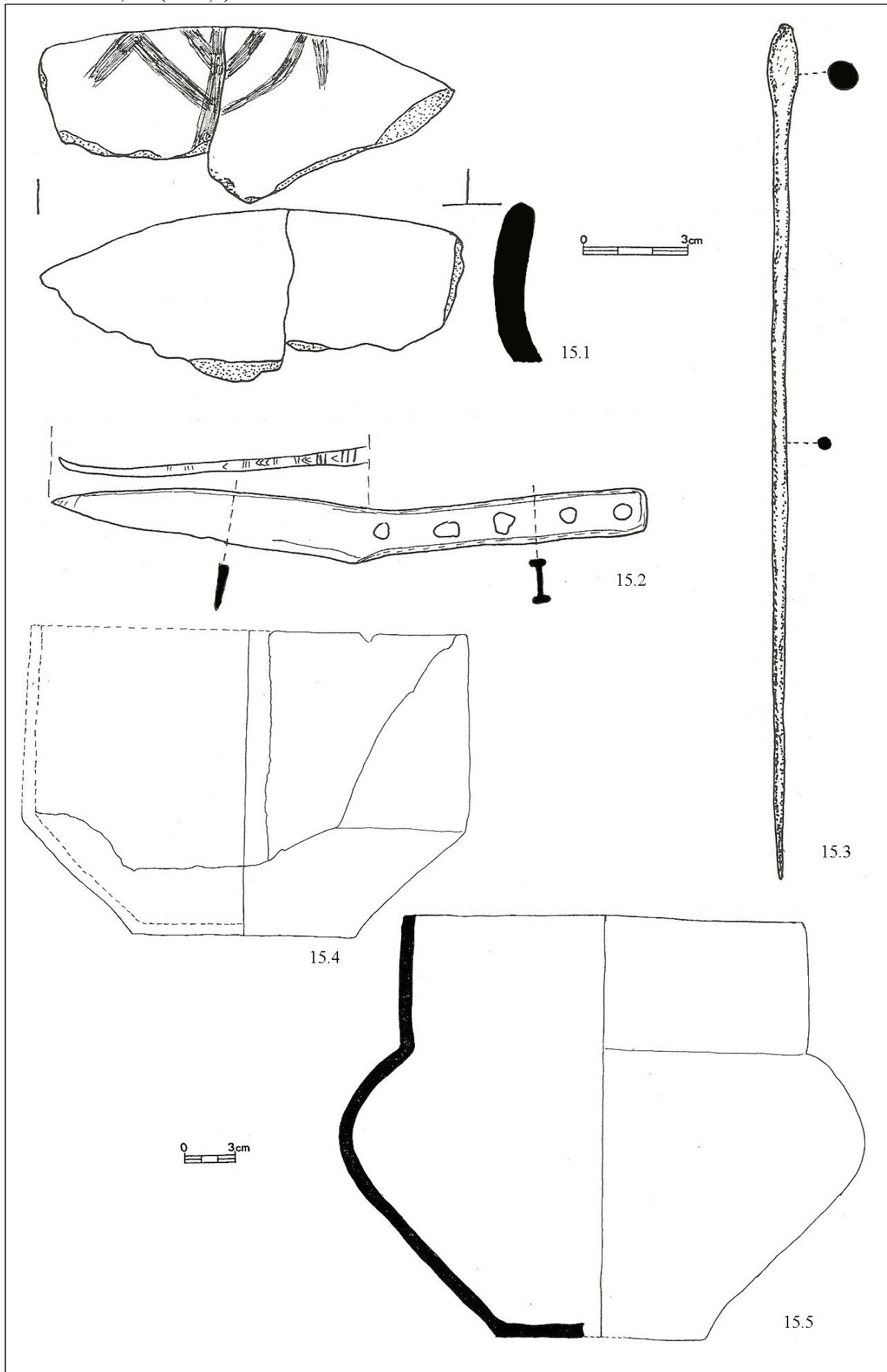
Tab. 12: lok. neznámá, krabice 2, k. slezskoplatěnická: obr. 1, 3 - 6; vrcholný středověk: obr. 7; novověk: obr. 2



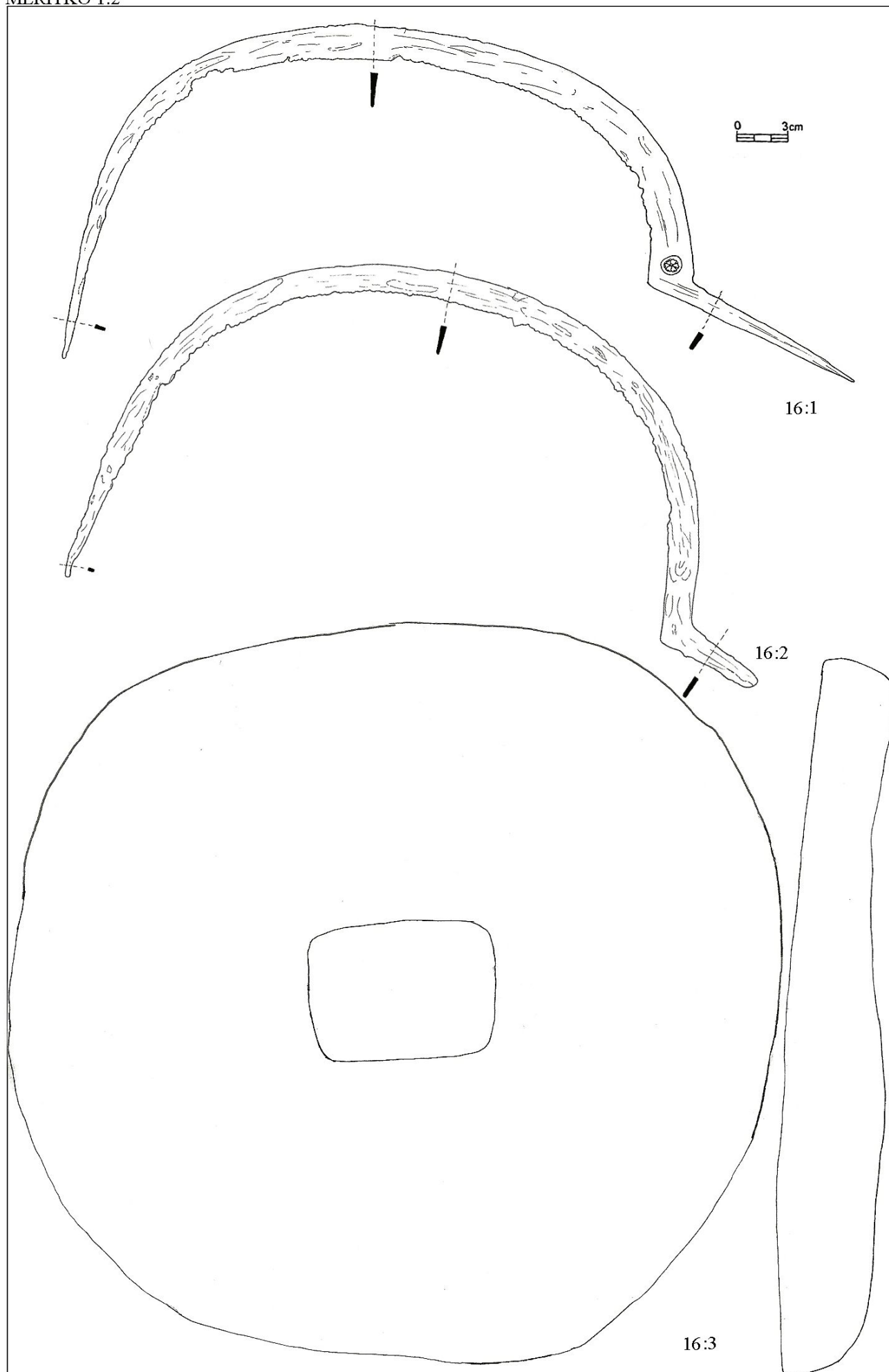
Tab. 13: lok. neznámá, krabice 2, k. slezskoplatěnická: obr. 1, 2, 4 - 7, 9; vrcholný středověk: obr. 3; lok. Platěnice, k. slezskoplatěnická: obr. 8



Tab. 14: lok. neznámá, k. slezskoplatěnická, krabice 1, sáček 1: obr. 2, 3, 4, 9; krabice 1, sáček 2: obr. 1, 6, 12; krabice 2: obr. 5, 7, 10, 11; novověk, krabice 2: obr. 8



Tab. 15: lok. neznámá, k. lužická: obr. 3; k. slezskoplatěnická: obr. 4; krabice 1, sáček 1: obr. 1; lok. Platěnice(?), Lány u Dašic(?), k. lužická: obr. 5; lok. Chvojno, k. slezskoplatěnická: obr. 2



Tab. 16: lok. neznámá, vrcholný středověk (13. - 14. stol.): obr. 1, 2; lok. Dašice(?), doba římská(?): obr. 3

13. 2. Fotografická dokumentace

Fotografie 1 – 44 byly nafoceny studenty v rámci PRAXE 3



Foto 1: květináček (slezskoplatěnická)



Foto 2: terčovitá poklička (slezskoplatnická)



Foto 3: hrnec (středohradištní)



Foto 4: lahev (mladohradištní)



Foto 5: květináč (slezskoplatěnická)



Foto 6: květináč (slezskoplatěnická)



Foto 7: dvouuchá amfora (slezskoplatěnická)



Foto 8: velký koflík (slezskoplatěnická)



Foto 9: džbánek s ulomeným ouškem (slezskoplatěnická)



Foto 10: malá bezuchá amfora (slezskoplatěnická)



Foto 11: bezuchá amforovitá nádoba (slezskoplatěnická)



Foto 12: bezuchý soudkovitý hrnec (mladohradištní)



Foto 13: hrncovitá nádoba (mladohradištní)



Foto 14: bezuchý hrnec (mladohradištní)



Dasice_amforovita_nadoba1

Foto 15: amforovitá nádoba (slezskoplatěnická)



Dasice_kveticnac1

Foto 16: květináč (slezskoplatěnická)



Dasice_amforovita_nadoba2

Foto 17: amforovitá nádoba (slezskoplatěnická)



Dasice_kveticnac2

Foto 18: květináč (slezskoplatěnická)



Foto 19: amforovitá zásobnice
(slezskoplatěnická)



Foto 20: mísa (lužická)



Foto 21: velké bezuché usudí (lužická)



Foto 22: amforovitá nádoba
(slezskoplatěnická)



Foto 23: květináč (slezskoplatěnická)



Foto 24: hrnek/džbáněk bombovitého tvaru
(vrcholný středověk)



Foto 25: baňatá hrncovitá nádoba
(slezskoplatěnická)



Foto 26: květináč (slezskoplatěnická)

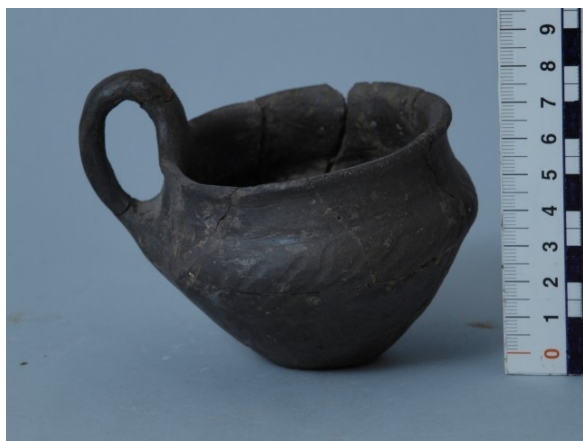


Foto 27: koflík (slezskoplatěnická)



Foto 28: koflík (slezskoplatěnická)



Foto 29: koflík (slezskoplatěnická)



Foto 30: džbánek s ulomeným uchem
(slezskoplatěnická)



Foto 31: miska (slezskoplatěnická)



Foto 32: koflík (slezskoplatěnická)



Foto 33: miska (slezskoplatěnická)



Foto 34: miska (slezskoplatěnická)



Foto 35: kónická miska (slezskoplatěnická)



Foto 36: miska (slezskoplatěnická)



Foto 37: okřínek (slezskoplatěnická)



Foto 38: fragment okřínu (slezskoplatěnická)



Foto 39: sekerka s provrtem (neolit)



Foto 40: sekerka (eneolit)



Foto 41: pazourková čepel (paleolit)



Foto 42: sekerka s provrtem (neolit)



Foto 43: sekerka s provrtem (eneolit)



Foto 44: sekerka s ptovrtem/lomený mlát (eneolit)



Foto 45: úlomek bronzového tyčkového náramku (slezskoplatěnická)



Foto 46 a) bronzová jehlice s válcovitou hlavicí (lužická)



Foto 46 b) bronzová jehlice s válcovitou hlavicí



Foto 47 a) bronzový nůž (slezskoplatěnická)



Foto 47 b) bronzový nůž



Foto 47 c) bronzový nůž



Foto 48 a) žernov



Foto 48 b) žernov



Foto 49



Foto 50

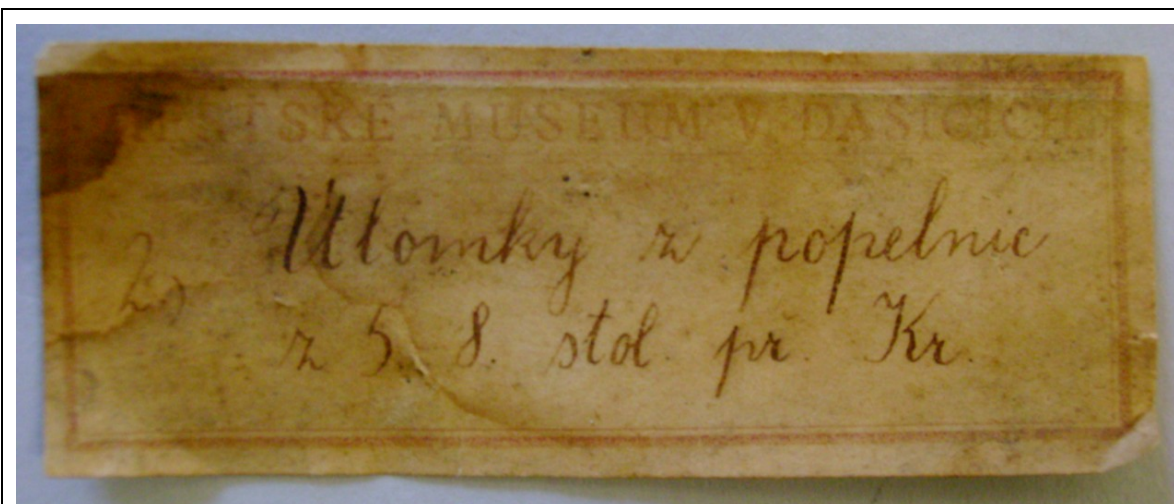


Foto 51



Foto 52

13. 3. Materiálový rozbor kamenné industrie

Kameny z muzea v Dašicích

Lokalita neznámá - sekera



Obr. 1. Das_nezn_sekera.JPG

Amfibolit jemně páskovaný, zbřidličnatělý, jemnozrný, nazelenale tmavě šedý, opracovaný broušením. Hornina je na omak drsnější a obsahuje shluky narůžovělých živců, proto je označena jako amfibolit a nikoliv jako zelená břidlice. Ve vodní imerzi je na příčném řezu patrná paralelní lehce zvlněná foliace, zvýrazněná pásy hruběji krystalického tmavě zelenošedého amfibolu, v převládající jemnozrné amfibol-živcové hmotě (s chloritem?). Na hřbetní a spodní straně (napříč foliaci) jsou četná zrna a skvrny limonitu, na stranách ostří nikoliv.

Původ je neznámý, podobné amfibolity jsou hojné nejbližší v kutnohorském krystaliniku (oblast západně od hřbetu Železných hor), dále se vyskytují v Orlických horách a na Letovicku. Vzhled amfibolitů mívají též zbřidličnatělé okraje těles gaber v Železných horách. Jako druhotné naleziště suroviny připadají v úvahu náplavy Chrudimky, Labe, vyloučit nelze ani kvartérní říční terasy v okolí Dašic, ve kterých je ale podíl amfibolitů velmi nízký. Metakrystaly magnetitu (typický příznak želešického metabazitu) porovnány nejsou.

Lokalita neznámá - zlomek bez obrázku

Amfibolit (až amfibolická rula), jemnozrný, nazelenale tmavě šedý, opracovaný broušením. Ve vodní imerzi je na příčném řezu patrná nevýrazná paralelní textura. Na lomu po foliaci je naopak patrné velmi výrazné lineární protažení shluků světlejších zrn s převahou živce a tmavších s převahou tmavého nerostu (amfibolu?).

Původ neznámý.

Lokalita neznámá - BI, zlomek



Obr. 2. Das_nezn_BI_zlomek.JPG

Zelená břidlice, metabazit či chlorit-amfibolická rula velmi jemnozrná, nazelenale tmavě šedá, opracovaná broušením. Ve vodní imerzi hornina výrazně ztmavne a na příčném je patrná jemná paralelní lehce zvlněná foliace, zvýrazněná pásy tmavého nerostu (chlorit, amfibol?) v převládajícím živci. Na foliační ploše je patrné mírné protažení skvrn s větším a menším podílem chloritu (?).

Nelze vyloučit, že se jedná o metabazit typu Jizerské hory (Přichystal, A. 2009) srovnávací materiál však není tč. k dispozici.

Lokalita neznámá – brousek



Obr. 3. Lokalita neznámá - brousek.JPG

Křemenec jemnozrný, světle šedý, opracovaný obroušením - brousek? Za mokra je patrné tmavé poměrně husté tečkování na hranici viditelnosti.

Ve vodní imerzi je patrné, že tmavé tečkování jsou průhledná zrna křemene. Dále pozorována příměs bělavého nerostu (rozpraskaný živce? jílového nerostu?), část zrn křemene je oranžová, pozorováno je akcesorické množství tmavých nerostů, z nichž některé mají rombový tvar. Křemenec vznikl prokřemeněním jzrn. pískovce, o čemž svědčí struktura.

Na lomné ploše zachycena vlasová trhlina, jejíž stěny jsou pokryté 0, X mm krystaly nižšího (tedy vzniklého při nízké teplotě) křemene.

Podle stupně zpevnění lze usuzovat na spíše prvohorní stáří. Křemenec se svojí jemnozrností a patrnou porozitou výrazně liší od ordovických křemenců Železných hor, spíše připomíná jemnozrné křemence z okolí pražského.

Přír. č. 697/64, sekera s provrtem



Obr. 4. Z muzea v Dašicích - př. č.697_64.JPG

Serpentinit (?), velmi jemnozrnný, nazelenale hnědošedý, broušený, s mírně kónickým provrtem pro topůrko. Ve vodní imerzi jsou patrná shlukovitě obláčková stavba. Mírně převažuje světle zelená průsvitná velmi jemnozrnná hmota. Tmavší skvrny mají o trochu hrubší zrna a jsou tvořeny hnědavými průsvitnými zrny s difúzními tmavě nazelenale šedými lemy. Původ neznámý, nejbližší se serpentinity přicházející v úvahu vyskytují v okolí Starého Ranska, na Moravě a v Polsku.



Obr. 5. Z muzea v Dašicích - př. č.697_64_I.JPG

Velmi jemnozrnný silicit, na čerstvém lomu světle hnědý, slabě průsvitný, s „učebnicovým“ lasturnatým lomem, připomínající barvou a lomem porcelanit Kunětické hory. Opracování štípaním i broušením. Na štípaných i broušených částech povrchu je vyvinuta 0, X mm silná světle šedožlutá patina, připomínající kůry na rohových, ale bez znatelného zhoršení tvrdosti. Na povrchu jsou patrné oválné až velmi podlouhlé útvary mm až cm rozměrů tvořené vlastně jen šedým lemem, bez změny materiálu ani zbarvení uvnitř útvarů. Zjištěny též mm až cm oválné nebo nepravidelné útvary světlejší. Na čerstvém lomu ojediněle pozorovány 0, X m podlouhlé světlé útvary, připomínající jehlice hub, na hranici viditelnosti jsou kulovité dírkované útvary - radiolárie?

Původ není znám. Kámen má krémový povrch a hnědé vnitřní části, kdežto u pocelanitů z Kunětické hory je tomu naopak. Autorovi popisu kámen nejvíce připomíná silicity z pohoří jižního Polska (tedy nikoliv eratické).

Přír. č. 697/64_II, hrot/dýka.



Obr. 6. Z muzea v Dašicích - př. č. 697_64_II.JPG

Eratický silicit, světle šedý, difúzně světleji skvrnitý, s lehce zprohýbaným lasturnatým lomem. Opracování štípáním (?). Povrch lomu je pod binoklárním mikroskopem velmi jemně zrnitý. Cca 20% objemu kamene tvoří silicit s nerovným mnohem hruběji zrnitým lomem (jako hrubý porcelán), tvořící okrouhlé až nepravidelné útvary o rozměrech 1 - 3 cm. Tyto útvary mají na první pohled šedohnědou barvu, ale jedná se pouze o povrchové znečištění vlivem toho, že na zrnitém povrchu ulpívají nečistoty, jejich původní barva je nahnědle šedobílá. Na jejich okraji je 0,5 mm žlutavě bílý lem a dále je 1 - 3 mm silný šedobílý lem, vytvářející výčnělky, který je již součástí okolního velmi jemnozrnného silicitu.

V tmavších partiích jsou ve vodní imerzi patrné velmi četné (10 % objemu?) úlomky jehlic hub o délce okolo 0,2 mm, výjimečně do 0,5 mm. Úlomky jsou přímé, ojediněle šikmo zalomené, nevětvené. Velmi četné jsou též oválné až kulovité útvary o velikosti 0,05 mm, patrné díky bělavému chalcedonu po jejich obvodu. Na okraji čepele je patrná podélně rýhovaná dutina o průměru 2 mm. Žebra dutiny jsou oblá, rýhy se zdají být ostré. V osách žebor jsou patrné téměř přímé linie tmavých teček - prohlubní v žebrech. Dutina je lemována cca 3 mm bělavého silicitu. Mechovky nebyly rozpoznány.

Silicity podobného vzhledu bývají označovány jako dánské (někdy psané jako dánské, odv. od stupně třetihor dán), název však není korektní pro všechny silicity tohoto vzhledu.

Přír. č. 697/64 II, sekera s provrtem



Obr. 7. Z muzea v Dašicích - př. č. 697_64II.JPG

Granitoid střední až bazický, jemnozrnný - jzrn. gabro?, mikrodiorit?, nazelenale šedý, opracovaný broušením, s mírně kónickým provrtem na topůrko. Odhad složení: Plagioklas idiomorfni až hypidiomorfni bílý, místy rezavý (přeměna v zbarvený jílový minerál?) - 60 %. Tmavý sloupcovitý nerost (amfíbol?), idiomorfni, nejdelší xx až okolo 1 mm - 30%. Křemen xenomorfni průhledný - do 10%, příměs biotitu.

Podobné horniny se vyskytují v Železných i v Orlických horách a jsou součástí šterků pleistocenních říčních teras i současných řek Chrudimky či Orlice.

Přír. č. 697/64 III, sekera s provrtem



Obr. 8. Z muzea v Dašicích - př. č. 697_64III.JPG

Granitoid střední až bazický, drobnozrný, (diorit?, gabro?), nazelenale tmavě šedý, opracovaný broušením, s kónickým provrtem na topůrko, s čerstvým lomem na ostří. Odhad složení: Plagioklas idiomorfni až hypidiomorfni bílý, místy rezavý (přeměna v zbarvený jílový minerál?) - 30 %. Tmavý sloupcovitý nerost (problematické určení, zda se jedná o amfibol či pyroxen), idiomorfni, nejdelší xx až okolo 1 mm - 60%. Křemen xenomorfni průhledný - do 10%, příměs pyritu, zvětráváním se měnícího v limonit.

I tyto horniny se vyskytují v Železných i v Orlických horách a jsou součástí štěrků pleistocenních říčních teras i současných řek Chrudimky či Orlice.

Přír. č. 697/64 IV, sekera deltoidevého tvaru s provrtem



Obr. 9. Z muzea v Dašicích - př. č. 697_64IV.JPG

Křemenec jemnozrnný, hnědošedý, opracovaný obroušením, s kónickým provrtem pro topůrko. Na vzorku je patrné zvrstvení, přičemž sekera byla dobroušena z planoparalelního úlomku deltoidevého tvaru, provrt je kolmo na zvrstvení. Křemenec vznikl pravděpodobně prokřemeněním jzrn. arkózového, event. jzrn. drobového pískovce, o čemž svědčí cca 30% podíl živců. Dále jsou přítomny chlorit a na hranici viditelnosti i opakní minerál.

Dle stupně prokřemenění se jedná o křemenec prvohorního stáří, podobný křemencům z okolí Prahy, podrobněji však následující závěrečná poznámka.

Vývoj sedimentů a říční síť východních Čech byl velmi složitý a zdejší náplavy obsahují i valouny několikrát v různých geologických dobách přemístěné. Uvážíme-li, že výrobce posuzovaných artefaktů cíleně vyhledával vhodný materiál, je u většiny z nich obtížné jednoznačně rozhodnout o tom, že se jedná o materiál přinesený z větší vzdálenosti. Místní proveniencce však je naopak velmi nepravděpodobná u světlých silicitů a hadce jedné ze sekerek.

Použitá literatura

Přichystal, A. 2009: Kamenné suroviny v pravěku východní části střední Evropy. - 331 pp.
Masarykova Univerzita. Brno.

V Pardubicích, 2. května 2013

Ing. Jiří Šura